พจนานุกรมไทย–มอญ สำเนียงมอญลพบุรี อนุสรณ์ พระราชทานเพลิงศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

พระธรรมเมธาภรณ์

สนิท สุภาจาโร

เล่ม ๑

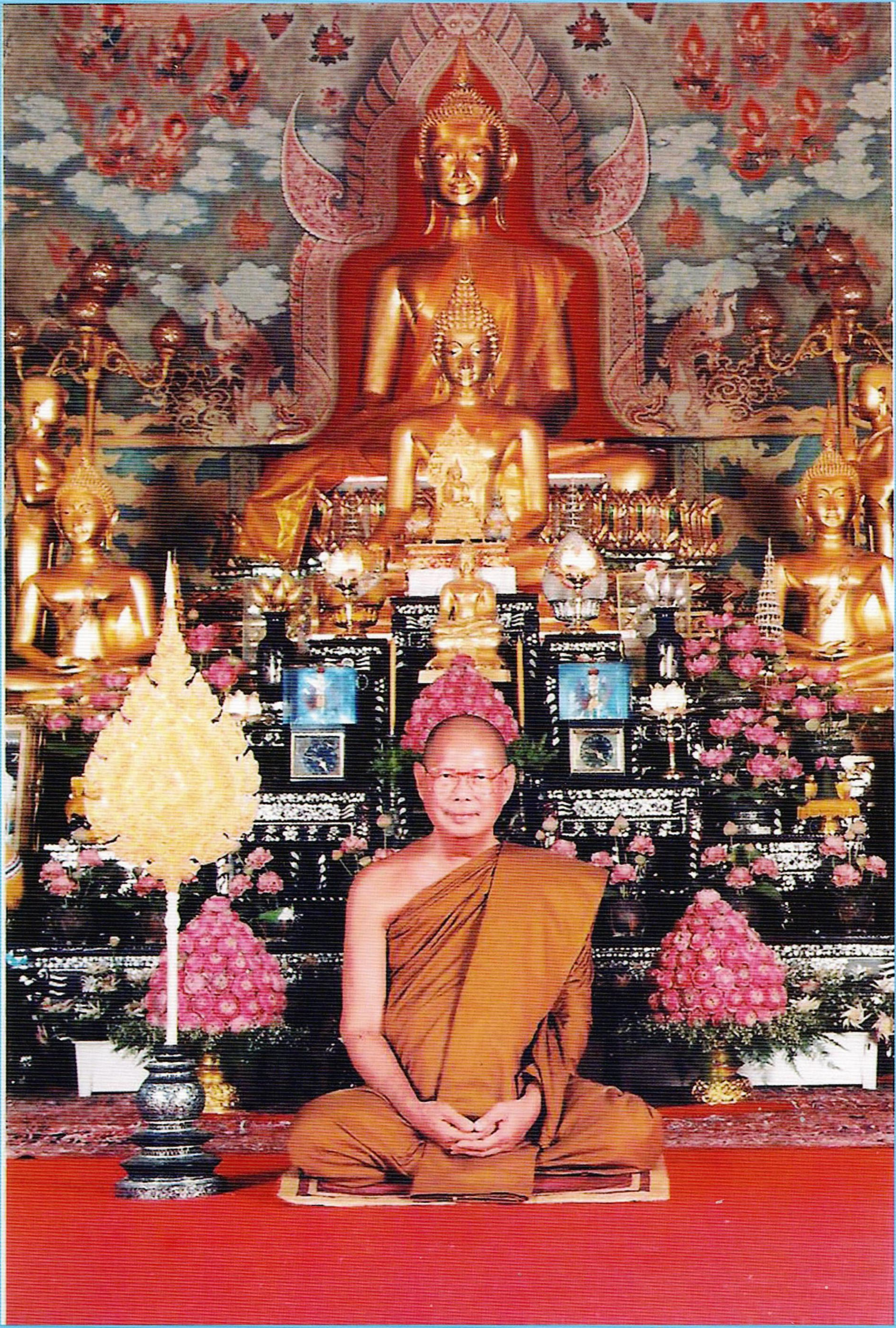
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ

ณ เมรุปราสาทมอญ
วัดจันทน์กะพ้อ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
วันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
เวลา ๑๗.๐๐ น.

พระธรรมเมธากรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๓๗๖๒๘ **สำนักพระราชวัง**

๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙

พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) อายุ ๘๐ พรรษา ๕๙ เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มรณภาพเนื่องจากปอดติดเชื้อรุนแรง ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๙ เวลา ๑๒.๒๐ น.

<u>วันอังคารที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙</u> เวลา ๑๘.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานไตรครอง โกศโถ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ [illegible] /ทาน.

วัน	**หน้าที่** พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เพื่อทราบ เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๓๗๓๘๑

สำนักพระราชวัง

๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๙

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ นายจิราญ อิศรางกูร ณ อยุธยา รองเลขาธิการพระราชวัง เชิญพวงมาลาไปวางที่หน้าโกศศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ณ ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

<u>วันศุกร์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๙</u> เวลา ๑๙.๐๐ น.

ประภาพรรณ/พิมพ์/[illegible]/ทาน.

วัน	**หน้าที่** พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๙๓๒๔ **สำนักพระราชวัง**

๒๒ มีนาคม ๒๕๕๐

ทรงพระกรุณาโปรดบำเพ็ญพระราชกุศล ๑๐๐ วันพระราชทานศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ณ ศาลาธรรมประสาธน์ วัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วันอังคารที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และบังสุกุล

เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ [signature] /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

[signature]

ผู้รับรับสั่ง

ที่ รล ๐๐๑๐.๑/ ๑๐๖๕ สำนักราชเลขาธิการ

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

เรื่อง เสด็จ ฯ ไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) อดีตเจ้าอาวาส วัดจันทน์กะพ้อ และอดีตเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)

นมัสการ พระศรีมงคลเมธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ

อ้างถึง ลิขิตวัดจันทน์กะพ้อ ที่พิเศษ/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐

ตามลิขิตที่อ้างถึง ขอให้นำความกราบบังคมทูล ขอพระราชทานเชิญสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จ ฯ ไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ และอดีตเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ ส่วนวันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรด ณ เมรุปราสาทมอญ วัดจันทน์กะพ้อ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรงรับเชิญเสด็จ ฯ ไปในการนี้ ในวันเสาร์ ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ จะเสด็จ ฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งออกจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เวลา ๑๗.๐๐ น.

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ขอได้โปรดติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง และเจ้าหน้าที่กรมราชองครักษ์ เกี่ยวกับการเสด็จ ฯ พระราชทานเพลิงศพต่อไปด้วย

ขอนมัสการมาด้วยความเคารพ

(ท่านผู้หญิงมนัสนิตย์ วณิกกุล)

ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

กองราชเลขานุการในพระองค์

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

โทร. ๐ – ๒๒๘๒ – ๕๕๓๑, ๐ – ๒๒๘๓ - ๙๒๑๙

โทรสาร ๐ – ๒๒๘๐ – ๐๓๓๘

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๖๑๔๙ **สำนักพระราชวัง**

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) ณ เมรุวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

<u>วันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑</u> เวลา ๑๗.๐๐ น.

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

ประภาพรรณ/พิมพ์/[illegible] /ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๖๑๔๙ **สำนักพระราชวัง**

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการพระราชทานเพลิงศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ณ เมรุวัดจันทน์กะพ้อ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๔.๐๐ น. เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

วันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๙.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ น. บำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานในการออกเมรุ พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน

เวลา ๑๔.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดมาติกา - บังสุกุล

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

วันอาทิตย์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๑ เวลา ๐๗.๐๐ น. พระราชทานผ้าไตร และภัตตาหารสามหาบ ในการเก็บอัฐิ

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

ประภาพรรณ/พิมพ์/ [signature] /ทาน.

วัน	**หน้าที่** พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

[signature]

ผู้รับรับสั่ง

พระมหากรุณาธิคุณ

เมื่อความทราบถึงสมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า องค์อัครศาสนูปถัมภก ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ว่า พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ได้ถึงมรณภาพ ในวันจันทร์ที่ ๒๕ เดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ เวลา ๑๒.๒๐ น.ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานโกศโถ ฉัตรเบญจาตั้งประดับเกียรติยศ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงสรงศพ และรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน และทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการบำเพ็ญพระราชกุศลสตมวาร

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพวงมาลาวางหน้าโกศศพ และเสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

พระมหากรุณาธิคุณทั้งปวงนี้ นับเป็นเกียรติประวัติแก่พระธรรมเมธาภรณ์เป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้

หากพระธรรมเมธาภรณ์หยั่งทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่ง ก็จะพึงมีจิตยินดีเป็นที่ยิ่งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับพระราชทานเกียรติอันสูงส่งครั้งนี้

คณะสงฆ์วัดจันทน์กะพ้อ คณะศิษยานุศิษย์ และคณะญาติของพระธรรมเมธาภรณ์ ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสถวายพระพร ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

ขอถวายพระพร

คณะสงฆ์วัดจันทน์กะพ้อ

คณะศิษยานุศิษย์ และคณะญาติของพระธรรมเมธาภรณ์

ที่ ๒/๒๕๐๒

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์

เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตติกนิกาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕. แห่งสังฆาณัติระเบียบพระคณาธิการ พุทธศักราช ๒๔๘๖

ตั้งให้พระครูสมุห์สนิท สุภาจาโร วัดจันทน์กะพ้อ

เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ อ.สามโคก จ.ปทุมธานี

มีหน้าที่และอำนาจตามความในมาตรา ๔๓-๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

จงเว้นการควรเว้น จงประพฤติการควรประพฤติ โดยสมควรแก่ตำแหน่งทุกประการ

ขอจงสำฤทธิ์ประโยชน์ และความสุข เจริญงอกงามในพระธรรมวินัยตลอดกาลนาน เทอญ ฯะ

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๒

[illegible]

เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดธนบุรี-นนทบุรี-ปทุมธานี.

ที่ ๕/๒๕๑๐

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ แห่งกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๐๖

ตั้งให้ พระครูโกศลธรรมประสาธน์ (สนิท สุภาจาโร) น.ธ. เอก

วัด จันทน์กะพ้อ ปทุมธานี เป็น พระอุปัชฌายะในคณะรามัญธรรมยุต

มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรที่ได้สอบสวนได้คุณลักษณะครบถ้วนและไม่เป็นคนต้องห้าม

จงเว้นการควรเว้น จงประพฤติการควรประพฤติ โดยสมควรแก่ตำแหน่งทุกประการ

ขอจงสัมฤทธิ์ประโยชน์ และความสุข เจริญงอกงามในพระธรรมวินัยตลอดกาลนาน

วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต

แต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง

ที่ ๗/๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๙ เบญจ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ศ. ๒๕๐๙) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระเทพสุเมธมุนี ฉายา สุภาจาโร อายุ ๖๕ พรรษา ๔๕

วิทยฐานะ น.ธ.เอก วัดจันทน์กะพ้อ

ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ

ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

มีหน้าที่ และอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

พระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ที่อยู่ในวัดดังกล่าวข้างต้น จงอยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งแล้วนั้น ซึ่งปฏิบัติการโดยชอบด้วยพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๒๙ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

แต่งตั้งเจ้าคณะจังหวัด

ที่ ๕/๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีพระบัญชาแต่งตั้งให้

พระ วินัยโสภณ ฉายา สุภาจาโร อายุ ๕๓ พรรษา ๓๒

วิทยฐานะ น.ธ.เอก วัด จันทน์กะพ้อ อำเภอ สามโคก

จังหวัด ปทุมธานี ปัจจุบันมีตำแหน่งในทางปกครองคณะสงฆ์ เป็น เจ้าอาวาส

ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัด ปทุมธานี (ธรรมยุต)

มีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดของตน ตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์

ขอจงถึงความเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนา ตลอดกาลนาน เทอญ ฯ

แต่งตั้ง ณ วันที่ ๒๔ เดือน [illegible] พ.ศ. ๒๕๖๓

สมเด็จพระสังฆราช [illegible] สกลมหาสังฆปริณายก

ให้พระเทพสุเมธมุนี เป็นพระธรรมเมธาจารย์ สุนทรศีลสมาจารวัตร ธรรมปริยัติกิจจานุกิจ ปาพจน[illegible] ปิฎกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี พระราชาคณะชั้นธรรม สถิต ณ วัด[illegible]กะพ้อ พระอารามหลวง จังหวัดปทุมธานี มีฐานานุศักดิ์ ตั้งฐานานุกรมได้ ๖ รูป คือ พระครูปลัดมงคลวัฒน์ ๑ พระครูวินัยธร ๑ พระครูธรรมธร ๑ พระครูสังฆรักษ์ ๑ พระครูสมุห์ ๑ พระครูใบฎีกา ๑ ขอพระคุณจงรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน ช่วยระงับอธิกรณ์ และอนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในพระอารามโดยสมควร จงเจริญสุขสวัสดิ์ในพระพุทธศาสนาเทอญ

ตั้งแต่วันที่ [illegible] พุทธศักราช ๒๕๔๓

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

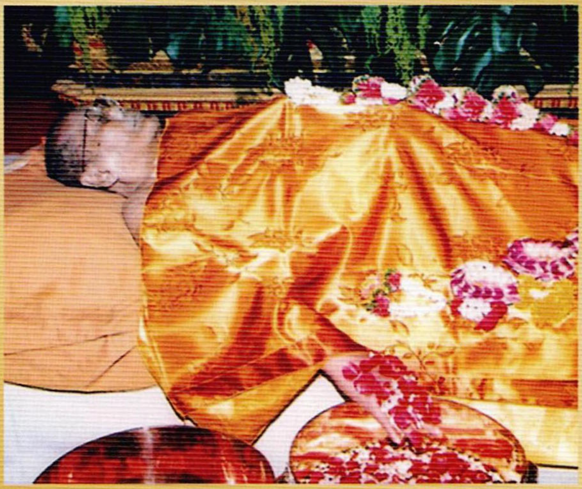
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ประมวลภาพการบำเพ็ญกุศลศพพระธรรมเมธาภรณ์
ณ ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส กทม.

โกศบรรจุศพพระราชทาน

พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

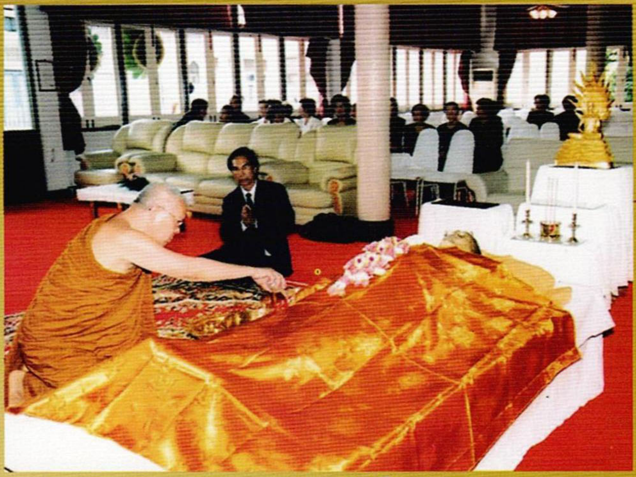

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์

สมเด็จพระมหาวีรวงศ์

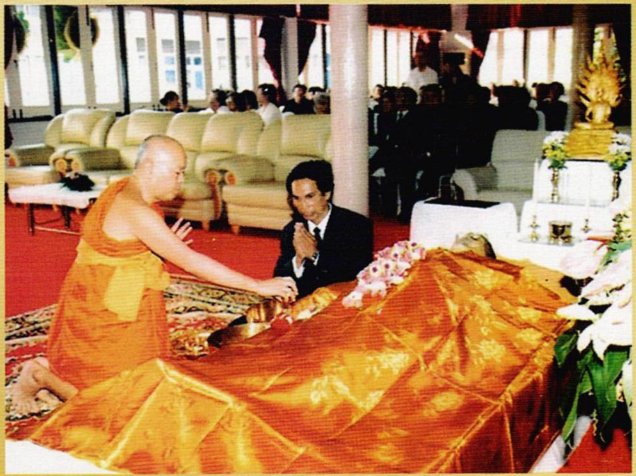

พระพรหมเมธี

พระพรหมมุนี

พระวิสุทธาธิบดี

พระพรหมเมธาจารย์

พระธรรมกิตติมุนี

พระธรรมกิตติวงศ์

พระเทพกิตติเมธี

พระเทพสารเวที

พระเทพคุณาภรณ์

พระราชปริยัติยาภรณ์

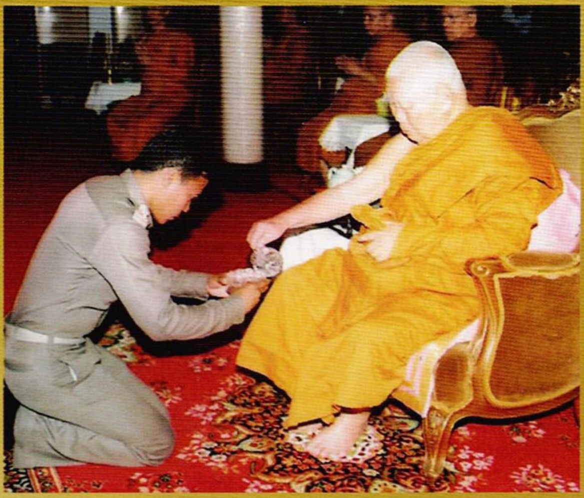
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์

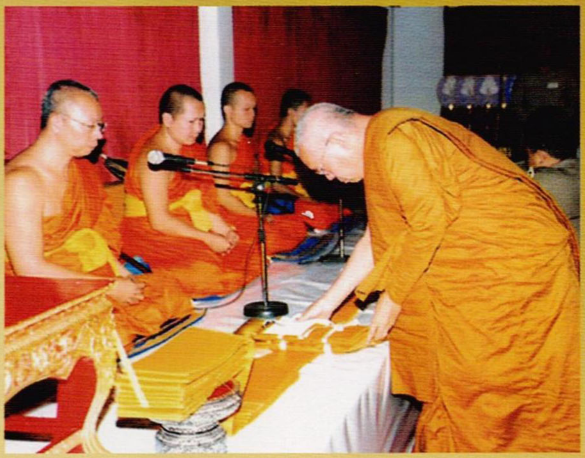
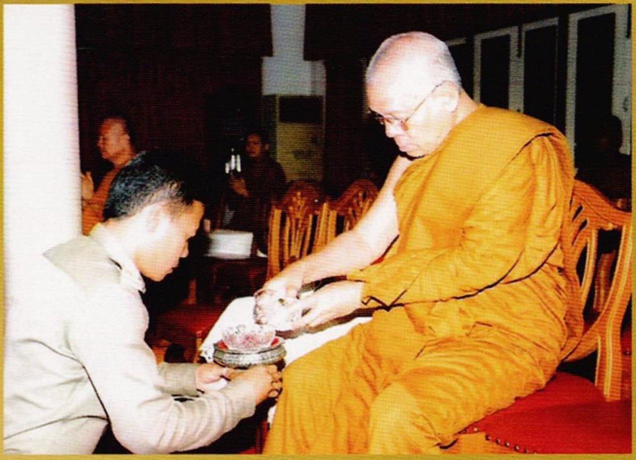

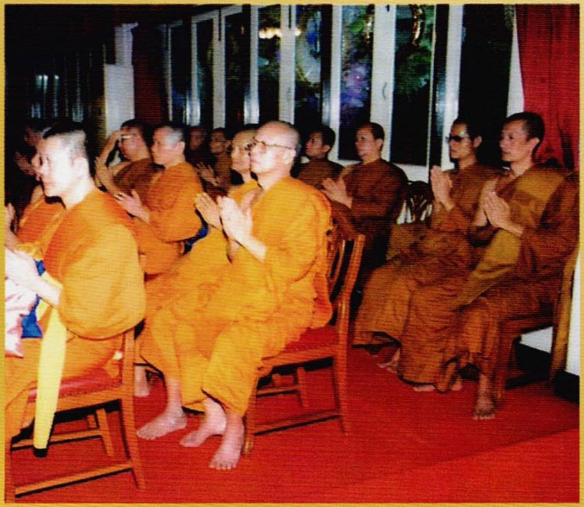

ประมวลภาพการบำเพ็ญกุศล ณ ศาลากวีนิรมิต วัดเทพศิรินทราวาส กทม.

ประมวลภาพการเคลื่อนศพพระธรรมเมธาภรณ์กลับวัดจันทน์กะพ้อ

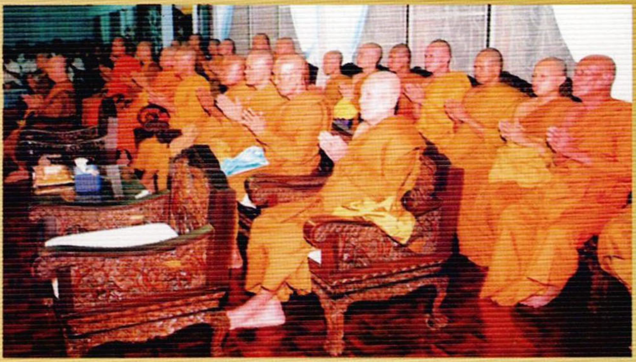

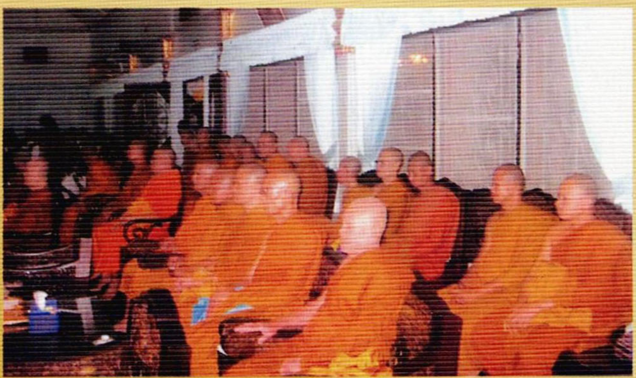

ประมวลภาพการบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาธรรมประสาธน์ วัดจันทน์กะพ้อ

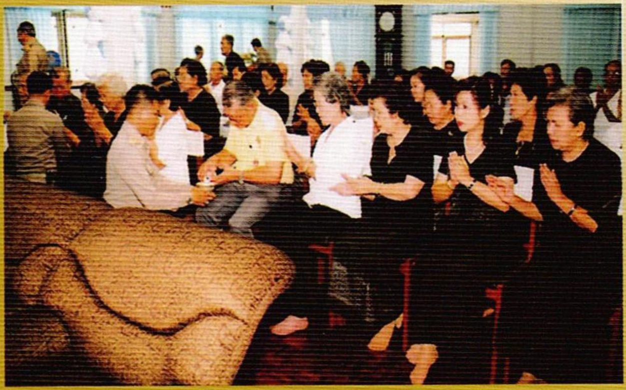

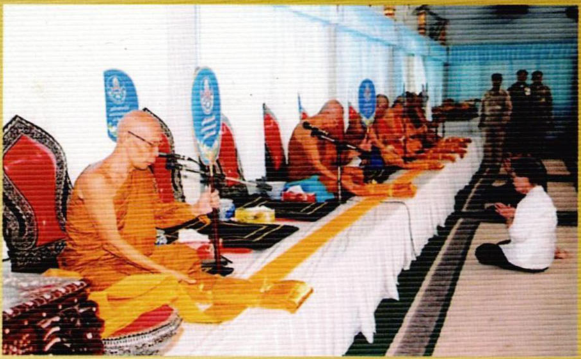

ประมวลภาพการบำเพ็ญกุศล ปัญญาสมวารและสตมวาร

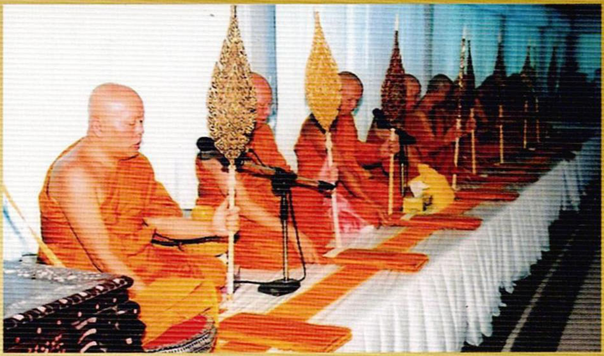

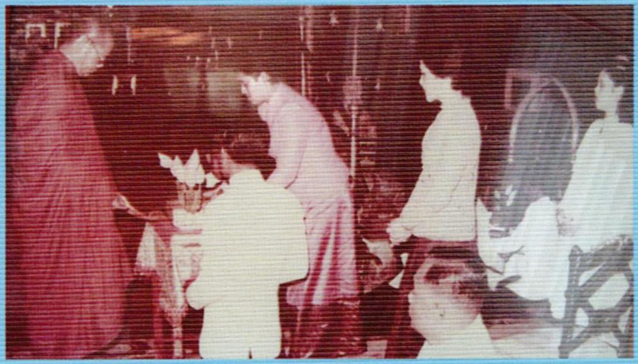

ประมวลภาพประทับใจในอดีต

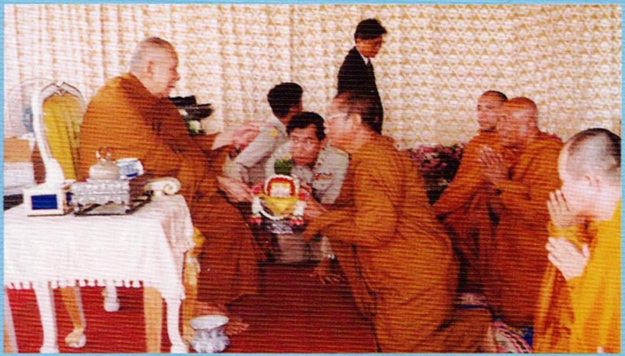
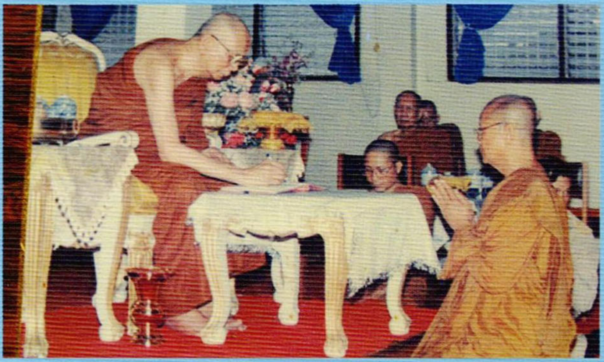

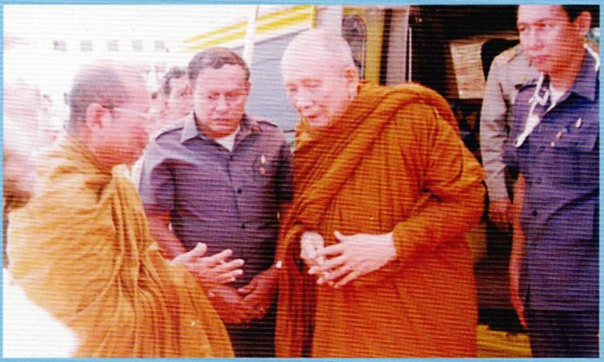
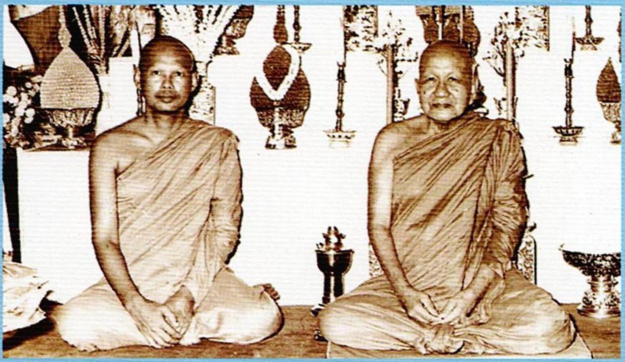

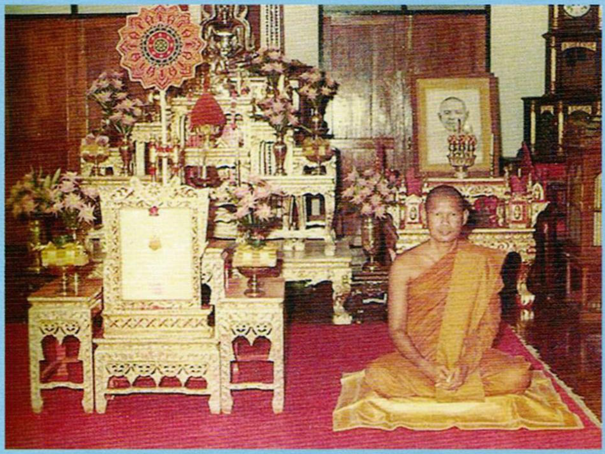
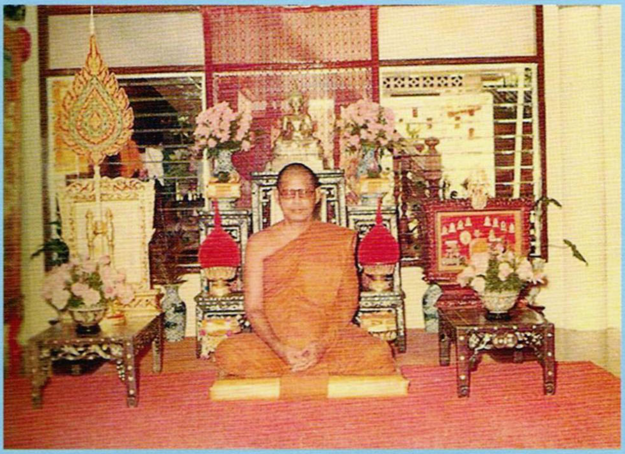

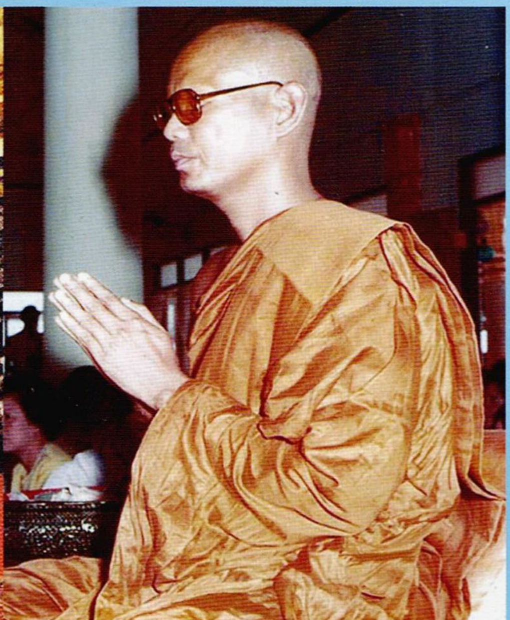

กำหนดการ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ

พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) และเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ

ณ เมรุปราสาทมอญ

วัดจันทน์กะพ้อ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

วันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม พ. ศ. ๒๕๕๑

เวลา ๑๗.๐๐ น.

กำหนดการบำเพ็ญกุศล

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม พ. ศ. ๒๕๕๑ (ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๔)

เวลา ๐๗.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๑.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๔.๐๐ น.	เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน
เวลา ๑๗.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์
เวลา ๑๘.๐๐ น.	มีพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์ (ภาษารามัญ)
เวลา ๑๙.๐๐ น.	พระสงฆ์สวดพระอภิธรรม

วันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม พ. ศ. ๒๕๕๑ (ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๔)

เวลา ๐๗.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๑.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๗.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์
เวลา ๑๘.๐๐ น.	มีพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์
เวลา ๑๙.๓๐ น.	พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม (ในพระบรมราชานุเคราะห์)

วันเสาร์ที่ ๑๕ มีนาคม พ. ศ. ๒๕๕๑ (ขึ้น ๙ เดือน ๔)

เวลา ๐๗.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๐.๐๐ น.	ในพระบรมราชานุเคราะห์ พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดพระพุทธมนต์ จบ มีพระธรรมเทศนากัณฑ์ ๑ แล้วพระสงฆ์ทั้งนั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน
เวลา ๑๔.๐๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป สวดมาติกาบังสุกุล พระสงฆ์ ๘๐ รูป บังสุกุล (โดยเสด็จพระราชกุศล)
เวลา ๑๗.๐๐ น.	สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงทอดผ้าไตร ๑๐ ไตร พระสงฆ์บังสุกุล พระราชทานเพลิง

วันอาทิตย์ที่ ๑๖ มีนาคม พ. ศ. ๒๕๔๑ (ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๔)

เวลา ๐๗.๐๐ น.	พระสงฆ์ ๓ รูป บังสุกุลและรับพระราชทานสามหาบในการเก็บอัฐิ
เวลา ๐๗.๓๐ น.	ถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์
เวลา ๑๐.๓๐ น.	พระสงฆ์ ๑๐ รูป เจริญพระพุทธมนต์ในการฉลองอัฐิ
เวลา ๑๑.๐๐ น.	ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์
	เสร็จพิธี

จึงขอประทานกราบเรียน กราบเรียน เรียน พระเถรานุเถระ และแจ้งให้ศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนได้ร่วมบำเพ็ญกุศลและเข้าเฝ้ารับเสด็จ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานเพลิงศพโดยทั่วกัน

พระพรหมมุนี
รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต
วัดบวรนิเวศวิหาร
ประธานฝ่ายสงฆ์

นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
ประธานจัดงานฝ่ายคฤหัสถ์

ประวัติสังเขป
วัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง

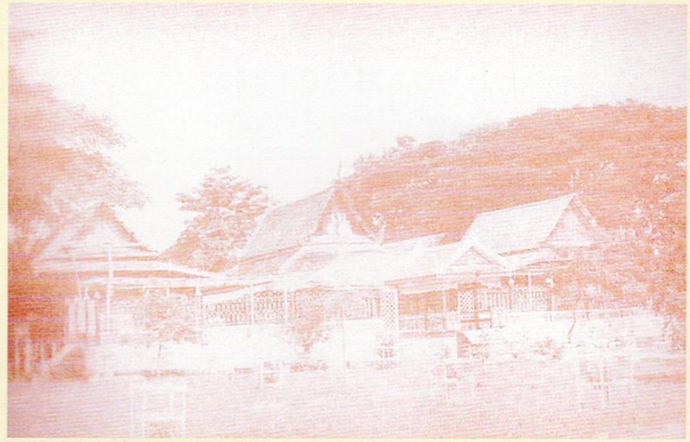
อุโบสถหลังเก่าและเจดีย์เก่า

วัดจันทน์กะพ้อ เดิมเป็นวัดราษฎร์ของชาวรามัญที่เก่าแก่วัดหนึ่งของจังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ที่ราบลุ่มฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณบ้านตากแดด เลขที่ ๔๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ในเนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๓ งาน ๕๙ ตารางวา โฉนดเลขที่ ๖๗๖๖ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอสามโคกประมาณ ๓๐๐ เมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดปทุมธานีประมาณ ๖ กิโลเมตร

วัดจันทน์กะพ้อ มีประวัติความเป็นมาที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่งวัดหนึ่งของจังหวัดปทุมธานี เพราะมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับชาวไทยเชื้อสายรามัญมาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพอจะหาประวัติสังเขปได้ดังต่อไปนี้ คือ

เมืองสามโคกเป็นเมืองเก่ามีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ปลายรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เมืองสามโคกได้ร้างไปเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช ๒๑๑๒ ในราวปีพุทธศักราช ๒๐๒๒ ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้โปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญที่อพยพมาจาก

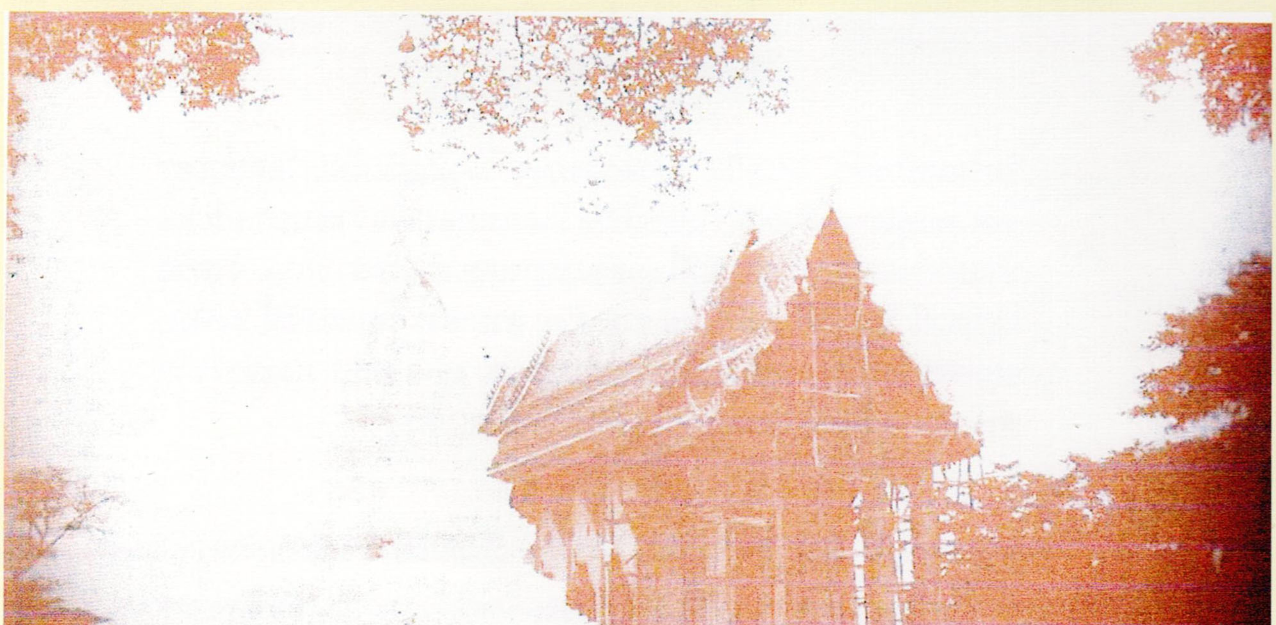

วัดจันทน์กะพ้อก่อนบูรณปฏิสังขรณ์

เมือง "เมาะตะมะ" ตั้งหลักแหล่งที่บ้านสามโคก (ใกล้วัดสิงห์) แล้วยกบ้านสามโคกเป็นเมืองสามโคก ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๑๗ ในรัชสมัยของพระเจ้าตากสินมหาราช ครอบครัวมอญได้อพยพมาอยู่อีกประมาณ ๑๐,๐๐๐ คนเศษ (ครัวมอญพระยาเจ่ง เรียกว่า **"มอญเก่า"**)

ในปีพุทธศักราช ๒๓๕๘ ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวมอญเมืองเมาะตะมะและหัวเมืองใกล้เคียงจำนวน ๔๐,๐๐๐ คนเศษ ทนความกดขี่ข่มเหงจากพม่าไม่ไหวจึงได้พาครอบครัวมอญอพยพหนีเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภารแห่งผืนแผ่นดินไทย ซึ่งตรงกับวันพุธ แรม ๓ ค่ำ เดือน ๙ ปีพุทธศักราช ๒๓๕๘ มอญกลุ่มนี้ เรียกว่า **"มอญใหม่"** โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งรกรากอยู่ที่เมืองสามโคก อีกส่วนหนึ่งไปอยู่ที่ปากเกร็ด ส่วนมอญเก่าให้ย้ายไปอยู่ที่เมืองพระประแดง

พระอุโบสถหินอ่อนขณะกำลังก่อสร้าง

ชาวมอญที่อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่ง ประกอบอาชีพที่มั่นคง ทำมาหากินสะดวกสบายไม่เดือดร้อนแล้ว จึงได้พร้อมใจกันตั้งวัดขึ้น เมื่อปีพุทธศักราช ๒๓๕๘ เพื่อไว้เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชุมชนจนสำเร็จแล้วได้ตั้งชื่อวัดว่า **"เภี่ยโกว๊ะ"** แปลว่า **"วัดจันทน์กะพ้อ"** (คำว่า โกว๊ะ เป็นภาษารามัญหมายถึงต้นจันทน์กะพ้อ) เพราะบริเวณที่สร้างวัดมีต้นจันทน์กะพ้อขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ต้นจันทน์กะพ้อเป็นไม้มงคลชนิดหนึ่ง นิยมกันว่าดี เหมือนต้นราชพฤกษ์ (จันทน์กะพ้อเป็นต้นไม้ตระกูลยาง ยูง มีดอกสีขาวสะอาดคล้ายดอกพะยอม มีกลิ่นหอมเย็นคล้ายน้ำมันจันทน์) ชาวมอญจึงได้ชื่อวัดตามชื่อของต้นไม้ที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้น

เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ **พระสนิท สุภาจาโร (พระธรรมเมธาภรณ์)** ชื่อฉายาในครั้งกระนั้น จากวัดปทุมทองได้รับการแต่งตั้งให้มาเป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ได้ขอเปลี่ยนชื่อวัดเสียใหม่จากเดิมที่เป็นภาษารามัญว่า "เภี่ยโกว๊ะ" มาเป็น "วัดจันทน์กะพ้อ" เหมือนในปัจจุบัน

เดิมวัดจันทน์กะพ้อ อยู่ในสภาพทรุดโทรม เพราะเป็นวัดเก่าแก่ **พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)** ครั้งดำรงตำแหน่ง ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสในปีพุทธศักราช ๒๔๙๔ - ๒๕๐๒ และดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสในปีพุทธศักราช ๒๕๐๒ ได้เริ่มบูรณ ปฏิสังขรณ์เสนาสนะและก่อสร้างอาคารเสนาสนะมาตลอด เห็นความสำคัญของการศึกษาได้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมและโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จนได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๑

พระอุโบสถหินอ่อน

พระเจดีย์ย่อมุม

โรงเรียนพระปริยัติธรรม ญูสส

หอวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดจันทน์กะพ้อเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ

วัดจันทน์กะพ้อ มีเจ้าอาวาสปกครองดูแล รวม ๖ รูป คือ

๑. เจ้าอาวาสรูปที่ ๑ ไม่ปรากฏนาม ประวัติ และหลักฐาน

๒. เจ้าอาวาสรูปที่ ๒ ไม่ปรากฏนาม ประวัติ และหลักฐาน

๓. พระอธิการแต้ม

๔. พระอธิการทองคำ

๕. พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

๖. พระพรหมมุนี (จุนท์ พฺรหฺมคุตฺโต) รักษาการเจ้าอาวาส

วัดจันทน์กะพ้อเป็นวัดที่มีความพร้อมทั้งทางด้านอาคาร สถานที่ สิ่งก่อสร้างที่เป็นศิลปะทรงไทยประยุกต์ผสมไทย-รามัญ มีต้นไม้ร่มรื่น สงบ อยู่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา จึงได้รับเลือกให้เป็นอุทยานการศึกษา และเป็นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์แห่งแรกในจังหวัดปทุมธานี

ปัจจุบัน ภายในวัดมีอาคารและเสนาสนะต่างๆ คือ พระอุโบสถ ๑ หลัง ศาลาการเปรียญ ๒ ชั้น ๑ หลัง หอสวดมนต์ ๑ หลัง หอฉัน ๑ หลัง ศาลาอเนกประสงค์ ๓ หลัง โรงครัว ๑ หลัง หอระฆัง ๑ หลัง ศาลาท่าน้ำ ๓ หลัง ศาลาราย ๙ หลัง ตำหนักสมเด็จ ๑ หลัง หอวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ (หมู่เรือนไทย) ๑ หลัง โรงเรียนพระปริยัติธรรม ๔ ชั้น ๑ หลัง กุฏิทรงไทย ๙ หลัง กุฏิบำเพ็ญกรรมฐาน ๓๒ หลัง เมรุ ๑ แห่ง พระเจดีย์ย่อมุม ๑ องค์ เสาหงส์ ๑ แห่ง ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ๑ แห่ง ตึก ๗๐ ปี ๓ ชั้น ๑ หลัง ห้องน้ำ ๖๒ ห้อง อาคารสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต) ๑ หลัง ฯลฯ

ประวัติและผลงาน

พระธรรมเมธาภรณ์

(สนิท สุภาจาโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง

ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

อดีตเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)

นาม

พระธรรมเมธาภรณ์ ฉายา **สุภาจาโร** อดีตเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง และอดีตเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)

ชาติภูมิ

นามเดิม **สนิท** นามสกุล **ผอบขาว** อายุ ๗๙ ปี ๘ เดือน ๒๕ วัน พรรษา ๕๙ วิทยฐานะนักธรรมเอก เกิดเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๗๐ ตรงกับวันศุกร์ แรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๔ ปีเถาะ ณ บ้านเลขที่ ๑๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี บิดาชื่อ **เปี๊ยด** มารดาชื่อ **กถิน**

บรรพชา

เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ. ศ. ๒๔๘๖ ณ วัดจันทน์กะพ้อ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี พระอุปัชฌาย์ **พระครูงาม จนฺทวํโส** วัดสามัคคิยาราม ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

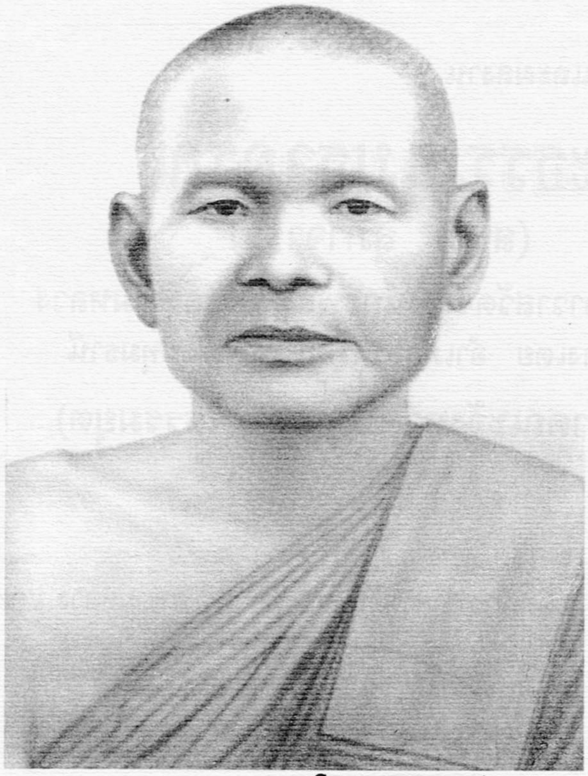
อุปสมบท

เมื่ออายุ ๒๑ ปี วันที่ ๑๒ มีนาคม พ. ศ. ๒๔๙๑ เวลา ๑๔.๓๐ น. ณ วัดจันทน์กะพ้อ ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี **พระครูงาม จนฺทวํโส** เป็นพระอุปัชฌาย์ วัดสามัคคิยาราม ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี **พระอธิการเนียม เขมโก** วัดปทุมทอง เป็นพระกรรมวาจาจารย์ **พระอธิการทองก้อน** วัดจันทน์กะพ้อ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

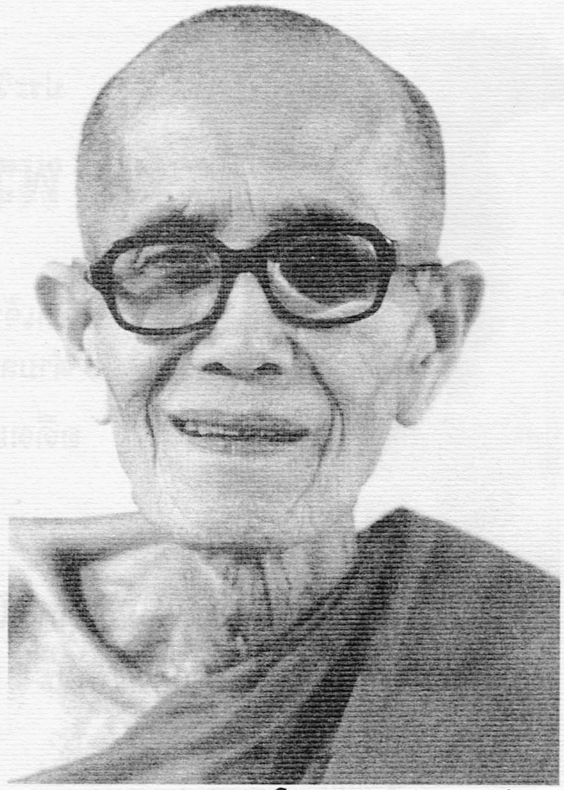
วิทยฐานะ

พ.ศ. ๒๔๘๔ สำเร็จวิชาสามัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดสามัคคิยาราม ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. ๒๔๙๒ สอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดปทุมทอง ตำบลบ้านปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

พระครูงาม จนฺทวํโส พระอุปัชฌาย์

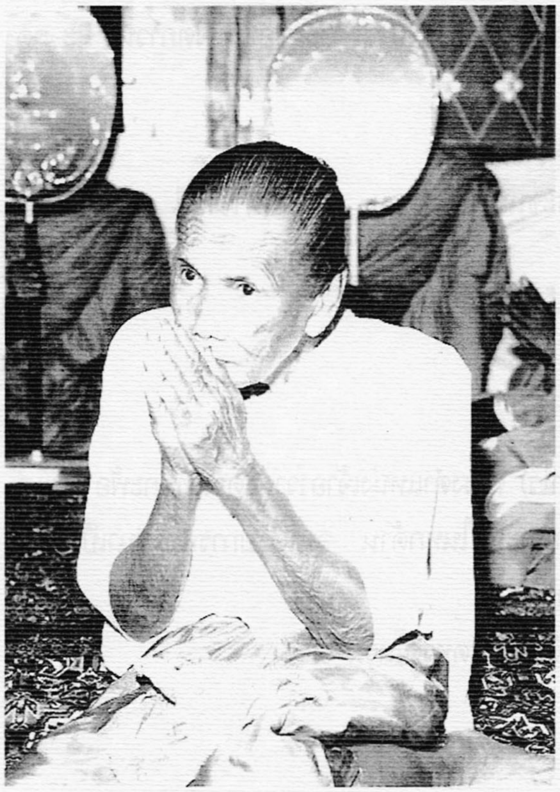
พระอธิการเนียม เขมโก พระกรรมวาจาจารย์

สมณศักดิ์

พ. ศ. ๒๕๐๐	เป็นพระครูสมุห์
พ. ศ. ๒๕๐๗	เป็นพระครูวินัยธร
พ. ศ. ๒๕๐๙	เป็นพระครูโสภณธรรมประสาธน์ (เจ้าคณะอำเภอชั้นโท)
พ. ศ. ๒๕๑๓	เป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก
พ. ศ. ๒๕๑๗	เป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นพิเศษ
พ. ศ. ๒๕๒๐	เป็นพระวินัยโสภณ (พระราชาคณะชั้นสามัญ)
พ. ศ. ๒๕๒๙	เป็นพระราชสุทธิโสภณ (พระราชาคณะชั้นราช)
พ. ศ. ๒๕๓๔	เป็นพระเทพสุเมธมุนี (พระราชาคณะชั้นเทพ)
พ. ศ. ๒๕๔๓	เป็นพระธรรมเมธาภรณ์ (พระราชาคณะชั้นธรรม)

งานการศึกษา

พ. ศ. ๒๔๙๔	เป็นครูสอนนักธรรมประจำสำนักเรียนวัดสามัคคิยาราม
พ. ศ. ๒๕๐๐	เป็นกรรมการควบคุมสอบธรรมสนามหลวง
พ. ศ. ๒๕๐๒-๔๖	เป็นกรรมการตรวจประโยคสนามหลวงแผนกธรรม
พ. ศ. ๒๕๐๔	เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดจันทน์กะพ้อ
พ. ศ. ๒๕๐๔-๔๖	เป็นผู้อำนวยการสอบสนามหลวง สนามสอบวัดจันทน์กะพ้อ
พ. ศ. ๒๕๐๙-๔๖	เป็นครูสอนนักธรรมประจำสำนักเรียนวัดจันทน์กะพ้อ
พ. ศ. ๒๕๑๘-๒๘	เป็นผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดจันทน์กะพ้อ

โยมแม่ กถิน ผอบขาว

งานการปกครอง

พ. ศ. ๒๔๙๔	**รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ**
พ. ศ. ๒๔๙๖	**เป็นพระกรรมวาจาจารย์**
พ. ศ. ๒๕๐๒	**เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ**
พ. ศ. ๒๕๐๕	**รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอสามโคก (ธรรมยุต)**
พ. ศ. ๒๕๐๘	**เป็นเจ้าคณะอำเภอสามโคก (ธรรมยุต)**
พ. ศ. ๒๕๑๐	**เป็นพระอุปัชฌาย์**
พ. ศ. ๒๕๑๓	**รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดสุวรรณจินดาราม**
พ. ศ. ๒๕๑๔	**รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโคก**
พ. ศ. ๒๕๑๙	**รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดท้ายเกาะใหญ่**
พ. ศ. ๒๕๒๒	**รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)**
พ. ศ. ๒๕๒๓	**เป็นเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)**

งานเผยแผ่พระศาสนา

- จัดทำพิธีทางศาสนาในวันสำคัญ คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฏฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา มีการทำบุญตักบาตร แสดงพระธรรมเทศนา นั่งสมาธิ เวียนเทียน

- จัดโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ปีละ ๓๐๐ คน

- เชิญชวนประชาชน อุบาสก อุบาสิกา รักษาอุโบสถศีล บวชเนกขัม อบรมจิตภาวนา ละ ลด เลิก อบายมุข ตลอดพรรษา และตลอดไป

- จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี

- จัดโครงการบวชเนกขัม ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหามหาราชินี และวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวามหาราช ทุกปี

- เปิดสอนธรรมศึกษาตามโรงเรียนและเรือนจำ ทุกปี

งานสาธารณูปการ

นับแต่ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๕๔๙ ได้ทำการพัฒนาเสริมสร้างวัดจันทน์กะพ้อในทุกด้าน จนได้รับการสถาปนาเป็นพระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ ซึ่งมีรายการดังนี้

- สร้างศาลาการเปรียญ ๑ หลัง แทนหลังเดิมที่ชำรุดทรุดโทรม
- สร้างกุฏิทรงไทย ๑๓ หลัง
- สร้างเขื่อนหน้าวัด
- สร้างศาลาธรรมประสาธน์ ๒ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างถนนคอนกรีตหน้าวัด ๑ สาย
- สร้างหอฉัน ๑ หลัง
- สร้างกำแพงแก้วเสริมเหล็ก ติดตั้งลูกกรงเหล็กด้านบน รอบพระอุโบสถ ยาว ๑๐๘ เมตร
- สร้างอาคารเรียน โรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ ๒ ชั้น ขนาด ๘ ห้องเรียน
- สร้างห้องประชุม ๑ หลัง
- สร้างห้องสุขาให้โรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ ๑ หลัง
- เป็นประธานจัดการสร้างอาคารเรียนโรงเรียนวัดปทุมทอง ยาว ๓๒ เมตร ๑ หลัง
- ถมทรายรอบบริเวณวัดและถมหินใหญ่ทำเขื่อนหน้าวัด
- สร้างถนนคอนกรีตหน้าโรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ ๑ สาย
- ติดตั้งโคมไฟแสงจันทร์ ๑๒ ต้น
- สร้างกำแพงวัดคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนบนเป็นรั้วเหล็ก ๒ ด้าน ยาว ๒๑๐ เมตร
- สร้างอาคารเรียนโรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ ขนาด ๘ ห้องเรียน ๒ ชั้น ๑ หลัง
- ทำเขื่อนหน้าวัดกันตลิ่งพัง
- สร้างประปาขนาดเล็กของกรมอนามัย
- สร้างพระอุโบสถหินอ่อน ๑ หลัง
- ซ่อมพระเจดีย์ ทำรั้วเหล็กรอบองค์พระเจดีย์
- สร้างห้องสมุดโรงเรียนชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ
- สร้างศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน ๑ หลัง
- สร้างกุฏิบำเพ็ญกรรมฐาน ๓๒ หลัง

- สร้างศาลาพักร้อน ๑ หลัง
- สร้างซุ้มประตูหน้าวัด ๑ ซุ้ม
- เจาะน้ำประปา ๒ บ่อ ทำเป็นประปาหมู่บ้าน
- สร้างถังเหล็กใช้เก็บน้ำ สูง ๒๐ เมตร ๑ ใบ
- สร้างถังคอนกรีตเสริมเหล็กใช้เก็บน้ำ สูง ๑๕ เมตร ๑ ใบ
- สร้างบ้านพักคนชรา ๑ หลัง
- สร้างตึกที่พักพระภิกษุสามเณร ๑ หลัง ๑๔ ห้อง
- สร้างกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ด้าน สูง ๑.๗๐ เมตร ยาว ๕๖๐ เมตร
- สร้างถนนลาดยางเข้าวัด ๒ เส้น ยาว ๕๖๐ เมตร
- สร้างตึกที่พักพระภิกษุสามเณร ๓ ชั้น ๒๘ ห้อง ๑ หลัง
- สร้างหอวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เรือนไทยหมู่ ๒ ชั้น ๖ หลัง
- สร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม ญสส. ตรีมุข ๔ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- สร้างซุ้มประตูทางเข้าวัด ๓ ซุ้ม
- สร้างห้องน้ำ ๑๐ หลัง
- สร้างกังหันลมใช้สูบน้ำ
- สร้างเมรุเผาศพ ๑ เตา
- สร้างศาลาอเนกประสงค์ ๒ หลัง
- สร้างศาลาราย ๖ หลัง
- สร้างศาลาบูรพาจารย์ ๕ หลัง
- สร้างศาลาพักร้อนริมถนนหลังวัด ๓ หลัง
- สร้างศาลาพักร้อนทรงไทย ๒ หลัง
- สร้างที่พักสงฆ์ ๒ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างตำหนักสมเด็จ ๒ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างที่พักพระอาคันตุกะ ๒ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างสำนักงานเจ้าคณะจังหวัด ทรงไทย ๒ ชั้น ๑ หลัง
- สร้างวิหารหลวงประดิษฐานพระพุทธรูป ๑ หลัง
- ปลูกต้นจันทน์กะพ้อและต้นไม้ต่างๆ จนมีบรรยากาศร่มรื่น

งานกุศลสงเคราะห์

- ตั้งมูลนิธิโสภณธรรมประสาธน์ เพื่อนำดอกผลมามอบเป็นทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณร นักเรียน นักศึกษา ยากจน ปีละ ๑๒๐ ทุน
- ตั้งศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ขึ้นภายในวัดเป็นแห่งแรกของจังหวัดปทุมธานี
- ตั้งศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ขึ้นภายในวัดเพื่อให้กุลบุตรและกุลธิดาได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนธรรม

- ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมสายสามัญสำหรับสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียน
- จัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุขึ้นภายในวัด มีสมาชิกประมาณ ๕๐๐ คน
- สร้างบ้านพักคนชราขึ้นภายในวัด

งานพิเศษ

- รับเสด็จ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดสิริโสภาพัณณวดี เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ ณ วัดจันทน์กะพ้อ
- ก่อตั้งมูลนิธิรัชดาภิเษก ปท.๑๔
- ก่อตั้งมูลนิธิตึกสงฆ์อาพาธโรงพยาบาลปทุมธานี ร.ศ. ๒๐๐
- เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ริเริ่มก่อสร้างตึกสงฆ์อาพาธ อนุสรณ์ ๒๐๐ ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โรงพยาบาลปทุมธานี เป็นตึก ๒ ชั้น ๒๗ เตียง
- วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๕ รับเสด็จ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ณ วัดจันทน์กะพ้อ
- วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ แสดงพระธรรมเทศนา ถวายในพระราชพิธีพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง
- วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ รับเสด็จ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร เสด็จประทานของแก่วัดและประชาชน ที่ประสบอุทกภัยในเขตจังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถานที่ ณ วัดจันทน์กะพ้อ
- วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๙ ทางราชการจังหวัดปทุมธานี ใช้สถานที่วัดจันทน์กะพ้อ ประกอบพิธีบำเพ็ญกุศลพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พิธีถวายดอกไม้จันทน์ และเผาดอกไม้จันทน์
- วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๐ ทางราชการจังหวัดปทุมธานี ใช้สถานที่วัดจันทน์กะพ้อ ประกอบพิธีเสริมดวงแผ่นดิน ข้าราชการทุกหมู่เหล่ามาร่วมพิธี พระสงฆ์สังกัดนิกายธรรมยุตทุกวัดในเขตจังหวัดปทุมธานีเจริญพระพุทธมนต์
- เป็นประธานคณะสงฆ์ร่วมกับฝ่ายบ้านเมืองจังหวัดปทุมธานีดำเนินการจัดสร้างสวนสุขภาพปทุมธานี ๘๔ ญสส. เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ในที่ดินของเรือนจำ (เก่า) ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ รับเด็จ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และหม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล ทรงประกอบพิธียกฉัตรพระประธานในพระอุโบสถ วัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๑ สภาวัฒนธรรมอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ใช้สถานที่วัดจันทน์กะพ้อ จัดงานวันอนุรักษ์มรดกไทย เทศกาลอาหารพื้นบ้านเมืองสามโคก เป็นการสาธิตและเผยแพร่การทำอาหารพื้นบ้านรามัญ
- ได้ขอพระราชทานถวายต้นจันทน์กะพ้อ รวม ๒๑ ต้น แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สำหรับนำไปปลูกที่วังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

มรณภาพ

เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร) ได้ไปตรวจงานก่อสร้างสำนักสงฆ์ ระหว่างคลอง ๓-๔ อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งท่านตั้งใจจะสร้างเป็นวัดขนาดเล็กที่มีคุณภาพและจะทูลถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสครบ ๗๒ พรรษา เมื่อตรวจงานเสร็จแล้วก็นั่งรถออกมาถึงถนนคลองหลวงกลับรถเพื่อจะเดินทางกลับวัดจันทน์กะพ้อ ก็ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ คือมีรถปิคอัพแล่นมาด้วยความเร็วสูงเสียหลักข้ามเกาะกลางถนนมาชนรถหลวงปู่จนได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้เห็นเหตุการณ์ได้นำส่งโรงพยาบาลภัทระ อำเภอคลองหลวง ต่อมาคณะศิษยานุศิษย์เห็นว่าอาการไม่ดีขึ้นจึงย้ายไปยังโรงพยาบาลกรุงเทพ คณะแพทย์ได้ดูอาการพบว่ากระดูกคอเคลื่อน เส้นประสาทไม่สามารถต่อกันได้ ทำให้เคลื่อนไหวร่างกายตั้งแต่หัวไหล่ลงมาไม่ได้ พักรักษาตัวอยู่ ๕ วัน จึงขอย้ายไปยังโรงพยาบาลพญาไท ๑ โดยได้รับความอุปถัมภ์ดูแลค่ารักษาพยาบาลจากนายประสิทธิ์ อุไรรัตน์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ต่อมาได้ขอย้ายไปยังโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้รับการดูแลจากคณะแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นอย่างดี แต่อาการก็ไม่ดีขึ้น มีแต่ทรงกับทรุด หลวงปู่พักรักษาตัวอยู่ ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จนถึงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๙ ก็ถึงแก่มรณภาพด้วยอาการปอดติดเชื้อรุนแรง ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สิริอายุรวมได้ ๗๙ ปี ๘ เดือน ๒๕ วัน พรรษา ๕๙

เมรุปราสาทมอญ

คุณสมบัติของอุบาสก–อุบาสิกากถา

แสดงโดย

พระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

วันที่ ๕ กันยายน พ. ศ. ๒๕๓๘

ณ วัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

สทฺธาย สีเลน จ ยา ปวฑฺฒติ ปญฺญาย จาเคน สุเตน จูภยํ

สา ตาทิสี สีลวตี อุปาสิกา อาทิยติ สารมิเธว อตฺตโนติ ฯ

บัดนี้ จักได้แสดงพระธรรมเทศนา อนุโมทนาในส่วนกุศลบุญราศีทักษิณานุปทาน อันคณะข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ในจังหวัดปทุมธานี มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ดร.ไพฑูรย์ บุญวัฒน์ เป็นประธาน ได้มีสมานฉันท์ร่วมใจกันบำเพ็ญกุศลน้อมเกล้าถวาย สนองพระเดชพระคุณ แด่ สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จย่า แม่ฟ้าหลวงแห่งปวงชนชาวไทย ในอภิลักขิตสมัยปัญญาสมวาร ครบ ๕๐ วัน นับตั้งแต่วันสวรรคตมา ด้วยความจงรักภักดี ซื่อสัตย์สุจริตและกตัญญูกตเวที ด้วยรู้สึกหน้าที่อันตนจะพึงกระทำในเวลาที่สุดวิสัยสามารถที่จะสนองพระเดชพระคุณได้โดยประการอื่น เพื่อให้เกิดพระกมลปราโมทย์อนุโมทนา สำเร็จเป็นวิบากสมบัติทวีความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ในสัมปรายภพโดยฐานนิยม อนุวัตรตามพระพุทธภาษิตในติโรกุฑฑสูตรว่า ***เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ*** เมื่อมาระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านทำไว้แล้วแต่ก่อน พึงบำเพ็ญทักษิณาเพื่อท่านผู้ละไปยังปรโลกแล้ว ดังนี้

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จอุบัติขึ้นในโลกนี้ ยังประโยชน์สุขให้สำเร็จแก่ประชาชนโดยทั่วไป ทรงมีพระราชประวัติและพระจริยาวัตรอันงดงาม ทั้งในปฐมวัย มัชฌิมวัย ถึงปัจฉิมวัย ตลอดพระชนมายุ ๙๔ พรรษาเศษ ทรงบำเพ็ญอัตถะประโยชน์และปริหิตประโยชน์อย่างสมบูรณ์ อันมีส่วนช่วยจรรโลงสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กับทั้งประชาชน เกิดผลดีมีคุณูปการอันอเนกอนันต์ สุดที่จะพรรณนา พระชนม์ชีพจึงเป็นสุชีวิต มีความเป็นอยู่ดีงาม เป็นเสฏฐชีวิต เป็นอโมฆชีวิต มีความเป็นอยู่ไม่สูญเปล่า เป็นอยู่ประเสริฐ ชื่อว่า โชติ โชติ ปรายนา สว่างมา สว่างไป เพราะอาศัยบุญนำกรรมปรุงแต่ง ให้มีความเจริญไพบูลย์

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสมบูรณ์ด้วยพระคุณสมบัติ ประกอบด้วยพระจรรยามั่นอยู่ในธรรมพร้อมด้วยพรหมวิหาร มีพระอัธยาศัยโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีพระมารยาทอ่อนโยน เป็นมัทวสมาจาร เป็นที่พึ่งพำนักของประชุมชนเป็นอันมาก เมื่อมาเสด็จสวรรคตไปแม้

ในเวลาที่พระชนมายุย่างเข้าเขตปัจฉิมวัยแล้วก็ดี แต่พระองค์ทรงพระคุณสมบัติ อันเป็นที่ตั้งแห่งความอาลัยเสียดาย เพราะต่างพากันมุ่งหมายจะให้ดำรงพระชนม์อยู่ยืนยาวต่อไปอีก แต่ก็ไม่สามารถให้เป็นได้สมประสงค์ เพราะสังขารทั้งหลายทนอยู่คงที่ไม่ได้ เมื่อมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น ความดับก็จักต้องมีเป็นอวสาน ส่วนระยะกาลที่เร็วหรือช้าแล้วแต่เหตุจะปรุงแต่งให้เป็นไป ไม่มีใครบังคับบัญชาให้เป็นไปตามใจหวังได้

สมเด็จพระบรมศาสดาทรงหวังจะให้พุทธบริษัททราบธรรมดาแล้วเปลื้องความโศกเสียใจ จึงตรัสไว้ว่า ***อถโข ยาวตา สตฺตานํ อาคติ จุติ อุปปตฺติ สพฺเพ สตฺตา มรณธมฺมา มรณํ อนตีตา*** ความมา ความไป จุติ อุบัติ ของสัตว์ทั้งหลาย มีเพียงไร สัตว์ทั้งหมดก็มีมรณะเป็นธรรมดา ไม่ล่วงมรณะไปเพียงนั้น

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีศรัทธาปสาทะมั่นในพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จนกาลอวสานแห่งพระชนม์ชีพ ตามพระราชวัติบางตอน เช่น

(๑) ทรงจำคำลาข้าวพระและทรงใช้ลาข้าวพระ ขณะทรงพระเยาว์ว่า ***เสสัง มังคะลัง ยาจามิ***

(๒) ทรงจำพระคาถา————ใช้ป้องกันอันตราย และทรงใช้เมื่อจำเป็นว่า นะโมนะมัส กำจัดออกไป อย่าเข้ามาใกล้ เสมามณฑล ออกไปให้พ้น วินาสสันติ ฯ

(๓) ทรงอธิบายหลักของคนดีในพระพุทธศาสนาไว้ว่า ไม่พูดปด ไม่คดโกง ไม่อิจฉาริษยา ไม่ทะเยอทะยานบ้าๆ ปฏิบัติหน้าที่ในกรอบของศีลธรรม ฯ

(๔) ทรงตักเตือนไม่ให้ลืมตัวหลงตนไว้ว่า คนเรา อย่าหลงตัว อย่าลืมตัว อย่าอวดตัว ว่าดีเด่นกว่าคนอื่น ฯ

(๕) ทรงคิดแบบปั้นหุ่นพระพุทธรูป โปรดให้หล่อพระราชทานไปแพร่หลาย จัดเป็นพุทธศิลป์ฝีพระหัตถ์ที่ทรงไว้ด้วยศรัทธาปสาทะในพระพุทธศาสนานั่นเอง

เพราะเหตุที่ทรงเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา ทรงนำคำสอนมาศึกษาปฏิบัติ มีปัญญาอยู่ครองฆราวาสสามารถประกอบหิตานุหิตประโยชน์แก่หมู่ชนเป็นอันมาก ตามพระบาลีว่า - พหู วต อตฺถาย สมฺปญฺโญ ฆรมาวสํ ความว่า ท่านผู้มีปัญญา อยู่ครองเรือน เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่คนมาก ดังนี้ พระองค์ทรงได้รับการยกย่องจากปวงชนมิใช่เฉพาะแต่ภายในประเทศเท่านั้น แม้ในต่างประเทศก็ทรงได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้สูงอายุมีผลงานดีเด่นของโลก ๑ ใน ๔ ท่าน เมื่อปี พ. ศ. ๒๕๒๘ ใน ๔ ท่านนั้น คือ

๑. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี แห่งประเทศไทย
๒. พระสันตะปาปาจอห์น ปอลที่ ๒ แห่งวาติกัน
๓. ประธานาธิบดีโรแนล เรแกน แห่งสหรัฐอเมริกา
๔. ผู้นำอาวุโสเติ้งเสี่ยวผิง แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ฯ

จากพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ จัดเป็นตราแห่งพระชนม์ชีพ ดังคำว่า อันความดีที่ทำไว้จะถูกจำจารึกถึงกิจจาจะคงตราตรึงคะนึงมั่นนิรันดร ชื่อว่าย่อมได้รับการเทิดทูนยกย่องสรรเสริญจากวิญญูชน ตามพระบาลีภาษิตว่า ***ยญฺเจ วิญฺญู ปสํสนฺติ อนุวิจฺจ สุเว สุเว อจฺฉิทฺทวุตฺตึ เมธาวึ ปญฺญาสีลสมาหิตํ นิกฺขํ ชมฺโพนทสฺเสว โก ตํ นินฺทิตุมรหติ เทวาปิ นํ ปสํสนฺติ พฺรหฺมุนาปิ ปสํสิโต*** มีใจความว่า หากว่า วิญญูชนใคร่ครวญทุกวันๆ สรรเสริญท่านผู้ใด ซึ่งมีความประพฤติไม่บกพร่องขาดสาย มีเมธาวีตั้งมั่นด้วยปัญญาและศีล ใครเล่าย่อมควรเพื่อติเตียนท่านผู้นั้น ผู้เปรียบดังแท่งทองชมพูนุท แม้แต่เทวดาก็ยังชม ถึงพรหมก็สรรเสริญ ดังนี้

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชหฤทัยหนักแน่นในพระ

รัตนตรัย ทรงเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติของอุบาสิกา ตามพระพุทธภาษิตที่ได้ยกเป็นนิกเขปบท ณ เบื้องต้นนั้นว่า ***สทฺธาย สีเลน จ ยา ปวฑฺฒติ ปญฺญาย จาเคน สุเตน จูภยํ สา ตาทิสี สีลวตี อุปาสิกา อาทิยติ สารมิเธว อตฺตโน.*** สตรีใด เจริญทั่วถึงด้วยศรัทธาและศีล ด้วยปัญญา ด้วยการบริจาค และด้วยการสดับฟังทั้ง ๒ ฝ่าย คือ โลกียะ และโลกุตตระ สตรีผู้มีปกติเช่นนั้น ชื่อว่าอุบาสิกา ย่อมประสมประสานถือไว้ได้ ซึ่งธรรมอันเป็นสาระของตน ในโลกนี้แน่แท้ ฯ มีอรรถาธิบายดังนี้

(๑) ศรัทธา คือความเชื่อตามหลักเหตุผล ไม่เชื่องมงายไร้สาระ เชื่อตามคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา ๔ อย่าง

(ก) กัมมสัทธา เชื่อว่ากรรมดีเป็นกุศล เป็นเหตุแห่งความสุขโสมนัส กรรมชั่วเป็นอกุศล เป็นเหตุแห่งความทุกข์โทมนัส ผู้หวังความสุขทางกาย และความสุขทางใจ ก็ประกอบกายสุจริต และมโนสุจริต

(ข) วิปากสัทธา เชื่อผลของกรรม คือ เชื่อว่า ความสุขโสมนัสจัดเป็นผลของกุศลกรรม ความทุกข์โทมนัสจัดเป็นผลของอกุศลกรรม ได้แก่ เชื่อว่า ทำดี ได้ดี ทำชั่ว ได้ชั่ว นั่นเอง

(ค) กัมมัสสกตาสัทธา เชื่อว่า สัตว์มีกรรมเป็นของตน ได้ทำกรรมอันใดไว้ ดีหรือชั่วก็ตาม ก็จะได้รับผลของกรรมนั้น

(ง) ตถาคตโพธิสัทธา เชื่อในพระปัญญาตรัสรู้ธรรมของพระตถาคตเจ้า เช่น เชื่อว่าตรัสรู้อริยสัจ ๔ เป็นต้น

(๒) ศีล ได้แก่การรักษากาย วาจา ให้เป็นปกติ แต่ก็ต้องเกิดมาจากใจเป็นปกติ ไม่ถูกโลภะ ความโลภอยากได้ โทสะ ความประทุษร้าย โมหะ ความหลง เข้าครอบงำย่ำยีใจ ชักจูงให้ทำชั่ว พูดชั่ว ผู้มีพื้นฐานใจเป็นปกติ ย่อมไม่ทำกายทุจริต ไม่พูดเป็นวจีทุจริต ก็ได้ชื่อว่ามีมนุษยธรรม ศีลเป็นบ่อเกิดแห่งสุคติ ศีลเป็นบ่อเกิดแห่งโภคทรัพย์ ศีลเป็นทางก้าวไปสู่ความดับกิเลสทั้งปวง คือ นิพพาน

(๓) ปัญญา ความรอบรู้ คือ รู้ดี รู้ชอบ ตรงกันข้ามกับ รู้ชั่ว รู้ผิด เหตุให้เกิดปัญญามี ๓ ทาง คือ สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการคิด ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการบำเพ็ญ

(๔) จาคะ การเสียสละบริจาค คือ เสียสละบริจาค ข้าว น้ำ ทรัพย์สิน เงิน ทอง วัสดุสิ่งของ เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น การสละความสุขส่วนตัวเพื่อความสุขของคนอื่น การสละที่สำคัญได้แก่การสละความชั่วร้ายทางกาย วาจา ใจ

(๕) สุตะ การสดับศึกษา ด้วยวิริยอุตสาหะ สั่งสมสุตะหาความรู้ ที่เป็นประโยชน์ อำนวยความสุขทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น การสดับศึกษาติดต่อไม่ขาดตอน ก็จะได้รับความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เรียกว่าพหูสูต หรือพาหุสัจจะ ผู้คงแก่เรียน ชื่อว่าเป็นมงคล ตามนัยแห่งมงคลสูตรว่า ***พาหุสจฺจญฺจ สิปฺปญฺจ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ*** การได้สดับฟังมาก และศึกษาชำนาญในศิลปศาสตร์ จัดเป็นมงคลอันสูงสุด ดังนี้

ท่านผู้มีศีลเป็นต้นนั้น ได้ชื่อว่าอุบาสิกา ผู้เข้าใกล้พระรัตนตรัย มีที่พึ่งพิงอาศัย ย่อมประสมประสานถือไว้ได้ซึ่งธรรมอันเป็นสาระ มีศีลสาระ แก่นศีล สมาธิสาระ แก่นสมาธิ ปัญญาสาระ แก่นปัญญา เป็นต้น ไว้ได้ในโลกนี้ เป็นผู้ไม่ประมาท รีบจัดกรณียกิจ ๔ อย่าง ให้สมบูรณ์ คือ ทำบุญเป็นนิจ คิดถึงความตาย แจกจ่ายสมบัติ จัดการเปลื้องหนี้ ด้วยการหมั่นทำบุญด้วยกาย วาจา ใจ สม่ำเสมอ ระลึกถึงความตายอันจะพึงมีแก่ตน จัดแจกจ่ายสมบัติที่ได้มาโดยชอบธรรม ให้แก่ทายาท สละทรัพย์บำรุงพระพุทธศาสนา สร้างสาธารณกุศล กับ

ทั้งได้จัดการเปลื้องหนี้ต่อท่านบุพการีผู้มีคุณมาก่อน เพื่อเปลื้องตนปลอดจากหนี้บุญคุณ ด้วยมีความเชื่อตามสุภาษิตสอนใจว่า คนเราเกิดมา ไม่ช้าก็ตาย ทำความดีไว้ให้คนเขาเห็น ดังนี้ คุณสมบัติของอุบาสิกา ๕ ประการ คือ มีศีล มีปัญญา มีจาคะ และมีสุตะ มีพร้อมบริบูรณ์ ในสตรีใด สตรีนั้น ชื่อว่าอุบาสิกา ผู้มีพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะ ย่อมถือไว้ได้ซึ่งสารธรรม ในโลกนี้

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชปฏิปทาเพียบพร้อมด้วยพระคุณสมบัติดังกล่าวนั้น ชื่อว่าทรงมีพระราชหฤทัยดำริชอบ ดังคำร้อยกรองว่า ตั้งจิตคิดชอบ ตามกรอบศาสนา สัมผัสศรัทธา ไม่ย่อท้อถอย ติดตามรอคอย ทำบุญบ่อยบ่อย ทยอยรายวัน ฯ

ขออำนาจกุศลทักษิณานุประทานกิจ ที่คณะข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ชาวจังหวัดปทุมธานี อันมีผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ดร. ไพฑูรย์ บุญวัฒน์ เป็นประธาน ได้บำเพ็ญอุทิศถวายด้วยความกตัญญูกตเวทิตา ขอจงสำเร็จเป็นอิฏฐวิบากสุขสมบัติ แด่สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยฐานนิยมสมดังเจตนาอุทิศทุกประการ แสดงพระธรรมเทศนาคุณสมบัติของอุบาสิกา ยุติลงด้วยเวลา ด้วยประการฉะนี้ ฯ

เถรกรณธรรมกถา

พระเทพสุเมธมุนี (สนิท สุภาจาโร)
วัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง จังหวัดปทุมธานี

ถวายในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล พระบรมศพ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
วันศุกร์ที่ ๑ ธันวาคม พ. ศ. ๒๕๓๘

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

ยมฺหิ สจฺจญฺจ ธมฺโม จ อหึสา สญฺญโม ทโม
สเว วนฺตมโล ธีโร โส เถโรติ ปวุจฺจตีติ ฯ

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาในเถรกรณธรรม ธรรมะเครื่องทำให้เป็นเถระผู้มั่นคง ประดับพระปัญญาบารมี อนุโมทนาพระราชกุศลบุญราศี ที่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชคำนึงด้วยพระกตัญญูภาพถึงพระอุปการ แห่งสมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งเสด็จสวรรคตกำหนดได้ ๑๓๖ วัน เช้านี้แล้วทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานเป็นส่วนพระกตเวทิตา อุทิศถวายโดยกัลยาณวัตร พระคุณสมบัติ ๒ ประการ คือ พระกตัญญุตาและพระกตเวทิตานี้ เป็นพื้นแห่งสาธุชน อันคนดีผู้ได้นามว่าสัตบุรุษ จะประพฤติกิจการใดๆ ย่อมอิงอาศัยธรรม ๒ ประการนี้เป็นหลักมั่นเสมอ

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผู้ทรงเป็นมิ่งขวัญของสยามประเทศและสยามิกชนทุกหมู่เหล่า ทรงอุบัติมาเพื่อประโยชน์สุขของคนหมู่มาก ทรงเป็นพระอัจฉริยทุลภสตรีนารีรัตน์ คือหญิงแก้ว ที่เป็นสตรีอัศจรรย์อันหาได้ยาก ทรงเป็นนารีอาชาไนย ที่ทรงเกิดในประเทศใด ตระกูลใด ประเทศนั้น ตระกูลนั้น ย่อมถึงสุข พระหิตัตถจริยา ความประพฤติประโยชน์เกื้อกูลของพระองค์มีเป็นอเนกอนันต์พ้นวิสัยที่บรรยายให้สิ้นสุดด้วยเวลาและกถามรรคเพียงเท่านี้ และพระจริยาสมบัติเหล่านั้น ก็เป็นที่ประจักษ์แก่ใจของทุกท่านเป็นอย่างดีแล้ว เพราะข้อนี้เป็นเหตุ พระเกียรติพิเศษจึงแพร่หลายกระจายไปไกล ปรากฏไปทั้งในและนอกประเทศ สมดังที่สมเด็จพระโลกเชษฐ์บรมศาสดาตรัสไว้ว่า ***"ทูเร สนฺโต ปกาเสนฺโตว ปพฺพโต สัตบุรุษทั้งหลาย ย่อมปรากฏไปไกล ดังจอมไศลหิมพานต์"***

เบื้องต้นคือพระชาติสมภพ และเบื้องปลายคือการเสด็จสวรรคตของพระองค์ทรงเป็นไปเหมือนสรรพสัตว์ เป็นทุกขอริยสัจที่ควรกำหนดรู้ อะไรๆ ที่ทรงได้รับในระหว่างนี้ก็ล้วนแต่เป็นสมมติ แต่ก็เป็นสมมติสัจ จริงอย่างสมมติ คือจริงอย่างที่รับรู้กัน

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงได้รับสมมติในหลายพระตำแหน่ง

ทรงวางพระองค์ถูกต้องทุกพระตำแหน่ง ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในทุกพระตำแหน่งได้โดยสมบูรณ์อย่างน่าอัศจรรย์ ซึ่งทั้งนั้น ล้วนแต่เป็นกุศลขันธ์บุญราศี ที่สัตว์ผู้เกิดมาแล้วต้องตาย จำขวนขวายทำให้มาก เหมือนมาลาการร้อยพวงมาลัยไว้เป็นอันมากจากกองดอกไม้ ฉะนั้น สมดังพุทธพจนประพันธ์ในธรรมบทขุททกนิกาย ว่า "ยถาปิ ปุปฺผราสิมฺหา กยิรา มาลาคุเณ พหู เอวํ ชาเตน มจฺเจน กตฺตพฺพํ กุสลํ พหุ คนร้อยกรองพวงมาลัยพึงทำพวงมาลัยให้มาก จากกองดอกไม้ ฉันใด สัตว์ผู้เกิดมาแล้วต้องตาย ก็พึงทำกุศลไว้ให้มาก ฉันนั้น"

อันพวงมาลัยที่จะมีได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัย ๒ อย่าง คือ มีผู้ร้อย และมีดอกไม้ มีแต่ผู้ร้อยแต่ไม่มีดอกไม้ หรือมีแต่ดอกไม้แต่ไม่มีผู้ร้อย พวงมาลัยก็มีไม่ได้ ต่อเมื่อมีพร้อมทั้ง ๒ อย่าง จึงจะมีพวงมาลัยได้ และพวงมาลัยจะมีมากได้ ก็เพราะมีดอกไม้มาก นี่ฉันใด ในการทำบุญทำกุศลนั้น ก็ฉันนั้น ต้องอาศัยปัจจัย ๒ อย่าง คือ ศรัทธา ความเชื่อ และไทยธรรม คือของที่จะพึงให้ มีแต่ศรัทธาแต่ไม่มีไทยธรรม ทานมัย บุญกุศลที่สำเร็จมาจากการให้ก็เกิดไม่ได้ หรือมีแต่ไทยธรรม แต่ไม่มีศรัทธา ทานมัย ก็เกิดไม่ได้อีกเช่นกัน ต่อเมื่อพร้อมทั้ง ๒ ประการ ทานมัยกุศลจึงจะมีได้ และจะมีมากได้ ก็เพราะมีไทยธรรมมาก

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบุญราศี อันเป็นส่วนแห่งพระทานบารมีไว้เป็นอันมาก ทั้งที่เป็นวัตถุทานหรืออามิสทาน ทั้งที่เป็นธรรมทานและวิทยาทาน ทั้งนี้เพราะทรงสมบูรณ์ด้วยพระศรัทธาสมบัติ และพระไทยธรรมหรือพระโภคสมบัติ และอีกอย่างหนึ่งคือพระศักดิสมบัติ คือพระราชอำนาจ ความสามารถที่มีพระอิสริยยศเป็นบาทรองรับ ทำให้พระสรรพกรณียกิจสัมฤทธิผลสมดังพระราชประสงค์ทุกประการ

อีกสถานหนึ่งเล่า สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระราชหฤทัยธำรงมั่นในเถรกรณธรรม คือคุณสมบัติที่ทำให้เป็นเถระหรือเถรี ผู้มั่นคง หรือผู้หลักผู้ใหญ่ มีสัจจะ เป็นต้น ปราศจากมลภาวะ คือมลทินมีความโกรธ เป็นต้น สมด้วยพระนิพนธ์พุทธภาษิตในธรรมบทขุททกนิกาย ที่ได้รับพระราชทานอัญเชิญมาตั้งไว้เป็นนิกเขปบท ณ เบื้องต้นว่า ***"ยมฺหิ สจฺจญฺจ ธมฺโม จ อหึสา สญฺญโม ทโม สเว วนฺตมโล ธีโร โส เถโรติ ปวุจฺจติ สัจจะ ธรรมะ, ความไม่เบียดเบียน, ความระมัดระวัง, และความข่มตน มีอยู่ในท่านผู้ใด ท่านผู้นั้นแล เป็นผู้คายมลทินแล้ว เป็นผู้มีปัญญาทรงจำ ท่านเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้มั่นคง"*** สัจจะ แปลว่า ความดีมีอยู่ ขยายว่า ความจริง ความแท้ ความซื่อ ความตรง ตรงกันข้ามกับ อสัจจะ ที่แปลว่า ความไม่มีอยู่ และขยายว่า ความไม่จริง ความเท็จ ความไม่ซื่อ ความคด ความจริงนี้เริ่มจากจริงใจ ใจจริงนั้น เมื่อมีความจริงใจ ใจจริงจังเป็นมูลแล้ว อาการหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาในทางกาย ก็พลอยจริงจังไปด้วย ประกอบการงานอะไรๆ ก็ไม่เหลาะแหละ ไม่จับจดจับจ่อ การงานนั้นๆ ย่อมสำเร็จตามส่วนที่ลงเรี่ยวแรงประกอบ ไม่มีความล้มเหลว หรือเปลืองแรงเสียเปล่า เมื่อแสดงออกในทางวาจา ก็เป็นวาจาสัตย์ วาจาจริงดังที่ใจคิด ชนิดที่ว่า หทยสฺส สทิสี วาจา วาจาเป็นเช่นกับหัวใจ ไม่มีคำเท็จระคนปนเจือเพื่อหักรานประโยชน์ของผู้อื่น เป็นวาจาศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือได้ ไว้วางใจได้ เป็นวาจาไม่กลับกลาย วาจาไม่ตาย เพราะยืนยันมั่นคงอยู่ตลอดกาล สมจริงดังพระพุทธบรรหารว่า ***สจฺจํ เว อมตา วาจา วาจาจริงแท้เป็นวาจาไม่ตาย*** และ ***สจฺเจน กิตฺตึ ปปฺโปติ คนย่อมได้เกียรติเพราะสัจจะ***

ความแท้ คือความไม่เทียม ความไม่เก๊ ความซื่อ คือความไม่คดโกง ความตรง คือความไม่คด ขยายเป็นตรงต่อตัวเอง ตรงต่อผู้อื่น ตรงต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ตรงต่อธรรมะ อันความซื่อ ความไม่คดไม่โกง ความตรงนี้ นำให้มีความกตัญญูกตเวที ที่พูดคล้องจองกันว่า ความซื่อสัตย์กตัญญู กล่าวคือ เมื่อถือว่าท่าน

ผู้นั้นผู้นี้เป็นบุรพการีมีบุญคุณต่อตนจริง ไม่ตู่ว่าไม่ใช่บุรพการี ตนเป็นหนี้บุญคุณจริง ความกตัญญูรู้คุณที่ทำก็ตามมา แต่นั้น กตเวทิตา การตอบแทนก็เกิดตามมา ธรรม ๒ ประการนี้ เป็นพื้นฐานของคนดี ดังที่พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเป็นพระโพธิสัตว์ตรัสว่า **ภูมิ เว สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา ความเป็นผู้กตัญญูกตเวทีเป็นพื้นยืนยันของคนดี** ดังนี้

ธรรมะ หรือ ธรรม มีความหมายหลายอย่าง ในที่นี้จะขอรับพระราชทานถวายวิสัชนาเพียง ๔ อย่าง คือ สุจริต คารวะ ความถูกต้อง และหน้าที่

สุจริต **คือประพฤติดีด้วยกาย วาจา ใจ และอาชีพ ผู้มีความสุจริตทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นผู้มีความกล้าหาญ** ไม่มีความสะทกสะท้านหวั่นไหวแต่อะไร แต่ใครและแต่ที่ไหน ไปที่ไหน อยู่ที่ใด ไปได้ อยู่ได้ โดยผาสุก ไม่ต้องมีผู้อารักขาก็ปลอดภัย ที่เรียกว่า อกุโตภโย ผู้ไม่ต้องกลัวแต่อะไร แต่ใคร และแต่ที่ไหน

คารวะ ความเคารพ คือความแสดงกิริยาอาการที่หนักแน่นไม่แสดงกิริยาอาการแบบดูเบาทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ บุคคล สถานที่ที่เป็นที่สักการะเคารพบูชาของคนส่วนใหญ่ เข้าใกล้สถานที่หรือบุคคลนั้น ก็แสดงอาการหนักแน่น นอบน้อม ไม่แสดงอาการดูหมิ่น ดูเบา หรือเหยียดหยาม มีความเคารพในพระรัตนตรัย ในสิกขา ในการปฏิสัณฐานและในความไม่ประมาท โดยย่อคือความเคารพในธรรม ดังสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คราวตรัสรู้ใหม่ๆ ไม่ทรงพบใครที่ยิ่งกว่าพระองค์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา และวิมุติ ก็ทรงตกลงปลงพระหฤทัย เคารพธรรมที่ทรงตรัสรู้แล้วนั้น จนสหัมบดีพรหมกราบทูลสนับสนุนว่า อย่างนั้น พระสุคตเจ้า ถูกแล้ว พระสุคตเจ้า แล้วกราบทูลเป็นพระคาถาว่า ***"เย จ อตีตา สมฺพุทฺธา เย จ พุทฺธา อนาคโต โย เจตรหิ สมฺพุทฺโธ พหุนฺนํ โสกสาสโน สพฺเพ สทฺธมฺมครุโน วิหรึสุ วิหาติ จ อถาปิ วิหริสฺสนฺติ เอสา พุทฺธาน ธมฺมตา พระสัมพุทธเจ้าเหล่าใดในอดีต พระพุทธเจ้าเหล่าใดในอนาคต และพระพุทธเจ้าพระองค์ใดในบัดนี้ ผู้ทำความโศกของคนเป็นอันมากให้หายไป พระพุทธเจ้าทั้งหมดนั้นล้วนแต่เคารพพระสัทธรรมมาแล้ว กำลังเคารพอยู่ และแม้ต่อไปก็จะทรงเคารพพระสัทธรรม นี่ธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย"***

ความถูกต้อง คือความเป็นธรรม ผู้ประพฤติเป็นธรรม จะไม่ยอมให้ความชอบ ความชัง ความหลง ความขลาด มามีอิทธิพลเหนือจิตใจ ธำรงความยุติธรรมไว้เสมอ ผิดก็ว่าผิด ถูกก็ว่าถูก ไม่กลับผิดเป็นถูก ไม่กลับถูกเป็นผิด ไม่เบือนบิดเพราะอำนาจอคติ ผู้ทำเช่นนี้ อาปูรติ ตสฺส ยโส สุกฺกปกฺเขว จนฺทิมา ยศของเขาย่อมเปี่ยมเหมือนพระจันทร์ข้างขึ้น

หน้าที่ คือการงานที่ต้องทำ ถ้าไม่ทำก็เสียงานและพาลให้เสียคน พ่อแม่เป็นผู้มีหน้าที่ต่อลูก เช่น ห้ามจากความชั่ว เป็นต้น ลูกมีหน้าที่ต้องเลี้ยงพ่อแม่ เป็นต้น พูดสั้นๆ ก็คือ ผู้มีหน้าที่อะไร อย่างไร ก็ต้องทำหน้าที่อันนั้น อย่างนั้น ให้สมบูรณ์ที่สุด ดีที่สุด เมื่อปฏิบัติได้ ก็จะได้ความสุข ทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า สมดังพระคาถาที่ตรัสไว้ในธรรมบทขุททกนิกายว่า "ธมฺมญฺจเร สุจริตํ น ตํ ทุจฺจริตํ จเร ธมฺมจารี สุขํ เสติ อสฺมิ โลเก ปรมฺหิ จ พึงประพฤติธรรมคือหน้าที่ให้สุจริต ไม่พึงประพฤติให้เป็นทุจริต ผู้มีปกติทำหน้าที่ย่อมอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า" ดังนี้

ความไม่เบียดเบียน คืออหิงสา ตรงกันข้ามกับความเบียดเบียน ที่บาลีเรียกว่า หิงสา หรือวิหิงสา ความเบียดเบียน อีกอย่างหนึ่ง แปลมาจาก พยาบาทหรือพยาปัชฌะ ซึ่งตรงกันข้ามกับอัพยาบาทหรืออัพยาปัชฌะ ความไม่เบียดเบียน ได้ในพุทธอุทานที่โคนจิกว่า ***อพฺยาปชฺฌํ สุขํ โลเก ความไม่เบียดเบียน เป็นสุขในโลก***

อหิงสา ความไม่เบียดเบียน คือไม่คิดเล่นสนุกด้วยมอบทุกข์ให้แก่คนอื่น สัตว์อื่น มีรากมาจาก

อโมหะ ความไม่หลง อัพยาบาท ความไม่เบียดเบียน มีรากมาจากอโทสะ ความไม่ประทุษร้าย ไม่ดุร้าย เช่น การจับนกมาขังในกรง เป็นต้น เป็นการเล่นสนุกด้วยมอบทุกข์ให้สัตว์อื่น เพราะความหลงของตนเอง ลองเทียบดูก็จะรู้ได้ว่า ถ้าตัวถูกจับขังกรงบ้าง ตัวจะสบายหรือไม่ การยิงนก ตกปลา ล่าสัตว์ ที่ถูกถือว่าเป็นกีฬาเล่นสนุก ก็ทำนองเดียวกัน การเว้นจากการกระทำอย่างนั้น เป็นความไม่เบียดเบียน มีเมตตากรุณากำกับ

ความระมัดระวัง คือสัญญมะ ความระมัดระวัง ได้แก่ความสำรวมตา หู เป็นต้น ในเวลาได้เห็นรูป ได้ยินเสียง เป็นต้น ไม่ให้จิตใจตกไปฝ่ายยินดี เมื่อประสบอารมณ์ที่น่ารักน่าใคร่ น่าพอใจ และฝ่ายยินร้าย เมื่อประสบอารมณ์ที่ไม่น่ารัก ไม่น่าใคร่ ไม่น่าพอใจ คุณข้อนี้ ทำให้เป็นผู้คงที่ ไม่มีความหวั่นไหว ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ จึงสร้างความเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ ที่น่าเคารพนับถือแก่ผู้ปฏิบัติ

ความข่มตน คือ ทมะ คุณข้อนี้ มักใช้ในเมื่อจิตใจกำเริบด้วยอำนาจความโกรธ เมื่อรู้สึกโกรธ ก็กดหรือข่มให้ลดความโกรธต่ำลง จนไม่แสดงอาการวิการออกไป ควบคุมให้อยู่ในอำนาจ ไม่เสียกิริยามารยาท หรือปกติภาพ ผู้มีคุณข้อนี้ เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ที่น่าเคารพนับถือของคนทั่วไป

อีกประการหนึ่ง **ทมะ** แปลว่าฝึกตน ใช้ในเมื่อจิตกำเริบด้วยอำนาจรัก โลภ โกรธ หลง ฝึกฝนจนกิเลสเหล่านี้สงบด้วยสมถและวิปัสสนาวิธี เมื่อปฏิบัติตามวิธีนี้ กิเลสเหล่านี้ ก็จะสงบลงโดยลำดับ จนระงับไป เป็นสมุจเฉทประหาน ผู้ปฏิบัติมาถึงขั้นนี้ เป็นอัตตทันตบุคคล บุคคลผู้ฝึกตนได้แล้ว เป็นผู้ประเสริฐสุดในหมู่มนุษย์ ประเสริฐกว่าอัสดร สินธพอาชาไนย และกุญชรชาติมหานาค ด้วยประการฉะนี้

สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงประกอบด้วยความจริงจัง ทั้งพระมนัส พระกาย และพระวาจา มีพระกาย พระวาจา พระมนัส และพระอาชีวะ สะอาดหมดจด ทรงประณตเคารพนบน้อมในไตรรัตน์ ในการศึกษา มีพระปฏิสันถารอันน่าจับใจ ไม่ทรงประมาท มีพระราชหฤทัยเที่ยงตรง ทรงนิยมในความถูกต้อง ไม่ข้องแวะด้วยอคติธรรม ทรงปฏิบัติพระราชกรณียะทุกประการให้สำเร็จเรียบร้อย ทรงกอปรด้วยพระเมตตากรุณา ไม่ทรงเบียดเบียน อาฆาต พยาบาทใคร มีพระราชหฤทัยสำรวมระวัง ไม่ให้ตกไปในฝ่ายอิฏฐารมณ์ แม้ในยามโศกตรมอันแสนสาหัส พระมนัสก็คงที่ อำนาจอิฏฐารมณ์ย่ำยีมิได้ ทรงข่มพระราชหฤทัยไม่ให้กำเริบในพระโทมนัส ทรงฝึกหัดดัดพระองค์ จนโลภ โกรธ หลง เบาบางจางจืดไป ทรงสำรอกมลทินภาพบาปมลทินทุกชนิด เป็นเธียรบัณฑิตอิตถีรัตน์ มั่นคงทั้งพระมนัส พระกาย และพระวาจา แม้จะทรงดำรงอยู่ในอาคาริยวิสัย ก็จัดได้ว่าทรงเป็นเถรี ผู้มั่นคง ด้วยประการฉะนี้

ขออำนาจ พระราชกุศลบุญราศี ทักษิณานุปทาน อันสมเด็จบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชอุทิศถวาย ด้วยอำนาจพระกตัญญูกตเวทิตา ขอจงสำเร็จเป็นอิฏฐวิบากสุขสมบัติ อำนวยถวายแด่สมเด็จบรมบพิตร สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยสมควรแก่พระคติในสัมปรายภพทุกประการ

ในอวสานแห่งพระธรรมเทศนานี้ พระสงฆ์จตุวรรคจะได้รับพระราชทานสวดพระกถาธรรมบรรยายโดยสรภัญวิธี เพิ่มพูนพระราชกุศลบุญราศีส่วนธรรมสวนมัย และเป็นเครื่องเจริญพระอัปปมาทธรรมตามสมควรแก่เวลา

รับพระราชทานถวายวิสัชชนาพระธรรมเทศนา สมควรแก่เวลา เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

พจนานุกรมไทย - มอญ

အဘိဓါန်သေံ - မည်

สำเนียงมอญลพบุรี

คำนำ

พจนานุกรมไทย - มอญ สำเนียงมอญบางขันหมาก ฉบับนี้ผู้เขียนได้เขียนขึ้นหลังจากได้แจกจ่าย พจนานุกรมมอญ - ไทย สำเนียงมอญลพบุรี ไปบ้างแล้วมีบางท่านปรารภว่าการค้นหาภาษาไทยที่แปลเป็นภาษามอญยังยากลำบากอยู่ เพราะพจนานุกรมฉบับนั้นเริ่มต้นจากภาษามอญแปลเป็นไทย และผู้อ่านส่วนมากอ่านภาษามอญไม่ออก มีความหีนว่าควรแปลจากภาษาไทยเป็นภาษามอญก็จะสะดวกแก่ผู้สนใจอย่างมาก จึงได้นำเอาพจนานุกรมภาษาไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นแนวทางในการเขียน เท่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และได้เพิ่มเติมที่เห็นว่าจำเป็นควรรู้ไว้บ้างเป็นบางคำ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ การเขียนครั้งนี้ อาจผิดพลาดขาดตกบกพร่องไปบ้าง จำเป็นต้องขออภัยต่อท่านผู้รู้ไว้ล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

หมายเหตุ คำบางคำที่ใส่เพิ่มเติมไว้ในวงเล็บต่อจากคำแปลในภาษามอญเป็นคำที่ใช้พูดปกติในชีวิตประจำวันซึ่งผิดเพี้ยนไปจากตัวหนังสือบ้าง จงโปรดทำความเข้าใจตามนี้ด้วย

จำปี ซื่อสัตย์
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

ก

ก	พยัญชนะตัวต้น ตรงกับ က ในภาษามอญ	
ก็ดี	อิคอห์	ဏ္ဍိုဟ်
ก็ได้	อิเก้อะ	ဏ္ဍဂွံ
กก	ตอม	တမ်
กกขา	ตอมตี้	တမ်ဒဳ
กกไม้	ตอมชุ	တမ်ဆု
กกหู	ตอมกะโต	တမ်ကတောဝ်
กก (ใช้สานเสื่อ)	คะร่ก	ခရော်
กก (ฟักไข่)	กะต้บ	ကဒပ်
กง	กัง	ကိုင်
กงเกวียน	ฟักกวี	သွက်ကွဳ
กงเรือ	กังเกลิ้ง	ကိုင်ဍုင်
ก้งโค้ง	คะจัง	ခစိုင်
กฎ	ซะโน	သ္ဂောဝ်
กฐิน	เลิ่ยะเลิ่ยะห์	လလး
กด	เดอ	ဍုၚ်
กดขี่	เดอดัก	ဍုၚ်ဍိုက်
กดคอ	เดอเก๊าะ	ဍုၚ်ကအ်
กดหัว	เดอดั๊บ	ဍုၚ်က္ဍိုပ်
กตเวที	แคลกุ้น	ဓွဝ်ဂုန်
กตัญชลี	ปังตอยเลี่ยะโง่	ပိုင်တဲလ္ဍောဝ်
กตัญญุตา	แคลกุ้น	ဓွဝ်ဂုန်
กตัญญู	แตมกุ้น	တိဂုန်
กติก	กะต๊อยกา	ကတိကာ
ก่น	เลียกย่ายคายอิต๊ะ	လက်ယဲာခဲာဏ္ဍတ
ก้น	ตะเก๊ด	တကေတ်
ก้นกบ	ปุ๊ดเงี่ย	ပုတ်ဍ်
ก้นบุหรี่	ดุ๊ดบ๊อก	ဍုတ်စံက်
ก้นหม้อ	คะตาทะมาย	ခတာထွဲာ
กบ	เงี่ย	ဍ်

กบนา	เงี่ยเบ้อะ	ငူႈမွဵ
กบ (ใส่ไม้)	ก๊อด	ၵေႃၵ်
กบฏ	ซะปุน	သပုၼ်
กบดาน (กบ)	เงี่ยเมี่ยงซอย	ငူႈမင်သီ
กบาล	เฮนี่ยเด๊าะห์	ႁူဝ်ၵူၼ်ၵွပ်ႇ
ก้ม	คะจัง	ၶစိုင်
กรง	คะรัง (ฮะรัง)	ၶရိုင်
กรน	คะอี (ฮะอี)	ၶအီ
การบูร	ปะร้อด	ပရုတ်
กรรไกร	เค้บกราย	ၶေပ်ၵြႂ်
กรรไกรหนีบหมาก	กะนายซ้อด	ၵၼႂ်သတ်
กรรเชียง	ตั๊กตะงัก	တက်တၢႆႈ
กรรม	กอม	ၵမ်
กรวด	แกระห์	ၵြေဝ်
กรวด (น้ำ)	กะเราะห์ดั๊จ	ၵရိုဝ်ႉၽၢင်ႈ
กรอง	คะเดาะห์	ၶၼိုဝ်
กรองน้ำ	คะเดาะห์ดั๊จ	ၶၼိုဝ်ၽၢင်ႈ
กรอบ	กะโรม	ၵရေဝ်ၼ်
กระ	เอิ๊ดรุ่ยกะตอ	အိၵ်ႇရဲၵွႆး
กระจกเงา	เตี๊ยะโง่ (กะโฮ่)	ဒႁူဝ်ဝ်
กระจ่า	จะวัก (กะวัก)	စဝ်ၵ်
กระจ่า	โฮน่ก	ၵွႆ
กระเจี๊ยบมอญ	บอยกะต้าด (บอกะต้าด)	ၶဲၵဒ်ဝတ်
กระจ่าง	กะมะห์	ၵူး
กระจาย	ปะระห์	ပရး
กระจิบ	เกี้ยะเจมกะนด	ၵၸေႂ်ႉၵွႆးဝတ်
กระจุยกระจาย	ประห์เจี๊ยะห์	ပြးၾး
กระเจียว	คะปุ๊ด (ฮะปุ๊ด)	ၶၸုတ်
กระโจน	คะลัด	ၶလတ်
กระฉอก	กะลัก	ၵလိုၵ်
กระเฉด	คะมัก	ၶမၵ်

กระชอน	กะชอน	ကဆန်
กระชาก	คะจ้อด	ခဇောက်
กระชาย	ดั๊บซาว	ကျိုပ်သ်
กระโชก	คะญู้ก	ခညက်
กระซิบ	กะเซีย	ကသေဲ
กระเซ้า	คะดุ๊ด	ခဍုတ်
กระแซะ	เบ๊ด	ဓေတ်
กระดิ่ง	กะนาย	ကွဲာ
กระดอ	เมี่ยะชุ	မဆု
กระดอง	คะนก	ခွေဝ်
กระดอม	ฮนอมเลี่ยะม่าย	တွံလွဲာ
กระดาก	เกวี้ยะ	ငွ
กระดาน	คะตอ (ฮะตอ)	ခတို်
กระดานชนวน	คะตอเกี้ยะน่น	ခတို်ဂနန်
กระดานเลียบ	คะตอเลิ่นตอนเลิ่นจิ๊ห์	ခတို်လိုန်တိုန်လိုန်စိဟ်
กระดาษ	จั๊กเคา	စက္ခူ
กระดาษไข	จั๊กเคาปลอย	စက္ခူပ္ဍဲ
กระดิก	ขยี (ชี)	ချို
กระดิ่ง	คะเนิง	ခနိုင်
กระดึง	โปกเป๊ก	ပေါ်ပေက်
กระดืบ	กะเมิ้บ	ကၟိုပ်
กระดูกกระดิก	ขยีคะร่าน (ชีคะร่าน)	ချိုခရာင်
กระดุม	เมี่ยะกะงน	မကွန်
กระดูก	จุ้ด	ဇုတ်
กระดูกงู	จุ้ดซุ่ม	ဇုတ်ဖြုံ
กระดูกซี่โครง	จุ้ดทะกอย	ဇုတ်ထကဲ
กระดูกสันหลัง	จุ้ดจ๊ะห์	ဇုတ်စး
กระเด้ง	กะเติง	ကတုင်
กระเดน	กะลาน	ကလာင်
กระเด้า	คะเญา	ခညော
กระเดียด	กะเตง	ကတောင်

กระเดือก	โกนเก๊าะ	ကေႃႇၼ်ၵႃႈ
กระเดื่อง	คะอีม่ง	ၶဢီမ်ႇင်
กระโดง	คะร่ง (ฮะร่ง)	ၶရုင်ႇ
กระโดด	ทะลัด	ထလတ်ႉ
กระโดด	ชัง	ၸင်
กระโดด	โต้ง	ဒေႃင်ႉ
กระได	กะนัน	ၵႂ်ၼ်ႉ
กระต๊อบ	ตาย	တၢႆ
กระต่าย	เปี้ยะตาย	ပတၢႆ
กระต่ายจีน	คะวัด	ၶႂတ်ႉ
กระแต	ฮน้อยยอน	ၵႂ်ယုၼ်ႉ
กระแตแต้แว้ด	ตีต๊ด	တီႉတေႃတ်ႉ
กระแตวับ	แชวับ	ၸေဝ်ဝၢပ်ႉ
กระถิน	กะทินเทด	ၵထိၼ်ႉတေတ်ႉ
กระเถิบ	กะเทม	ၵထေမ်ႉ
กระทง	คอ	ၶဝ်
กระทงนา	คอกเฮี่ยะ	ၶွၵ်ႉႁႆး
กระทงเรือ	กังเกลิ้ง	ၵိုင်ၵျိင်ႉ
กระทบ	เตี้ยะปั๊ด	ဒပတ်ႉ
กระท้อน	ตอ	တေႃႉ
กระท่อม	ตาย	တၢႆ
กระท่อม	เที่ยะเติ๊ก	ၶၢႈတိုၵ်ႉ
กระทะ	กะเที่ยะ	ၵႈ
กระทิง	เกลี้ยเกริ้บ	ၵျီႉၵျိပ်ႉ
กระทิง (ปลา)	กะฮะน่านเจิน	ၵႁၼႆႉၸိင်
กระทีบ	คะญอก	ၶၺွၵ်ႉ
กระทือ	ฮะมัด	ႁမတ်ႉ
กระทุ้ง	ทะปัก	ထပၵ်ႉ
กระทุงเหว	กะฮะโก้ง	ၵႁၵူင်ႉ
กระทุ่ม	ฮนอมซะ	တွမ်ႇသ
กระเทียม	กะซอนเปี้ยะตาน	ၵသွၼ်ႉပတၢင်

กระแทะ	กวี	ၵွီ
กระแทก	คะญอก	ၶညံက်
กระบวย	โปร้ก	ၽြဵၵ်
กระบอก	คอน	ၶွင်
กระบอกไม้ไผ่	คอนตุ้น	ၶွင်ၻုၼ်
กระบอกยอ	ปลองก๊อกเยี่ย	ပွံင်ၵံၵ်ယႃ
กระบาล	เฮนี่ยด๊อห์	ႁွါၵူႁ်
กระบือ	เปรียง	ၽြႅင်
กระบุง	เนียะ	ၼႃ
กระเบน	กะกะปา	ၵၵပႃ
กระเบื้อง	กรี๊บ	ၵြဵပ်
กระแบก	ฮะนี่	ႁၼီ
2 กระปุก	ปี้	ၿီ
กระเป๋า	ทัง	ထိုင်ႉ
กระโปก	เมี่ยะกรั๊ก	မၵြိုၵ်
กระผม	อัวเดิ๊ด	ဢဲၻိုၵ်
กระพรวน	คะเรีย	ၶရဲ
กระพ้อม	กวั้ง	ၵွိုင်
กระพังโหม	ชุดเกลอ	ၸုတ်ၵျိူ
กระพี้	ฮลาย	သွဲၵ
กระเพาะ	เฮนี่ย	ႁွ်
กระมัง (ปลา)	กะเฮนี่ยมเปิง	ၵၽွံၵပုင်
กระยาง	ป๊อก	ပံၵ်
กระรอก	แปร๊บ	ပြိပ်
กระเรียน	ตั้ง	ၻိုင်
กระวาน	เมียะอี	မဢီ
กระวีกระวาด	เกี้ยะเปี๊ยกเกี้ยะเฮียก	ၵၿၵ်ၵႁေႃၵ်
กระโหลกศรีษะ	เฮนี่ยด๊อห์	ႁွါၵူႁ်
กระสวย	โล่น	လေႃၼ်
กระสอบ	ราก	ရိၵ်
กระสัง	เตี๋ยะเกทอ	ၻၵေဝ်ထဝ်

กระสับกระส่าย	กะซักกะซา	ကသက်ကသာ
กระสา	ตั้ง	ဒိုင်
กระสาย	ดั๊จปลายเกี้ยะอุย	ဍၣ်ပွဲၵအဲ
กระสือ	เปี๊ยะมุ่ย	ဗမုဲ
กระสุน	เมี่ยะกอม	မကမ်
กระสูบ	กะเที่ยะเลี่ยะเมี่ยะตา	ကဓလမတာ
กระเสือกกระสน	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
กระแส	เจี๊ยะโม่	ဇမောဝ်
กระแสน้ำ	เจี๊ยะโม่ดั๊จ	ဇမောဝ်ဍၣ်
กระหนก	ปะก๊อด	ပကိုတ်
กระหาย	ทัง	ထင်
กระหายน้ำ	ทังดั๊จ	ထင်ဍၣ်
กระเหว่า	กาวู	ကာဝူ
กระแห	กะเฮนี่ยมทอ	ကဖွံဝထဝ်
กราบ	เลี่ยะโง่	လငှောဝ်
กราบเรือ	จ๊อบเกลิ้ง	စပ်ဂှၠင်
กราม	เลี่ยะเงี่ยบ	လၡာပ်
กริ้ว	เทีย	ထဲ
กรี	เซี่ยงงุ่ย	ဖြင်ငှ်ုဲ
กรุ	ฮมัด	ကှာတ်
กรุง	เดิง	ဍုင်
กรุงเก่า	เดิงตะเรม	ဍုင်တရေမ်
กรุงเทพฯ	เดิงบางก๊อก	ဍုင်ဗၚ်ကံက်
เกรงใจ	กญาจ๊อด	ကညာစိုတ်
กลด	ดังเที่ยะเกิ้นเกริ้บ	ဍိုင်ဓဂိုန်ဂြိုပ်
กลบ	ตั๊บ	တိုပ်
กลม	คะดอม	ခဍမ်
กลมดิก	คะดอมเท	ခဍမ်ထေဝ်
กลมเกลียว	ญี่ซา	ညီသာ
กลวง	โทง	ထောင်
กล้วย	ปร้าด	ဗြာတ်

กล้วยตาก	ปร้าดเป๊ด	ဖြာတ်ပေတ်
กล้วยตานี	ปร้าดเมี่ยะ	ဖြာတ်မ
กล้วยน้ำว้า	ปร้าดดั๊จต๊อห์	ဖြာတ်ဍုဝ်တ်ှ
กล้วยหอม	ปร้าดฮละ	ဖြာတ်ဍ္ဟ
กลอง	เที่ยะเปิ้น	ဓဗိုန်
กลองยาว	เติงทู่	တုင်ရှု
กล่อง	คะเด๊าะ	ခဍအ်
กลอน	โฮนี	သွောဝ်
กลัก	คะกล๊อบ	ခက္ဍပ်
กลักไม้ขีดไฟ	ฮ้อยคะรักปะมด	သို့ခရက်ပ္ဍတ်
กลัด	กะนด	ကွောတ်
กลั้นใจ	อองเยี่ยะเวิ่ม	အံင်ယဝိ
กลับ	กะเลียง	ကလေင်
กลับกลาย	กลายกลั๊ก	ကွဲာကွ်ိုက်
กลับกลอก	คะต๊ะห์อาคะต๊ะห์เกลิง	ခတးအာခတးကွ်ုင်
กลับคำ	คะต๊ะห์อะเร่	ခတးအရေဝ်
กลัว	พ้อด	ဖေက်
กลั้ว	กราว	ကြ်
กลั้วคอ	กรั๊ดเก๊าะ	ကြာတ်ကအ်
กล้า (ข้าว)	เมี่ยะเซาะ	မသြိ
กล้า (ไม่กลัว)	โก้ง	ဂံင်
กลาก	กะซ้อก	ကသံက်
กลาง	อะโต้	အဒောဝ်
กลางคืน	เปี๊ยะตอม	ဗတမ်
กลางแจ้ง	อะโต้คะลัด	အဒောဝ်ချာတ်
กลางดึก	อะโต้เปี๊ยะตอม	အဒောဝ်ဗတမ်
กลางเดือน	อะโต้กิ้เต๊า	အဒောဝ်ဂိတု
กลางวัน	ตะงัว	တ္ၚဲ
กลาป	กะลาปะ	ကလာပ
กลาย	ปะแล	ပလေဝ်
กล่าว	ปรุ้	ဗြု
กล่าวหา	กล้ายตุ้ห์	ဂွဲာဒုဟ်

กล้ำกลืน	ออนเติ้ง	အောင်ဒုင်
กลิ้ง	เล่อว	လော
กลิ้ง	เปลา	ပ္လော
กลิ่น	คะเมา	ခမူ
กลืบ	ทาน	ထာင်
เกลี่ย	กญอย	က္ညိ
กลึง	ปุ๊ด	ဗုတ်
กลืน	งิ่ด	ငိုတ်
กลืนไม่ลง	งิ่ดเอาจิ๊ห์	ငိုတ်အောစိဟ်
กลุ่ม	ทะเก๊าะ	ထကအ်
กลุ้ม	โต้ะห์เตี้ยะต้าก	ဒှ်ဒိုက်
กลุ้มใจ	โต้ะห์เตี้ยะต้ากจ๊อด	ဒှ်ဒိုက်စိုတ်
กวน	ทะกอ	ထကို်
กวัก	พาย	ဖဲာ
กวัด	ปัด	ပါတ်
กวาง	กร้าย	ဂြဲာ
กว้าง	ฮลอย	သ္လဲ
กวาด	กว๊อห์	ကွဟ်
กวี	กะวิ	ကွိ
กษมา	กะเลาะ	ကလအ်
กษัตริย์	ตะละต๊อย	တ္လတိ
กษัตริย์	เอกะรัด	ဧကရာတ်
กษีร	ดั๊จต๊อห์	ဍုဝ်တှ်
กสิกร	รั่วเฮี่ยะ	ရဲဗ္ဂ
กสิณ	กะซอน	ကသိုဏ်
กอ	กะมอ	ကမ့်
กอไผ่	กะมอตุ้น	ကမ့်ဒုန်
ก่อ	เตี้ยก	ဒက်
ก่อไฟ	คะเจิ๊กปะมด	ခစုက်ပွတ်
ก่อหนี้	คะโต้ะห์คะเต๊าะห์	ခဒှ်ခတှ်
กอก	โซด	ဖြောတ်

กอง	เปี้ยะโว่	ဗွဝ်
กองทัพ	ต้บฮนาน	ဒပ်ပွာန်
กองสุม	เที่ยะวุ่น	ဓဝုန်
ก้อง	เลี่ยะโล่ง	လလောင်
กอด	ปั้น	ဗန်
กอดปล้ำ	กะว๊อด	ကဝိုတ်
กอดอก	ปั้นซอห์	ဗန်သိုဟ်
ก่อน	กลา	ကွာ
ก่อนเขา	กลาเญี้ยะห์	ကွာညး
ก่อนนี้	กลาเนาะ	ကွာဏအ်
ก้อน	กะเลาะ	ကလော်
กอบ	แฮมบ	ကွိပ်
กอบโกย	เกี้ยะโว่เตี้ยะเนี่ย	ဂဝဝ်ဒွာ
ก้อย (นิ้ว)	ตะเกนตอย	တကောန်တဲ
กะ	ชะ	ဆ
กะเอา	ชะเก๊ด	ဆကေတ်
กะทือ	คะมัด	ခမာ်
กะแช่	ดั๊จตาเปี้ยะบู	ဍာ်တာဗရူ
กะซวก	ทะปัก	ထပက်
กะเทย	คามะนอย (คำนอย)	ခမွဲ
กะเทาะ	กะและห์	ကလေဟ်
กะปิ	พะร้อกเที่ยะเมี่ยง	ဖရံက်ဓမင်
กะปูด	พอระกุ้ด	ဖရဂုတ်
กะเผลก	แคะ	ခေအ်
กะพร่องกะแพร่ง	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဍေက်
กะพริบ	คะแร้บม่ด	ခရေပ်မတ်
กะเพรา	ว่านกะเพรา	ဝါင်ကဖြ
กะล่อน	เกริ๊กเยี่ยะ	ကြုက်ယ
กะละแม	กวานทะกอ	ကွာင်ထကို
กะลา	เฮนี่ยซ้อดเปรี๊ย	ငွာသတ်ဖြ
กะหรอด	เกี้ยะเจมมะกร๊อด	ဂစေံမုကြတ်
กะหลี่	กาวเภี่ยง	က်ဘင်

กะโล่	คะเดน	ခဒိုန်
กะโหลก	เฮนี่ยด๊อห์	ဝှါကွှဟ်
กะหำ	เมี่ยะกรัก	မကြိုက်
กักขัง	กรัง	ကြိုင်
กังขา	ซะและห์ปะมา	သလေဟ်ပွါ
กังวน	เที่ยะเวิ่น	ဓဝိင်
กังวาน	คะเนียง	ခနေင်
กังหัน	กะนดกยา	ကွှောတ်ကျာ
กัญชา	เกี่ยง	ဘင်
กัณฑ์	คอน	ခန်
กัด	กิ๊ด	ကိတ်
กัทลี	ปร้าด	ဖြာတ်
กัน	ก้าน	ဂါန်
กันแดด	เจอฮัว	စုံတွဲ
กันไกร	เคบกราย	ခေပ်ကြာ
กันดาร	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဒေုက်
กับ	เต๊บ	တေပ်
กับข้าว	กะนะเปิง	ကွပုင်
กัป	ก๊อบ	ကပ်
กัมมัชวาต	กยากะร้อด	ကျာကရိုတ်
กัลบก	เชี่ยงเค๊บซก	ဈှင်ခေပ်သော်
กัลป์	ก๊อบ	ကပ်
กา (นก)	คะดั๊จ	ခဍှ်
กา (ปลา)	กะเอิ๊ดเปรียง	ကအိက်ပြေင်
กา (ใส่น้ำ)	เจีย	ဇဲ
กาก	คะเรียะ	ခရ
กากบาท	ตราจ้างคะดั๊จ	တြာဇိုင်ခဍှ်
กาง	ปละห์	ပြး
กาง (ร่ม)	คะดาน	ခဍာန်
ก้างปลา	จุ้ดกะ	ဇုတ်က
กางเกง	กางเกิน	ကင်ကိင်

กางเกงขากุ๊ย	กังเกินอะเจิ้ด	ကင်ကိင်အဖိက်
กางเกงขายาว	กังเกินจ้างเกลิ้น	ကင်ကိင်ဖိုင်ဂွိင်
กางเกงขาสั้น	กังเกินจ้างเกล้ะ	ကင်ကိင်ဖိုင်ဂွေအ်
กางเกงใน	กังเกินปะดอย	ကင်ကိင်ပွဲ
กางเกงลิง	กังเกินฮนอย	ကင်ကိင်ကွဲ
กางเกง	ปังมอย	ပင်မို
กานพลู	กะว่านมั่วโดง	ကဝါင်မွဲဍောင်
ก้าน	ทาน	ထာင်
ก้านเหลือง	ฮนอมปราว	တွံပြဲ
กาน้ำ (นก)	อะเกล๊าะห์	အကွဟ်
กาบ	คะนก	ခနော်
กาฝาก	โกนกลัง	ကောန်ကွင်
กามคุณ	กามะกุ้น	ကာမဂုန်
กามโรค	ยั่วเดิง	ယဲဒှုင်
ก้าม	ง่าน	ငှာင်
กาย	เจี๋ยะเก๊า	ဇကု
ก่ายกอง	กลั้งเกลี้ยง	ဂွိုင်ဂွင်
การงาน	กะโลน	ကလောန်
การแต่งงาน	จีเรียงเจี๊ยะ	စိရေင်စ
การบูร	ปะร้อด	ပရုတ်
กาล	อะเคิน	အခိင်
กาลกิณี	ยุ้ดเมี่ยคาคะนอย	ယုတ်မာခာခဏဳ
ก้าว	เกี๋ยม	ဂံါ
กาแวน	เกี๋ยะเจมซะดิ	ဂစဲသဒိ
กาฬปักษ์	ป๊กเฟี้ยก	ပက်ဇွက်
กำ	เกม	ကေမ်
กำปั้น	ตอยเกม	တဲကေမ်
กำมือ	เกมตอย	ကေမ်တဲ
กำเดา	ชิมมุ่ห์	ဆိမုဟ်
กำนัน	เจี้ยะโน่กกวาน	ဇှော်ကွာန်
กำเนิด	กะตอโต้ะห์	ကၠုံဒှ်

กำบัง	เปี้ยะต้น	ဗဒန်
กำพร้า	โกนกลัง	ၵေႃးၼ်ၵၢင်
กำพืช	ติ้นอะต้าน	ၻိၼ်ႇဢၻၢၼ်
กำแพง	กะมาน	ၵၢင်
กำแพงแก้ว	กะมานแซม	ၵၢင်သီ
กำแพงเมือง	กะมานเดิง	ၵၢင်ဍူင်
กำมะถัน	โกนทาก	ၵေႃးၼ်ၶိုၵ်
กำไร	ปะรอย	ပရဲ
กำลัง (แรง)	ท่ด	ၶတ်
กำลัง (เหมาะ)	เฒ่อว	ယော
กำลังกิน	เฒ่อวเจี๊ยะ	ယောၸ
กำลังกินกำลังนอน	เฒ่อวเจี๊ยะเฒ่อวเติ๊ด	ယောၸယောတိၵ်
กำลังใจ	ม่านจ๊อด	မၢၼ်ၸိုတ်
กำลังดี	เฒ่อวคอห์	ယောၶိုဟ်
กำลังบ้ากำลังบอ	เฒ่อวเกร๊าะเฒ่อวทะล๊อห์	ယောၵြႅၼ်ယောထလိုဟ်
กำลังม้า	ท่ดแขยะห์	ၶတ်ၶျေဟ်
กำลังวังชา	ท่ดกะร้อด	ၶတ်ၵရုတ်
กำลังสาว	เฒ่อววุ้ด	ယောဝုတ်
กำลังหนุ่ม	เฒ่อวปล้าย	ယောၽြႄ
กำไล	ตะก๊อก	တၵံၵ်
กำสรวล	เลี่ยะเร่อะเยี่ยม	လရိၼ်ယႆံ
กำหนัด	เอิง	ဢုင်
กำเหน็จ	งุ่ห์เลิ่น	ငှုဟ်လိင်
กำแหง	ปะเจี๊ยะค๊อห์	ပၸၶိုဟ်
กิ่ง	ฮนาน	ၵွၢင်
กิ้งก่า	คะกุย	ၶၵုဲ
กิ้งกือ	ปองกี	ပံင်ၵီ
กิ้งโครง	เกี้ยะเจมกะเลินกะลัง	ဂစံၵွိင်ၵွင်
กิจ	ปะเมิ้ด	ပမိၵ်
กิจจะลักษณะ	โต้ห์ปั๊ดเจี๊ยะ	ၻဵုဗတ်ၸ

กินข้าว	เจี๊ยะเปิง	စပုင်
กินใจ	เจี๊ยะจ๊อด	စစိုတ်
กินดอก	เจี๊ยะเอิ๊ดซอน	စအိက်သြန်
กินตัว	เจี๊ยะเจี้ยะเก๊า	စဇကု
กินทาง	เจี๊ยะกล้ง	စဂွံင်
กินบนเรือน - ขี้บนหลังคา	เกี้ยะต้ดกุ้น	ဂဒတ်ဂုန်
กินผัว	เจี๊ยะเตร๊าห์	စတြုံ
กินมือ	เจี๊ยะตอย	စတဲ
กินเมีย	เจี๊ยะเปรี้ย	စဗြဴ
กินเมือง	เจี๊ยะเดิง	စဍုင်
กินแรง	เจี๊ยะท่ด	စဓဝ်တ်
กินลม	เจี๊ยะกย๊า	စကျာ
กินล้างกินผลาญ	เจี๊ยะคะรอน	စခရေင်
กินลึก	เจี๊ยะซึ่ห์	စဇြိုဟ်
กินเศษกินเลย	เบ๊ดเจี๊ยะ	ဓဝ်တ်စ
กินสำรับ	เจี๊ยะกะบะ	စကာ၈
กินเหล็กกินไหล	เจี๊ยะปะซอยเจี๊ยะดาน	စပသဲစဍာင်
กินแหนง	กะเนาะจ๊อด	ကဏာအ်စိုတ်
กิมิชาติ	กะเย้า	ကယု
กิริยา	เตี้ยะเก้ดปะต๊อยป๊อด	ဒဂေတ်ပဇိုပတ်
กิเลส	ก๊อยเลซะ	ကိလေသ
กิ่ว	ฮะก้น	ဟဂန်
กี่	ต๊อด	တုတ်
กี่มากน้อย	มั่วจิ๊	မွဲစိ
กีด	เลี่ยะเนี่ยง	လနင်
กีบ	เฮน็บ	ကွေပ်
กึ่ง	ภาจ	ဘာ်
กึ่ง	กะวัก	ကဝ့က်
กึ่งกลาง	อะโต้	အဒေ၀်
กึ่งพุทธกาล	อะโต้ซาซะนา	အဒေ၀်သာသနာ

กึ๋น	กะตาน	ကတာန်
กุ้ง	งุ่ย	ငွ႞
กุ้งฝอย	โกนงุ่ย	ကောန်ငွ႞
กุ้งยิง	กลังเกลีย	ကွင်ကွဲ
กุ้งแห้ง	งุ่ยทะก๊อห์	ငွ႞ထက်
กุญแจ	กะเซาะ	ကသအ်
กุญชร	เจิน	ၜိင်
กุฏฐัง	ยั่วคายตุ้ด	ယဲခဲ့ာဒုတ်
กุฏิ	เภี่ยเลี่ยะกย๊ะจม่ง	ဘာလကျာ်မံင်
กุ่ม	ฮะลั่ว	ဟလဲာ
กุ่มบก	ฮะลั่วเต้อ	ဟလဲာဒိ
กุศล	เก๊าซอ	ကုသို
กู	อัว	အဲ
กู่ไม่กลับ	ก๊กเอากะเลียง	ကော်အောကလေင်
กู้	เยี่ย	ယာ
กู้เงิน	เจี้ยกซอน	ဇက်သြန်
กู้ไซ	เยี่ยอิโตง	ယာဍွတောင်
กูบ	ปอง	ပံင်
เก็ง	กะเก๊ด	ကကေတ်
เก่งแต่ปาก	คอห์ชะปาน	ခိုပ်ဆပါင်
เก้ง	ปอห์	ပို
เกงกอย	แคะเคิง	ခေအ်ခုင်
เก็บ	กะเปาะห์	ကပို
เก็บงำ	กะเปาะห์ก้าง	ကပိုဂိုင်
เกรง	กญา	ကျ္ဍာ
เกรงใจ	กญาจ๊อด	ကျ္ဍာစိုတ်
เกรอะ	กยู้	ဂျူ
เกราะ	คร้อบ	ခြပ်
เกราะ(มะขาม)เป๊า		ပု
เกรียก	กะเรี้ยก	ကရေက်
เกรียม	เฮี้ยก	ဟေက်

เกล็ด	คะแจ๊ะห์	ခစေဟ်
เกล็ดปลา	คะแจ๊ะห์กะ	ခစေဟ်က
เกลอ	รั่ว	ရဲ
เกล้ากระผม	อัวเดิ๊ด	အဲဍိက်
เกลี่ย	กญ็อย	ကၠိ
เกลี้ยกล่อม	เทา	ထော
เกลี้ยง	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
เกลียด	ดุ๊ห์	ဍုဟ်
เกลือ	เบอ	ဗှ်
เกลือสะตุ	เบอฮนา	ဗှ်နှာ
เกลื่อน	ประห์เจี้ยะห์	ပြးဇး
เกลื้อน	คะอ๊ะห์	ခအး
เกวียน	กวี	ကွိ
เกษียร	ดั๊จต๊อห์	ဍၥ်တှ်
เกษร	ทัก	ထိုက်
เกะกะ	เลี่ยะเนี่ยงเลี่ยะโน่	လနင်လနောဝ်
เกา	ฮม่าด	ဂှတ်
เก่า	ตะเรม	တြေမ်
เก้า	เตี้ยะจิ๊ด	ဒစိတ်
เก้าสิบ	เตี้ยะจิ๊ดโจ๊ห์	ဒစိတ်စှော်
เก้าอี้	เคิงเกี้ยะโจ้ะ	ခုင်ဂဇံ
เกาะ	ตะเก๊าะ	တကံ
เกาะ (จับ)	ร่บ	ရပ်
เกาะ (เพื่อดูด)	ป้าน	ဗာန်
เกาะกิน	เปี๊ยกเจี๊ยะ	ဗက်စ
เกิด	กะตอโต้ะห์	ကၠောန်ဒှ်
เกิน	กลั้ง	ဂွိုင်
เกินไป	กลั้งอา	ဂွိုင်အာ
เกี่ยง	เกี่ยงเจี๊ยะ	ဂင်စ
เกียจคร้าน	เลี่ยะนุ่ห์	လနုဟ်
เกียรติ	อะเย่อว	အယော

เกี่ยว	ร่ด	ရတ်
เกี่ยวข้อง	ชักเปี๊ยะเตี้ยก	ဆိုက်ဗဒက်
เกี่ยวข้าว	ร่ดเซ้าะ	ရတ်ပြော်ာ
เกี่ยวเบ็ด	ฮม่าดกะรอน	ဂွာ်ကရန်
เกือก	เกี้ยะน่บ	ဂနပ်
เกือกม้า	เกี้ยะน่บแขยะห์	ဂနပ်ချေပ်ဟ်
เกือบ	ขวะห์	ခွး
เกือบไป	ขวะห์อา	ခွးအာ
แก	เป๊ะห์	ဗော့်
แก่	พยุ่	ဗျု
แก่ (จวนสุก)	กรอง	ကြိုင်
แก่วัด	กรองเกี่ย	ကြိုင်ဘာ
แก่หลง	พยุ่ป๊อด	ဗျုပေက်
แก้ (เอาออก)	ซอห์	သှ်
แก้ไข	ปะแล	ပလေဝ်
แก้ตัว	ตั๊ดเจี๊ยะเก๊า	တိတ်ဇကု
แกง	ฟะ	သွ
แกงเนื้อ	ฟะขยุน (ฟะชุน)	သွချုန်
แกงปลา	ฟะกะ	သွက
แกงผัก	ฟะคะเน	သွခဏောဝ်
แกงส้ม	ฟะคะจ๊ะห์	သွခစး
แก่งแย่ง	ปลองบ๊ะห์	ပွံင်ဓး
แก่น	กรัก	ကြိုက်
แกม	ซะนาว	သ္ၚ်
แก้ม	เฮนิน	က္ဍိုင်
แก้มช้ำ (ปลา)	กะค้อด	ကခတ်
แกร่ง	เมี่ยะเง่อะห์	မ္ဂိုဟ်
แกรีน	ฮะเติ้น	ဟဒိုန်
แกลบ	กำ	ကံာ
แกละ	คะตั๊บตา	ခတိုပ်တာ
แก้วตา	คะโดงม่ด	ခဍောင်မတ်

แก้วสารพัดนึก	เมี่ยะเนิ่ดกะเซีย	မှိုက်ကသဲ
แก้วหู	กะเน้ากะโต	ကုကတောဝ်
แกว่ง	คะวุ่ย	ခဝုဲ
แก้ว (นก)	เกี้ยะเจมเฮียก	ဂစံတွေက်
แกะ	ปะลอห์	ပလုဲ
โกง	กัง	ကိုင်
โก่ง	กัง	ကိုင်
โก่งศร	กังฮะ	ကိုင်တ္ၜ
โก่งราคา	เปี้ยะตอนอะฮนาน	ဗတိုန်အနေန်
โก้งโค้ง	เตี้ยะม่างซังเอิ๊ด	ဒမိုင်သိုင်အိက်
โกฏ	ก๊อด	ကတ်
โกน	ก๊ะห์	ကး
โกนผม	ก๊ะห์ซก	ကးသော်
โกย	เกวี้ยะห์	ဂွ
โกร่ง	บั๊กป๊อห์เกี้ยะอุย	ဗိုက်ပိုဟ်ဂအုဲ
โกรธ	เทีย	ထဲ
โกรธ	เลี่ยะเฮิ่ก	လပှ္ဍုက်
โกร๋น	คะลัด	ခ္ခာတ်
โกโรโกโส	ซ่ายเซ่ะห์	ဖြာဖြေဟ်
โกลาหล	ปะเลปะลอง	ပလေဝ်ပလံင်
โกหก	กะลี	ကလီ
ใกล้	กร๊อบ	ကြပ်
ใกล้ชิด	กร๊อบเปี้ยะเตี้ยก	ကြပ်ဗဒက်
ไก่	จาน	စာင်
ไก่แจ้	จานเด	စာင်ဍေဝ်
ไก่ชน	จานเจ๋อ	စာင်ဇို
ไก่โต้ง	จานเอิ๊ก	စာင်အုက်
ไก่นา	จานดั๊จ	စာင်ဍုဝ်
ไก่ป่า	จานเกริ๊บ	စာင်ဂြိုပ်
ไกล	หั้ว	ဇ္ၚ
ไกว	กุย	ကုဲ

ข

ข	พยัญชนะตัวที่ ๒ ตรงกับ ခ ในภาษามอญ	
ขด	กะว๊ะห์	ကဝး
ขน	ซก	သော်
ขนพอง	ซกเตี้ยะตาว	သော်ဒတ်
ขนลุก	ซกเตี้ยะตาว	သော်ဒတ်
ขน (เอาไป)	ดั๊ก	ဍိုက်
ขน (เอาไป)	ยาก	ယိုက်
ข้น	ค่อน	ဃန်
ขนม	กวาน	ကွာင်
ขนมจีน	คะนอม	ခ္ဍမ်
ขนมต้มแดงต้มขาว	กวานเมี่ยะปะน๊อห์ - เปลิ้บดั๊จ	ကွာင်မပ္ဍဟ်ဗ္ဂိုပ်ဍာ်
ขนมเบื้อง	กวานกะเวี้ยก	ကွာင်ကဝေက်
ขนาด	มา	မွာ
ขนาบ	กรั๊บ	ကြာပ်
ขนุน	ปะน๊อห์	ပ္ဍဟ်
ขบ	กะเฮ่น	ကဟ္ဍေန်
ขบขัน	เตี้ยะห์จ๊อด	ဒးစိုတ်
ขบไม่แตก	คิ่ดเอาตั๊ด	ဃိတ်အောတိတ်
ขม	กะตัง	ကတင်
ขมวด	ทะก๊อด	ထကတ်
ขมอง	ด๊อห์	က္ဍဟ်
ขมับ	ฮ้อยกาว	သ္ဍိက်
ขมา	กะเลาะ	ကလအ်
ขมิ้น	มีด	မိတ်
ขมิ้นขาว	มีดเกริ๊ก	မိတ်ကြုက်
ขมิ้น (นก)	เกี้ยะเจมดั๊จมีด	ဂစေံဍာ်မိတ်
ขมิบ	คะญู้ด	ခ္ညောတ်
ขมึง	เที่ยะล่นม่ด	ဓလန်မတ်
ขมุกขมัว	จ้างซอฮัว	ဇိုင်သဝ်တ္ဍဲ

ขโมย	ปะล้อด	ပလတ်
ขย่ม	คะราก	ခရိုက်
ขยะแขยง	จองปะรอง	စံင်ပရုံင်
ขยัน	ตะเงาะ	တငွအ်
ขยาด	เที่ยะเญี้ยะ	ခည
ขยาย	คะลอย	ခလဲ
ขยำ	ชอน	ဆိုန်
ขย้ำ	กะเฮ่น	ကဟွေန်
ขยี้	คะญ้อด	ခညေက်
ขยุกขยิก	ม่งเอาตอน	မံင်အောတန်
ขยุ้ม	เชี่ยบ	ဈာပ်
ขรรค์	ฮนัด	နဝ်
ขริบ	เค้บ	ခေပ်
ขลาด	เที่ยะเญี้ยะ	ခည
ขลิบ	เจิ้นเกี้ยะเริ่ม	ဖိင်ဂရိ
ขลุ่ย	กะลด	ကလောတ်
ขวด	ปะลัง	ပလင်
ข่วน	ชัด	ဆဝ်
ขวบ	อะคา	အခါ
ขวย	เกวี้ยะ	ဂွ
ขวัญ (ผม)	ซัง	သင်
ขวัญ (สิริ)	เปิงคะเมา	ပုင်ခမော
ขวัญข้าว	เปี้ยลั่ว	ဖလော်
ขวัญเสีย	จ๊อดเลิ่ม	စိုတ်လို
ขวัญหาย	เปิงคะเมาเตี้ย	ပုင်ခမောဒ်
ขวัญอ่อน	เปิงคะเมาดอน	ပုင်ခမောဍိုန်
ขวา	เปิง	ပုင်
ขวาก	กรอห์	ကြိုဟ်
ขวาง	เลี่ยะเนี่ยง	လနင်
ขว้าง	เกลาะห์	ကွဟ်
ขว้างกา	เล่ะกะน๊อห์	လေအ်ကနဟ်
ขวาน	มุ่ย	မုဲ

ขวานผ่าฟืน	มุ่ยกะเรียกโอ๊ะห์	မုဲကရေက်အော်
ขว้าว	ชุปราว	ဆုပြဲ
ขวิด	ติ้	ဒိ
ขวิด (ต้นไม้)	กวิด	ကွိတ်
ขอ (ตาขอ)	เกี้ยะโล่ง	ဂလောင်
ขอฉาย	กะชาย	ကဆဲာ
ขอช้าง	กะรานเจิน	ကရာင်စိင်
ขอ (การขอ)	อั๊ด	အာတ်
ขอทาน	อั๊ดเจี๊ยะ	အာတ်စ
ขอที	อั๊ดมั่วเวี่ย	အာတ်မွဲဝါ
ขอโทษ	อั๊ดตุ้ห์	အာတ်ဒုဟ်
ขอนิสัย	อั๊ดนิ่คซายะ	အာတ်နိဿာယျ
ขอไปที	ตอยอามั่วๆเวี่ย	တုဲအာမွဲမွဲဝါ
ขอยืม	เกี้ยะเล่ะ	ဂလေအ်
ขออภัย	อั๊ดตุ้ห์	အာတ်ဒုဟ်
ขอให้มั่งมีศรีสุข	กอลั่วกอฟา	ကိုလေဲာကိုသွာ
ขอให้ร่ำขอให้รวย	กอซักกอพั่ก	ကိုသိုက်ကိုဘိုက်
ข้อ (ไม้ไผ่)	ตัง	တင်
ข้อ (เข่า)	กะง้อบ	ကၟုပ်
ข้อคิดเห็น	เลี่ยะญ้าด	လညာတ်
ของ	กรั้บ	ဂြပ်
ของกลาง	กรั้บอะโต้	ဂြပ်အဒေါဝ်
ของกิน	กรั้บเจี๊ยะ	ဂြပ်စ
ของเก่า	กรั้บตะเรม	ဂြပ်ဗြေမ်
ของขลัง	กรั้บเติ้ง	ဂြပ်ဒုင်
ของขวัญ	กะมาย	ကၠဲာ
ของค้าง	กรั้บบั๊ก	ဂြပ်ဓက်
ของคาว	กะนะเปิง	ကၞပုင်
ของเค็ม	กรั้บเดิง	ဂြပ်ဍုင်
ของโจร	กรั้บคะเลี่ยะ	ဂြပ်ခလ
ของชำ	กรั้บก๊อห์	ဂြပ်ကော်

ของใช้	กรั้บเจี๊ยะกา	ဂြပ်စကာ
ของเถื่อน	กรั้บเที่ยะเลิก	ဂြပ်ခလုက်
ของนอก	กรั้บเดิงเลี่ยะเงี่ยะห์	ဂြပ်ဍုင်လ္ဂး
ของร้อน	กรั้บกะตาว	ဂြပ်ကတ်ာ
ของลับ	อังเกี้ยะ	အင်ဂ
ของเล่น	กรั้บว่อน	ဂြပ်ဝေင်
ของวัด	กรั้บเกี่ย	ဂြပ်ဘာ
ของว่าง	กรั้บเจี๊ยะว่อน	ဂြပ်စဝေင်
ของสงฆ์	กรั้บซัง	ဂြပ်သင်
ของสงวน	ต๊อห์	တှ်
ของสด	กรั้บคะเนี้ยก	ဂြပ်ခနေက်
ของหวาน	กรั้บดั๊ด	ဂြပ်ဍာတ်
ของแห้ง	กรั้บก๊อห์	ဂြပ်ကှ်
ของไหว้	กรั้บกะเล๊าะ	ဂြပ်ကလအ်
ข้อง	ตังเก๊าะ	တိုင်ကအ်
ข้องใจ	กะเนาะจ๊อด	ကဏံစိုတ်
ขอด	ทะก๊อด	ထကတ်
ขอดเกล็ด	คะแจ๊ะห์	ခစေဟ်
ขอดหม้อ	คาทะมาย	ခါထ္ဂဲ
ขอน (ไม้)	ทะกุ๊ด	ထကုတ်
ขอน (รอง)	กะนี่	ကနီ
ขอบ	เกี๊ยะเริ่ม (ฮะเริ่ม)	ဂရိ
ข่อย	คะนาย (ฮะนาย)	ခဏဲ
ขะมอมขะแมม	คะมอกคะแมก	ခမံက်ခမေက်
ขัง	กรัง	ကြိုင်
ขังคุก	กรังเกิ๊ก	ကြိုင်ဂုက်
ขัณฑสกร	กลังกะมดกอ	ကွင်ကွတ်ကဝ်
ขัด	จุ๊ด	စုတ်
ขัดกลอน	จุ๊ดโฮนี	စုတ်သ္ဂောဝ်
ขัดคอ	ปรุ้เลี่ยะเนี่ยง	ဗြုလနင်
ขัดขวาง	กร๊อดเตี้ยะเนี่ย	ကြတ်ဒ္ဂာ
ขัดใจ	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖ္ဂးစိုတ်

ขัดเบา	ฮมัดฮนอม	ၵႃႇတ်ၼွမ်
ขัดสมาธิ	เกี๊ยะโจ๊ะตังทะวาย	ဂဇအ်တင်ထွဲႇ
ขัดหู	เลี่ยะเนี่ยงกะโต	လနင်ကတေႃဝ်
ขัด (ถู)	เต๊าห์	တုပ်ႇ
ขัดสน	ต้ากวาด	ၻိုက်တႃတ်
ขัดติย	ตะละต๊อย	တႃႇတိ
ขัน	ฮลัง	သျိုင်
ขันล้างหน้า	ฮลังลี่เมิก	သျိုင်လိဝ်မုက်
ขัน (บิด)	กะวอย	ကဝဲ
ขันชะเนาะ	เกลียงเล่ะกะเนียง	ကျႂင်လေအ်ကွႂင်
ขัน (ขำขัน)	ลูบจ๊อด	လုပ်စိုတ်
ขัน (ไก่ขัน)	เกรี๊ยะ	ႁြ
ขั้น	ฮนัง	ၵႂင်
ขันติ	คอนตอย	ခန္တိ
ขันที	คาเมี่ยะนอย	ခႃမွႆ
ขันธ์ห้า	คอนเที่ยะเมี่ยะซอน	ခန္ဓမသုန်
ขันหมาก	เนี่ยะ	ၼ
ขับ	คะเดียง	ခဍေင်
ขับร้อง	เกี๊ยะเย่ะห์	ဂယေပ်ႇ
ขั้ว	ตอ	တဝ်
ขา	จ้าง	ၸိုင်
ขากรรไกร	คะมัง	ခႂင်
ขาอ่อน	ตอมตี้	တမ်ၻိ
ขา (เวลา)	ตอน	တၼ်
ขาเข้า	ตอนลูบ	တၼ်လုပ်
ข่า	กะเวิน	ကဝိင်
ข่า (ใช้ย่าง)	น่าน	ၼႃင်
ข้า (คนใช้)	ฮนิ่ห์เจี๊ยะกา	မွိပ်ႇစကႃ
ข้า	อัว	အဲ
ข้าพเจ้า	อัวเดิ๊ด	အဲၻိုက်
ขาก	คัด	ခၢဝ်
ข้าง	เลียก	လၵ်

ข้างขึ้น	เลียกม่ก	လက်မံက်
ข้างแรม	เลียกเฟี้ยก	လက်ဗွက်
ข้างหัวนอน	ดั๊บซะเติ๊ด	ကျိုပ်သတိက်
ขาด (ฉีก)	จั๊ด	စဲာ်
ขาด (หลุด)	ป๊อด	ပိုတ်
ขาดกัน	ป๊อดเญี้ยะทะเก๊าะ	ပိုတ်ညးထကအ်
ขาดคราว	ต้อดอา	ဒေက်အာ
ขาดคอช้าง	ป๊อดเก๊าะเจิน	ပိုတ်ကအ်စိင်
ขาดปาก	ป๊อดปาน	ပိုတ်ဗာင်
ขาดแคลน	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဒေုက်
ขาดใจ	อ๊อดเยี่ยะเวิ่ม	အိုတ်ယဝိ
ขาดตลาด	ต้อดพยา	ဒေက်ဖျာ
ขาดทุน	ป๊อดตอม	ပိုတ်တမ်
ขาดมือ	ต้อดตอย	ဒေက်တဲ
ขาดเม็ด	ปรั้วด๊ะห์	ဗြဲဍး
ขาดอายุ	อ๊อดอะเยิก	အိုတ်အယုက်
ขาน	กะเลิ้ก	ကလုက်
ขาม	เที่ยะเญี้ยะ	ဓညေ
ข้าม	เกลาะ	ကၠောံ
ข้าม (เว้น)	คะเริน	ခရိုင်
ขาย	เซาะ	သွံ
ขายขาด	เซาะป๊อด	သွံပိုတ်
ขายชาติ	เซาะเจี๊ยะเกา	သွံဇကု
ขายชื่อ	เซาะเยียะมุ่	သွံယှု
ขายตัว	เซาะเจี๊ยะเก๊า	သွံဇကု
ขายปลีก	เซาะปะระห์	သွံပရး
ขายส่ง	เซาะปะลอง	သွံပလံင်
ขายหน้า	เซาะเจี๊ยะเมิก	သွံစမုက်
ข่าย	เจี้ย	ဇါ
ขาล	กละโต้ะห์ปะมังฮนำ	ကၠဒ်ပ္ဂင်သ္ဂံာ
ขาว	ปุ้	ဗု

ข่าว	ปะรัง	ပရိင်
ข้าว	เซาะ	သြော်
ข้าวกล้อง	เฮ้ากะชอง	သျှကဆံင်
ข้าวกล้า	เมี่ยะเซาะ	မသြော်
ข้าวเกรียบ	กรุ้กเกรี้ยก	ဂြုက်ဂြေက်
ข้าวเก่า	เซาะตะเรม	သြော်တြေမ်
ข้าวแกง	เปิงฟะ	ပုင်သွ
ข้าวของ	กรั้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
ข้าวจี่	เปิงจอง	ပုင်စံင်
ข้าวเจ้า	เซาะเฮมี่ยะห์	သြော်မှုး
ข้าวแฉะ	เปิงทะป๊อด	ပုင်ထပေက်
ข้าวแช่	เปิงซังกราน	ပုင်သင်ကြာန်
ข้าวซ้อม	เฮ้าย่าด	သျှယာ်
ข้าวแดกงา	ทะเปียง	ထပေင်
ข้าวแดงแกงร้อน	กุ้นเปิงกุ้นฟะ	ဂုန်ပုင်ဂုန်သွ
ข้าวต้ม	คะล่ม	ခလောမ်
ข้าวตอก	คะกะ	ခက
ข้าวตัง	เปิงเจ	ပုင်စေဝ်
ข้าวตาก	เปิงโม่	ပုင်မောဝ်
ข้าวแตน	เมี่ยะรี่	မရို
ข้าวทิพย์	เปิงติ้บ	ပုင်ဒိပ်
ข้าวเบา	เซาะปราน	သြော်ပြာင်
ข้าวปลูก	เซาะเมี่ยะ	သြော်မ
ข้าวพระ	เปิงกยั๊จ	ပုင်ကျာ်
ข้าวพอง	เมี่ยะรี่	မရို
ข้าวโพด	เซาะก้น	သြော်ဂန်
ข้าวโพด	เมี่ยะคะโต้ะ	မခဒအ်
ข้าวฟ่าง	เมี่ยะมาด	မမာ်
ข้าวมัน	เปิงกลอน	ပုင်ကၠောင်
ข้าวเม่า	ปะงาน	ပၚာန်
ข้าวยากหมากแพง	โต้ะห์กะโน	ဒှ်ကၠောဝ်

ข้าวสวย	เปิงคะรอย	ပုင်ခရဲ
ข้าวสาร	เฮ้า	သ္ၚု
ข้าวสุก	เปิงจิน	ပုင်စိန်
ข้าวหนัก	เซาะโฮน่ก	ဗြံာဖွော်
ข้าวหมาก	ลดชา	လတ်ဆာ
ข้าวหลาม	คะลำ	ခ္ဍိ
ข้าวเหนียว	ปะลอน	ပလေင်
ข้าวเหนียวดำ	ปะลอนกะจ๊อก	ပလေင်ကစံက်
ข้าวใหม่	เซาะตะม้อย	ဗြံာတိုဲ
ขาวม้า	ยาดกะบอย	ယာတ်ကၜဲ
ข้าสึก	ซ้อดเกร๊า	သတြု
ขำ	ลูบจ๊อด	လုပ်စိုတ်
ขิง	เลี่ยะโก้	လဂေါဝ်
ขี่	ดั๊ก	ဍိုက်
ขี้	เอิ๊ด	အိက်
ขี้กบ	เอิ๊ดก๊อด	အိက်ကေက်
ขี้เกลือ	เอิ๊ดเบอ	အိက်စုံ
ขี้กา	เอิ๊ดอั๊ด	အိက်အာ်
ขี้เกียจ	เลี่ยะนุ่ห์	လနုဟ်
ขี้ข้า	เดิ๊ด	ဍိုက်
ขี้คุก	เอิ๊ดเกิ้ก	အိက်ဂုက်
ขี้ไคล	เอิ๊ดเฮม่ห์	အိက်ဂွေဟ်
ขี้ตา	เอิ๊ดม่ด	အိက်မတ်
ขี้ตืด	เกี้ยะปี้เกี้ยะเปิ้น	ဂဗိဂဗေန်
ขี้เต่า	เอิ๊ดปานกะนัก	အိက်ပါင်ကွက်
ขี้ไต้	เอิ๊ดกะบอง	အိက်ကစံင်
ขี้เถ้า	ปะตอน	ပတောင်
ขี้ไถ	เอิ๊ดทอย	အိက်ထဲ
ขี้ทูด	คายตุ้ด	ခဲာဒုတ်
ขี้เทา	เอิ๊ดเบอ	အိက်စုံ
ขี้เทือก	เอิ๊ดทอย	အိက်ထဲ

ขี้ปาก	เอิ๊ดปานเญี้ยะ	အိက်ပါင်ညး
ขี้ผึ้ง	ปลอยซาย	ပွဲ့သဲ
ขี้ฝุ่น	เอิ๊ดเกิ่น	အိက်ဘိင်
ขี้ฝุ่น	เอิ๊ดภิ่น	အိက်ဘိန်
ขี้มูก	เอิ๊ดมุ่ห์	အိက်မုဟ်
ขี้เมฆ	ม่ดปรั้ว	မတ်ဖြဲ
ขี้แมลงวัน	เอิ๊ดรุ่ย	အိက်ရုဲ
ขี้ไม่ให้หมากิน	เกี่ยะปี้ก้มตัก	ဂဗိဂမ္တက်
ขี้ยา	เอิ๊ดเกี๊ยะอุย	အိက်ဂအုဲ
ขี้แย	แญะ	ညေအ်
ขี้รังแค	เอิ๊ดดั๊บ	အိက်ကၠုပ်
ขี้ริ้ว	ยาดฮมัด	ယာတ်သ္ဂ်
ขี้เรื้อน	คายตุ้ด	ခဲဒုတ်
ขี้เรื้อนกวาง	คะอ๊ะห์เจิน	ခအးစိင်
ขี้ลำพวน	เอิ๊ดเจิน	အိက်စိင်
ขี้ลีบ	กะเป๊าะเซาะ	ကပအ်သြဴ
ขี้เหร่	ฮิน	ဟိန်
ขี้ครั่ง	เอิ๊ดกร๊อด	အိက်ကြုတ်
ขีด	คะรัก	ခရက်
ขี้สูด	เอิ๊ดฮุด	အိက်ဟုတ်
ขี้หน้า	ฮนำเมิก	ဍံမုက်
ขี้เหล็ก	เปี๊ยคัด	ဗခတ်
ขิง	ตอง	တံင်
ขึ้น	ตอน	တိုန်
ขึ้นใจ	ตอนจ๊อด	တိုန်စိုတ်
ขึ้นชื่อ	นุ่มเยี่ยะมุ่	နွံယှ်
ขึ้นปาก	ตอนปาน	တိုန်ပါင်
ขึ้นมึงขึ้นกู	ตอนเบี๊ยะตอนอัว	တိုန်မွတိုန်အဲ
ขึ้นเสียง	กะยาน	ကျာန်
ขึ้นหนุ่ม	ตอนปล้าย	တိုန်ဖ္ဍဲ
ขึ้นหม้อ	ตอนทะมาย	တိုန်ထ္ဍဲ

ขึ้นหา	ตอนกล้าย	တိုန်ဂွဲာ
ขึ้น	เอออ๊าด	အိုအာ်
ขื่อ	เที่ยะเมี่ยง	ခမင်
ขุด	คาย	ခဲ
ขุน	เปี๊ยะเจี๊ยะ	ဗစ
ขุม	กะตัง	ကတိုင်
ขุมนรก	กะตังเนี่ยะเรียก	ကတိုင်နရက်
ขุย	ปะลาก	ပလိုက်
ขูด	ขวัด	ခွာတ်
ขูดมะพร้าว	ขวัดซ๊อดเปรี๊ย	ခွာတ်သတ်ဗြဲ
ขูดรีด	เบ๊ดเจี๊ยะ	ဗေတ်စ
เข	คะแล	ခလေဝ်
เขก	มัด	မှာတ်
เขี่ยใจ	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
เขี็ด	กะยอ	ကယဝ်
เขี็ดฟัน	คะเกเงี่ยก	ခကေဝ်ငေ့က်
เขต	กะวัง	ကဝိုင်
เข็น	คะเร่อะห์	ခရိုဟ်
เข็นข้าว	เจี่ยกเซาะ	ဇက်သြော
เข่น	คะเต	ခတေဝ်
เข่นมีด	คะเตบุน	ခတေဝ်ဗုန်
เขนง	เกรี้ยง	ဂြင်
เขน็ด	คะเน่ด	ခနေတ်
เขนย	ฮนี่	ဂှိ
เข็ม	ตะเนิน	တ္ဂိုင်
เข็มขัด	เจิ๊กเฮนิ่น	ဇုက်ဂှိုင်
เข็ม (ปลา)	กะคะกิ้ง	ကခံင်
เขม่า	เอิ๊ดเยียก	အိက်ယက်
เขย	คะม่าน	ခမာန်
เขย่งเกงกอย	แคะเคิง	ခေအ်ခုင်
เขย่า	เกี้ยะราก	ဂရိုက်
เขลา	เทิ่ม	ဓိ

เขพะ	แฮละห์	သွေဟ်
เขา (ภูเขา)	เต้อ	ၼႃႉ
เขาสัตว์	เกรี้ยง	ၸြင်
เขา (นก)	เปา	ပူ
เขา (อื่น)	เญี้ยะห์	ညး
เข่า	จ้างบอง	ဖိုင်ဓံင်
เข่าอ่อน	จ้างดอน	ဖိုင်ဍိုန်
เข้า	ลูบ	လုပ်
เข้าข้อ	ลูบกะง้อบ	လုပ်ကၟုပ်
เข้าข้าง	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
เข้าใกล	เมี่ยะตัน	မတာန်
เข้าเจ้า	ลูบเปี้ยจุ้	လုပ်ဗ်ဍု
เข้าเจ้าเข้านาย	ลูบเฮมินตะละ	လုပ်သ္ငိတ္ၚ
เข้าใจ	จิ๊ห์จ๊อด	စိဟ်စိုတ်
เข้าใจว่า	ทะและห์เตี้ยะห์	ထလေဟ်ဒး
เข้าชื่อ	ลูบเยี่ยะมุ่	လုပ်ယ္ၟု
เข้าฌาน	ลูบช่าน	လုပ်ဈာန်
เข้าตาจน	อ๊อดกลั้งอา	အိုတ်ဂ္ၚံင်အာ
เข้าตามตรอก - ออกตามประตู	ปะเปี้ยกประเวนอย	ပဗက်ပြဝေဏီ
เข้าใต้เข้าไฟ	ฮัวกลุ้	တ္ၚဲဍု
เข้าทรง	คะดุนโต้ง	ခဍုန်ဒေါင်
เข้าที	โต้ะห์ปั๊ดเจี๊ยะ	ဒ္ၚဗတ်စ
เข้าเนื้อ	ลูบพยุน (ลูบชุน)	လုပ်ဖျုန်
เข้าผี	ลูบกะลก	လုပ်ကၠောံ
เข้าฝัน	กะเป๊าะญ้าด	ကပအ်ညာတ်
เข้าพรรษา	ลูบเที่ยะเกิ้น	လုပ်ခဂိုန်
เข้าพุง	ลูบเปิ้ง	လုပ်ဗုင်
เข้ายา	ลูบเกี้ยะอุย	လုပ်ဂအုဲ
เข้ารกเข้าพง	ลูบเกริ้บลูบเฮนิ่น	လုပ်ဂြိုပ်လုပ်ဂွိင်
เข้าร่องเข้ารอย	ลูบเที่ยะน่ายว่าย	လုပ်ခနဲ္ဝါ

เข้าโลง	ขยือด	ချိုတ်
เข้าวัดเข้าวา	ลูบเกี่ยลูบกะมา	လုပ်ဘာလုပ်ကွာ
เข้าหม้อ	ลูบทะมาย	လုပ်ထွဲာ
เข้าหา	ลูบกล้าย	လုပ်ဂွဲာ
เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา	ลูบเลียกเปิงตั๊ดเลียกปาย	လုပ်လက်ပုင်တိတ်လက်ပါ
เข้าไหนเข้าได้	ลูบอะลอลูบเก้อะ	လုပ်အလိုလုပ်ဂွံ
เขี่ย	คะด๊อห์	ခဍုဟ်
เขียง	เกี๊ยะน่น (ฮะน่น)	ဂနန်
เขียด	เงี่ยฮละ	ၚှသ္
เขียน	ขยู (ชู)	ချူ
เขี่ยน	คะรัก	ခရက်
เขียม	เจี๊ยะแตมม่งแตม	စတိမ်င်တိ
เขียว	ซั๊ดเฮียก	သ်တ္ဍေက်
เขี้ยว	เฮน่ห์	ငွေဟ်
เขื่อง	โฮน่ก	ဖွော်
เขื่อน	ตะมอน	တမိုန်
แขก	ฮมอย	ကုဲ
แข็ง	เมี่ยะเง่อะห์ (กะเง่อะห์)	မ္ဂိုဟ်
แข็งแรง	นุ่มท่ด	နွံဓဝ်တ်
แข่ง	ปรัง	ပြိုင်
แข้ง	ตองยะ	တ်ံင်ယျ
แขน	ตอย	တဲ
แข้น	ง่ด	ငွောတ်
แขนง	ฮนาน	ကွာင်
แขม	ปั้งคะเร่ะห์	ဗိုင်ခရေဟ်
แขม่ว	ทะเป๊ดเปิ้ง	ထပေတ်ဗုင်
แขยง (ปลา)	กะปะกัง	ကပကိုင်
แขวน	กวั๊ก	ကွက်
แขวนคอ	เตี้ยกเก๊าะ	ဒက်ကအ်
แขวะ	แบะห์	ဗေဟ်
โขก	ค่ก	ဃံက်
โข่ง (หอย)	กะเน้าด๊อห์เจิน	ကွုက္ခုဟ်စိင်

โขม (ผัก)	คา	ခၢ
โขลก	ทะเมิ้ก	ထမုၵ်ႉ
โขลกน้ำพริก	ทะเมิ้กเมี่ยะรอด	ထမုၵ်ႉမရေၵ်ႈ
โขลง	ทะเก๊าะ	ထၵဢ်ႉ
โขลงช้าง	ทะเก๊าะเจิน	ထၵဢ်ႉၸိင်
ไข (มัน)	กลอน	ၵျွင်
ไขกุญแจ	คะตั๊ดปะน้อก	ခတိတ်ႉပၼ်ႈၵ်
ไขข้อ	คะรอ	ခရှ်
ไข (บิด)	กะวอย	ၵဝဲ
ไข่	คะมาย	ခမဲႃ
ไข่ไก่	คะมายจาน	ခမဲႃၸၢင်
ไข่เปิด	คะมายอะเตี้ย	ခမဲႃဢၻႃ
ไข่เค็ม	คะมายแปร	ခမဲႃပြေဝ်
ไข่เน่า (ผลไม้)	ซ้อดเบอ	သတ်ႉၸိုႈ
ไข่เน่า (เสีย)	คะมายดัง	ခမဲႃၻိုင်
ไข่ดัน	โกนฮน๊อย	ၵောၼ်ႈၵွႆ
ไข่มุก	ปลั้ว	ၒြႅ
ไข้	โฟ๊ะห์	ၹူဟ်ႉ
ไข้จับสั่น	โฟ๊ะห์คะตอ	ၹူဟ်ႉခတဝ်
ไข้ทรพิษ	ยั่วเปี๊ยะร่น	ယဲၿရၼ်ႈ
ไข้ทับระดู	ยั่วชิมกยา	ယဲသီၵျႃ
ไข้ป่า	ยั่วเกริ้บ	ယဲၵြိုပ်ႉ
ไข้หวัด	ยั่วขยำ (ยั่วชำ)	ယဲၡျိူ
ไขว้ขา	กะเนี่ยงจ้าง	ၵၼင်ၹိုင်
ไขสือ	แตมปะเอาแตม	တီပဢောတီ
ไขเสนียด	ดั๊จเกี้ยะเมียกกะลา	ၻွၵ်ဂမၵ်ႉၵလႃ
ไขหู	ปะเอาเมิ่น	ပဢောမိင်

ค

ค พยัญชนะตัวที่ ๔ ตรงกับ ဂ ในภาษามอญ

คงกระพัน	เติ้ง	ဒုင်
คงทน	เจี๊ยะกาเติ้ง	စကာဒုင်
คงคา	ฮมาซะมัด	မှာသိုတ်
คช	เจิน	စိင်
คด	ง้อก	ငွံက်
คดเคี้ยว	ง้อกเงีย	ငွံက်ငွေ
คน	ฮนิ่ห์	မ္ဂိုဟ်
คนกลาง	ฮนิ่ห์อะโต้	မ္ဂိုဟ်အဒေါဝ်
คนไข้	ฮนิ่ห์ยั่ว	မ္ဂိုဟ်ယဲ
คนโง่	ฮนิ่ห์เต้อห์	မ္ဂိုဟ်ဒိုဟ်
คนใช้	ฮนิ่ห์เจี๊ยะกา	မ္ဂိုဟ်စကာ
คนทรง	โต้ง	ဒေါင်
คนนอก	เญี้ยะห์ตะน้อห์	ညးတဏဟ်
คนใน	ฮนิ่ห์มั่วเจ๊าะ	မ္ဂိုဟ်မွဲစ္ဒ
คนละไม้คนละมือ	เญี้ยะห์ญี้อัวญี้	ညးညိအဲညိ
คนใหญ่คนโต	ฮนิ่ห์โฮน่ก	မ္ဂိုဟ်ဇ္ဍော်
คน (กวน)	ทะกอ	ထကို
ค้น	กล้าย	ဂွဲ
ค้นคว้า	กลั้กกล้าย	ဂြိုက်ဂွဲ
คนโท	ฮะโก้ง	ဟဂံင်
คบ (ง่าม)	เงี่ยม	ငွံ
คบเพลิง	ต้าย	ဒဲ
คบ (คบหา)	คะเต้ะห์	ခဒေဟ်
คบชู้	เต้บเตร๊าห์ซะกอย	ဒေပ်တြုံသကဲ
คม	เกี๊ยก	ကေက်
คมกริบ	เกี๊ยกกะเลม	ကေက်ကလေမ်
ครก (ตำน้ำพริก)	บั๊ก	ဗိုက်
ครก (ซ้อมข้าว)	คะอี	ခအီ

ครบ	ปอน	ပေင်
ครรภ์	เปิ้ง	ဗုင်
ครวญ	กะซอ	ကသဝ်
ครหา	กล้ายตุ้ห์	ဂွဲဒုဟ်
ครอง	ปัง	ပိုင်
ครอบ	เกิ๊บ	ဂိုပ်
ครอบครอง	ปัง	ပိုင်
ครอบจักรวาล	ตนอมเซ (ฮนอมเซ)	တွံသေဝ်
ครอบตลับ	ตนอมเซ (ฮนอมเซ)	တွံသေဝ်
คร่อม	เกี๊ยบ	ဂါပ်
ครั่ง	เอิ๊ดกร๊อด	အိက်ကြေက်
ครั้ง	เวี่ย	ဝါ
ครั่นเนื้อครั่นตัว	เกรี๊ยมโกร๊ะ	ဂြိဝ်ဂြအ်
ครัว	พาว	ဖ်
คราง	กะซอ	ကသဝ်
คราด	เกี๊ยะเรี่ยะห์เกรี๊ยะห์ต๊อย	ဂရေးဂြေးတိ
คร้าน	เลี่ยะนุ่ห์	လနုဟ်
คราม	ม่าย	မဲာ
คร้าม	เที่ยะเญี้ยะ	ဓညာ
คราว	เวี่ย	ဝါ
คราส	เกรี๊ยะห์	ဂြေး
ครีบ	คะร่ง	ခရုံင်
ครึ่ง	กะวัก	ကဝ့က်
ครึ่งๆกลางๆ	กะวักกะวัว	ကဝ့က်ကဝဲ
ครึ่งต่อครึ่ง	กะวักกอกะวัก	ကဝ့က်ကိုကဝ့က်
ครึ้ม	เทิ่ม	ဓိ
ครือ	ชะเมาะ	ဆမအ်
ครุฑ	คะปอ	ခပဝ်
ครุย	ฮะรุ่ย	ဟရုဲ
ครู	อะจาเปี้ยตนเลิ่ด	အစာဗတောန်လိက်
ครูด	คะรัก	ခရက်

คฤหัส	คะรอห์	ခရဟ်
คลอเคลีย	ลิ่ม	လီ
คลอก	ซอห์	သိုဟ်
คลอง	เกริง	ကြုင်
คลองเลื่อย	กล้งคะต๊อด	ဂွံင်ခတောက်
คลองส่งน้ำ	เกริงปะลองดั๊จ	ကြုင်ပလံင်ဍာ်
คล่อง	ลั่ว	လော
คล้อง	เตี้ยะเนียก	ဒနက်
คล้องช้าง	เตี้ยะเนียกเจิน	ဒနက်ဇိုင်
คลอด	บองโกน	စံင်ကောန်
คลอน	ขยี (ชี)	ချိ
คละ	ฮนาว	သ္ဂ
คลั่ง	ทะลอห์	ထလိုပ်
คลับคล้ายคลับคลา	ญ้งกอแดะห์	ညံင်ကိုဍေဟ်
คล้ำ	เซินเฌ่อว	သိင်ဃော
คลางแคลง	ซะและห์ปะมา	သလေဟ်ပ္ဍာ
คลาด	เปลี้ยะห์	ဗ္ဒး
คลาน	เกี้ยะเมี่ย (ฮะเมี่ย)	ဂမါ
คลาย	ปละห์	ပ္ဒး
คล้าย	ชับต๊อบ	ဆိုပ်တုပ်
คลำ	เกลี้ยม	ဂွံ
คล้ำ	เลี่ยะจ๊อกโฮห์	လစံက်ဟောဟ်
คลี่	ปละห์	ပ္ဒး
คลึง	กะตั๊ด	ကတာတ်
คลื่น	เลี่ยะป๊อห์	လပ္ပ်
คลื่นไส้	จองปะรอง	စံင်ပရံင်
คลุก	คะลาว	ခလ်
คลุกคลี	ลิ่มเล่	လီလေဝ်
คลุ้ง	คะเมากลุ้	ခမူဍု
คลุ้มคลั่ง	ปะเราะกะตอ	ပရအ်က္ဍိ
ควง	เกี้ยะเวิ่น	ဂဝိင်
ควบ	ปะกม	ပကော်ာ

ควย	โป้	ဖောဝ်
ควัก	โกล้ก	ၵွံက်
ควัน	เยียก	ယက်
ควั่น	เครน	ခြေန်
คว้า	กะแมะ	ကမှေအ်
คว้าง	เก้ดก้อน	ဂေတ်ဂေင်
ควาญ	เที่ยะเมี่ยเจิน	ခမာစိင်
ควาน	เกลี้ยมกล้าย	ၵွံၵွဲာ
ควาย	เปรียง	ပြေင်
ควายเผือก	เปรียงล่ด	ပြေင်လောတ်
คว่ำ	ทะก๊อบ	ထကပ်
คอ	เก๊าะ	ကအ်
คอตีบ	เก๊าะกลัก	ကအ်ကွက်
คอเป็นเอ็น	เก๊าะกย้าน	ကအ်ဂျာန်
คอสะพาน	เก๊าะเตี้ยะต้น	ကအ်ဒဒန်
คอสูง	เก๊าะเฮลิง	ကအ်သျှင်
คอเสื้อ	เก๊าะปะเลาะ	ကအ်ပလော်
คอหอย	คะโดงเก๊าะ	ခဍောင်ကအ်
คอก	คะรัง	ခရိုင်
คอด	คะนด	ခနောတ်
คอด	ซะก้น	သဂန်
ค่อนขอด	ปรุ้แบะห์	ပြုဗေဟ်
ค่อน (เกือบ)	ชับปอน	ဆိုပ်ပေင်
ค้อน (ใช้ตี)	เล่ะด๊อก	လေအ်ဍုက်
ค้อน (มอง)	เฮ่	ဟွေ့ဝ်
คอม	โก้ก	ဂံက်
ค่อม	เฮนิ่นง้อก	ဂွိင်ဍုံက်
คอย	เมี่ยง	မင်
ค่อย	ซา	သာ
ค่อยยังชั่ว	ค้อห์ตอนญี้	ခိုဟ်တိုန်ညိ
คะนน	ทะมายกลาน	ထွဲာကျာင်

คะนอง	เกรา	ကြော
คะเน	ชะเก๊ด	ဆကေတ်
คะเน็ด	คะเน่ด	ခနေတ်
คะมำ	เมิ่บ	မိုပ်
คัด	รุ่ย	ရုဲ
คัดท้าย	เคบเฮนึ	ခေပ်သွေဝ်
คัด (จมูก)	ด๊อดมุ่ห์	ဍုတ်မုဟ်
คัดเค้า	เที่ยะเมิ่ง	ဓမုင်
คัน (กำแพง)	ตะมอน	တမိုန်
คันฉ่อง	เตี้ยะโง่ (กะโห้)	ဒင္ဂောဝ်
คันฉาย	กะชาย	ကဆဲာ
คันนา	เจิ๊กเฮนี่ยง	ဇုက်ဂွင်
คัน (อาการ)	ฮนก	သွော်
คันปาก	ฮนกปาน	သွော်ပါင်
คั่น	กะเร้บ	ကရေပ်
คั้น	ป๊อด	ပတ်
คับ	กญึ่น	ကျွောန်
คับแค้น	ออนโกล	အောင်ကျောဝ်
คับแคบ	ดอนเกรี้ยก	ဍုန်ဂြက်
คับใจ	ดอนจ๊อด	ဍုန်စိုတ်
คัพภ์	เปิ้ง	ဖုင်
คัมภีร์	ประก๊อห์	ပြကိုဟ်
คั่ว	ฮนา	နှာ
คั่ว (ไพ่)	เมี่ยงเจี๊ยะ	မင်ဇ
คา (ใส่คอ)	เกี๊ย	ဂါ
คา (ติด)	เกี่ยง	ဂင်
คาราคาซัง	เกี่ยงเด	ဂင်ဍေဝ်
คา (หญ้า)	ฮละเวาะ	သ္ဂစွံာ
ค่า	งุ่ห์	ၚုဟ်
ค่าครองชีพ	งุ่ห์เกี้ยะย่างล่มเยิ่ม	ၚုဟ်ဂယိုင်လမျိ
ค่าจ้าง	งุ่ห์เลิ่น	ၚုဟ်လိင်
ค่าตัว	งุ่ห์เจี้ยะเก๊า	ၚုဟ်ဇကု

ค้าขาย	เซาะร่าน	သွံရာန်
ค้าประเวณี	โต้ห์รั่วกล้ายเจี๊ยะ	ၵ်ရဲၵဲ့ၥ
ค่าคบ	เงี่ยม	ၚ်ၵံ
คาง	คะมัง	ခၞင်
คางทูม	ยั่วคะมังเกลิ๊ด	ယဲခၞင်ကၠိက်
คางเบือน	กะอิงัก	ကဏ္ဍၚ်ၚက်
ค่าง	เกี้ยง	ဂၚ်
ค้างคืน	บั๊กเปี๊ยะตอม	ၜက်ဗတံ
ค้างเติ่ง	เกี้ยงเด	ဂၚ်ဒေ္ၚဝ်
ค้างปี	บั๊กฮนำ	ၜက်သ္ၚံ
คางคก	เงี่ยกะแนม	ၚ်ကဏီ
ค้างคาว	กะวะ	ကဝ်
ค้างคาวหนู	กะวะฮน้อย	ကဝ်ကွိ
คาดเข็มขัด	เตี๊ยกเจิ๊กเฮนิ่น	ဒက်ဇုက်ဂွိင်
คาดไม่ถึง	คิ่ดเอาจั๊บ	ဃိတ်အောစိုပ်
คาถา	เกี๊ยทา	ဂါထာ
คาน	เกี๊ยะเลี่ยง (ฮะเลี่ยง)	ဂလေင်
ค้าน	จานจ๊ะห์	စာန်စး
คาบ	คั่ง	ဃိုင်
คาม	กวาน	ကွာန်
คาย	แอะ	အေအ်
คารวะ	เกี้ยเรี่ยะเวี่ยะ	ဂါရဝ
คาว	คะอิม	ခအိ
ค้าว (ปลา)	กะดั๊จ	ကဍုဒ်
คำ	อะเร่	အရေဝ်
ค่ำ	ม่กเฟี้ยก	မံက်ဓွေက်
ค่ำ	กลุ้	ၵု
ค่ำคืน	เปี๊ยะตอม	ဗတံ
ค้ำ	ท้อก	ထံက်
ค้ำชู	ท้อกปัง	ထံက်ပိုင်
คำราม	เตี๊ยะญู้น	ဒညန်

คิด	คิ่ด	ဃိတ်
คิดถึง	คิ่ดจั๊บ	ဃိတ်စိုပ်
คิดสั้น	คิ่ดเกล้ะ	ဃိတ်ၵွၼ်
คิมหันต์	กิ่มหนตะ	ဂိမှန်တ
คิลานะ	เกี่ยะอุยวี่ยั่ว	ဂအဲ့ဝီယဲ
คิ้ว	เฮนียงม่ด	ကွေင်မတ်
คีบ	เง้บ	ငေ့ပ်
คีม	ฮะเก๊บ (คะเง้บ)	ဟကေပ်
คีรี	เต้อ	ဒို့
คึก	เกรา	ကြောာ
คืน (กลางคืน)	เปี๊ยะตอม	ဗတံ
4 คืน (กลับ)	กะเลียง	ကလေင်
คืนให้	กะเลียงกอ	ကလေင်ကို့
คืบ	คะ	ဍ
คุ	เกี๊ยะกุ้ย	ဂဂုဲ
คุก	เกิ๊ก	ဂုက်
คุกเข่า	ท้อกกะลอ	ထံက်ကလို့
คุณ	กุ้น	ဂုန်
คุดทะราด	ยั่วปะแนม	ယဲပနီ
คุ้น	เกียง	ကေင်
คูน	กราวคะจ๊ะห์	ကြဲခစး
คุม	เมี่ยง	မင်
คุ่ม (นก)	เกี้ยะเจมฮะเกิ้ด	ဂစေံဟဂိုတ်
คุ้มครอง	ร่งจอง	ရံင်စံင်
คุ้มดีคุ้มร้าย	เกราะๆกรอนๆ	ကြအ်အ်ကြေင်င်
คุย	กยา	ကျာ
คุ้ย	เกวี้ยะห์	ဂွး
คู	กะร่ง	ကရံင်
คู่ชีวิต	ตะละฮ้อย	တ္ၚသို
คู่รัก	จ้างกะวอน	ဖိုင်ကဝေင်
คู่บัลลังก์	ตังทะวาย	တင်ထွဲ့ာ

คูด	เอิ๊ด	အိက်
คูน	ฮนอมกะตอ	တွံကတို
คูหา	ทะม่กเฮมาะ	ထမော်တွအ်
เค้น	ป๊อด	ပတ်
เค็ม	เดิง	ဍုင်
เคย	เกียง	ကေင်
เคยตัว	เกียงอา	ကေင်အာ
เคยปาก	ปานเกียง	ပါင်ကေင်
เคยมือ	ตอยเกียง	တဲကေင်
เครา	กะซกคะแม้บ	ကသော်ခမိပ်
เคราะห์ดี	เก๊าซอค๊อห์	ကုသို့ခိုဟ်
เครือ	เฮนิน	နိုင်
เครือกล้วย	เฮนินปร้าด	နိုင်ဗြာတ်
เครือ (เสียง)	คะตอ	ခတဝ်
เครือญาติ	บั้วเต้ะ	မွဲဒေံ
เครื่องแกง	กรับคุนฟะ	ဂြပ်ဍုန်သွ
เครื่องเซ่น	กรับเลี่ยะโง่เปี้ย	ဂြပ်လငွောဝ်ဖ
เครื่องบิน	บังกะลัน	ကၠင်ကလာင်
เคลือด	กะล้อบ	ကလပ်
เคล้า	คะลาว	ခလဴ
เคล้าคลึง	ควิ้ดซะป๊ด	ဖွိတ်သပေါတ်
เคล้าเคลีย	ลิ่มเล่	လီလေဝ်
เคลิบเคลิ้ม	เวิ่ดซะต๊อย	ဝိုတ်သတိ
เคลิ้ม	ม่ดจิ๊ห์	မတ်စိဟ်
เคลื่อน	ตั๊ด	တိတ်
เค้า (นก)	เกี้ยะเจมกะลก	ဂစေံကြော်
เคารพ	เร่ห์เซห์เรี่ยเกี้ย	ရှေ်သှ်ရ်ဂ်
เคาะ	คะด๊อก	ခဒုက်
เคียว	โน่ด	နောတ်
เคี้ยว	ฮ่าย	ဖ္ညာ
เคือง	เทีย	ထေဲ
แค	เลี่ยมเซ้า	လံသု

แค้น	กิ้จ๊อด	ဂိစိုတ်
แคบ	ดอน	ဍုန်
แคม	เฟิ่น	ဖျိုန်
แคร่	โจ้ง	ဖံင်
แครง (หอย)	กะเน้าคะวัด	ကၠုန္ခာတ်
แคลงใจ	กะเนาะจ๊อด	ကဏအ်စိုတ်
แคล้วคลาด	เปลี้ยะห์เปาเกวี้ย	ဗ္ဗးပ္ဂုဝ်
แคว	เกริง	ကြုင်
แคะ	คะด๊อห์	ခဍုဟ်
โค	เกลี้ย	ဂွ်
โคก	โก้ก	ဂေါ
โคกกระสุน	กะรังต๊อย	ကရင်တိ
โคกกระออม	ฮนอมเลี่ยะม่าย	တွံလွ်ာ
โคตร	เกี้ยะเกา	ဂကူ
โคน	ตอม	တမ်
โค่น	กะมัง	ကၟိုင်
โคนทีสอ	ฮะโญ่	ဟညောဝ်
โครง	จุ้ดทะกอย	ဇုတ်ထကဲ
โคลน	คะรำ	ခရိ
ใคร	อิเก้ย	ၛကိုယ်
ใคร่	เอิง	အုင်
ใคล	เอิ๊ดเฮม่ะห์	အိက်ဂွေဟ်

ฆ

ฆ พยัญชนะตัวที่ ๖ ตรงกับ ဃ ในภาษามอญ

ฆราวาส	คะร๊อห์	ခရဟ်
ฆ้อง	มุ่ย	မုဲ
ฆ่า	เฒี่ยจ๊อด (คะจ๊อด)	ဃာစိုတ်
ฆาน	มุ่ห์	မုဟ်
เฒี่ยน	เลี่ยะเมิ่ด	လမိုတ်
โฆษก	เฒ่อวซะกะ	ဃောသက
โฆษ	เฒ่อวซะ	ဃောသ

ง

ง พยัญชนะตัวที่ ๗ ตรงกับ ၚ ในภาษามอญ

งก	เตี๋ยะเมี่ยเลี่ย	ဒမာလာ
งกๆเงิ่นๆ	เกี๋ยะตอคะราก	ဂတဝ်ခရိက်
งง	เงิ่ง	ၚုင်
งงงวย	วิเวิ่น	ဝိဝိင်
งด	จู้กลา	ဇူကၠာ
งดงาม	แกย็	ကျေဝ်
งบ	ฮนับ	သ္ကိုပ်
งม	เกลี้ยม	ဂွံ
งวง	เตี้ยะป๊อห์	ဒပို
งวงช้าง	เตี้ยะป๊อห์เจิน	ဒပိုစိင်
ง่วง	เตี๋ยะกุย	ဒကုဲ
งวด	ง่ด	ၚောတ်
งอ	ง้อก	ၚုက်
งอก	กล๊อด	ကၠုတ်
งอแง	แญ้ะ	ညေအ်
งอน	เมิกง้อก	မုက်ၚုက်
งอบ	คะมกคั๊บ	ခမံက်ကၠုပ်
งอม	โยบ	ယောပ်
ง่อย	โต้ห์เลี่ยะเม่น	ဒှ်လမေန်
งัด	แงะ	ၚေ့
งัน	เที่ยะเติ้น	ခဒိုန်
งับ	ทะเอ๊บ	ထအေပ်
งัว	เกลี้ย	ဂွ်
งัวเงีย	เงิ่ง	ၚုင်
งัวเลีย	เกลี้ยกลาน	ဂွ်ကၠာန်
งา (พืช)	เลี่ยะเงี่ย	လၚာ
งา (เขา)	เกรี้ยง	ဂြင်
งา (ลอบ)	เฮนิง	သ္ဂုင်

ง้าง	ทะเบ๊ะห์	ထေပ်ႈ
งาน	ปั๋ว	ပေဲာ
งาน (การงาน)	กะลน	ကလောန်
งาม	แกยิ์	ကျေဝ်
ง่าม (ไม้)	เงี่ยม	ငုံာ
ง่ามก้น	ทานตะเก๊ด	ထာင်တာကေတ်
ง่ามขา	ทานตี้	ထာင်ဒီ
ง่ามแขน	ทานตอย	ထာင်တဲ
ง่าย	ลั่ว	လေဲာ
ง่ายดาย	ลั่วพั่ว	လေဲာဘဲ
ง้าว (ไม้)	กรัด	ကြာ်
งำ	ฮมัด	ကုာတ်
งิ้ว (ไม้)	เกริ๊ด	ကြိက်
งีบ	ม่ดจิ๊ห์	မတ်စိဟ်
งุนงง	เงิ่ง	ငူင်
งุ่นง่าน	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
งุ่มง่าม	กวั๊ดเกลี้ยม	ကွာ်ဂုံာ
งู	ซุ่ม	ဖြုံ
งูเขียว	ซุ่มเจ้อฮะ	ဖြုံဖိုဝ်တု
งูจงอาง	ซุ่มจ้าดคะดั๊จ	ဖြုံဇာတ်ခၡာ်
งูปลา	ซุ่มกะ	ဖြုံက
งูแมวเซา	ซุ่มซะปุ๊ย	ဖြုံသဗုဲ
งูสวัด	ยั่วทะป๊าย	ယဲထဗဲာ
งูสามเหลี่ยม	ซุ่มจ้าดตัง	ဖြုံဇာတ်တင်
งูสิง	ซุ่มโปลั้ซา	ဖြုံဖွောဝ်သာ
งูหลาม	กลอนต้าย	ကွုန်ဒဲာ
งูเหลือม	กลอน	ကွုန်
งูเห่า	ซุ่มจ้าด	ဖြုံဇာတ်
เงยหน้า	เลี่ยะง่าด	လငွာ်
เงา	คะเนิน	ခနိုင်
เง้า	เมิกง้อก	မုက်ငုံက်
เงิน	ซอน	သြန်

เงินเดือน	ซอนกิ้เต๊า	သြန်ဂိတု
เงินบาท	ซอนเตี้ยะเก	သြန်ဒကေ်စ်
เงินบำนาญ	ซอนแท่น	သြန်ခေန်
เงินปลีก	ซอนปะร๊ะห์	သြန်ပရး
เงินพดด้วง	ซอนเมี่ยะ	သြန်မ
เงินเฟื้อง	ซอนเซีย	သြန်သဲ
เงินสลึง	ซอนเมี่ยะห์	သြန်မး
เงี่ยง	เฮนี่ยง	ဍွင်
เงี่ยน	ทัง	ထင်
เงี่ยน	เพย่อตะฮัง	ဗျုတဟင်
เงียบ	ฮัดเซี่ยะ	သိုတ်ဖြ
เงี่ยหู	คะเอียงกะโต	ခအေင်ကတောဝ်
เงื้อ	กะโย	ကယောဝ်
เงือก	โพย่ห์	ဗျုပ်
เงื่อน	ทะก๊อด	ထကတ်
เงื้อม	เกี๊ยะโญ้ก	ဂညော်
แง่ง	โฮนห์	နှောပ်
แง้ม	ป๊อกคะเอ๊บ	ပံက်ခအေပ်
โง่	เต้อห์	ဒိုပ်
โง่เง่า	เต้อห์เทิ่ม	ဒိုပ်ဓိ
โง้ง	ค่อม	ဃံမ်

จ

จ	พยัญชนะตัวที่ ๘ ตรงกับ	၈ ในภาษามอญ
จก	โกล้ก	ဂွံက်
จงกรม	จังกรอม	စင်ကြမ်
จงดี	กอคอห์	ကိုဲခိုဟ်
จงกล	ทะก๊อห์	ထက့်
จงอาง	ซุ่มจ้าดกะดั๊จ	ဖြုဲဇာတ်ခဍာ်
จด	ทะเจิ๊ก	ထစုက်
จดจำ	ซะแตม	သတိ
จดหมาย	เลิ่ดปรัง	လိက်ပြင်
จตุ	ปอน	ပန်
จน	ต้าก	ဒိုက်
จนได้	ตี่เก้อะ	ဒီဂွံ
จนตาย	ตี่ขยื่อด (ตีช้อด)	ဒီချိုတ်
จนถึง	ตี่จั๊บ	ဒီစိုပ်
จนอย่าดิ้น	ต้ากปะทะป๊อด	ဒိုက်ပထပိုတ်
จบ	จั๊บเตี๋ยะตอย	စိုပ်ဒတဲ
จบหน้าผาก	เย่อเฮนียง	ယှ်ကွေင်
จม	ปลั้ก	ဗ္ဂိုက်
จมปลัก	เกี๋ยงดอน	ဂင်ဍေင်
จมูก	มุ่ห์	မုဟ်
จรรยา	เตี๋ยะเก้ด	ဒဂေတ်
จระเข้	กยำ	ကျာ
จริง	แกวะห์	ကွေဟ်
จ้วง	กะโยป๊าด	ကယောဝ်ဗာ်
จวน	ฮ้อยจาเดิง	သို့စာဍုင်
จวน (เกือบ)	ชับ	ဆိုပ်
จวนเจียน	ควะห์อา	ခွးအာ
จวัก	โฮน่ก	ဍှော်
จอ (ปี)	เกลอโต้ะห์ปะมังฮนำ	ကၠုဲဒ္ဂပ္ဂင်သ္ဂံ
จ่อ	ซะคำ	သဍို

จอก (ไม้น้ำ)	ฟ้อย	သွိ
จอก (ใช้ตักน้ำ)	โกนจ๊อก	ကောန်စံက်
จองกฐิน	กำเลี่ยะเลี่ยะห์	ကံ်လလး
จองจำ	จุ๊ดเกิ๊ก	စုတ်ဂုက်
จองเวร	เตี๊ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်
จ้อง	คะดำ	ခဍံ
จองหอง	กะเยา	ကယျော
จอด	เต๊อะ	ဒိုအ်
จอบ	ทะบ๊อก	ထစံက်
จอมปลวก	กะเนาะกรุ้น	ကဏအ်ပြုန်
จะไป	จะอา	စအာ
จะกละ	คะป๊อบ	ခပပ်
จะกวด	ฮะก๊ด	ဟကောတ်
จะเข็บ	ซา	သာ
จะจะ	กละห์เคลีย	ကွးခ္ဍဲ
จะแจ้ง	กะมะห์เคลีย	ကွးခ္ဍဲ
จักตอก	ลาดชา	လာ်ဆာ
จัก (รู้)	แตม	တီ
จักขุ	ม่ด	မတ်
จักจั่น	จังเจ	စင်စေဝ်
จักจี้	กยอ	ကျို
จักรพรรดิ	จักกะวอ	စက္ကဝဝ်
จักรยาน	จักกะร้อด	စက်ကရုတ်
จักรวาล	จักกะวา	စက္ကဝါ
จักรี	ตะละต๊อย	တ္ဂတိ
จังงัง	เงิ่ง	ငှ်ုင်
จังไร	ยุ่ดเมี่ยคาคะนอย	ယုတ်မာခာခဏီ
จัดจ้าน	ปานโก้ง	ပါင်ဂံင်
จัดตาพีส	ปอนโจ๊ห์	ပန်စှော်
จั่น	ทะโกง	ထကောင်
จั่น (เบี้ย)	ค้อด	ခတ်
จันทน์	กะลอน	ကလန်

จันทน์กะพ้อ	โกว้ะ	ဂွအ်
จันทน์ขาว	กะลอนปุ้	ကလန်ဗု
จันทน์แดง	กะลอนเปี้ยะเก๊ด	ကလန်ဗကေတ်
จันทร์	กิ้เต๊า	ဂိတု
จันทร์คราส	กิ้เต๊าเกรี้ยะห์	ဂိတုဂြိုး
จันทัน	จ้างจาน	ဇိုင်စာင်
จับ	ร่บ	ရပ်
จับไข้	โฟ่ห์ตอน	ဇွပ်တိုန်
จับจด	ร่บเปี้ยะเลี่ยะห์	ရပ်ဗလး
จับจอง	ร่บต๊อย	ရပ်တိ
จับใจ	เตี้ยะห์จ๊อด	ဒးစိုတ်
จับเจ่า	เกี้ยะ โจ้ะเงิ่ง	ဂဇအ်ငှ်ုင်
จับผิด	ร่บเปลี้ยะห์	ရပ်ဖွး
จับสั่น	โฟ่ห์คะตอ	ဇွပ်ခတဝ်
จับสั่น	ยั่วเกริ้บ	ယဲဂြိုပ်
จาก (ไป)	อานู่	အာနူ
จาก (ปาล์ม)	กะน้อย	ကွိ
จาค	กอต้าน	ကုဒာန်
จาง	เจี้ยะห์	ဇး
จ้าง	เลิ่น	လိင်
จาน	ปะงาน	ပ္ဍာန်
จาม	คะออห์	ခအဟ်
จ่ายตลาด	ร่านกะนะเปิง	ရာန်ကွပုင်
จาร	เก๊ะห์	ကော့်
จาว	เซิก	သုက်
จาวตาล	เซิกตา	သုက်တာ
จาวมะพร้าว	เซิกซอดเปรี้ย	သုက်သတ်ဗြဲ
จำ	คะแตม	ခတီ
จำพรรษา	ลูบเที่ยะเกิ้น	လုပ်ဓဂိုန်
จำวัด (นอน)	เติ๊ด	တိက်
จำคุก	เตี้ยะห์เกิ๊ก	ဒးဂုက်
จำกัดจำเขี่ย	เตนเมน	တေန်မေန်

จ้ำจี้จ้ำไช	ปรุ้ตอยปรุ้ปลอน	ဖြုတဲ့ဖြုပ္ဝန်
จำเดิม	ตอมอะติ้	တမ်အဒိ
จำนง	ปะเม้ิด	ပ္ဍိက်
จำนวน	เลี่ยะมิ่ห์	လ္ဂိုဟ်
จำแนก	ประระห์	ပရး
จำศีล	เมี่ยงซอย	မင်သိ
จำรัส	กะมะห์	ကူး
จำลอง	โกลนปะต๊อบ	ကွောန်ပတုပ်
จำแลง	เลี่ยะเว่ะห์	လဝေဟ်
จำหน่าย	เซาะ	သွံ
จิก	บ๊อก	ဓံက်
จิกหัว	ก้อดซก	ဂေက်သော်
จิก (ต้นไม้)	กะเติ๊ก	ကတုက်
จิ้งจก	คะจั๊ก	ခစက်
จิงจ้อ	กะเนียงกยำ	ကွေင်ကျာ
จิ้งจอก	เกลอเกลิน	ကျုံကွိုင်
จิ้งหรีด	จังรั๊ด	စင်ရိတ်
จิ้งเหลน	โกรน	ကြောန်
จิต	จ๊อด	စိုတ်
จิตกาธาน	ฮ้อยจะนอง	သ္ဂိုဋ္ဌံင်
จิตรมาส	กิ่เต๊าจอย	ဂိတုစဲ
จิบ	เจ๊บ	စေပ်
จิปาถะ	จี้คะรอย	ဇိခရိ
จิ้ม	กะล้อก	ကလံက်
จิ๋ว	ด๊ดนู่เญี้ยะห์	ဍောတ်နူညး
จี่	กะมะเปลาเอิ๊ด	ကုပ္ဍောအိက်
จี่	จอง	စံင်
จี้	โชะ	ဆောအ်
จีน	อะเจิ้ด	အဇိက်
จีบ	คะดั๊บ	ခဍိုပ်
จีบ (พับ)	ท้อบ	ထပ်

จีบพลู	ฟ๊อดเจี๋ยะปลุ้	သွတ်ဇွာ
จีม	ปรัก	ပြိုက်
จีวร	ซะงา (กะฮา)	သင်္ကန်း
จีด	กะเตี๊ยก	ကတောက်
จืดชืด	เอามัวโร่ห์	အောမှဲ့ရှ်
จุก (ผม)	คะตั๊บตา	ခတိုပ်တာ
จุก (ใช้อุด)	กะเซาะ	ကသအ်
จุก (แน่น)	คะออง	ခအံင်
จุกชี	เต้นกยั๊จ	ဒေန်ကျာ်
จุณ	ปะลาก	ပလိုက်
จุด	ด๊อก	ဍုံက်
จุดบุหรี่	เดนบ๊อก	ဍေန်စံက်
จุดไฟ	เตี๋ยะเจิ๊กปะมด	ဒစုက်ပ္ဂတ်
จุติ	ขยื่อด (ช้อด)	ချုတ်
จุนสี	ซอยยอน	သီယျှန်
จุ่ม	กะล้อก	ကလံက်
จุมพิต	เชิง	ဆုင်
จุลศักราช	ซักกะรัดเดิง	သက္ကရာဇ်ဍုင်
จู่ๆ	ม่งๆ	မံင်င်
จู๋	คะญู้ด	ခညောတ်
จูง	ทะตอย	ထတှဲ
จูงมือ	ตองตอย	တံင်တဲ
จู้จี้ (พูด)	ปรุ้ตอยปรุ้ปลอน	ဗြုတှဲဗြုပ္ဍန်
จู้จี้ (เลือก)	รุ่ยตอยรุ่ยปลอน	ရှဲတှဲရှဲပ္ဍန်
จูบ	เชิง	ဆုင်
เจ๊ก	อะเจิ้ด	အဇိက်
เจ่ง	เจิน	စိင်
เจ็ด	ทะป๊อห์	ထပှ်
เจ็ดชั่วโคตร	ทะป๊อห์เตี๋ยะโต	ထပှ်ဒတောဝ်
เจดีย์	เจตอย	စေတဳ
เจตนา	เจตะนา	စေတနာ
เจตมูลเพลิง	จ๊อดตะเมา	စတ်တမူ

เจตสิก	เจตะเซิก	စေတသုက်
เจน	เกียง	ကောင်
เจ็บ	กี้	ဂိ
เจ็บไข้	กี้ยั่ว	ဂိယဲ
เจ็บป่วย	กี้ยั่ว	ဂိယဲ
เจ็บแค้น	เตี้ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်
เจ็บใจ	กี้จ๊อด	ဂိစိုတ်
เจ็บท้อง	กี้เฮนี่ยบองโกน	ဂိဂွံစံင်ကောန်
เจ็บแสบ	กี้คะเตา	ဂိခတူ
เจริญ	โฮน่กโม่	ဖှော်မောဝ်
เจริญอาหาร	เจี๊ยะจิ๊ห์	စစိပ်ဟ်
เจริญอาหาร	เจี๊ยะเก้อะ	စဂွံ
เจอ	เตี้ยะเปี๊ยะ (ทะเปี๊ยะ)	ဒဗ
เจ่อ	นัว	ဏဲာ
เจ้า	เกี้ยะเกาเอกะรัด	ဂကူစကရာဇ်
เจ้าเมือง	จาเดิง	စာဍုင်
เจ้าของ	ตะละกร้บ	တွဂြပ်
เจ้าคุณ	อะจาตะละ	အစာတွ
เจ้าชีวิต	ตะละต๊อย	တွတိ
เจ้าที่	ตะละเที่ยะม่ง - ตะละทะอาน	တွဓမံင်တွထအာင်
เจ้านาย	เฮมิน	သ္ငီ
เจ้าหน้าเจ้าตา	เก๊ดเจี๊ยะเมิก	ကေတ်စမုက်
เจ้าอารมณ์	เมี่ยะเน่อวกั๊ด	မနောကာတ်
เจ้าอาวาส	เลี่ยะกยั๊จโฮน่ก	လကျာ်ဖှော်
เจ้าอาวาส	อะจาเกี๋ย	အစာဘာ
เจ้าพระยา (มะเขือ)	คะโดงตา	ခဍောင်တာ
เจาะ	ป๊อด	ပုတ်
เจาะจง	กะเพ่อะโล่กอ	ကဘိုအ်လောဝ်ကို
เจิ่ง	เลี่ยะเปี๊ยะห์	လဗး
เจียด	อั๊ดปะเราะ	အာတ်ပရအ်
เจียน	ร่อด	ရေက်

เจียระไน	โกลนม่ด	ကျွောန်မတ်
เจี๊ยวจ๊าว	เปี๊ยะรุ่บ๊ะห์เรอะห์	ဗရုဓးရိုပ်
เจือ	พะนาว	ဖန့်
เจือจาน	ปะเราะเจี๊ยะ	ပရအ်စ
เจื้อยแจ้ว	เจี้ยกเก๊าะ	ဇက်ကအ်
แจ้ (ไก่)	จานเด	စာင်ခွေဝ်
แจก	ปะเราะ	ပရအ်
แจ้ง (บอก)	เกี้ยะเลี่ย	ဂလာ
แจ้ง (สว่าง)	กะมะห์	ကူး
แจ่ม	กะมะห์เจี้ยะห์	ကူးဇး
แจ่มแจ้ง	กะมะห์เคลีย	ကူးခွဲ
แจ่มใส	กะมะห์กะมน	ကူးကူန်
โจก	ดั๊บทะเกาะ	ကျှိုပ်ထကအ်
โจงกระเบน	ป๊ากเกลิ้ด	ဗိုက်ဂွိုက်
โจน	ทะลัด	ထလာ်
โจมตี	กล้ายฮ้อด	ဂွဲာဟိုတ်
โจร	เที่ยะเลี่ยะ	ခလ
โจรกรรม	เที่ยะเลี่ยะเจี๊ยะ	ခလစ
ใจ	จ๊อด	စိုတ်
ใจกล้า	จ๊อดก้ง	စိုတ်ဂံင်
ใจกลาง	อะโต้โร	အဒေါဝ်ရောဝ်
ใจกว้าง	จ๊อดฮลอย	စိုတ်သွဲ
ใจขุ่น	จ๊อดกล๊อย	စိုတ်ကွိ
ใจแข็ง	จ๊อดเลี่ยะเง่อะห์	စိုတ်လှိုပ်
ใจแคบ	จ๊อดดอน	စိုတ်ဍုန်
ใจง่าย	จ๊อดลั่ว	စိုတ်လော်
ใจจดใจจ่อ	โต้ะห์เที่ยะเวิ่น	ဒ့်ခဝိင်
ใจชั่ว	จ๊อดฮิน	စိုတ်ဟိန်
ใจดำ	จ๊อดเลี่ยะจ๊อก	စိုတ်လစံက်
ใจดี	จ๊อดคอห์	စိုတ်ခိုပ်
ใจเด็ด	จ๊อดเลี่ยะเง่อะห์	စိုတ်လှိုပ်

ใจเดียวกัน	จ๊อดต๊อบ	စိုတ်တုပ်
ใจต่ำ	จ๊อดปะแระ	စိုတ်ပရေံ
ใจเติบ	จ๊อดฮลอย	စိုတ်သွဲ
ใจแตก	จ๊อดทะก๊ะห์	စိုတ်ထကား
ใจโต	จ๊อดโฮน่ก	စိုတ်ဖွော်
ใจถึง	จ๊อดจั๊บ	စိုတ်စိုပ်
ใจทราม	จ๊อดฮิน	စိုတ်ဟိန်
ใจน้อย	จ๊อดเกล้ะ	စိုတ်ဂွေအ်
ใจบาน	จ๊อดเกี๊ยะเรี่ย	စိုတ်ဂရေဲ
ใจบุญ	จ๊อดเก๊าซอ	စိုတ်ကုသိုဝ်
ใจเบา	ปะแต๊ะห์ลั่ว	ပတေဟ်လဵု
ใจฝ่อ	จ๊อดคะเอีย	စိုတ်ခအေဲ
ใจมา	นุ่มจ๊อด	နွံစိုတ်
ใจไม่ดี	จ๊อดเอาคอห์	စိုတ်အောခိုဟ်
ใจไม้ใส้ระกำ	ปะเอาแตมเอาญ้าด	ပအောတီအောညာတ်
ใจยักษ์	จ๊อดอิลุ่	စိုတ်ဣလု
ใจเย็น	จ๊อดบ๊อห์	စိုတ်ဗိုဟ်
ใจร้อน	จ๊อดกะตาว	စိုတ်ကတာ်
ใจร้าย	จ๊อดเที่ยะจ้น	စိုတ်ခဇန်
ใจเร็ว	จ๊อดปรอห์	စိုတ်ပြုဟ်
ใจลอย	จ๊อดเอาม่ง	စိုတ်အောမံင်
ใจสูง	จ๊อดเฮลิง	စိုတ်သ္ဂုင်
ใจเสาะ	เอาม่านจ๊อด	အောမာန်စိုတ်
ใจเสีย	จ๊อดเลิ่ม	စိုတ်လီု
ใจหนักแน่น	จ๊อดเลี่ยะเง่อะห์	စိုတ်လ္ဂိုဟ်
ใจหาย	จ๊อดแกล๊ะ	စိုတ်ကၠုံ
ใจเหี่ยวแห้ง	จ๊อดคะเอีย	စိုတ်ခအေဲ
ใจอ่อน	จ๊อดดอน	စိုတ်ဍိုန်

ฉ

ฉ พยัญชนะตัวที่ ๕ ตรงกับ ဆ ในภาษามอญ

ฉ (จำนวน)	ตะราว	တရ်
ฉกษัตริย์	ชะค้อดต๊อยยะ	ဆခတ္တိယ
ฉกามาพจร	ฟอตะราว	သွ္ဝတရ်
ฉก	บ๊อก	စံက်
ฉกจวัก	ยากโฮน่ก	ယိုက်ဒ္ဓေဝ်
ฉกชิง	เกี๊ยะรีบเจี๊ยะ	ဂရိပ်စ
ฉกรรจ์	เฆ่อวท่ด	ဃောဓတ်
ฉกาจ	กรอมกระเกรอเจี๊ย	ကြမ်ကြကြ်ျဇာ
ฉงน	ซังคะและห์	သင်ခလေဟ်
ฉนวน (ต้นไม้)	กลอมท้อบ	က္ဍမ်ထပ်
ฉนำ	ฮนำ	သ္ဂံာ
ฉมวก	ซะบ๊ก	သဓောဝ်
ฉน	กัง	ကိုင်
ฉลอง (แทน)	แคล	ခ္ဍေဝ်
ฉลาก	เบ้อ	မ္ဒၟိ
ฉลาด (ปลา)	กะเปลิ้ด	ကဗ္ဒိက်
ฉลาด	ด๊อห์	ဍိုဟ်
ฉลุ	ป๊อด	ပုတ်
ฉลู	เกลี้ยโต้ะห์ปะมังฮนำ	ၐ္ဂဒ္ဒိပ္ဂၚ်သ္ဂံာ
ฉวย	ร่บ	ရပ်
ฉัตร	ดัง	ဍိုင်
ฉัททันต์	ช้อดต้น	ဆဒ္ဒန်
ฉัน	อัว	အဲ
ฉัน (กิน)	กอปอน	ကိုပိုန်
ฉันท์	ชอน	ဆန်
ฉันทะ	ชอนเตี๊ยะ	ဆန္ဒ
ฉันทาคติ	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
ฉาง	ฮัง	ဟင်

ฉาบ	แช	ဆေဝ်
ฉาบ (ทา)	ล่ก	လံက်
ฉาย (ส่อง)	จี	စီ
ฉาว	เปี้ยะโรห์	ဗရဟ်
ฉิ่ง	คะเด	ခဍေဝ်
ฉิบหาย	ซอนเกรี้ยม	သုန်ဂြဳာ
ฉี่	ฮนอมเทาะ	ဏုံထော်ာ
ฉีก	ซัด	သၥ်
ฉีด	คะจ๊อด	ခစတ်
ฉุ	เญ้า	ညု
ฉุกคิด	โป้ห์ซะนาเก้อะ	ဗဟ်သ္ဘာဂွံ
ฉุด	เตี้ยะเจี้ยก	ဒဇက်
ฉุน (กลิ่น)	กั๊ด	ကာတ်
ฉุน (รส)	กั๊ด	ကာတ်
ฉุนเฉียว	เทียปะนด	ထေဲပ္ဓောတ်
เฉ	คะเอียง	ခအေင်
เฉ่ง	เลี่ย	လေဲ
เฉย	ม่งฮัด	မံင်သိုတ်
เฉยๆ	ม๊ะห์ม๊ะห์	မှးမှး
เฉยๆ	เอาปะกา	အောပကာ
เฉยเมย	เอาปะแตมปะญ้าด	အောပတဳပညာတ်
เฉลี่ย	ปะเราะกอต๊อบ	ပရအ်ကဵုတုပ်
เฉลียวฉลาด	ด๊อห์	ဍိုဟ်
เฉอะแฉะ	กะยี	ကယှ်
เฉา	เซี่ยะ	ဖြ
เฉียง	คะเอียง	ခအေင်
เฉียด	คะเร้ด	ခရေတ်
เฉียบแหลม	ดั๊บเกี๊ยก	က္ဍိုပ်ကေက်
เฉียว	เทีย	ထေဲ
เฉี่ยว (นก)	เปิ้ด	ဗိုတ်
เฉี่ยว	คะรีด	ခရိတ်
เฉือน	เกล้ห์	ဂြေဟ်

เฉื่อย	ปะเชี่ย	ပဈှာ
แฉลบ	เช	ဆေဝ်
แฉละ	เกล้ห์	ဍှေဟ်
แฉะ	กะยี	ကျိ
โฉด	เต้อห์เทิ่ม	ဒိုဟ်ဒို
โฉบ	เปิ้ด	ဗိုတ်
โฉม	รูบเรี่ย	ရုပ်ရာ
ไฉไล	แกยี้	ကျေဝ်

ช

ช พยัญชนะตัวที่ ๑๐ ตรงกับ ဇ ในภาษามอญ

ชก	จาย	ဇဲာ
ชกมวย	ตั๊กเลียกปลอย	တက်လက်ပ္ဍဲု
ชงโค	ฮนอมเกลี้ยม	တ္ဍံဂွံ
ชงฆ์	ตองยะ	တံင်ယျ
ชงโลง	กะล่าน	ကလာင်
ชฎา	เปรี้ยะเฮนียง	ဗြကွေင်
ชฎิล	เรี่ยะซ้อย	ရသိ
ชดช้อย	บ๊อดตะก๊อด	ဓတ်တကတ်
ชดใช้	เลี่ย	လေဲ
ชน (โดน)	เจิ้ม	ဇို
ชนไก่	เจ้อจาน	ဇို့စာင်
ชนขวบ	จั๊บอะคา	စိုပ်အခါ
ชนโค	ติ้เกลี้ย	ဒိဂ္ဍ
ชน (คน)	จ้น	ဇန်
ชนก	อะปา	အပါ
ชนนี	ย่าย	ယဲာ
ชนบท	กวานเรี่ยะห์	ကွာန်ရး
ชนะ	เฮนี่ยะห์	ၛး
ชนาง	ฮน่าน	ၠာင်

ชนิดนี้	ญั้งเนาะ	ညံင်ၼၢဢ်း
ชม	ปรุ้เยี่ย	ပြုယႃ
ชม (ดู)	เปื้อ	ၽိုႈ
ชมรม	เกี้ยะกม	ၵေႃမ်
ชม้าย	เฮ่	ႁွၵ်ႈ
ชรา	พยุ่	ၽျူႈ
ชโลม	ลก	လံၵ်ႉ
ช่วงชิง	ปลองเจี๊ยะ	ပွႆင်စ
ชวด	ฮน้อยโต้ห์ปะมังฮนำ	ၵွႆႇၼှ်ပွင်သွႆ
ชวน	กะแซะ	ၵသေံ
ชวนแลก	ค้อกปะแล	ခံၵ်ပလေဝ်
ช่วย	ชั่ว	ၡွႆ
ช่อ	โจ้	ၸေႃဝ်
ชอกช้ำ	ป๊อบ	ၿပ်
ช่อง	กะโทง	ၵထေႃင်
ชอน	ทะปั๊ก	ထပၵ်ႉ
ช่อน (ปลา)	กะกะน่น	ၵၵၼၼ်ႇ
ช้อน (ใช้ตัก)	จ้น	ၸၼ်ႈ
ช้อนกระเบื้อง	จ้นกะปร๊อก	ၸၼ်ႈၵပြံၵ်ႉ
ช้อนคาว	จ้นฟะ	ၸၼ်ႈသွ
ช้อน (ใช้จับปลา)	ช่น	ၡျၼ်ႈ
ช้อนศรีษะ	จ้านดั๊บ	ၸၢင်ၵျွိုပ်
ชอบ	เตี๊ยะห์จ๊อด	ဒးစိုတ်
ชุ่ม	เดี๊ยก	ၻေႃၵ်ႉ
ชะ	กรั๊ด	ၵြႃတ်
ชะงัก	เต้อะ	ၻိုဢ်
ชะเง้อ	โย่เก๊าะ	ယေႃဝ်ၵဢ်
ชะแง้	กะเลียงร่ง	ၵလေင်ရုံင်
ชะโด	กะกละ	ၵၵျွ
ชะตา	เจี๋ยะตา	ၸတႃ
ชะนี	วู่ดเออ	ဝုတ်ဢိုဝ်

ชะเนาะ	เล่ะกะเนียง	လေံကဏောင်
ชะพลู	ปู่เลิน	ပူလိဝ်
ชะมด	ฮะเต้อ	ဟဒိုဝ်
ชะรอย	ชะละ	ဆလ
ชะลอ	ปะเชี่ย	ပၡျာ
ชะลอม	เรี่ย	ရ်
ชะล่า (เรือ)	เกลิ้งโปง	ဍုင်ပေါင်
ชะแลง	กวอปะซอย	ကွ်ုပသဲ
ชะเวิกชะวาก	ป๊อกแฮ่ะ	ပံက်ပေှအ်
ชะอม	ปั๊กคะ	ပက်ခ
ชะเอม	กะนัดบัง	ကွာတ်စင်
ชะโอน	กะกะต๋ำ	ကကတံာ
ชัก (ดึง)	ตอง	တံင်
ชัก (ถอด)	บ๊ด	ဓောတ်
ชักค่านายหน้า	ตองงู่ห์เมิก	တံင်ငှုပ်မုက်
ชักดาบ	บ๊ดเซี่ยง	ဓောတ်ဖြင်
ชักมีด	บ๊ดบุน	ဓောတ်စုန်
ชัก (ผ้าป่า)	เจี๊ยก	ဇက်
ชักซอ	เจี๊ยกโกร้	ဇက်ဂြဝ်
ชักบังสุกุล	เจี๊ยกซอย	ဇက်သီ
ชักจูง	เทา	ထော
ชักชวน	กะแซะ	ကသေအ်
ชักเนื้อ	ลูบพยุน (ลูบชุน)	လုပ်ဖျုန်
ชักเย่อ	ตองเจิ๊ก	တံင်ဇုက်
ชักศพ	ทะตอยเฟี่ยะ	ထတုဲဖွ
ชักสื่อ	โต้ห์คะตอน	ဒုဲခတောင်
ชักหน้าไม่ถึงหลัง	โกลนเอารุ่มเจี๊ยะ	ကျောန်အောရုံစ
ชัก (กระตุก)	ตอง	တံင်
ชักช้า	เชี่ย	ၡျာ
ชัง	ตุ๊ห์	ဍုပ်
ชังน้ำหน้า	ตุ๊ห์ฮนำเมิก	ဍုပ်ဍွံာမုက်
ชั่ง (จำนวนเงิน)	ปะซา	ပသာ

ชั่ง (น้ำนัก)	เก	ကေဝ်
ชั่งใจ	เกจ๊อด	ကေဝ်စိုတ်
ชัฎ	เกริ๊บ	ဂြိုပ်
ชัด	กละห์	ကွး
ชัน	เยี่ยะ	ယ
ชันเข่า	เยี่ยบอง	ယာစံင်
ชั้น	ท้อบ	ထပ်
ชันโรง	กะมะฮุด	ကုဟုတ်
ชันษา	อะเยิก	အယုက်
ชัมพูนท	ทอทอมนด	ထဝ်ထမ္မောတ်
ชัย	เฮนี่ยะห์	ဇ္ဇး
ชัยพฤกษ์	ฮนอมกะตอ	တွံကျို
ชั่ว	ยุ่ด	ယုတ်
ชั่วช้า	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
ชั่วคน	มั่วอะเยิก	မွဲအယုက်
ชั่วคราว	มั่วแฮนะพาดออง	မွဲနှေံဘာ်အံင်
ชั่วนาตาปี	กลอห์ฮนำกลอห์กะญ้ง	ကျိုဟ်သ္နံကျိုဟ်ကညင်
ชั่วแต่ว่า	ปายเนี่ยง	ပဲါနင်
ชา (ใบชา)	เลียกพัก	လက်ဖက်
ชา (เหน็บ)	ต้อน	ဒေင်
ช้า	เชี่ย	ဇ္ဇာ
ช้าก่อน	เต้อะกลา	ဒိုအ်ကွာ
ช้านาน	โล่ะเลี่ยะ	လအ်လ
ช่าง	เชี่ยง	ဇ္ဇင်
ช่างทอง	เที่ยะมาดทอ	ဓမောတ်ထဝ်
ช่างปะไร	ซุดซะ	သုတ်သ
ช่างเป็นไป	กล้ายโต้ห์อา	ဂွဲဒှ်အာ
ช่างไฟ	เชี่ยงปะมด	ဇ္ဇင်ပ္ပတ်
ช้าง	เจิน	စိင်
ช้างเผือก	เจินเปี้ยะตาน	စိင်ဗွာင်
ช้างพัง	เจินเบ้อะ	စိင်မွော

ช้างพลาย	เงินกมัก (เงินฮมัก)	စိင်ကွက်
ช่างกระไร	โต้ห์อาเก้อะ	ဒှ်အာဂွံ
ชาดก	จ้าด	ဖာတ်
ชาตะ	กะตอโต้ห์	ကၠိုဒှ်
ชาติ	เกี้ยะเกา	ဂကူ
ชาตินิยม	ชานเกี้ยะเกา	ဆာန်ဂကူ
ชาติพันธ์	เกี้ยะเกาว่งซะ	ဂကူဝေါင်သ
ชาติ (รส)	โรห์โก่ห์	ရှ်ဘှ်
ชาน	กะนัด	ကၞာတ်
ชานอ้อย	กะนัดบาว	ကၞာတ်ၜ်
ชานหมาก	เอิ๊ดปานเจี้ยะปลุ้	အိက်ပါင်ဇၞု
ชาน (เรือน)	กะเมียง	ကမေင်
ชานุ	ตังบอง	တင်စံင်
ช้าพลู	ปูเลิน	ပူလိင်
ชาม	ปะงาน	ပၚာန်
ชามข้าว	ปะงานเปิง	ပၚာန်ပုင်
ชาย	เมี่ยะนิ่ห์เตร๊าห์	မ္ဂိဟ်တြု
ชาย (ปลาย)	กะนด	ကၞောတ်
ชายกระเบน	คุ๊ดเกลิ้ด	ၛုတ်ဂိုက်
ชายคา	จ้างกะมอย	ဇာင်ကိုံ
ชายชู้	เตร๊าห์ทะกอย	တြုထကဲ
ชายตา	เฮ่	ဟှေဝ်
ชายทะเล	จ้างฮมาซะมัด	ဇာင်မှာသိုတ်
ชายป่า	จ้างเกริ๊บ	ဇာင်ဂြိုပ်
ชายฝั่ง	จ้างซัง	ဇာင်သင်
ชาว	รั่ว	ရဲ
ชาวชนบท	รั่วกวานเรี่ยะห์	ရဲကွာန်ရး
ชาวไทย	รั่วเซม	ရဲသေံ
ชาวนา	รั่วเฮี่ยะ	ရဲဗှ
ชาวประมง	รั่วตอมงาเจี้ยเฮนิ่ด	ရဲတမ္ၚာဇာဂွိက်
ชาวมอญ	รั่วม่น	ရဲမည်

ชาวเมือง	รั่วเดิง	ရဲႁူင်
ชาวไร่	รั่วกู้	ရဲႁူ
ชาวสวน	รั่วเกลาะ	ရဲၵႂၢၼ်
ชำ (ปัก)	ทะปัก	ထပက်
ช้ำ	โยบ	ယောပ်
ช้ำใจ	กิ๊จ๊อด	ဂိစိုတ်
ช้ำชอก	ป๊อบ	ၜပ်
ช้ำเลือดช้ำหนอง	ชิมตาย	ဆီတဲၢ
ช่ำชอง	เล่บกะลน	လေပ်ကလောန်
ชำนาญ	เล่บขี้	လေပ်ၶီ
ชำมะเลียง	เฮนียงวอย	သွင်ဝွႆ
ชำร่วย	กรั้บปะเราะ	ႁြပ်ပရၢၼ်
ชำระ	กราดกราว	ႁြၢတ်ႁြဲ
ช้ำรั่ว	ยั่วฮนอมเตี้ยะจู้	ယဲၼွမ်ဒႁူ
ชำรุด	เลิ่มลาด	လိုလၢတ်
ชำเรา	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကၢၼ်
ชำแรก	ปรั๊ก	ႁြိုက်
ชำเลือง	เฮ่	ပေႁဝ်
ชำแหละ	เกล้ห์	ႁေဟ်
ชิง	ปลอง	ပွံင်
ชิงดีชิงเด่น	เก๊ดเจี๊ยะเมิก	ကေတ်စမုက်
ชิงทรัพย์	ปลองกรั้บ	ပွံင်ႁြပ်
ชิงชัง	ดุห์เมี่ยะเล่ะ	ႁူဟ်မလေၼ်
ชิงช้า	ซะเรียงเจี๊ย	သရေင်ဇာ
ชิงพลบ	ฮัวคะย่ม	တွ်ခယောမ်
ชิด	กร๊อบ	ႁြပ်
ชิน	เกียง	ကေင်
ชิ้น	กะเลาะ	ကလောံ
ชิม	เจ๊บ	စေပ်
ชิวหา	กะตั๊ด	ကတၢ်
ชี	เปรี้ยมิ่น	ႁြမိန်
ชีลาว	ชีโฮม่ด	ဆီမှောတ်

ชี้	กะนน	ကြွာန်
ชี้ช่อง	กะนนกล้ง	ကြွာန်ဂွံင်
ชี้นิ้ว	กะนนตอย	ကြွာန်တဲ
ชีปะขาว	กะมะยุกกะแย	ကၟယုက်ကယေဝ်
ชีวิต	ปะเยิ่ม	ပယှိ
ชีวิต	จี้เวิ่ม	ဇိုဝိ
ชีด	เจียะห์	ဇး
ชื่อ	เยี่ยะมุ่	ယှု
ชุกชี	เต้นกยั้จ	ဒေန်ကျာ်
ชุน (ปะ)	โปล้ะ	ဗွအ်
ชุน น.	ปล้อน	ဗွောင်
ชุบ	อู	အူ
ชุม	กม	ကောံ
ชุ่ม	เจี้ยบ	ဇာပ်
ชุ่มใจ	พอยจ๊อด	ဖဲစိုတ်
ชุมนุม	กมเตี้ยะเริ่ม	ကောံဒရိ
ชุมเห็ดไทย	เกรี้ยงเปี้ยะแบ๊ะ	ဂြင်ဗစေံ
ชุมเห็ดเทศ	เปี๊ยคัดบัง	ဗာခာတ်ဓင်
ชุ่ย	ปะลองบ้อง	ပလံင်မွှင်
ชุลมุน	ฮนาวเรี่ย	နှ်ရ်
ชุลี	เลี่ยะโง่	လင္ဂောဝ်
ชู	เยี่ย	ယာ
ชูมือ	เยี่ยตอย	ယာတဲ
ชูหน้าชูตา	เยี่ยเจี๊ยะเมิก	ယာစမုက်
ชู้ (หญิง)	เต้บเตร๊าห์ทะกอย	ဒေပ်တြုံထကဲ
ชู้ (ชาย)	เตร๊าห์ทะกอย	တြုံထကဲ
เช็ด	เจิ๊ด	ဇိုတ်
เช็ดก้น	เจิ๊ดซังเอิ๊ด	ဇိုတ်သိုင်အိက်
เช็ดก้น	เที่ยะมั่งเอิ๊ด	ဓမိုင်အိက်
เช็ดน้ำข้าว	พยิ๊ห์ดั๊งเดอ	ဖျိုဟ်ဍုဝ်ဍို
เช็ดน้ำข้าว	เฮนดั๊งเดอ	ပောန်ဍုဝ်ဍို

เช่น	ญู้ง	ညုံင်
เชลย	เกี่ยะลุ่ย	ၛှဲ
เชลยศึก	รั่วเกี้ยะลุ่ย	ရဲ့ၛှဲ
เชษฐา	เกา	ကော
เช่า	เลิ่น	လိင်
เช่าพระ	ร่านกยั๊จ	ရာန်ကျာ်
เช้า	เกี้ยะเยี่ยะห์	ဂယး
เช้ามืด	เกี้ยะเยี่ยะห์ปร๊อห์	ဂယးပြဟ်
เชาวน์	ปอนญา	ပညာ
เชิงกราน	ดับพาว	ကၠိုပ်ဖ်
เชิงตะกอน	ฮ้อยจะนอง	သ္ဂိုစ္ဂံင်
เชิญ	กญูะ	ကၟ
เชิด	กะแล้ะห์	ကလေဟ်
เชิดหน้าชูตา	เยี่ยเจี๊ยะเมิก	ယာစမုက်
เชียง	เดิง	ဍုင်
เชี่ยนหมาก	ทะเด๊าะเจี้ยะปลุ้	ထဍုအ်ဇၠု
เชี่ยว	โฟ่ท้อด	ဖ္ဒောဝ်ထတ်
เชื่อ	ปะแตะห์	ပတေဟ်
เชื่อ (ซื้อเชื่อ)	กะวุ้ด	ကဝုတ်
เชื่อใจ	ปะแตะห์จ๊อด	ပတေဟ်စိုတ်
เชื่อถือ	เรี่ยเกี้ย	ရ်ဂ်
เชื่อฟัง	ปะแตะห์เจี๊ยะ	ပတေဟ်စ
เชื่อมือ	ปะแตะห์ตอย	ပတေဟ်တဲ
เชื้อชาติ	เกี้ยะเกา	ဂကော
เชื้อไฟ	กะแนะห์โอ๊ห์	ကနေဟ်အော်
เชื้อโรค	ซ้อดยั่ว	သတ်ယဲ
เชื้อสาย	เกี้ยะเกากะเนา	ဂကောကၞ
เชื้อเชิญ	กญูะ	ကၟ
เชือก	เจิ้ก	ဇုက်
เชื่อง	เกี้ยะเต้ห์	ဂဒေဟ်
เชื่องช้า	เกรี้ยะกร้อน	ဂြဂြေင်

เชือด	รอด	ရေက်
เชือน	ปะเชี่ย	ပဇျာ
เชื่อวัน	ยี่ฮัว	ယီတွဲ
แช่	เติง	တုင်
แช่ง	เชา	ဆော
โชค	เลียบ	လာပ်
โชงโลง	กะล่าน	ကလာင်
โชย	คะรอย	ခရိ
โชว์	ปละ	ပ္ဍ
ใช่	แด๊ะห์	ဍိုံ
ใช้	เจี๊ยะกา	စကာ
ใช้กรรม	เลี่ยกอม	လေဲကမ်
ใช้ได้	เจี๊ยะกาเก้อะ	စကာဂွံ
ใช้ (ให้ทำ)	ปะโอ	ပအောဝ်
ใช้สอย	เจี๊ยะกา	စကာ
ใช้หนี้	เลี่ยคะต๊อห์	လေဲခတ်
ไช	เป๊อห์	ဗိုဟ်

ซ

ซ พยัญชนะตัวที่ ๑๑ ไม่ตรงกับภาษามอญ

ซด	โซ่ด	ဖြောတ်
ซน	กล้าน	ဂွာန်
ซ่น	เกี๊ยะเน่ะห์	ဂနေဟ်
ซ้น	กะล้อบ	ကလပ်
ซบ	เมี่ย	မာ
ซบเซา	ฮัดเซี่ยะ	သှိုတ်ဖြ
ซม	บ๊อบ	ဓပ်
ซวดทรง	รูปเรี่ย	ရုပ်ရာ
ซวนเซ	ต้มลาด	ဒောမ်လာ်
ซอ (ไผ่)	เที่ยะเก้อตุ้น	ဓဂိုဒုန်
ซอ (ดนตรี)	โกร้	ဂြဝ်

ซอก	กะเร้บ	ကရေပ်
ซอกซอน	ทะเจิง	ထစင်
ซอกแซก	ทะเจิงอา	ထစင်အာ
ซอง	คะเต๊าะ	ခဍအ်
ซ่อน	กะเนิก	ကၠုက်
ซ้อน	ท้อบ	ထပ်
ซ่อนกลิ่น	กาวเลี่ยะตั๊บ	ဂ်လတိုပ်
ซ่อม	ปะแล	ပလေဝ်
ซ้อม (ข้าว)	ย่าด	ယာ်
ซอมซ่อ	กล๊อยคะดัก	ကၠိခဍက်
ซอย	คะจิ้ม	ခဇိမ်
ซอยผม	โกลนซก	ကျောန်သော်
ซัก	กะปั๊ก	ကပိုက်
ซักผ้า	กะปั๊กย่าด	ကပိုက်ယာတ်
ซักไซ้	ฮมานกล้ากกล้าย	သ္မာန်ဂ္ဍိုက်ဂ္ဍဲာ
ซัง	ตอมซ้อก	တမ်ဆံက်
ซังกะตาย	เอาปอนจ๊อด	အောပေင်စိုတ်
ซังขนุน	กะซายปะน้อห์	ကသဲာပ္ဍဟ်
ซัด	กร้าด	ဂြာတ်
ซัดทอด	ตุ้ห์	ဒုဟ်
ซับ	ดั๊บ	ဍိုပ်
ซา	อ๊อดอะเคิน	အိုတ်အခိင်
ซ้าย	ปาย	ပဲါ
ซาว	ทะปาย	ထပဲါ
ซาวข้าว	ทะปายเปิง	ထပဲါပုင်
ซ้ำซาก (พูด)	ปรุ้ตอยปรุ้ปลอน	ဗြုတဲ့ဗြုပ္ဍန်
ซ้ำซาก (ทำ)	โกลนตอยโกลนปลอน	ကျောန်တဲ့ကျောန်ပ္ဍန်
ซี่น	ฮนี่น	ဂ္ဍိန်
ซิบ	จิ้ม	ဇိ
ซิว	กะอิรม	ကဏ္ဍရမ်
ซี่	เซ่ะห์	ဖြေဟ်

ซี่คราด	เงี่ยกเกี้ยะเรี่ยะห์	ငွေက်ဂရး
ซี่โครง	จุ้ดทะกอย	ဇုတ်ထကဲ
ซีก	ปะเรี้ยก	ပရေက့်
ซีด	ขยือห์	ချိုဟ်
ซีดเซียว	ขยือห์เห้ด	ချိုဟ်ဟော့တ်
ซึ่งหน้า	เกี้ยะตะเมิก	ဂတမုက်
ซึ้ง	ซี่ห์เฮนี่ยก	ဖြိုဟ်ဂွက်
ซึม	จิ้ม	ဖိ
ซึมกะทือ	เลี่ยะนุ่ห์ลี่	လနုဟ်လီ
ซึมซาบ	เจี้ยบ	ဓါပ်
ซึมทราบ	แตมกละห์	တီကြး
ซื่อ	ต๊อบ	တပ်
ซื่อตรง	ต๊อบต๊ะห์	တပ်တး
ซื่อสัตย์	ต๊อบอาต๊อบเกลิง	တပ်အာတပ်ကျုင်
ซื้อ	ร่าน	ရာန်
ซื้อขาย	เซ้าะร่าน	သွံရာန်
ซื้อควายหน้านา -	ร่านเปรียงอะเคินเฮี่ยะ -	ရာန်ပြေင်အခိင်ဗွ
ซื้อผ้าหน้าหนาว	ร่านย่าดเกี้ยะอะเคินบ๊อห์	ရာန်ယာတ်ဂအခိင်စိုဟ်
ซื้อรู้	ปะท่ดร่านปอนญา	ပခေတ်ရာန်ပညာ
ซื้อหน้า	ร่านเมิก	ရာန်မုက်
ซุก	เที่ยะเลิก	လေုက်
ซุกซน	กล้าน	ဥာန်
ซุง	ชุทะกุ๊ด	ဆုထကုတ်
ซุน	ดั๊บเที่ยะลู่	ကျှိုပ်လေူ
ซุบซิบ	กะเซีย	ကသေဲ
ซุ่ม	เกลิ้ก	ဥုက်
ซุย	โพ	ဖောဝ်
ซูบ	ซ่ายเซ่ะห์	ဖြာဖြေဟ်
เซ็ง	เจี๊ยะห์	ဖး
เซ่ง , เส้ง	คะเจ๊บ	ခစေပ်
เซ็งแซ่	ปะเลปะลอง	ပလေဝ်ပလံင်

เซ็นชื่อ	ขยูเยี่ยะมุ่	ချူယှူ
เซ่น	เปี้ยะเจี้ย	ဗၛ
เซ่อ	เต้อห์เทิ่ม	ဒိုဟ်စို
เซ้าซี้	ปะทุยปะทอง	ပထုဲပထံင်
แซก	ปล๊อก	ပွံက်
แซงแซว	เกี้ยะเจมซะดิ๊	ဂစေံသဍို
แซะ	คะด๊อห์คะดาย	ခဍုဟ်ခဍုဲ
โซ	ออนโกล	အေင်ကျောဝ်
โซ่	คะเร่ห์	ခရေဟ်
ไซ	อิโตง	ဏ္ဍတောင်
ไซ (หญ้า)	ชัวคะโก๊ห์	ချောခကောဟ်
ไซ้	คะเจ๊บ	ခစေပ်

ฌ

ฌ พยัญชนะตัวที่ ๑๒ ตรงกับ ဈ ในภาษามอญ

ฌาน	ช่าน	ဈာန်
ฌาปนสถาน	ฮ้อยจะนอง	သ္ဂိုစ္ဓံင်
เฌอ	ฮนอมชุ	တ္ဂံဆု

ญ

ญ พยัญชนะตัวที่ ๑๓ ตรงกับ ည ในภาษามอญ

ญวน	ยน	ယောန်
ญัติ	ญ้ด	ညတ်
ญาณ	ญ้าน	ညာန်
ญาติ	เกี้ยะเกาบั้วเต้ะ	ဂကူမွဲဒေံ
ญาติดีกัน	กะเลียงค๊อห์เญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကလေင်ခိုဟ်ညးထကအ်
เญยธรรม	เญ้ยะโธ่	ညေယဓဝ်

ฎ

ฎ พยัญชนะตัวที่ ๑๔ ตรงกับ ဍ ในภาษามอญ

ฎีกา	ตอยกา	ဋီကာ

ฐ

ฐ พยัญชนะตัวที่ ๑๖ ตรงกับ ဌ ในภาษามอญ

ฐาน	เต้น	ဒေန်
ฐานพระ	เต้นกยั๊จ	ဒေန်ကျာ်
ฐาน (เพราะ)	เตี้ยะเมี่ยนู่	ဒမာန္

ฑ

ฑ พยัญชนะตัวที่ ๑๗ ตรงกับ ဍ ในภาษามอญ

ฑังส	ปลา	ပ္ဍာ

ฒ

ฒ พยัญชนะตัวที่ ๑๘ ตรงกับ ဎ ในภาษามอญ

เฒ่า	พยุ่	ဗျု

ณ

ณ พยัญชนะตัวที่ ๑๙ ตรงกับ ဏ ในภาษามอญ

ณ (ที่)	ตำ	တိုု
ณรงค์	เปี๊ยะตั๊ก	ဗတိုက်
เณร	ทะโปย	ထပိုဲ
เณรหน้าไฟ	ทะโปยดั๊กโก้	ထပိုဲဍိုက်ဂဝ်

ด

ด พยัญชนะตัวที่	๒๐ ตรงกับ ဍ	ในภาษามอญ
ดก	กลั้ง	ဍိုင်
ดกดื่น	กลั้งเกลี้ยง	ဍိုင်ဍှင်
ดง (ป่า)	ดัง	ဋိုင်
ดงดิบ	ดังโฮน่ก	ဋိုင်ဖှော်
ดง (ข้าว)	กะวุน	ကဝုန်
ด้น	กะน้อด	ကဏောက်
ดม	เชิง	ဆုင်
ดรุณ	ปลัง	ပ္ဍိုင်
ดรุณี	วุ่ดปลัง	ဝုတ်ပ္ဍိုင်
ดลใจ	โต้ห์ตอนปะคอยจ๊อด	ဒှ်တိုန်ပ္ဍဲစိုတ်
ดวง (ไฟ)	ด๊ก	ဍောက်
ด้วง	กะมะเยี่ยะ	ကၟယ
ด้วง (ขนม)	กวานกะตั๊ด	ကွာင်ကတာတ်
ด้วงโสน	กะมะกะล้อย	ကၟကလိ
ด่วน	เกี๊ยะเปี๊ยก	ဂဗက်
ด้วน	ป๊อด	ပိုတ်
ด้วย	กัม	ကို
ดอกไม้	กาว	ကာ်
ดอก (จำนวน)	ด๊ก	ဍောက်
ดอกเบี้ย	เอิ๊ดซอน	အိက်သြန်
ดอกทบต้น	เอิ๊ดปะตอม	အိက်ပတမ်
ดอกไม้จันทน์	กาวกะลอน	ကာ်ကလန်
ดอกดิน	กาวเลี่ยงต๊อย	ကာ်လင်တိ
ดอกทอง	กาวทะเปิง	ကာ်ထပုင်
ดอง (ผัก)	ป๊อดบัง	ပေက်ဓိုင်
ดอง (แช่)	เติง	တုင်
ดอน	เต้อ	ဒှ်
ด้อม	คะเจิง	ခစုင်

ดอย	เต้อ	ဒွိ
ด้อย (ต่ำ)	ซอ	သဝ်
ดัก (สกัด)	เจอ	စ့်
ดัก (สัตว์)	ปาม	ပို
ดักคอ	ปรุ้เลี่ยะเนี่ยง	ဗြုလနင်
ดักฟัง	กล๊อดกะลัง	ကွတ်ကလင်
ดัง	เปี๊ยะรุ่	ဗရု
ดังนั้น	ญั่งโก้ห์	ညံင်ဂှ်
ดังนี้	ญั่งเนาะ	ညံင်ဏအဲ
ดั้งจมูก	เจ้อมุ่ห์	ဇ္ဇုမုဟ်
ดั้งเดิม	ตะเรมตะร้อห์	တရေံတရဟ်
ดัด	บ๊อด	ဓတ်
ดัดจริต	ปะเจี๊ยะค๊อห์	ပစခိုဟ်
ดัดแปลง	ปะแลปะเล้ด	ပလေဝ်ပလေတ်
ดัน	เกี้ยะเร่อะห์	ဂရိုဟ်
ดันทุรัง	เกิ๊ดปะลองบ้อง	ဂိုတ်ပလံင်မွံင်
ดับ	ปล๊อด	ပ္ဍိုတ်
ดับ (ไฟ)	ปะล้อด	ပလိုတ်
ดับขันธ์	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
ดา (แมลง)	กะมะเปรียงตู้	ကုပြေင်ဒူ
ดา (เรียงแถว)	กย้าน	ဂျာင်
ด่า	เลียก	လက်
ดาก	กะโทงซังเอิ๊ด	ကထောင်သိုင်အိက်
ด่าง	โป๊ง	ဖံင်
ด่าง (ดวง)	ด๊อก	ဍုံက်
ด่างพร้อย	ดั๊บเนี่ยบ	ဍာပ်နာပ်
ดาด	เจอ	စ့်
ด้าน (หนังด้าน)	กรอน	ကြိုန်
ด้าน (ข้าง)	เลียก	လက်
ดาบ	เซี่ยง	ဖြင်
ดาบลาว (ปลา)	กะเกี้ยะกั้วขย็อห์	ကဂဂဲချုဟ်

ดาบส	เรี่ยะซ้อย , อิซ้อย	ရသိ , ၵၢၼ်သိ
ดาม	เนี่ยบ	ၼၢပ်
ด้าม	ตอ	တဝ်
ด้ามมีด	ตอบุน	တဝ်ၶုၼ်
ดาย	เงี่ยะห์	ငႆး
ด้าย	โต	ၽၢႆ
ดาล	โฮนี	ၸွၵ်ႇ
ดาว	ฮนอง	လၢဝ်
ดาวตก	กะลกกริ้บฮนาน	လၢဝ်ၵူၼ်း
ดาวหาง	ฮนองเกี๊ยะกุ้ย	လၢဝ်ႁၢင်
ดาวกระจาย	ฮนอมง่านงุ่ย	လၢဝ်ၵျၢႆ
ดาวดึงส์	ตาเวียะเติน	တာဝတိင်း
ดาษดื่น	กลั้งเกลี้ยง	ၵလိုင်ၵလိုင်
ดำ (มุด)	เปลิ้บ	ဖျုပ်
ดำ (สี)	กะจ๊อก	ၵၼ်ႉ
ดำน้ำ	เปลิ้บดั๊จ	ဖျုပ်ၼမ်ႉ
ดำนา	ปะตอมเซาะ	ပတမ်ၸိုဝ်း
ด้ำ	กะลกฮ้อย	ၵူၼ်းသိုဝ်
ดำเนิน	กวั๊ด	ၵႂ်ႈ
ดำเนิน (ห่าม)	กะจา	ၵစၢ
ดำรง	เลี่ยะวี่	လဝီ
ดำรัส	ปรุ้	ပြု
ดำริ	คิ่ด	ၶိတ်
ดิ่ง	ต๊อบ	တပ်
ดิน	ต๊อย	တိ
ดินขาว	ต๊อยปุ้	တိပု
ดินเค็ม	ต๊อยเดิง	တိဍုင်
ดินดำ	เกี้ยะอุยเซนัด	ၵအုဲသေၼၢတ်
ดินประสิว	อินนะซอย	အိၼ္ဒသိ
ดินปืน	เกี้ยะอุยเซนัด	ၵအုဲသေၼၢတ်
ดินเปรี้ยว	ต๊อยพยั๊ะห์	တိဖျး
ดินร่วน	ต๊อยโพ	တိဖော်

ดินสอ	ต๊อยคะโก๊ห์	တိခကောဟ်
ดินสอพอง	ต๊อยกะเมี่ยะ	တိကမ
ดิ้น	ทะป๊อด	ထပိုတ်
ดิ้นรน	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
ดิบ (ไม่สุก)	กยั้ง	ဂျိုင်
ดิบ (ยังอ่อน)	บ๊อด	ဓတ်
ดิบดี	คอห์	ခိုဟ်
ดิรัจฉาน	ซ้อดต๊อยร่ดชาน	သတ်တိရစ္ဆာန်
ดี (อวัยวะ)	กลังกะมด	ကွင်ကွတ်
ดีเกลือฝรั่ง	กลังกะมดเบอ	ကွင်ကွတ်စို့
ดีฝ่อ	กลังกะมดคะเอีย	ကွင်ကွတ်ခအဲ
ดี (ความดี)	คอห์	ခိုဟ်
ดีๆ	คอห์คอห์	ခိုဟ်ဟ်
ดีใจ	มีบจ๊อด	မိပ်စိုတ်
ดีแตก	คอห์กลั้งอา	ခိုဟ်ဂျိုင်အာ
ดีไม่ดี	คอห์เอาคอห์	ခိုဟ်အောခိုဟ်
ดีร้าย	คอห์ปะแระ	ခိုဟ်ပရေအ်
ดีละ	คอห์ระ	ခိုဟ်ရ
ดีอกดีใจ	มีบจ๊อด	မိပ်စိုတ်
ดีงู (สมอ)	คะเจ๊าะ	ခစွံ
ดีด	โป๊ะห์	ပေါဟ်
ดีด (เรือน)	เยี่ย	ယာ
ดีด (จะเข้)	เติน	တိင်
ดีด (วัวดีด)	แป๊ะห์	ပေဟ်
ดีดฝ้าย	โป๊ห์โต	ပေါဟ်တောဝ်
ดีดัก	โล่ะเลี่ยะ	လအ်လ
ดีปลี	กะน้อย	ကှိ
ดึก	กลุ้	ဥု
ดึกดื่น	กลุ้เกลี้ยก	ဥုဥက်
ดึง	ตอง	တံင်
ดึงดัน	ฮำวาด	ဟှိုဝါတ်
ดื่ม	เซิง	သုင်

คื้อดึง	ฮำวาด	ဟိုဝါတ်
ดุ	กรอม	ကြမ်
ดุเดือด	กรอมกระเกรอเจี้ย	ကြမ်ကြကြ်ဖါ
ดุร้าย	เที่ยะจ้น	ခဇန်
ดุก (ปลา)	กะทะเก๊าะ	ကထကအ်
ดุกดิก	ชีอาชีเกลิง	ဆိအာဆိကျင်
ดุ้ง	กนัด	ကွာတ်
ดุจ	ต๊อบ	တုပ်
ดุจดัง	ต๊อบกอ	တုပ်ကို
ดุน	เชอะ	ဆိုအ်
ดุ้น	ทะกุ๊ด	ထကုတ်
ดุเหว่า	กาวู	ကာဂူ
ดู	ร่ง	ရံင်
ดู	เป้อ	ဗို
ดูก่อน	ร่งกลา	ရံင်ကွာ
ดูใจ	ร่งจ๊อด	ရံင်စိုတ်
ดูดาย	เอาเก๊ดจ๊อด	အောကေတ်စိုတ်
ดูเถอะ	ร่งจอม	ရံင်စမ်
ดูเบา	เอาปะกา	အောပကာ
ดูไปก่อน	ร่งอากลา	ရံင်အာကွာ
ดูละคร	เป้อเลี่ยะก้น	ဗိုလဂန်
ดูแล	ร่งจอง	ရံင်စံင်
ดูหมิ่น	ปะปะแระ	ပပရေံ
ดูเหมือน	ต๊อบกอ	တုပ်ကို
ดูด	โซด	ဖြောတ်
ดูด	คะเบ๊ด	ခဇေတ်
ดูดดื่ม	เจี๋ยบจ๊อด	ဇာပ်စိုတ်
ดูดนม	เมี่ยต๊อห์	မာတုံ
เด็ก	โกนญู๊ด	ကောန်ညဳ
เด็กเมื่อวานซืน	โกนญู๊ดนู่ตะแนะ	ကောန်ညဳနူတနေအ်
เด็กอมมือ	โกนญู๊ดคะบอมเบ๊อะตอย	ကောန်ညဳခဓမ်မွဲာတဲ
เด้ง	กะเติง	ကတုင်

เดช	กรอยโจ้ห์	ကြိုဇ်
เด็ด	ค๊อด	ဍွေက်
เดนกิน	เจี๊ยะเซห์	စသေဟ်
เดนเลือก	เลี่ยะเงี่ยะห์รุ่ย	လွှးရဲ
เดรัจฉาน	ซ้อดต๊อยร่ดชาน	သတ်တိရဍ္ဍာန်
เดา	คิ่ดเก๊ด	ဃိတ်ကေတ်
เด้า (กระเด้า)	คะเญา	ခသြော
เดิน	กวั๊ด	ကွ်
เดินตลาด	กวั๊ดพยา	ကွ်ဖျာ
เดินหนังสือ	กวั๊ดเลิ่ด	ကွ်လိက်
เดินเรือ	กวั๊ดบัง	ကွ်ဗင်
เดิม	ตะเรม	တရေမ်
เดียดฉันท์	คุ๊ห์เมี่ยะเล่ะ	ဍုဟ်မလေအ်
เดียรดาย	ประห์เจี๊ยะห์	ပြးဇး
เดียรถีย์	ตอย	တိ
เดียว	เอิน	အိင်
เดียวดาย	ฮนิ่ห์มั่วเอิน	မှိဟ်မွဲအိင်
เดี่ยว	มั่วโช่	မွဲခဝ်
เดี๋ยว	มั่วแฮนะ	မွဲနေံ
เดี๋ยวก่อน	มั่วแฮนะกลา	မွဲနေံကၠာ
เดี๋ยวเดียว	มั่วแฮนะเอิน	မွဲနေံအိင်
เดี๋ยวนี้	เกี้ยะมุ่ห์เน้าะ	ဂမုဟ်ဏအ်
เดือด	กะนอม	ကနမ်
เดือดร้อน	กะตาวกะตาน	ကတ်ကတာန်
เดือน	กิ้เต๊า	ဂိတု
เดือนขาด	กิ้เต๊าต้อด	ဂိတုဒေက်
เดือนเต็ม	กิเต๊าปอน	ဂိတုပေင်
เดือนมืด	กิ้เต๊ากลุ้	ဂိတုဍု
เดือนหงาย	กิ้เต๊ากะมะห์	ဂိတုကၞး
เดือนอ้าย	กิเต๊าเมี่ยะร่อดกะซอ	ဂိတုမြေက္ကသို်
เดือนยี่	กิ้เต๊าเป๊าห์	ဂိတုပုဟ်
เดือนสาม	กิ้เต๊ามาจ	ဂိတုမာ်

เดือนสี่	กิ้เต๊าพอระเกิ้น	ဂိတုဖဝ်ရဂိုန်
เดือนห้า	กิ้เต๊าจอย	ဂိတုစဲ
เดือนหก	กิ้เต๊าปะซัด	ဂိတုပသာ်
เดือนเจ็ด	กิเต๊าเจ้ะห์	ဂိတုဇေဟ်
เดือนแปด	กิเต๊าเตี้ยะเกิ้น	ဂိတုဒဂိုန်
เดือนเก้า	กิ้เต๊าคะดอยซอย	ဂိတုခဍဲသီ
เดือนสิบ	กิ้เต๊าภ่ด	ဂိတုဘာတ်
เดือนสิบเอ็ด	กิ้เต๊าโว่ะห์	ဂိတုဂှ်
เดือนสิบสอง	กิ้เต๊ากะทอน	ဂိတုကထိုန်
เดือย (ไก่)	เตี้ยะโรห์	ဒရဟ်
เดือย (ไม้ล้มลุก)	เมี่ยะมาด	မမာ်
เดือย (ไม้)	ปะน้อด	ပွုတ်
แดดิ้น	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
แดก (ลมดัน)	เชอะ	ဆိုအ်
แดก (กิน)	จาย	စဲာ
แดกห่า	จายกลั้ง	စဲာဍိုင်
แดกงา	ทะเปียง	ထပေင်
แดง	เปี๋ยะเก๊ด	ဗကေတ်
แดด	ฮัว	တ္ၚဲ
แดดจัด	ฮัวกั๊ด	တ္ၚဲကာတ်
แดดร่ม	ฮัวเทิ่ม	တ္ၚဲစိ
โด่ง	เฮลิง	သ္ၚုင်
โด่งดัง	เปี๋ยะโร่ห์	ဗှ်
โดด	ทะลัด	ထလာ်
โดดเดี่ยว	เญี้ยะห์มั่วเอิน	ညးမွဲအိင်
โดน	เตี้ยะห์	ဒး
โดนค่า	เตี้ยะห์เลียก	ဒးလက်
โดนตี	เตี้ยะห์ตัก	ဒးတက်
โดนว่า	เตี้ยะฮำ	ဒးဟိ
โดย	ป้ว	ဗွဲ
ได้	เก้อะ	ဂွံ

ได้กัน	เก้อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ဂွံညးထကာအ်
ได้การ	เจี๊ยะกาเก้อะ	စကာဂွံ
ได้แก่	เก้อะกอ	ဂွံကိုဝ်
ได้คิด	คิ่ดเก้อะ	ဃိတ်ဂွံ
ได้ใจ	เก้อะจ๊อด	ဂွံစိုတ်
ได้ช่อง	เก้อะโกล้ง	ဂွံဂွံင်
ได้ชื่อ	เก้อะเยี่ยะมุ่	ဂွံယှု
ได้ที่	ชะคอห์	ဆခိုဟ်
ได้ยิน	เมิ่น	မိင်
ได้สติ	เก้อะซะต๊อย	ဂွံသတိ
ได้เสียกัน	เก้อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะตอย	ဂွံညးထကာအ်တဲ
ได้หน้า	เก้อะเมิก	ဂွံမိက်
ได้หน้าลืมหลัง	เก้อะเกี้ยะตะเมิก - เวิ่ดตู้ตะราว	ဂွံဂတမုက်ဝိုတ်ဒှတရ်

ต

ต พยัญชนะตัวที่ ๒๑ ตรงกับ ဏ ในภาษามอญ

ตก	เตี้ยะตอม (ฮะตอม)	ဒတုံ
ตกต้นไม้	เตี้ยะตอมฮนอมชุ	ဒတုံတွံဆု
ตกน้ำ	เตี้ยะตอมดั๊จ	ဒတုံဍာ်
ตกปลา	คอนกะ	ဍုန်က
ตกค่ำ	ฮัวซอ	တ္ၚဲသဝ်
ตกฤดูหนาว	จั๊บอะเคินบ๊อห์	စုပ်အခိင်ဗိုဟ်
ตกข้าว	ปะแลเซาะ	ပလေဝ်သြော
ตกกระ	เอิ๊ดรุ่ยกะตอ	အိက်ရုဲကၞု
ตกค้าง	เซห์บั๊ก	သေ့ဗိုက်
ตกเครือ	ตั๊ดคะโต้ะ	တိတ်ခဒအ်
ตกงาน	เอามัวกะลนกลน	အောမွဲကလောန်ကၠောန်
ตกจั่น	ตั๊ดเฮนิน	တိတ်သ္ဂိင်
ตกใจ	ปะก๊อดจ๊อด	ပကိုတ်စိုတ်
ตกดิน	เตี้ยะตอมต๊อย (ขะตอมต๊อย)	ဒတုံတိ
ตกตะกอน	เติ๊ดเกี้ยะตา	တိက်ဂတာ
ตกตะลึง	ปะก๊อด	ပကိုတ်
ตกต่ำ	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
ตกแต่ง	กยังกยอ	ကျိုင်ကျဝ်
ตกท้องช้าง	เลี่ยะโน่ะ (กะโน่ะ)	လနအ်
ตกทอด	เก๊อะเติ้งเจี๊ยะ	ဂွံဒုင်စ
ตกนรกทั้งเป็น	เตี้ยะห์เนี่ยะเรียกกยั้งๆ	ဒးနရက်ဂျိုင်င်
ตกใน	เตี้ยะตอมปะดอย	ဒတုံပ္ဍဲ
ตกเบ็ด	คอนกะ	ဍုန်က
ตกประหม่า	พ้อดเที่ยะเญี้ยะ	ဖေက်ဍေ
ตกปลัก	กมปะดอยคลัก	ကော်ပ္ဍဲခ္ဍိုက်
ตกปากตกคำ	เติ้งปาน	ဒုင်ပါင်
ตกพุ่มม่าย	ฮมาย	ကၠဲာ
ตกฟาก	บองโกน	စံင်ကောန်
ตกมัน	จิ๊ห์กลอน	စိဟ်ကၠောင်

ตกยาก	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
ตกลง	พยิ๊ห์จ๊อด	ဖျိုဟ်စိုတ်
ตกลูก	ชังโกน	ဆင်ကောန်
ตกเลือด	ชิมจิ๊ห์	ဆီစိဟ်
ตกสะเก็ด	ตั๊กคะตั๊บ	တက်ခတိုပ်
ตกหนัก	ซ่างตุ้	ဖြိုင်ဒု
ตกหล่น	กะเลิน	ကလိုင်
ตง	ร่ด	ရောတ်
ตจ	ฮนำ	စွံာ
ตด	ชุด	ဆုတ်
ตดหมูตดหมา	ชุดเกลอ	ဆုတ်ကျို
ตน	เจี้ยะเก๊า	ဇကု
ต้น (ลำต้น)	ตนอม (ฮนอม)	တွံ
ต้น (กก)	ตอม	တမ်
ต้นปี	ตอมฮนำ	တမ်သွံာ
ต้นคอ	ตอมเก๊าะ	တမ်ကအ်
ต้นเงิน	ตอมซอน	တမ်သြန်
ต้นตระกูล	ตอมกะลก	တမ်ကျော်
ต้นทาง	ตอมกล้ง	တမ်ဂုံင်
ต้นทุน	ตอมซอน	တမ်သြန်
ต้นน้ำ	ตอมบี	တမ်စီ
ต้นแบบ	เปิ้ม	ဗို
ต้นมือ	ตอมตอย	တမ်တဲ
ต้นไม้	ฮนอมชุ	တမ်ဆု
ต้นเรื่อง	ตอมอะติ้	တမ်အဒိ
ต้นเสียง	ตอมกะซาน	တမ်ကသောင်
ต้นเหตุ	ตอมฮอด	တမ်ဟိုတ်
ตบ	เตี้ยะเปี้ยะห์ (ทะเปี้ยะห์)	ဒဗး
ตบตา	เตี้ยกจะนาย	ဒက်စွာ
ตบแต่ง	กยัง	ကျိုင်
ตบมือ	ตักตอย	တက်တဲ
ตบหัวลูบหลัง	ตักดั๊บฟี่ห์จ๊ะห์	တက်ကျိုပ်ဖွိတ်စး

ตม	ทะรำ	ထရိ
ต้ม	ป๊อห์	စိုဟ်
ต้มแกง	ดุนฟะ	ဍုန်သွ
ต้มน้ำ	ดุนคั๊จ	ဍုန်ဍာ်
ต้มแดงต้มขาว	เมี่ยะปะน้อห์เปลิ้บคั๊จ	မပ္ဍဟ်ဖြိုပ်ဍာ်
ต้มผัก	ป๊อห์กะเน	စိုဟ်ခဏောဝ်
ต้มยำ	ป๊อห์ป๊อด	စိုဟ်ပေက်
ต้มสุก	เตี้ยะห์ป๊อห์	ဒးစိုဟ်
ตรง	ต๊อบ	တပ်
ตรงไปตรงมา	ต๊อบอาต๊อบเกลิง	တပ်အာတပ်ကၠုင်
ตรงกัน	ตุ๊บเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	တုပ်ညးထကာအ်
ตรม	กิ้จ๊อด	ဂိစိုတ်
ตรวน	ทะเร่ะห์	ထရေဟ်
ตรอง	คิ่ดตอยคิ่ดปลอน	ဃိတ်တဲဃိတ်ပ္ဍန်
ตรอมใจ	จ๊อดคะเอีย	စိုတ်ခအဲ
ตระกูล	เกี้ยะเกา	ဂကူ
ตระบัดสัตย์	ปรุ้เอาโต้ะห์ญ้งปรุ้	ဗြုအောဒ္ဓ်ညံင်ဗြု
ตระหนก	ปะก๊อด	ပကိုတ်
ตระหนี่	เกี้ยะปี้	ဂဗိ
ตรัยตรึง	ตาเวี่ยะเติน	တာဝတိင်
ตรัส	ปรุ้	ဗြု
ตรัสรู้	กะตอโต้ะห์กยั๊จ	ကၠဴဒ္ဓ်ကျာ်
ตราหน้า	ปะปะแระ	ပပရေံ
ตรากตรำ	กะลนซั่ง	ကလောန်ဖြိုင်
ตราชู	ฮละเตี้ยะเก	သ္ဒကောဝ်
ตราบเท่า	เต้อจั๊บ	ဒ္ဓိစိုပ်
ตราสัง	จอนเฟี่ยะ	စန်ဇ္ဗ
ตรำแดดตรำฝน	เติ้งปรั้วจอยฮัว	ဒုင်ဗြိစဲတ္ဂဲ
ตริตรอง	คิ่ดตอยคิ่ดปลอน	ဃိတ်တဲဃိတ်ပ္ဍန်
ตรี	ป๊อย	ပိ
ตรึก	คิ่ด	ဃိတ်
ตรุ	เกิ้ก	ဂုက်

ตรุณ	ปลัง	ပျိုင်
ตรุษ	กร๊อด	ကြုတ်
ตรู่	จ้างอะซอนจั๊ด	ဇိုင်အရှုန်စာ်
ตลกบาตร	เชียคะเปี๋ยง	ဆဲခဗေင်
ตลบ	กะบั๊ก	ကစက်
ตลบนก	ป๋าเกี๊ยะเจม	ပိုဂစေံ
ตลบตะแลง	ทะต๊ะห์ทะตอน	ထတးထတောင်
ตลอด	เต้อตอมจั๊บกะนด	ဒ္ဂတမ်ဇိုပ်ကွောတ်
ตลอดวันตลอดคืน	เกล๊าะห์ฮัวเกล๊าะห์เยี่ยะห์	ကွိုပ်တွဲကွိုပ်ယး
ตลอดรอดฝั่ง	เปลี้ยะห์ภั่ว	ဖွးဘဲ
ตลับ	คะกล๊อบ	ခကွပ်
ตลาด	พยา	ဖျာ
ตลาดปลา	พยากะ	ဖျာက
ตลาดผัก	พยาคะเน	ဖျာခဏောဝ်
ตลาดมืด	พยาเที่ยะเลิก	ဖျာလေုက်
ตลาดสด	พยาคะเนี้ยก	ဖျာခ္ဍေက်
ตลาดหน้าคุก	พยาเมิกเกิ๊ก	ဖျာမုက်ဂုက်
ตลิ่ง	ซัง	သင်
ตวง	เซา	သူ
ตวัก	โฮน่ก	ဍွောဝ်
ตวาด	ทะก๊อด	ထကိုတ်
ตอ	เกี้ยะเก้อชุ	ဂ္ဂဵုဆု
ตอม่อ	แฮม๊บ	ဍွေပ်
ต่อ (แมลง)	ฮังปั้ม	ဟင်ဗမ်
ต่อ (เพิ่ม)	ชัก	ဆက်
ต่อ (ทำ)	โกลน	ကျောန်
ต่อ (บุหรี่)	เดน	ဍုန်
ต่อ (ราคา)	เปี๊ยะกุ้ด	ဗဂုတ်
ต่อความยาว - สาวความยืด	เกี้ยะเลิ่นอะเร่	ဂလိုင်အရေဝ်
ต่อปากต่อคำ	กะยานจานจ๊ะห์	ကျာန်စာန်စး
ต่อล้อต่อเถียง	ซอดกรั้ว	သေက်ဂြိ

ต่อว่า	ฮ่ำเจิ้ม	ႁမ်ႈၸိမ်ႈ
ต่อหน้า	เกี่ยะตะเมิก	ၵႃႈတႃႇမိူၵ်ႈ
ต่ออายุ	ซักตั้ว	ၸၵ်းတူဝ်
ต่อสู้	ปรังปะกัน	ပြႃငပႃႇၵၼ်
ต้อ	กะเนาะ	ၵႃႇၼေႃႈ
ต้อเนื้อ	กะเนาะพยุน	ၵႃႇၼေႃႈပျုၼ်
ต้อ (เตี้ย)	ซอปะและ	သေႃပလေႈ
ตอก	เติ้ก	ၻိူၵ်ႈ
ต้อง	เตี้ยะห์	ၻႅႈ
ต้องใจ	เตี้ยะห์จ๊อด	ၻႅႈၸိုတ်ႈ
ต้องตา	เตี้ยะห์ม่ด	ၻႅႈမတ်ႈ
ต้องโทษ	เตี้ยะห์ตุ้ห์	ၻႅႈၻုႁ်
ต้องหา	เตี้ยะห์กล้ายตุ้ห์	ၻႅႈၵႂၢႆၻုႁ်
ต้องการ	เตี้ยะห์ปะเมิ้ด	ၻႅႈပိူၵ်ႈ
ตอด	คะเจ๊บ	ၶၸေပ်
ต่อต้าน	ตาเตี้ยะเนี่ย	တႃၻၼႃ
ตอน	พะอ๊ะห์	ၽဢႃး
ต้อน	ทะเดียง	ထၶိူင်
ต้อนรับ	เติ้งตะเลิง	ၻိုင်တလိူင်
ตอบแทน	แคล	ၶေႂ်
ตอบแทนบุญคุณ	แคลกุ้น	ၶေႂ်ၵုၼ်
ตอม	ทะเปื๊อ	ထပိူဝ်
ต่อม	คะด๊อด	ၶၻွတ်
ต่อย	จาย	ၸႂ
ต่อย (ผึ้งต่อย)	เปิ้ด	ပိုတ်
ต้อยตีวิด	เกี้ยะเจมเตต๊ด	ၵၸမ်ႈတေတေႃတ်
ตอแหล	ปะลีตอแล	ပလီတဝ်လေဝ်
ตะกร้า	ซะเกรี้ย	သၵြႂ
ตะกรุด	คะจั้ม	ၶၸမ်
ตะกรุม	เกี้ยะเจมตั้ง	ၵၸမ်ႈၻိုင်
ตะกละ	คะป๊อบ	ၶပပ်

ตะกวด	คะก๊ด	ခကောတ်
ตะกอน	คะเรียะ	ခရ
ตะกั่ว	คะโก	ခကောဝ်
ตะกาย	คะเมี่ย	ခမာ
ตะกุย	เกวี้ยะห์	ဂွး
ตะเกียกตะกาย	เกิ๊ดเกี้ยะจาน	ဂိုတ်ဂစာန်
ตะเกียง	เกิ้ม	ဂို
ตะเกียงรั้ว	เกิ้มโกรง	ဂိုကြောင်
ตะเกียง (หน่อ)	โฮนห์	နှောဟ်
ตะเกียบ	ซะเง้บ	သငေ့ပ်
ตะแกรง	กะนายเจี้ย	ကဏဲဇာ
ตะโกน	กะญาน	ကညာင်
ตะขาบ	เกี้ยะกี้	ဂဂိ
ตะเข็บ (สัตว์)	ซา	သာ
ตะเข็บ (แนว)	เฟิ่น	ဖွိုန်
ตะโขง	กยำ	ကျုံ
ตะครั่นตะครอ	เกรี้ยมโกร้ะ	ဂြံဂြအ်
ตะคริว	ทะกุยเกลียง	ထကုဲကြောင်
ตะครุบ	ทะเกริ้ม	ထဂြို
ตะคอก	ทะก๊อด	ထကိုတ်
ตะเคียน	ฮนอมแกว๊ะห์	တ္ခံကွေဟ်
ตะแคง	คะเอียง	ခအောင်
ตะใคร่	เอิ๊ดง่าด	အိက်ငှာ်
ตะไคร้	ว่านป้าง (วุ่นป้าง)	ဝါင်ဖိုင်
ตะนอย	คะมดอะกลอน	ခွတ်အကြောင်
ตะเบ็ง	เกิ๊ด	ဂိုတ်
ตะแบก	ฮนอมฮะนี่	တ္ခံဟနိ
ตะแบง	ปรุ้โกล้ห์	ဗြုဂ္ဂဟ်
ตะไบ	กะราน	ကရာင်
ตะปบ	ต้าด	ဒတ်
ตะปู	นาด (ฮน่าด)	နှာ်
ตะพาก	กะเฮนี่ยม	ကဖွံ

ตะพาน	เตี๋ยะต้น	ဒဒန်
ตะพาบ	ฮะปี้	ဟဗိ
ตะพาย	กะมาย	ကွဲာ
ตะเพิด	ทะเดียง	ထဍေုင်
ตะเพียน	กะเฮนี่ยม	ကဖွံ့
ตะโพก	ตี้	ဒိ
ตะโพน	เที่ยะเปิ้นม่น	ခဗိုန်မည်
ตะเภา	เกลิ้งตังเยี่ย	ဍုင်တင်ယ်
ตะไภ้	คะเอ๊าะห์	ခအဟ်
ตะม่อ	แฮมบ	ကွိပ်
ตะมอย	ยั่วกะมะเอิ๊ด	ယဲကၟအိက်
ตะราง	เกิ้ก	ဂုက်
ตะล่อม (รวม)	คะโบ	ခဓောဝ်
ตะล่อม(ข้าว)	กว้าง	ဂွိုင်
ตะลาน	ซุ่มโปล้	ဖြုံဗွောဝ်
ตะลีตะลาน	เกี้ยะเปี๊ยกเกี้ยะเฮียก	ဂဗက်ဂဟောက်
ตะลึง	ปะก๊อด	ပကိုတ်
ตะลุย	ทะปั๊ด	ထပါ
ตะเลง	ม่น	မည်
ตะไล	กาวจั๊ก	ကာ်စက်
ตะวัน	ฮัว	တ္ၚဲ
ตะวันขึ้น	ฮัวตอน	တ္ၚဲတိုန်
ตะวันตก	ฮัวคะตอมต๊อย	တ္ၚဲခတုံတိ
ตะวันออก	เต้อห์เปี๊ยะม่ก	ဒိုဟ်ဗှံက်
ตะวันอ้อมข้าว	ฮัวเช	တ္ၚဲဆေဝ်
ตัก	ทะวาย	ထွဲာ
ตัก	เติ๊ก	တုက်
ตักน้ำ	เติ๊กดั๊จ	တုက်ဍာ်
ตักตวง	เกี้ยะโบเกี้ยะโร่	ဂဓောဝ်ဂရောဝ်
ตักบาตร	จุ๊ดปินดะปั๊ด	စုတ်ပိဏ္ဍပါတ်
ตักเตือน	เกี้ยะเล่อะเปี๊ยะตน	ဂလောံဗ္တောန်

ตั๊กแตน	คะต๊อบ	ခတပ်
ตั๊กแตนตำข้าว	คะต๊อบปักป้าด	ခတပ်ပက်ဖာတ်
ตักบัย	อ๊อดปะเยิ่ม	အိုတ်ပယို
ตัง	ทะบ๊อดปะนัน	ထစိုတ်ပွာန်
ตั่ง	เดิง	ခုင်
ตั้ง (ชัน)	ปะตาว	ပတ်
ตั้ง (วาง)	เกี้ยะโจ้ก	ဂဇံက်
ตั้งครรภ์	ซ่างโกน	ဖြိုင်ကောန်
ตัณหา	ตอนฮนา	တဏှာ
ตัด	กุ๊ด	ကုတ်
ตัด (ผ้า)	เค้บ	ခေပ်
ตัน	กลั๊ก	ကွက်
ตับ (ต่อม)	เกร้อะห์	ဂြိုဟ်
ตับ (ใช้หนีบ)	กะรับ	ကရာပ်
ตับจาก	ตอกะเนิ้ด	တဝ်ကနိုက်
ตับเต่า	คะตับปี้	ခတိုပ်ဗိ
ตับแตก	เกร้อะห์ทะกะห์	ဂြိုဟ်ထကား
ตัว	เจี้ยะเก๊า	ဇကု
ตัวผู้	ฮมัก	ကွက်
ตัวเมีย	เบ้อะ	မွှံာ
ตัวเมือง	เดิง	ဍုင်
ตัวสกด	เกี้ยะจ๊อด	ဂစိုတ်
ตัวหนังสือ	อะคอเลิด	အခဝ်လိက်
ตา (พ่อของแม่)	อะโนก	အနော်
ตา (น้องพ่อของแม่)	อะจุ้	အဇု
ตา (ใช้ดู)	ม่ด	မတ်
ตากลับ	ม่ดกะเลียง	မတ်ကလေင်
ตาขวาง	ม่ดเลี่ยะเนี่ยง	မတ်လှေင်
ตาขอ	เล่ะโกล้ง	လေံဂြောင်
ตาข่าย	เจี้ย	ဇါ
ตาขาว	ม่ดปุ้	မတ်ဗု
ตาเข	ม่ดซะแล	မတ်သလေဝ်

ตาคม	ม่ดเก๊ยก	မတ်ကေက်
ตาชั่ง	ฮละเตี้ยะเก	သွဒကေဝ်
ตาแดง	ม่ดยั่ว	မတ်ယဲ
ตาตี่	ม่ดเอ๊บ	မတ်အေပ်
ตาตุ่ม	ม่ดเจิน	မတ်စိင်
ตาโต	ม่ดโฮน่ก	မတ်ဖွော်
ตาน้ำ	ม่ดดั๊จ	မတ်ဍုဝ်
ตาบอด	ม่ดกลัก	မတ်ကွက်
ตาปี	กลอห์ฮนำ	ကျိုဟ်သ္နံာ
ตาปีตาชาติ	กลอห์ฮนำกลอห์กะญ้ง	ကျိုဟ်သ္နံာကျိုဟ်ကၠင်
ตาฝาด	ม่ดเปลี้ยะห์	မတ်ဗ္ဓး
ตาพร่า	ม่ดเลี่ยะลี่	မတ်လလိ
ตาพอง	ม่ดเที่ยะล่น	မတ်ဓလန်
ตาลาย	ม่ดเลี่ยะลี่	မတ်လလိ
ตาส่อน	ม่ดคะแล	မတ်ခလေဝ်
ตาหยี	ม่ดเอ๊บ	မတ်အေပ်
ตาเหล่	ม่ดคะแล	မတ်ခလေဝ်
ตาเหลือก	ม่ดเที่ยะล่น	မတ်ဓလန်
ตาก	จอย	စဲ
ตากแดด	จอยฮัว	စဲတ္ၜဲ
ตากผ้า	จอยยาด	စဲယာတ်
ตากฝน	เติ้งปรั้ว	ဒုင်ဗြဲ
ตากอากาศ	เติ้งกยา	ဒုင်ကျာ
ต่าง	วุ่นเตี๋ยง	ဝုန်ဒင်
ต่างหาก	เลี่ยะเงี่ยะห์นู่	လ္ဍးနူ
ตานขโมย	ยั่วตอกร๊อด	ယဲတဝ်ကြုတ်
ต้านทาน	ตาเตี๋ยะเนี่ย	တာဒနာ
ตานี	ปร้าดเมี่ยะ	ဖြာတ်မ
ตาม	เปี๋ยก	ဗက်
ตามใจ	ซุดซะจ๊อด	သုတ်သစိုတ်
ตามแต่	ซุดซะ	သုတ်သ
ตามน้ำ	เปี๋ยกดั๊จ	ဗက်ဍုဝ်

ตามบุญตามกรรม	ซุดซะกอมปะเรียง	သုတ်သကမ်ပရေင်
ตามยถากรรม	ซุดซะโต้ะห์อา	သုတ်သဒ္ဒအာ
ตามเรื่องตามราว	ซุดซะระ	သုတ်သရ
ตามอำเภอใจ	ปะเปี๊ยกจ๊อด	ပဇက်စိုတ်
ตาย	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
ตายใจ	ปะแต๊ะห์จ๊อด	ပတေဟ်စိုတ်
ตายซาก	ขย็อดเรี่ยม (ช้อดเรี่ยม)	ချိုတ်ရံၚ်
ตายทั้งกลม	ขย็อดซำเที่ยะเมิ่งเที่ยะเลี่ยง	ချိုတ်သိုဝ်မုင်ဓလေင်
ตายห่า	ขย็อดยั่วปาเป้อ (ช้อดยั่วปาเป้อ)	ချိုတ်ယဲပါဲဗိုဲ
ตายอดตายอยาก	ออนโกล	အောင်ကွောဝ်
ตาล	ตา	တာ
ตาลปัตร	ตาป๊อด	တာပတ်
ตำ (แทง)	ทะปั๊ก	ထပက်
ตำข้าว	ยาดเฮ้า	ယာ်သ္ၚု
ตำน้ำพริก	ทะเมิ็กเมี่ยะรอด	ထမုက်မရေက်
ตำตา	เกี้ยะต๊ะม่ด	ဂတမတ်
ตำส้ม	ป๊อดกะว้อด	ပေက်ကွေက်
ต่ำ	ซอ	သဝ်
ต่ำช้า	ยุ่ดเมี่ยคาคะนอย	ယုတ်မာခာဓဏီ
ต่ำต้อย	เอาต๊อบกอเญี้ยะห์	အောတုပ်ကိုညး
ตำนาน	ปะเราตะเรม	ပရူတြေဝ်
ตำบล	กวาน	ကွာန်
ตำแย	ฮนอมคะตอน	တွံခတန်
ตำแย (ทำคลอด)	อิมี่	ဣမိ
ตำรวจ	ปั๊ดกอ	ဗတ်ကဝ်
ตำรับ	เกลม	ကွေမ်
ตำรา	เกลม	ကွေမ်
ตำลึง (ไม้เถา)	ตะเนิงกะรบ	တ္ၚုင်ကရောပ်
ตำลึง (เงิน)	ปะเลิน	ပလိင်
ตำหนัก	ตอมนัก	တမ္ၚက်
ตำหนิ	ปะเน้ด	ပနေတ်
ตำหนิ (ติ)	พยิ	ဗျိ

ติง	เต้อห์	ဒိုဟ်
ติด (ค้าง)	เกี้ยง	ဂၚ်
ติด (ใส่)	จุ๊ด	စုတ်
ติด (อยาก)	เพย่อตะฮัง	ဖျူတဟာင်
ติด (งาน)	คัก	ခက်
ติดกระดุม	จุ๊ดเมี่ยะปะงน	စုတ်မပ္ဍုန်
ติดกัณฑ์เทศน์	จุ๊ดกะมายโธ่	စုတ်ကၠဲခဝ်
ติดเก้ง	เตี้ยกกะเวี่ยง	ဒက်ကဝေၚ်
ติดขัด	คัก	ခက်
ติดใจ	เตี้ยะห์จ๊อด	ဒးစိုတ်
ติดต่อ	ชักเปี๊ยะเตี๊ยก	ဆိုက်ဗဒက်
ติดตัว	เกี้ยงเจี๊ยะเก๊า	ဂၚ်ဇကု
ติดตา	เกี้ยงม่ด	ဂၚ်မတ်
ติดตาม	เปี๊ยก	ဗက်
ติดปาก	ติดปาน	တိတ်ပါင်
ติดพัน	คะโลงคะปอ	ခလောင်ခပဝ်
ติดไฟ	เปี๊ยะโต้ะห์ปะมด	ဗဒ္ဓပ္ဒတ်
ติดไม้ติดมือ	โต้ห์ทะเก๊าะตอย	ဒ္ဓထကအ်တဲ
ติดร่างแห	เตี๊ยะห์กะรมเญี้ยะห์	ဒးကရောဲည
ติดสัด	เตี้ยกกะเวี่ยง	ဒက်ကဝေၚ်
ติดสินบน	เชาะซอน	ဆအ်သြန်
ติดหน้าตามหลัง	เปี้ยกตู้ตะราว	ဗက်ဒုတရ်
ติดแห้ง	เติ้บ	ဒိုပ်
ติดอ่าง	คะอ๊ะ	ခအး
ติดๆ	กร๊อบๆ	ကြပ်ပ်
ตี	ตั๊ก	တက်
ตีกรรเชียง	ตั๊กตะงั้ก	တက်တ္ငိုက်
ตีกิน	ตั๊กเจี๊ยะ	တက်စ
ตีไก่	เจ้อจาน	ဇ္ဍတာင်
ตีชิง	ปลองเจี๊ยะ	ပ္ဍံၚ်စ
ตีตนไปก่อนไข้	กะตาวอากลา	ကတ်အာကၠာ
ตีตรวน	ตั๊กเจี๊ยะเร่ห์	တက်ဇရေဟ်

ตีต่าง	ปะเตาะเก๊ด	ပတိုအ်ကေတ်
ตีตื้น	คอห์ตอน	ခိုဟ်တိုန်
ตีโต้	ตั๊กกะเลียง	တက်ကလေင်
ตีบรรทัด	ตั๊กโฮนน	တက်ပ္ဍောန်
ตีปีก	ตั๊กกะนัก	တက်ကွက်
ตีผึ้ง	เร่อะห์ซาย	ရိုဟ်သဲာ
ตีแผ่	ปรุ้เปริน	ဗြုပြိင်
ตีลังกา	คะตั๊กซะลอน	ခတက်သလုန်
ตีสอง	ตั๊กบา	တက်ဗာ
ตีสองหน้า	ตั๊กบาเมิก	တက်ဗာမုက်
ตีสาม	ตั๊กป๊อย	တက်ပိ
ตีสี่	ตั๊กปอน	တက်ပန်
ตีเสมอ	ตั๊กกะพอ	တက်ကဖဝ်
ตีเสียง	ตอนกะซาน	တိုန်ကသာင်
ตีหนึ่ง	ตั๊กมั่ว	တက်မွဲ
ตีหน้าตาย	ปะเมิกขย็อด	ပမုက်ချိုတ်
ตีห่าง	หั้วตั๊ด	ဇ္ဍောတိတ်
ตีอวน	ตั๊กมอง	တက်မုံင်
ตีน	จ้าง	ဇိုင်
ตีนกา	จ้างคะดั๊จ	ဇိုင်ခဍာ်
ตีนจก	จ้างฮนิ่น	ဇိုင်ဂ္ဂိန်
ตีนตะขาบ	จ้างเกี๊ยะกี้	ဇိုင်ဂကီ
ตีนถีบปากกัด	เกิ๊ดเกี๊ยะจาน	ဂိုတ်ဂစာန်
ตีนท่า	จ้างซัง	ဇိုင်သင်
ตีนเท่าฝาหอย	คะตาจ้างบากะเป๊าห์	ခတာဇိုင်ဗာကပုဟ်
ตีนกา (หญ้า)	ชัวจ้างคะดั๊จ	ချဲာဇိုင်ခဍာ်
ตึก	ตั๊ก	တိုက်
ตึง	เตียง	တေင်
ตึงเครียด	กะตาวกะตาน	ကတ်ကတာန်
ตึงเปรียะ	เตียงทุ่ห์	တေင်ခုဟ်
ตึ๊ดตื๋อ	กลุ้บ๊อด	ဥုခေက်
ตื่น	งุ่ห์	ၛုဟ်

ตื่น (ข่าว)	ตะก๊อดตะงอ	တကိုတ်တင်ႁ
ตื่นเต้น	ตะก๊อดจ๊อด	တကိုတ်ၸိုတ်
ตื้น	ดา	၁ု၁
ตื้นลึกหนาบาง	ติ้นอะต้าน	ဒိၼ်အဒၢၼ်
ตุ๊กแก	กับแก	ၵၢပ်ၵေဝ်
ตุ๊กตา	โกนรูป	ၵေႃၼ်ႇရုပ်
ตุง	โปง	ပေါင်
ตุ๊บป่อง	เตี่ยะเยิ่ม	ဒယိုဝ်
ตุ่ม	เที่ยะรี่	ၶရီ
ตุ่ม (เป็นเม็ด)	คะด๊อด	ၶၸုတ်
ตุ้มหู	กะว่าน	ၵဝၢင်
ตู่	ปะเต๊าะเก๊ด	ပတိုဢ်ၵေတ်
ตู้	กะลา	ၵလႃ
ตูด	ซังเอิ๊ด	သိုင်ဢိၵ်
ตูบ	ลุ้บจิ๊ห์	လှုပ်ၸိပ်ႈ
ตูม	ทะมม	ထမွႆ
เต	ป๊อย	ပိ
เต่ง	เตียง	တေင်
เตโช	เตเจี๋ยะ	တေၸ
เต้น	ทะลัด	ထလၢတ်ႈ
เต็ม	ปอน	ပေင်
เต็มคราบ	ปอนกะโภ่ะ	ပေင်ၵၻဢ်
เต็มใจ	ปอนจ๊อด	ပေင်ၸိုတ်
เต็มตัว	ปอนเจี๋ยะเก๊า	ပေင်ၸၵု
เต็มตา	ปอนม่ด	ပေင်မတ်
เต็มเต็ง	ปอนเตี้ยะเก	ပေင်ဒၵေဝ်
เต็มบาท	ปอนเตี้ยะเก	ပေင်ဒၵေဝ်
เต็มที่	ปอนที่	ပေင်ၶိ
เต็มปาก	ปอนปาน	ပေင်ပါင်
เต็มมือ	ปอนตอย	ပေင်တဲ
เต็มเม็ดเต็มหน่วย	ปอนเลี่ยะมิ่ห์	ပေင်လမိပ်ႈ
เต็มไม้เต็มมือ	ปอนจ้างปอนตอย	ပေင်ၸိုင်ပေင်တဲ

เต็มหู	ปอนกะโต	ပေင်ကတောဝ်
เต็มอก	ปอนซอห์	ပေင်သိုဟ်
เต็มอกเต็มใจ	ปอนจ๊อด	ပေင်စိုတ်
เตย (ลำเจียก)	กาวฮ้อยเตา	ကၞသို့တူ
เตยทะเล	กะรัด	ကရာတ်
เตร็ดเตร่	แคระอาแคระเกลิง	ခြေအ်အာခြေအ်ကျုင်
เตะ	แต๊ะ	တေံ
เตะจมูก	แต๊ะมุ่ห์	တေံမုဟ်
เตะตา	แต๊ะม่ด	တေံမတ်
เตะฝุ่น	แต๊ะปะลาก	တေံပလိုက်
เตา	พาว	ဖ်
เตาถ่าน	พาวชะห์	ဖ်ချး
เต่า	กะรุ่ด	ကရုတ်
เต่าทอง	กะมะกะรุ่ด	ကွကရုတ်
เต่าบก	กะรุ่ดเต้อ	ကရုတ်ဒို
เต้านม	ฮ้อยต๊อห์	သို့တဟ်
เต้าปูน	ปี้คะปอ	ဗီခပ်
เต่าร้าง	ฮม้อย	မို
เติบโต	โฮนกตอน	ဖှော်တိုန်
เตี้ย	ซอ	သဝ်
เตียง	จ้ง	ဖံင်
เตียน	อ๊ะห์	အး
แต่	นู่	နူ
แต่เช้า	นู่เกี้ยะเยี่ยะห์	နူဂယး
แตก	ทะก๊ะห์	ထကး
แตกคอ	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖွးစိုတ်
แตกเงิน	ทะก๊ะห์ซอน	ထကးသြန်
แตกฉาน	ทะก๊ะห์เลิ่ด	ထကးလိုက်
แตกฉานซ่านเซ็น	ทะก๊ะห์ประห์เจี้ยะห์	ထကးပြးဇး
แตกดับ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
แตกตื่น	ตะก๊อดตะงอ	တကိုတ်တ္ငို
แตกทัพ	เตี้ยฮนาน	ဒ်ပွာန်

แตกพาน	โต้ห์ปล้าย	ဒ်ဖွဲာ
แตกมัน	โต้ห์กลอน	ဒ်ကြွေင်
แตกแยก	ทะกะห์ญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ထကးညးထကအ်
แตกระแหง	ปั๊ดเกรี้ยงคะอั๊ก	ပါဂြင်ခအက်
แตกร้าว	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖွးစိုတ်
แตกหัก	ป๊อดทะกุ๊ด	ပိုတ်ထကုတ်
แตง	คะอี	ခအီ
แตงไทย	คะอีเฮมาะ	ခအီတွအ်
แตงโม	ปะโญน	ပညောန်
แตงหนู	คะอีเกี้ยะเจม	ခအီဂစေံ
แต่ง	กยัง	ကျိုင်
แต่งงาน	จีเรียงเจี๊ยะ	စီရေင်စ
แต่งตั้ง	ทะบุ๊ด	ထစုတ်
แต่งตัว	กยังกะยัง	ကျိုင်ကယိုင်
แตด	เมี่ยะแก๊ะ	မကေအ်
แตน	โท	ထေဝ်
แต้ม	ด๊อก	ဒှံက်
แตร	คะปอ	ခပို်
แต้แว้ด	เกี้ยะเจมเตต๊ด	ဂစေံတေဝ်တောတ်
แตะต้อง	เจ๊กเลิก	စုက်လုက်
โต	โฮน่ก	ဖွေဝ်
โต้	ตาตอย	တာတဲ
โต้เถียง	กะยาน	ကယာန်
โต้รุ่ง	เกลาะห์เยี่ยะห์	ကွိုဟ်ယး
โต่ง	ดุ๊ดอ๊อด	ဒှုတ်အိုတ်
โตนด	ตา	တာ
โต๊ะ	เคิง	ခုင်
ใต้	ซะโม	သွဝ်
ใต้ถุน	ซะโมฮ้อย	သွဝ်သို
ใต้ลม	ซะโมกย๊า	သွဝ်ကျာ
ใต้อำนาจ	ซะโมตอย	သွဝ်တဲ
ไต	โกนเฮมาะ	ကောန်တွအ်

ไต่	กะเมน	ကျွေန်
ไต่ถาม	ฮมาน	သွာန်
ได้ (ใช้จุดไฟ)	กะบอง	ကစံင်
ได้ฝุ่น	กยาปะลัก	ကျာပလက်
ไตร	ป๊อย	ပိ
ไตรจีวร	จีเวี่ยะเริ้ด	စိဝရိက်
ไตรตรึง	ตาเวี่ยะเติน	တာဝတိင်
ไตรปิฎก	ป๊อยตะก๊อดป๊อย	ပိတကတ်ပိ
ไตรภูมิ	ลากป๊อย	လိုက်ပိ
ไตรรัตน์	กยั๊จโธ่ซัง	ကျာ်ဓဝ်သင်
ไตรลักษณ์	เลียกคะนะป๊อย	လက္ခဏပိ
ไตรสรณคมณ์	ต๊อยซะระณะ - เกี้ยะเมี่ยะเนี่ยะป๊อย	တိသရဏဂမနပိ
ไตร่ตรอง	คิ่ดตอยคิ่ดปลอน	ဃိတ်တုဲဃိတ်ပ္ဍန်

ถ

ถ พยัญชนะตัวที่ ๒๒ ตรงกับ ထ ในอักษรมอญ

ถก	ทัก	ထိုက်
ถกเขมร	คัดตะเปอ	ခတ်တပို်
ถกเถียง	กะยานจานจ๊ะห์	ကျာန်စာန်စး
ถด	คะยับ	ခယိုပ်
ถนน	โกล้ง	ဂ္ဂံင်
ถนอม	เลี่ยะวี่ปะรา	လ္ဍိပရာ
ถนัด (เคย)	เกียง	ကောင်
ถนัดขวา	เดิ๊กตอยเปิง	ဍုက်တဲပုင်
ถนัดซ้าย	เดิ๊กตอยปาย	ဍုက်တဲပ်ါ
ถนัดปาก	เกียงปาน	ကောင်ပါင်
ถนัดมือ	เตี๊ยะห์ตอย	ဒးတဲ
ถนัด (เห็น)	กล๊ะห์	ကွး
ถนิมสร้อย	ซะเป๊าะซา	သပအ်သာ
ถม (กลบ)	ตั๊บ	တိုပ်
ถมเถ	กลั้งเกลี้ยง	ဂ္ဂိုင်ဂ္ဂင်
ถ่ม	ขยึอห์ (ซ้อห์)	ချဟ်
ถ่มน้ำลาย	ขยึอห์เอิ๊ดปาน	ချဟ်အိက်ပါင်
ถลก	ทัก	ထိုက်
ถลกบาตร	เพยีย (เชีย)	ဖျေဲ
ถลน	เกี๊ยะล่น	ဂလန်
ถล่ม (ยุบ)	ซ๊อด	သုတ်
ถลอก	จั๊ด	စာ်
ถลา	เซ	သေဝ်
ถลำ	คะลังลูบอา	ခ္ဂိုင်လုပ်အာ
ถลึงตา	เกี๊ยะล่นม่ด	ဂလန်မတ်
ถลุง	ปลัง	ပ္ဂင်
ถ่วงน้ำ	เกี๊ยะลั่กดั๊จ	ဂလိုက်ဍာ်
ถ้วน	ปอน	ပေင်

ถ้วนถี่	จ้บค๊อบ	ဖပ်ဍုပ်
ถ้วย	คก	ခော်
ถ้วยแกง	คกฟะ	ခော်သွ
ถ้วยน้ำพริก	คกเมี่ยะรอด	ခော်မရောက်
ถ้วยน้ำร้อน	คกดั๊จชา	ခော်ဍာ်ဆာ
ถวาย	ปะกิ้น	ပကိန်
ถวิล	โป้ห์ซะนา	ဗဟ်သ္ဇာ
ถ่อ (ไม้ยัน)	ชู	ဆူ
ถ่อเรือ	จ๊อดเกลิ้ง	စတ်ဂ္ဍင်
ถอก	คะญู้ด	ခညောတ်
ถอง	ทะนัก	ထ္နက်
ถอด	คะลด	ခလောတ်
ถอดกางเกง	คะตั๊ดกางเกิน	ခတိတ်ကင်ကိင်
ถอดรองเท้า	คะลดเกี้ยะน่บ	ခလောတ်ဂနပ်
ถอดเสื้อ	คะตั๊ดปะเลาะ	ခတိတ်ပလောံ
ถอน	ปั๊ก	ပိုက်
ถอนกล้า	ปั๊กเมี่ยะ	ပိုက်မ
ถอนฟืน	ปั๊กเงี่ยก	ပိုက်ငေ္ၚက်
ถอนทุน	เก้อะตอมกะเลียง	ဂွံတမ်ကလေင်
ถอนหงอก	ปั๊กซกทะเกาะ	ပိုက်သော်ထကအ်
ถอนหายใจ	ปั๊กเยี่ยะเวิ่ม	ပိုက်ယဝီ
ถ่อมตัว	พยิ๊ห์เจี๊ยะเก๊า	ဖျိုဟ်ဇကု
ถอย	ชุย	ဆုဲ
ถอยก่อน	ชุยกลา	ဆုဲက္ဍာ
ถอยกลับ	ชุยกะเลียง	ဆုဲကလေင်
ถอยทัพ	เนิดฮนาน	နိက်ပ္ဍာန်
ถ้อย	อะเร่	အရေဝ်
ถ้อยคำ	อะเร่ปรุ้	အရေဝ်ဗြု
ถัก	เกริ้ม	ဂြိ
ถัด	เตี๊ยะจ๊อห์	ဒစိုဟ်
ถัน	ฮ้อยต๊อห์	သ္ဍိတ်
ถัว	กญ๊อยปะตั๊ด	ကၟိုပတိတ်

ถั่ว	ซ้อดเจิ้ก	သတ်ဖုက်
ถั่วงอก	ซ้อดเจิ้กกะล้อด	သတ်ဖုက်ကလုတ်
ถั่วฝากยาว	ซ้อดเจิ้กทะโกง	သတ်ဖုက်ထကောင်
ถั่วพู	บอย	ၜဲ
ถั่วเมือก	บอยกะต้าด (บอกะต้าด)	ၜဲကဒတ်
ถั่วลิสง	ซ้อดเจิ้กต๊อย	သတ်ဖုက်တိ
ถ้า	โย่	ယဝ်
ถ้าหาก	โย่ระ	ယဝ်ရ
ถาก	แต๊ะห์	တေဟ်
ถากถาง	แบะห์เกล้ห์	ဗေဟ်ဂ္လေဟ်
ถาง	เงี่ยะห์	ငှး
ถ่าง	ปราน	ပြာင်
ถ่างตา	ทะเบ๊ะห์ม่ด	ထဗေဟ်မတ်
ถาด	ทะห์	ထး
ถาน	ฮ้อยว่ด	သှိဝတ်
ถ่าน	ชะห์	ဆး
ถ่านไฟแช็ก	เฮมาะชุด	တ္ၚအ်ဆုတ်
ถาม	ฮมาน	သ္မာန်
ถ่าย	ซะละห์	သလး
ถ่ายทุกข์	เอิ๊ดเทาะ	အိက်ထောံ
ถ่ายเท	ปะแล	ပလေဝ်
ถ่ายท้อง	ทะบ๊อดเกนี้ย	ထၜတ်ဂ္ၞ
ถ่ายปัสสาวะ	ฮนอมเทาะ	ဏုမ်ထောံ
ถ่ายยา	ทะบ๊อดเกนี่ย	ထၜတ်ဂ္ၞ
ถ่ายอุจจาระ	เอิ๊ดเทาะ	အိက်ထောံ
ถ้ำ	เก้อะห์	ဂိုဟ်
ถิ่น	กวาน	က္ဝာန်
ถี่	เกล๊ด	ကြေတ်
ถี่ถ้วน	จ้บด๊อบ	ဇပ်ဍုပ်
ถีบ	ทะเนิ้ด	ထနိက်
ถีบจักรยาน	ทะเนิ้ดจักกะร้อด	ထနိက်စက်ကရတ်
ถีบหัวส่ง	ทะเดียงปะลอง	ထဍေင်ပလံင်

ถึก	ปล้าย	ဖွဲ့
ถึง	จั๊บ	စိုပ်
ถึงเกลือ	เตี๋ยะเบอ	ဒးစိုံ
ถึงกัน	จั๊บเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	စိုပ်ညးထကာအ်
ถึงแก่กรรม	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
ถึงคราว	จั๊บอะเคิน	စိုပ်အခိုင်
ถึงฆาต	จั๊บที่	စိုပ်ဓိ
ถึงเงิน	ซอนจั๊บ	သြန်စိုပ်
ถึงใจ	กรั๊กจ๊อด	ကြိုက်စိုတ်
ถึงที่	จั๊บอะเคิน	စိုပ်အခိုင်
ถึงผ้า	ชิมกย็ำเกลิง	ဆိက္ဍာကၠုင်
ถึงเป็นถึงตาย	จั๊บขย็อดจั๊บกย้าง	စိုပ်ချိုတ်စိုပ်ဂျိုင်
ถึงไหนถึงกัน	จั๊บลอจั๊บโก้ห์	စိုပ်လ္ စိုပ်ဂှ်
ถือ	ร่บ	ရပ်
ถือกำเนิด	กะตอโต้ห์	ကၠော်ဒှ်
ถือโกรธ	เตี๋ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်
ถือดี	ปะเจี๊ยะค้อห์	ပစခိုဟ်
ถือตัว	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	စွံဇကု
ถือท้าย	เค้บเฮนี	ခေပ်သ္ဒေဝ်
ถือท้าย	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
ถือปูน	ลกคะปอ	လံက်ခပိုဝ်
ถือมีด	ร่บบุน	ရပ်စုန်
ถือยศ	ยากอะเย่อว	ယိုက်အယော
ถือว่า	เซอเตี๋ยะห์	ဆ်ဒး
ถือศีล	เตี๋ยะเกิ้นซอย	ဒဂိုန်သီ
ถือสา	เตี๋ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်
ถือหาง	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
ถุง	ทัง	ထိုင်
ถุงย่าม	ทังตะมาย	ထိုင်တွဲ
ถุย	ขย็อห์ (ช้อห์)	ချုဟ်
ถู	เต๊าห์	တုဟ်
ถูขี้ไคล	เต๊าห์เฮม่ห์	တုဟ်ဂှေဟ်

ถูตัว	เต๊าห์เจี๋ยะเก๊า	တုပ်ဇကု
ถูฟัน	เต๊าห์เงี่ยก	တုပ်ငွက်
ถูบ้าน	เจิ๊ดฮ้อย	ဇိုတ်သို
ถูก (กระทบ)	เจิ้ม	ဇို
ถูก (โดน)	เตี๊ยะห์	ဒး
ถูกกัน	เตี๊ยะห์เญี๊ยะห์ทะเก๊าะ	ဒးညးထကအ်
ถูกขา	ลูบเญี๊ยะห์ทะเก๊าะ	လုပ်ညးထကအ်
ถูกใจ	เตี๊ยะห์จ๊อด	ဒးစိုတ်
ถูกตา	เตี๊ยะม่ด	ဒးမတ်
ถูกปาก	เตี๊ยะห์ปาน	ဒးပါင်
ถูก (ราคา)	ตอน	တန်
ถูก (สำผัส)	เจิ๊ก	စုက်
เถยจิต	จ๊อดปะล้อด	စိုတ်ပလတ်
เถระ	เลียะกยั๊จเบ้อะฮนิ่ห์	လကျာ်မွှော်မှိပ်ဟ်
เถลิงศก	ตอนฮนำปะม้อย	တိုန်သ္ဂံာပို
เถอะ	โจ๊ะ	စောအ်
เถา (ไม้)	เจิ้ก	ဇုက်
เถา (ปิ่นโต)	โครง	ခြောင်
เถ้า	ปะตอน	ပတိုန်
เถ้าแกลบ	โป้งกำ	ဖံင်ကံာ
เถาคัน	คะก๊อด	ခကတ်
เถาวัลย์	เจิ้กกะเมาะ	ဇုက်ကမအ်
เถาะ	เปี๊ยะตายโต้ห์ปะมังฮนำ	ဗတဲာဒှ်ပ္ဂင်သ္ဂံာ
เถิดเทิง	เติงทู่	တုင်ရူ
เถียง	กะยาน	ကျာန်
เถือ	เกล้ห์	ဂွေဟ်
เถื่อน	เกริ๊บ	ဂြိုပ်
แถ	เท	ထေဝ်
ไถ นุ	ทอย	ထဲ
ไถนา	ทอยต๊อย	ထဲတိ
ได้	ต้าย	ဒဲ
ไถล	กะเช	ကဆေဝ်

ท

ท พยัญชนะตัวที่ ๒๓ ตรงกับ ဒ ในภาษามอญ

ทดน้ำ	เจอดั๊จ	စုံဍုာ်
ทน	เติ้ง	ဒုင်
ท้น	คะอุ๊ห์	ခအုဟ်
ทบ	คะดั๊บ	ခဍိုပ်
ทบทวน	ปะต๊อบ	ပတပ်
ทมิฬ (ใจ)	เกร้อะห์	ဂြိုဟ်
ทะแยง	คะเอียง	ခအောင်
ทรพิษ	ยั่วเปี๊ยะร่น	ယဲဗရန်
ทรยศ	ซะปุน	သပုန်
ทรงกลด	เกี้ยะโล่ดัง	ဂလဝ်ဍိုင်
ทรงเจ้า	ยู่เปี๊ยจุ้	ယူဗဇု
ทรงเจ้าเข้าผี	ลูบกะลก	လုပ်ကျော်
ทรพี	เกี้ยะต้ดกุ้น	ဂဒတ်ဂုန်
ทรมาน	พยื่อย	ဖျဲ
ทรรศนะ	เลี่ยะญ้าด	လညာတ်
ทรวง	ซอห์	သြိုဟ်
ทรวดทรง	รุ่บเรี่ย	ရုပ်ရာ
ทรหด	กะเตน	ကတောန်
ทรัพย์	กรั้บกะซ้อบ	ဂြပ်ကသပ်
ทราบ	แตม	တီ
ทราบข่าว	แตมปะรัง	တီပရိုင်
ทราม	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
ทรามวัย	วุ่ดซะมอยเลียง	ဝုတ်သမိလေင်
ทราย	เปี๊ยะตอย	ဗတိ
ทรุด	ซ้อด	သုတ်
ทรุดโทรม	ซ่ายเซ่ห์	ဖြာဖြေဟ်
ทรุดนั่ง	เกี้ยะโจ้ะจิ๊ห์	ဂဇအ်ဇိဟ်
ทลาย	คะเราะห์	ခရိုဟ်
ทวง	เมิ่ด	မိက်

ท้วง	เต้อห์	ဒိုဟ်
ท้วงติง	ปะเต้อะ	ပဒိုအ်
ทวัตตึงส์	ป๊อยโจ๊ห์บา	ပိစော်ဓါ
ทวน (ฝ่า)	ทะป๊ด	ထပါ
ทวน (ชะลอ)	ปะเต้อะ	ပဒိုအ်
ทวน (หนังสือ)	ปะต๊อบ	ပတပ်
ทวน (อาวุธ)	ฮนุ่ห์	ငှုဟ်
ท่วม	กะแนม	ကဏီ
ทวา	บา	ဓါ
ทวาร	ปานตะรัง	ပါင်တရင်
ทวารทั้งเก้า	ตะรังเตี๋ยะจิ๊ด	တရင်ဒစိတ်
ทวิ	บา	ဓါ
ทวี	เกี้ยะลั่ง	ဂလိုင်
ทศ	จ๊อห์	စှ်
ทศชาติ	จ้าดจ๊อห์	ဇာတ်စှ်
ทศพร	เตี้ยะซะซะวอ	ဒသသွ္ငါ
ทศมาส	จ๊อห์กิ้เต๊า	စှ်ဂိတု
ทศวรรษ	จ๊อห์ฮนำ	စှ်သ္နံ
ทหาร	โกนปนาน (โกนฮนาน)	ကောန်ပ္ဂာန်
ทอ (ผ้า)	ต๊อด	တုတ်
ท้อใจ	โดงจ๊อด	ဍောင်စိုတ်
ท้อแท้	ซั่งจ๊อด	ဇြိုင်စိုတ်
ทองก้อน	ทอกะเล้าะ	ထဝ်ကလော်
ทองคำ	ทอ	ထဝ်
ทองคำเปลว	ทอตะน๊ะห์	ထဝ်တ္ၚး
ทองชมพูนุท	ทอทอมนด	ထဝ်ထမ္ၚောတ်
ทองชุบ	ทออู	ထဝ်အူ
ทองดอกบวบ	ทอกาวทะปอย	ထဝ်ကဲထပီ
ทองนพคุณ	ทอทอมนด	ထဝ်ထမ္ၚောတ်
ทองใบ	ทอตะน๊ะห์	ထဝ်တ္ၚး
ทองหมั้น	ทอฮมาว	ထဝ်မှ်
ทองเหลือง	เปี๊ยะเริ่ด	ဗရိုတ်

ทอง (ต้นไม้)	ฮนอมทะเปิง	တွံထပုင်
ท่อง (หนังสือ)	คะด๊อก	ခဝ်ုက်
ท้อง	เปิ๊ง	ဖုင်
ท้อง (มีครรภ์)	เปิ๊งโกน	ဖုင်ကောန်
ท้องทุ่ง	เวี่ย	ဝါ
ท้องฟ้า	อะก๊ะห์	အကား
ท้องนา	เวี่ยเฮี่ยะ	ဝါဖ္
ท้องกาง	เปิ๊งตะระห์	ဖုင်တရး
ท้องแก่	เปิ๊งกรอง	ဖုင်ကြာင်
ท้องขึ้น	เฮนี่ยเป๊า	ဂွံပု
ท้องเดิน	เฮนี่ยกวั๊ด	ဂွံကွာ်
ท้องเดิน	เฮนี่ยอา	ဂွံအာ
ท้องตลาด	พยา	ဖျာ
ท้องถิ่น	กวาน	ကွာန်
ท้องน้อย	เฮนี่ยด๊ด	ဂွံဍောတ်
ท้องผูก	เฮนี่ยเปิ๊น	ဂွံဖိုန်
ท้องป่อง	เปิ๊งเตียง	ဖုင်တောင်
ท้องพลุ้ย	เปิ๊งกลุ้ย	ဖုင်ဂွုဲ
ท้องเฟ้อ	เฮนี่ยเป๊า	ဂွံပု
ท้องมาน	ยั่วเปริ๊น	ယဲဗြိုန်
ท้องร่วง	เฮนี่ยอา	ဂွံအာ
ท้องสาว	เปิ๊งวุ่ด	ဖုင်ဝုတ်
ท้องเสีย	เฮนี่ยเลิ่ม	ဂွံလို
ท้องแห้ง	เปิ๊งก๊อห์	ဖုင်ကော်
ท้องอืด	ซองเปิ๊ง	သံင်ဖုင်
ทองกวาว	ฮนอมทะเปิง	တွံထပုင်
ทองคำ	เกริ๊กก๊อดจี	ကြုက်ကတ်စိ
ทองหลาง	ฮนอมทะเปียง	တွံထပေင်
ทอด (ทำให้สุก)	กะเซี๊ยก	ကသေက်
ทอดมัน	กะกะปอง	ကကပံင်
ทอดกฐิน	เทาะเลี่ยะเลี่ยะห์	ထော်လလး
ทอดตัว	เทาะเจี้ยะเก๊า	ထော်ဇကု

ทอดตา	เทาะม่ด	ထော်မတ်
ทอดทิ้ง	เอาปะบังเปี้ยบ	အောပစိုင်ဗာပ်
ทอดเบี้ย	กร้าดค้อด	ဂြာတ်ခတ်
ทอดผ้าป่า	เทาะปองซะเกา	ထော်ပံင်သကူ
ทอดยอด	เลี่ยม	လံာ်
ทอดสมอ	เทาะเกรี้ยงเฮมาะ	ထော်ဂြင်တွအ်
ทอดสะพาน	เทาะเตี้ยะต้น	ထော်ဒဒန်
ทอดเสียง	เจี๊ยกเก๊าะ	ဇက်ကအ်
ทอดแห	กร้าดเฮนิ่ด	ဂြာတ်ဂ္ဂိက်
ทอน (ตัด)	กุ๊ด	ကုတ်
ทอนอายุ	คะโอนอะเยิก	ခအောန်အယုက်
ท่อน	ทะกุ๊ด	ထကုတ်
ทอย (เอาออก)	ป๊ด	စောတ်
ทะนงตัว	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	စွံဇကု
ทะนาน	ฮะน่าน	ဟနာန်
ทะนุบำรุง	ปะแลปะเล้ด	ပလေဝ်ပလေတ်
ทะมัดทะแมง	โฮมึนตน	မှောန်တောန်
ทะแยมอญ	เกวี้ยกม่น	ဒွက်မည်
ทะลวง	กะลอห์	ကလိုပ်ဟ်
ทะลัก	กะม้อห์	ကျိုပ်ဟ်
ทะลาย	เฮนิน	နှိင်
ทะลายตาล	เฮนินตา	နှိင်တာ
ทะลึ่ง	ทะล๊อห์	ထလိုပ်ဟ်
ทะลุ	ลาก	လိုက်
ทะลุกลางปล้อง	แซมปล๊อก	သိပ္ပ်က်
ทะเล	ฮมาซะมัด	မှာသ္ဒိတ်
ทะเล้น (โปน)	เที่ยะล่น	ဓလန်
ทะเล้น (ทะลึ่ง)	ทะล๊อห์	ထလိုပ်ဟ်
ทะเลาะ	ซ้อด	သေက်
ทะเลาะเบาะแว้ง	ซ้อดกรั้ว	သေက်ဂြ
ทัก	เต้อห์	ဒိုပ်ဟ်
ทักทาย	เต้อห์	ဒိုပ်ဟ်

ทักษะ	เล่บแกว๊ะห์	လေပ်ၵႂ်ႉ
ทักษิณ	เต้อะห์ซะเลิงกย๋า	ၸိုၼ်ႉသွင်ၵျႃ
ทักษิณานุประทาน	ปะเก๊าซอตะเมาะนา	ပၵုသ်ႈတွၼ်ႈထၢ
ทั่ง	ป๊ะห์	ပး
ทั้ง	ซัม	သိမ်
ทั้งนั้น	ซัมพะอ๊อด	သိမ်ၽဢိုတ်
ทัณฑ์	ต้นดะ	ဒၼ္ဍ
ทัด	เวียก	ဝၵ်ႉ
ทัดดอกไม้	ฮ้อยกาว	သိုၵ်ႇ
ทัดทา	คะเร่อะห์	ၶရိုၺ်ႉ
ทัดทาน	ปะเต้อะ	ပဒေႃ
ทัน	คะตั๊บ	ၶတိုပ်
ทันกิน	คะตั๊บเจี๊ยะ	ၶတိုပ်စ
ทันควัน	ฮะมุ่ห์เนาะ	ႁၢပ်ႇထၢၼ်ႈ
ทันใจ	คะตั๊บจ๊อด	ၶတိုပ်ၸိုတ်
ทันใด	ฮะมุ่ห์เนาะ	ႁၢပ်ႇထၢၼ်ႈ
ทันต์	เงี่ยก	ငေၵ်ႈ
ทับ (กระท่อม)	ตาย	တဲၢ
ทับ	ดั๊ก	ၺိုၵ်ႇ
ทับ (แมลง)	เฮโฮง	ပေႃဝ်ပေႃင်
ทับทิม (ต้นไม้)	ซ้อดปล้ด	သတ်ၸွတ်
ทัพ	ต้บปนาน (ต้บฮนาน)	ဒပ်ပွၼ်
ทัพพี	จ้นโฮน่ก	ၸၼ်ႈၶွၵ်ႇ
ทั่ว	พะอ๊อด	ၽဢိုတ်
ทั่วไป	ซัมพะอ๊อด	သိမ်ၽဢိုတ်
ทัศนะ	เลี่ยะญ้าด	လညာတ်
ทัพหีกรรม	โกลนกอเปิ้นโฮม่ะ	ၵျွၼ်ႈၵိုဝ်ပိုၼ်ၸွၼ်ႉ
ทา	ล่ก	လၵ်ႉ
ท่า	เฮน่ะห์	သွႁၢပ်
ท่าน้ำ	เฮนะห์บี	သွႁၢပ်ၼမ်ႉ
ท่ารถ	เฮนะห์กวี	သွႁၢပ်ၵႂ်
ท่าเรือ	เฮนะห์เกลิ้ง	သွႁၢပ်ႁိုဝ်း

ท่าเรือยนต์	เฮนะห์บัง	သွေဟ်ၜင်
ท่าอากาศยาน	เฮนะห์บังกย๊ำ	သွေဟ်ၜင်ကျာ
ท่าอากาศยาน	เฮนะห์บังเฮาะ	သွေဟ်ၜင်ဟာအ်
ท่า (ลักษณะ)	อะคักกะนา	အခိုက်ကၠာ
ท้า	กล้ายฮอดกรั้ว	ဂွံဟိုတ်ဂြဲ
ทาก (หอย)	กลำ	ကွံာ
ทาง	โกล้ง	ဂွံင်
ทางช้างเผือก	โกล้งเจินเปี๊ยะตาน	ဂွံင်စိင်ဗ္တာင်
ทางเท้า	โกล้งกวั๊ด	ဂွံင်ကွာ်
ทางน้ำ	โกล้งดั๊จ	ဂွံင်ဍာ်
ทางบก	โกล้งเต้อ	ဂွံင်ဒဳ
ทางมะพร้าว	ทานซ้อดเปรี๊ย	ထာင်သတ်ဖြဲ
ทางหลวง	โกล้งโฮน่ก	ဂွံင်ဇ္ဍော်
ทางออก	โกล้งตั๊ด	ဂွံင်တိတ်
ทาง (ข้าง)	เลียก	လက်
ทางนี้	เลียกเน้าะ	လက်ဏအ်
ทางไหน	เลียกลอ	လက်လို
ทาง (ก้าน)	ทาน	ထာင်
ทางมะพร้าว	ทานซ้อดเปรี๊ย	ထာင်သတ်ဖြဲ
ทาน	ต้าน	ဒာန်
ทานกัณฑ์	เตี๊ยเนี่ยะคอน	ဒာနခန်
ทานหนังสือ	ต้านเลิด	ဒာန်လိက်
ทานตะวัน	กาวเฮมินฮัว	က်သ္ငိတ္ၚဲ
ทาบ	เนี่ยบ	နာပ်
ท่ามกลาง	อะโต้	အဒေါဝ်
ทาย	เต้อะห์	ဒိုဟ်
ท้าย	เฮนี	သွေဝ်
ท้าย	ดุ๊ด	ဍုတ်
ท้ายทอย	กะตั๊ก	ကတက်
ท้ายบ้าน	ดุ๊ดกวาน	ဍုတ်ကွာန်
ท้ายฝน	กะนั๊ดปรั้ว	ကၠောတ်ဖြဲ
ท้ายเรือ	เฮนีเกลิ้ง	သွေဝ်ဂၠိုင်

ท้ายสุด	คุ๊ดอ๊อด	ၺုတ်အိုတ်
ทายก	เตี๋ยเยี่ยะกะ	ဒာယက
ทารก	โกนญู๊ด	ကောန်ညာ်
ทารุณ	พยื่อย	ဖျဲ
ท้าวพระยา	ตะละต๊อย	တွတိ
ทาส	ปลั๊ก	ပွက်
ทำ	โกลน	ကွောန်
ทำขวัญ	ป๊ะ	ၜ
ทำครัว	โกลนกะนะเปิง	ကွောန်ကွပုင်
ทำคลอด	ปะอิมิ่	ပဏွမိ
ทำคุณบูชาโทษ	ปะกุ้นเอาโต้ห์กุ้น	ပဂုန်အောဒ့်ဂုန်
ทำเจ็บ	ปะกี้	ပဂိ
8 ทำใจ	ปะจ๊อด	ပစိုတ်
ทำได้	ปะเก้อะ	ပဂွံ
ทำแท้ง	ปะลัมโกน	ပလိုကောန်
ทำโทษ	ปะตุ้ห์	ပဒုဟ်
ทำนบ	กะมอน	ကွိုန်
ทำบาป	ปะซะรำปั๊บ	ပသရံပါပ်
ทำบุญ	ปะเก๊าซอ	ပကုသို်
ทำบุญเอาหน้า	ปะเก๊าซอเก๊ดเมิก	ပကုသို်ကေတ်မုက်
ทำปลา	โกลนกะ	ကွောန်က
ทำเป็น	ปะเล่บ	ပလေပ်
ทำเป็นเล่น	ปะมิ่บว่อน	ပမိပ်ဝေင်
ทำฟัน	โกลนเงี่ยก	ကွောန်ငွေက်
ทำไม	ปะมุ่	ပမု
ทำไม่ดี	ปะเอาข๊อห์	ပအောခိုဟ်
ทำไม่รู้ไม่ชี้	ปะเอาแตุมเอาญ้าด	ပအောတီအောညာတ်
ทำลาย	ปะลำ	ပလို
ทำลิงทำค่าง	ปะฮนอยปะเกี้ยง	ပကွုဲပဂင်
ทำวัตร	ปะว่ด	ပဝတ်
ทำวัตรเช้า	เลี่ยะโง่กยั๊จเกี้ยะเยี่ยะห์	လငွောဝ်ကျာ်ဂဃး
ทำวัตรเย็น	เลี่ยะโง่กยั๊จซอฮัว	လငွောဝ်ကျာ်သဝ်တွဲ

ทำเสน่ห์	จุ๊ดเรี่ยซอย	စုတ်ရာသိ
ทำหน้าทำตา	ปะเมิกปะม่ด	ပမုက်ပမတ်
ทำหูทวนลม	ปะกะโตเติ้งกย็ำ	ပကတောဝ်ဒုင်ကျာ
ทำอะไร	โกลนมุ่	ကွောန်မု
ทำอะไรกิน	โกลนเจี๊ยะมุ่	ကွောန်စမု
ทิ้ง	เทาะ	ထောံ
ทิ้งขว้าง	เอาปะบังเปี้ยบ	အောပစိုင်ဗာပ်
ทิ้งๆขว้างๆ	เอาปะกา	အောပကာ
ทิ้งท้าย	เทาะดุ๊ด	ထောံဍုတ်
ทิฐิ	ติ้ดท้อย	ဒိဋ္ဌိ
ทิด	น่าย	နဲ
ทิพ	ติ้บ	ဒိပ်
ทิพโสต	กะโตติ้บ	ကတောဝ်ဒိပ်
ทิพยจักษุ	ม่ดติ้บ	မတ်ဒိပ်
ทิ่ม	จ๊อด	စတ်
ทิ่มตำ	ทะปั๊กกะโต	ထပက်ကတောဝ်
ทิศ	เต้อะห์	ဒိုဟ်
ที	เวี่ย	ဝ
ทีนี้	อิตาเนาะ	ဏွတာဏအ်
ทีหลัง	ตู้ตะราว	ဒူတာရ်
ที่	ทะอาน	ထအာင်
ที่ทาง	เที่ยะน่ายว่าย	ဓနဲဝါ
ที่นอน	เตี้ยะม่งซะเติ๊ด	ဒမံင်သတိက်
ที่พึ่ง	จะบุยจะบ๊ก	စခုံစခေါ်
ที่ไหน	ตามลอ	တိုလို
ที่ไหนได้	อะลอเก้อะ	အလိုဂွံ
ทึ่ง	ปะก๊อดจ๊อด	ပကိုတ်စိုတ်
ทึ้ง	ก้อด	ဂေက်
ทึดทือ	เกี้ยะเจมตุ้ดตู้	ဂစေံဒုတ်ဒူ
ทึบ	กลุ้	ဍု
ทึม	เทิ่ม	ဓိ
ทื่อ	เทิก	ဓုက်

ทุก	เมาะ	မှအ်
ทุกหนทุกแห่ง	เมาะเดิงกวาน	မအ်ဍုင်ကွာန်
ทุกข์	เตี๊ยะต้าก	ဒိုက်
ทุกขเวทนา	เติ๊กคะเว่เตี๊ยะเนี่ย	ဒုက္ခဝေဒနာ
ทุกฏ	เติ๊กก๊อด	ဒုက်ကတ်
ทุคตะ	ต้ากก๊ด	ဒိုက်ဂတ်
ทุคติ	เติ๊กเกี๊ยะต๊อย	ဒုဂ္ဂတိ
ทุ่ง	เวี่ย	ဝါ
ทุจริต	ตุ๊จะร้อด	ဒုစရိုတ်
ทุติย	ตุ๊ต๊อยยะ	ဒုတိယ
ทุน	ตอม	တမ်
ทุ่น	กะนอง	ကၞင်
ทุนนิมิต	นิมิ่ดซะนัว	နိမိတ်သ္ဂဲ
ทุบ	เติ๊ก	ဒုက်
ทุบตี	เติ๊กตั๊ก	ဒုက်တက်
ทุพภิกขภัย	ออนโกลี	အောင်ကျောဝ်
ทุ่ม	เจิ้ม	ဇို
ทุ่มเถียง	กะยานจานจ๊ะห์	ကျာန်စာန်စး
ทุรกันดาร	อาเกลิงวาด	အာက္ဍုင်ဝါတ်
ทุรนทุราย	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
ทุเรศ	น่าดุ๊ห์	နာဍုဟ်
ทุเรียน	ตู้เร่น	ဒူရေန်
ทุเลา	คอห์ตอนญี้	ခိုဟ်တိုန်ညိ
ทุศีล	ตุ๊ดซอย	ဒုတ်သီ
ทู่	บั้ม	ဇို
ทู่ซี้	ออนเติ้ง	အောင်ဒုင်
ทูต	ตู้ตะ	ဒူတ
ทูน	เย่อ	ယို
ทูลเกล้า	เปี๊ยะกิ้น	ပဂိန်
เท	ก๊อห์	ကိုဟ်
เทปูน	ก๊อห์คะปอ	ကိုဟ်ခပ်ဝ်
เทิ่จ	กะลี	ကလီ

เทพ	เต้เวี่ยะตาว	ဒေဝတ်
เทพธิดา	เต้เวี่ยะตาวเปรี๊ย	ဒေဝတ်ဗြဲ
เทพบุตร	เต้เวี่ยะตาวเตร๊าห์	ဒေဝတ်တြု
เทศน์	โป๊ห์โธ่	ဗဟ်ခဝ်
เท่าใด	มั่วจิ๊	မွဲစိ
เท่าทัน	คะตั๊บเญี้ยะห์ทะเกาะ	ခတိုပ်ညးထကအ်
เท่าทุน	เก้อะชะตอม	ဂွံဆတမ်
เท้า	จ้าง	ဇၟိုင်
เที่ยง	ฮัวโธ่	တ္ၚဲခဝ်
เที่ยงธรรม	ต๊อบต๊ะห์	တပ်တး
เที่ยงคืน	เที่ยะเกี่ยฮัว	ခဂါတ္ၚဲ
เที่ยงวัน	ฮัวโธ่	တ္ၚဲခဝ်
เทียน	ปนาน (ฮนาน)	ပ္ၚာင်
เทียน (สมุนไพร)	จี้	ဇိ
เทียนพรรษา	ฮนานเที่ยะเกิ้น	ပ္ၚာင်ခဂိုန်
เทียบ	คะต๊อบ	ခတုပ်
เทียบเท่า	ต๊อบเญี้ยะทะเก๊าะ	တုပ်ညးထကအ်
เทียม	เปี้ยะก้น	ဗဂန်
เทียมเกวียน	เปี้ยะก้นกวี	ဗဂန်ကွိ
เทียมไถ	เปี้ยะก้นทอย	ဗဂန်ထဲ
เทียวไปเทียวมา	อาๆเกลิงๆ	အာအာကၠုင်င်
เที่ยว (ครั้ง)	เลี่ยะตอน	လတုန်
เที่ยวก่อน	เลี่ยะตอนกลา	လတုန်ကၠာ
เที่ยวกลับ	เลี่ยะตอนกะเลียง	လတုန်ကလေင်
เที่ยวไป	เลี่ยะตอนอา	လတုန်အာ
เที่ยวเป็นไป	กล้ายโต้ะห์อา	ဂၠာဲဒှ်အာ
เที่ยวพูดไป	กล้ายปรุ้อา	ဂၠာဲဗြုအာ
เที่ยว (ท่องเที่ยว)	อาว่อน	အာဝေင်
เทือก	ต๊อยพยิ๊ห์เมี่ยะ	တိဖျိုဟ်မ
เทือกเถาเหล่ากอ	เกี้ยะเกากะเนา	ဂကူကဏော
แท้	แกว๊ะห์	ကွေဟ်

แท้ที่จริง	แกว๊ะห์ๆเต๊ห์	ကွေဟ်ဟ်တေဟ်
แทง	ทะปั๊ก	ထပက်
แทงตะไบ	กรานกะราน	ကြာင်ကရာင်
แทงหวย	ทะปั๊กเบ้อ	ထပက်မှ့်
แท่ง	กะเลาะ	ကလော်
แท้ง	โกนเลิ่ม	ကောန်လို
แทน	จะนิ๊ะห์	စွး
แท่น	เต้น	ဒေန်
แทบ	ชับ	ဆိုပ်
แทรก	เบ๊ด	စေတ်
แทรกซึม	เจี๋ยบ	ဇာပ်
โทงเทง	โต้งต้าน	ဒေါင်ဒင်
โทนโท่	กละห์เคลีย	ကွးခွဲ
โทษ	ตุ้ห์	ဒုဟ်
โทสะ	เต้อวซะ	ဒေါသ
ไทย	เซม	သေံ
ไทยธรรม	กรั้บเปี๊ยะกิ้นเลี่ยะกยั๊จ	ဂြောပ်ဇဂိန်လကျာ်
ไทรย้อย	ซั่วซุม	ဖြသုံ

ธ

ธ พยัญชนะตัวที่ ๒๔ ตรงกับ ဓ ในภาษามอญ

ธง	อะเลี่ยม	အလံ
ธงตะขาบ	โฮน่เลี่ยะตั๊จ	ဖှော်လတာ်
ธนสมบัติ	กรั้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
ธนาคาร	ตั๊กซอน	တိုက်သြန်
ธนู	ฮะ	တရ
ธมกรก	คะเดาะห์ดั๊จ	ခဍိုပ်ဍာ်
ธรณินทร์	ตะละต๊อย	တ္ဂတိ
ธรณี	คะแต๊ะห์ต๊อย	ခတေပ်တိ
ธรณีประตู	เที่ยะเมิ่งตะรัง	ဓမုင်တရင်
ธรณีสงฆ์	ต๊อยซัง	တိသင်
ธรณีสูบ	ต๊อยงิ่ด	တိင္ဂိုတ်
ธรรม	ธ่มเมี่ยะ	ဓမ္မ
ธรรมกถึก	อะจาโธ่	အစာဓဝ်
ธรรมดา	ธ่มเมี่ยะตา	ဓမ္မတာ
ธรรมสังเวช	ซองเว่เกี่ยะ	သံင်ဝေဂ
ธรรมเนียม	ปะเปี้ยกประเวนอย	ပဗက်ပြဝေဏီ
ธรรมมาสน์	ปะนังโธ่	ပ္ဍင်ဓဝ်
ธวัช	อะเลี่ยม	အလံ
ธัญญาหาร	เปิง	ပုင်
ธาตุหนัก	เฮนี่ยเปิ้น	ဝ္ဂဗိုန်
ธานี	เดิง	ဍုင်
ธารา	โกล้งดั๊จ	ဂ္ဂံင်ဍာ်
ธำมรงค์	กะจิน	ကစိန်
ธิดา	โกนเมี่ยะนิ่ห์เปรี้ย	ကောန်မ္ဂိပ်ဗြဴ
ธุดงค์	ธุ่ตัง	ဓုတင်
ธุดงควัตร	เที่ยะเกิ้นเกริ้บ	ဓဂိုန်ဂြိုပ်
ธุระอะไร	ปะเมิ็ดมุ่	ပမိက်မု
ธุลี	ปะลาก	ပလိုက်
ธูปเทียน	ฮนานซะดาว	ပ္ဂာင်သဍ်

น

น พยัญชนะตัวที่ ๒๕ ตรงกับ န ในภาษามอญ

นก	เกี้ยะเจม	ဂစေံ
นกกะปูด	เกี้ยะเจมพอระกุ้ด	ဂစေံဖဝ်ရဂုတ်
นกกะเหว่า	เกี้ยะเจมกาวู	ဂစေံကာဂူ
นกกระจอก	เกี้ยะเจมเมี่ยงฮ้อย	ဂစေံမင်သ္ဍိ
นกกระจาบ	เกี้ยะเจมเจี๊ยะเซาะ	ဂစေံစြေဿိာ
นกกระจิบ	เกี้ยะเจมกะนด	ဂစေံကေ္ဍာတ်
นกกระเต็น	เกี้ยะเจมก๊อกเกี๊ย	ဂစေံကံက်ဂါ
นกกระยาง	เกี้ยะเจมป๊อก	ဂစေံပံက်
นกกระยางควาย	เกี้ยะเจมป๊อกกั๊บ	ဂစေံပံက်ကိုပ်
นกกระแวน	เกี้ยะเจมซะดิ	ဂစေံသဍိ
นกกระแวนหางบ่วง	เกี้ยะเจมซะดิเกรี้ยง	ဂစေံသဍိဂြင်
นกกระสา	เกี้ยะเจมตั้งพยุ่	ဂစေံဒိုင်ဗျူ
นกกวัก	จานดั๊จ	စာင်ဍုဝ်
นกกา	คะดั๊จ	ခဍုဝ်
นกกาน้ำ	เกี้ยะเจมอะกล๊อห์	ဂစေံအကၠုဟ်
นกการเวก	เกี้ยะเจมกระวิด	ဂစေံကြဝိတ်
นกกางเขน	เกี้ยะเจมจีจ้อ	ဂစေံစဳဇဝ်
นกแก้ว	เกี้ยะเจมเฮียก	ဂစေံတေ္ဝက်
นกแก้ว	เกี้ยะเจมอะกรอน	ဂစေံအကြေင်
นกขมิ้น	เกี้ยะเจมดั๊จมีด	ဂစေံဍုဝ်မိတ်
นกเขาชวา	เกี้ยะเจมปา	ဂစေံပါ
นกเขาเปล้า	เกี้ยะเจมเปา	ဂစေံပူ
นกแขวก	เกี้ยะเจมกะลก	ဂစေံကေ္ၚဝ်
นกคุ่ม	เกี้ยะเจมฮะเกิ้ด	ဂစေံဟာဂိုတ်
นกต้อยตีวิด	เกี้ยะเจมเตต๊ด	ဂစေံတောဝ်တောတ်
นกทึดทือ	เกี้ยะเจมตุ้ดตู้	ဂစေံဒုတ်ဒူ
นกนางนวล	เกี้ยะเจมบี	ဂစေံဗဳ
นกบิน	เกี้ยะเจมปอ	ဂစေံပဝ်
นกปรอด	เกี้ยะเจมอะปร๊อก	ဂစေံအပြိုက်

นกปักหลัก	เกี้ยะเจมก๊อกเกี้ย	ဂစေႆၵႅၵ်ၵႃ
นกเป็ดน้ำ	เกี้ยะเจมบั๊บเม่	ဂစေႆၸိုပ်မေဝ်
นกโพระดก	เกี้ยะเจมตอโปรัก	ဂစေႆတဝ်ဖြေႃ
นกพิราบ	เกี้ยะเจมคะรับ	ဂစေႆၶရၢပ်
นกยุง	เกี้ยะเจมเมี่ยะราด	ဂစေႆမရၢဝ်
นกแร้ง	เกี้ยะเจมกะมัด	ဂစေႆၵြၢတ်
นกสองหัว	เกี้ยะเจมดั๊บบา	ဂစေႆၵျိုပ်ၜႃ
นกแสก	เกี้ยะเจมกะเซียก	ဂစေႆၵသေၵ်
นกหงส์	เกี้ยะเจมบั๊บ	ဂစေႆၸိုပ်
นกหัวขวาน	เกี้ยะเจมบ๊อกชุ	ဂစေႆၸႆၵ်ၼု
นกหัวขวาน	เกี้ยะเจมฮนั่ว	ဂစေႆၶွႄႃ
นกเหยี่ยว	เกี้ยะเจมกะเนี่ยง	ဂစေႆၵၼင်
นอกออก	เกี้ยะเจมกะเมาะ	ဂစေႆၵမၼ်
นกอินทรี	เกี้ยะเจมฮอกลัง	ဂစေႆႁၢဝ်ၵျိုင်
นกอีลุ้ม	เกี้ยะเจมอีเลาะ	ဂစေႆၻွလဵႃ
นกเอี้ยงนกกิ้งโครง	เกี้ยะเจมกะเลินกะลัง	ဂစေႆၵျိုင်ၵျင်
นข	คะเนม	ၶနေမ်
นคร	เดิง	ၸူင်
นครกัณฑ์	เนี่ยะเกี้ยะร่บ	ၼၵရပ်
นครโสเภณี	รั่วกล้ายเจี๊ยะ	ရဲၵွဲၶစ
นที	บี	ၶိ
นบ	เลี่ยะโง่	လငွၢဝ်
นบนอบ	โจ้ะซอ	ၹၼ်သဝ်
นพปฎล	ดังเปี๊ยะตาน	ၸိုင်ၸွၢင်
นพรัตน์	เมี่ยะเนิดเปิ้ดปล้ำ	မၼိၵ်ၸိုတ်ၸွႆ
นภา	อะก๊ะห์	ဢၵး
นม	ต๊อห์	တိုၺ်
นมคัด	ต๊อห์กะตอ	တိုၺ်ၵၠို
นมนาน	โล่ะเลี่ยะ	လၼ်လ
นมแมว	กาวกะโย	ၵႅၵယွၢဝ်
นมยาน	ตอห์กะบาย	တိုၺ်ၵၜႃ
นมสาว	ตอห์วุ้ด	တိုၺ်ဝုတ်

นมัสการ	เลี่ยะโง่	လငှောဝ်
นรินทร์	เอกะรัด	ဧကရာဇ်
นรก	เนี่ยะเรียก	နရက်
นว	เตี้ยะจิ๊ด	ဒစိတ်
นวโกวาท	เนี่ยะเวียะเกาเวี่ยเตี้ยะ	နဝကောဝါဒ
นวด	ป๊อด	ပတ်
นวดข้าว	ปลอนเซาะ	ပွိုန်သြော
นวดแป้ง	ชอนเว่อห์	ဆိုန်ဝိုဟ်
น่วม	ทะป๊อด	ထပေက်
นหารุ	กะเตียง	ကတောင်
นอ	เกรี๋ยง	ဂြင်
นอก	เลี่ยะเงี่ยะห์	လွှး
นอกคอก	เลี่ยะเงี่ยะห์โกล้ง	လွှးဂွံင်
นอกจาก	ปายเนี่ยง	ပ်ါနင်
นอกใจ	เลี่ยะเงี่ยะห์จ๊อด	လွှးစိုတ်
นอกชาน	กะเมียง	ကမေင်
นอกตำรา	เลี่ยะเงี่ยะห์กร้น	လွှးဂြန်
นอกลู่นอกทาง	เลี่ยะเงี่ยะห์โกล้งดาน	လွှးဂွံင်ဍာန်
นอกเหนือ	ปายนู่	ပ်ါနူ
นอง	เลี่ยะเปี๊ยะห์	လဗး
นองเลือด	ชิมเที่ยะปรั๊ก	ဆိဓဗြိုက်
น่อง	เกี๊ยะโต้ะปร้าด	ဂဒအ်ဗြာတ်
น้อง	เต้ะ	ဒေံ
น้องชาย	เต้ะปล้าย	ဒေံဗွဲ
น้องภารยา	เต้ะเปรี้ย	ဒေံဗြ
น้องเล็ก	เต้ะด๊ด	ဒေံဍောတ်
น้องสะใภ้	เต้ะซอยฮนี่	ဒေံသိဂ္ဂိ
น้องสามี	เต้ะเตร๊า	ဒေံတြေါ
น้องสาว	เต้ะวุ๋ด	ဒေံဝုတ်
นอน	เติ๊ด	တိက်
นอนก้น	เติ๊ดคะตา	တရိက်ခတာ
นอนกิน	เติ๊ดเจี๊ยะ	တိက်စ

นอนกรน	เติ๊ดคะอี	တိက်ၶဢီ
นอนใจ	เจ๊าะจ๊อด	ၸွံၸိုတ်
นอนตาไม่หลับ	นุ่มเที่ยะเวิ่น	ၼွံၶဝိင်
นอนนก	เกี๊ยะโจ้ะเฮลิน	ဂဇဢ်သွိင်
นอนแบบ	ต๊อบทะปล้าน	တပ်ထၸွၢၼ်
นอนละเมอ	เติ๊ดกะเมิ๊ก	တိက်ၵွိၵ်
นอนหลับ	เติ๊ดเฮลิน	တိက်သွိင်
นอนเล่น	เติ๊ดว่อน	တိက်ဝေင်
นอบน้อม	โจ้ะซอ	ဇဢ်သဝ်
น้อมเกล้าฯ	ปะกิ้น	ပဂိၼ်
น้อย	โอน	ဢေႃၼ်
น้อยใจ	โอนจ๊อด	ဢေႃၼ်ၸိုတ်
น้อยเนื้อต่ำใจ	จ๊อดโต้ะห์	ၸိုတ်ၻ
น้อยไป	โอนอา	ဢေႃၼ်ဢႃ
น้อยไปหน่อย	โอนอาญี้	ဢေႃၼ်ဢႃညိ
น้อยหน่า	เมี่ยะเริ่ด	မရိုတ်
น้อยหน้า	เซาะเจี๊ยะเมิก	သွံၸမုၵ်
น้อยโหน่ง	มักกุย	မုၵ်ၵဲု
นักเทศน์	อะจาโช่	ဢၸႃၶဝ်
นักโทษ	เที่ยะเมี่ยเกิ๊ก	ၶမႃၵုၵ်
นักร้อง	คะมายเกวี้ยก	ၶမဲႃၻွၵ်
นักรบ	โกนฮนาน	ၵေႃၼ်ပွၢၼ်
นักเรียน	กว๊ะห์เภี่ยก๊อดเลิด	ၵွးၻႃၵတ်လိၵ်
นักเลง	ลักเลิน	လုၵ်လွိင်
นักษัตร	เนียกซ้อด	ၼၵ်သတ်
นั่ง	เกี้ยะโจ้ะ	ဂဇဢ်
นั่งกรรมฐาน	เกี้ยะโจ้ะโช่	ဂဇဢ်ၶဝ်
นั่งกอดเข่า	เกี้ยะโจ้ะปั้นบอง	ဂဇဢ်ဗၼ်ၸံင်
นั่งขัดสมาธิ	เกี้ยะโจ้ะตังทะวาย	ဂဇဢ်တင်ထွဲႃ
นั่งคุกเข่า	เกี้ยะโจ้ะท้อกกะลอ	ဂဇဢ်ထံက်ကလို
นั่งแช่	เกี้ยะโจ้ะกะรอน	ဂဇဢ်ကရေင်
นั่งพับเพียบ	เกี้ยะโจ้ะทะเอมเต้ม	ဂဇဢ်ထဢေမ်ဒေမ်

นั่งเมือง	เกี้ยะโจ้ะเดิง	ဂဇအ်ဍုင်
นั่งยองๆ	เกี้ยะโจ้ะเที่ยะจุ้น	ဂဇအ်ဇုန်
นั่งเล่น	เกี้ยะโจ้ะว่อน	ဂဇအ်ဝေင်
นั่งห้าง	เกี้ยะโจ้ะราด	ဂဇအ်ရာ်
นังคัล	ทอย	ထဲ
นัดยานัดถุ์	เที่ยะเก้อะห์นุ่ห์	ဓဂိုပ်နုပ်
นั่น	อิโก้ะห์	ဗ္ဂော်
นั่นแหละ	อิโก้ะห์ระ	ဗ္ဂော်ရ
นั้น	เนาะ	ဏအ်
นับ	เร่อะห์	ရိုပ်
นับถือ	ยากต้าก	ယိုက်ဒိုက်
นัยนา	ม่ด	မတ်
นัวเนีย	ทุยทอง	ထုဲထံင်
นา	เฮี่ยะ	ဗ္ဂ
นาเกลือ	เฮี่ยะเบอ	ဗ္ဂစုံ
นาดำ	เฮี่ยะปะตอม	ဗ္ဂပတမ်
นาหว่าน	เฮี่ยะกร้าด	ဗ္ဂဂြာတ်
นานาประการ	เนี่ยๆซัด	နာနာသာ်
นาบุญ	ต๊อยปอน	တိပိုန်
น้า (ชาย)	อะมู่	အမူ
น้า (หญิง)	อีจี	ဗ္ဂစိ
นาก (กินปลา)	น่าจ	နာ်
นาก (โลหะ)	กอมคะต๊ะห์	ကမ်ခတး
นาค	น่าจ	နာ်
นาค (คนเตรียมบวช)	ปะยัง	ပယျင်
นางฟ้า	เต้เวี่ยะตาวเปรี้ย	ဒေဝတာ်ဗြဲ
นางไม้	เต้เวี่ยะตาวชุ	ဒေဝတာ်ဆု
นางสาว	วุ่ด	ဝုတ်
นางนวล	เกี่ยะเจมบี	ဂစေံဓိ
นางรำ	ตะเชิน	တဆိင်
นางเล็ด	เมี่ยะรี่	မရိ
นางแอ่น	เกี่ยะเจมโต้งต้าน	ဂစေံဒေါင်ဒေါင်

นาถ	จะบุยจะบ๊ก	စခုံစဝေ်
นาน	โล่ะ	လအ်
นานแสนนาน	โล่ะปะเท้าะ	လအ်ပထံော်
นานัปการ	เนี่ยๆซัด	နာနာသာ်
นาบ	เนี่ยบ	နာပ်
นาบข้าว	เนี่ยบเซาะ	နာပ်ခြော်
นาภี	เปิ้งล้อด	ဗုင်လိုတ်
นาม	เยี่ยะมุ่	ယူ
นาย	น่าย	နဲာ
นายท้าย	ฮนิ่ห์เค้บเฮนี	မွိဟ်ခေပ်သွေဝ်
นายทุน	ตะละซอน	တွသန်
น้าว	กะแม้ะ	ကွေအ်
นาวา	เกลิ้ง	ဍူင်
นาสา	มุ่ห์	မုဟ်
นาฬิกา	เนี่ยดี	နာဍိ
น้ำ	ด๊จ	ဍုာ်
น้ำกระสาย	ด๊จปะลาย	ဍုာ်ပလဲာ
น้ำเกลือ	ด๊จเบอ	ဍုာ်စို
น้ำเกิด	ด๊จโต้ะห์	ဍုာ်ဒို
น้ำข้าว	ด๊จเดอ	ဍုာ်ဍို
น้ำขึ้น	ด๊จตอน	ဍုာ်တိုန်
น้ำแข็ง	ด๊จกะเลาะ	ဍုာ်ကလော်ံ
น้ำครำ	ด๊จเกี้ยะเมียกกะลา	ဍုာ်ဂမက်ကလာ
น้ำค้าง	ด๊จเลี่ยะตั๊บ	ဍုာ်လတိုပ်
น้ำคาวปลา	ด๊จกรัดกะ	ဍုာ်ကြာတ်က
น้ำคำ	อะเร่อะครา	အရေဝ်အခြာ
น้ำเค็ม	ด๊จพะเนิง	ဍုာ်ဖွူင်
น้ำจัณฑ์	อะเรียก	အရက်
น้ำใจ	จ๊อด	စိုတ်
น้ำเชื่อม	ด๊จกอ	ဍုာ်ကဝ်
น้ำซาวข้าว	ด๊จทะปายเปิง	ဍုာ်ထပဲာပုင်
น้ำซึม	ด๊จจิ้ม	ဍုာ်ဇိ

น้ำเดือด	ดั๊จกะนอม	ၼႃႉၵူမ်ႇ
น้ำตก	ดั๊จซัง	ၼႃႉသင်ႇ
น้ำตา	ดั๊จระมด	ၼႃႉရမတ်ႉ
น้ำตาเช็ดหัวเข่า	ดั๊จระมดเกี๊ยะเจิ๊ดบอง	ၼႃႉရမတ်ႉၵိုတ်ႉၸႂ်ႇ
น้ำตาตกใน	ดั๊จระมดคะตอมปะดอย	ၼႃႉရမတ်ႉၶတုံပွႆႈ
ต้ำตาเทียน	เอิ๊ดฮนาน	ဢိတ်ႇပွၢင်
น้ำตาย	ดั๊จขย็อด (ดั๊จช้อด)	ၼႃႉၶျိုတ်ႉ
น้ำตาล	กอ	ၵဝ်ႇ
น้ำตาลกรวด	กอซะเกรี้ยเฮมาะ	ၵဝ်ႇသၵြႃတွႆး
น้ำตาลโตนด	กอตา	ၵဝ်ႇတႃ
น้ำตาลทราย	กอซะเกรี้ย	ၵဝ်ႇသၵြႃ
น้ำตาลทรายขาว	กอซะเกรี้ยปุ้	ၵဝ်ႇသၵြႃပု
น้ำตาลมะพร้าว	กอซ้อดเปรี้ย	ၵဝ်ႇသတ်ႉပြႆ
น้ำตาลหม้อ	กอปั๊ด	ၵဝ်ႇပတ်ႉ
น้ำตาลอ้อย	กอบาว	ၵဝ်ႇပဝ်
น้ำท่า	ดั๊จบี	ၼႃႉပီ
น้ำทูนหัว	ดั๊จเย่อดั๊บ	ၼႃႉယိူၵ်ႇၶႅပ်
น้ำนม	ดั๊จต๊อห์	ၼႃႉတှ်
น้ำบ่อน้อย	ดั๊จปาน	ၼႃႉပၢင်
น้ำป่า	ดั๊จเต้อ	ၼႃႉၻိူဝ်
น้ำผึ้ง	ดั๊จซาย	ၼႃႉသၢႆ
น้ำพระพิพัฒน์สัตยา	ดั๊จซะจา	ၼႃႉသၸႃ
น้ำพริก	ดั๊จเมี่ยะรอด	ၼႃႉမရေၵ်ႇ
น้ำพักน้ำแรง	ดั๊จท่ดกายะ	ၼႃႉၶတ်ႉၵႃယ
น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า	ดั๊จวุ่นอาดั๊จฟาเกลิง	ၼႃႉဝုၼ်ႉဢႃၼႃႉသွၵ်ႉၵျူင်ႈ
น้ำมนต์	ดั๊จปะมน	ၼႃႉပွၼ်ႉ
น้ำมัน	กลอน	ၵျွင်ႈ
น้ำมันงา	กลอนเลื่อะเงี่ย	ၵျွင်ႈလွႃ
น้ำมันจันทน์	กลอนกะลอน	ၵျွင်ႈၵလၼ်ႉ
น้ำมันชักเงา	กลอนเปลิ๊ก	ၵျွင်ႈပွႅၵ်ႇ
น้ำมันตะเกียง	กลอนเกิ้ม	ၵျွင်ႈၵိ
น้ำมันพราย	กลอนตายปร้าย	ၵျွင်ႈတႆႇပြႂ်

น้ำมันดิน	กลอนต๊อย	ၵႂၢင်တီ
น้ำมันไพล	กลอนเกี้ยะนั่ว	ၵႂၢင်ၵႂဲ
น้ำมันมนต์	กลอนปะมน	ၵႂၢင်ပွၼ်
น้ำมันมะพร้าว	กลอนซอดเปรี้ย	ၵႂၢင်သတ်ပြီ
น้ำมันยาง	กลอนเที่ยะย่าน	ၵႂၢင်ၶယၢင်
น้ำมันเลียงผา	กลอนเซินเกี้ยะนาด	ၵႂၢင်သိင်ၵွၢတ်
น้ำมันหมู	กลอนเกลิ๊ด	ၵႂၢင်ၵွိၵ်
น้ำมือ	โร่ห์ตอย	ႁွတဲ
น้ำมูก	คะโม	ၶမွၶ်
น้ำมูตร	ดั๊จคะยา	ၺုၲ်ၡျာ
น้ำเมา	ดั๊จเปี้ยะบู	ၺုၲ်ဗရူ
น้ำยา	ดั๊จทะก้ม	ၺုၲ်ထဂမ်
น้ำยา (อยู่ไฟ)	ดั๊จทะก้มบองปะมด	ၺုၲ်ထဂမ်စံင်ပွတ်
น้ำลง	ดั๊จจิ๊ห์	ၺုၲ်စိဟ်
น้ำลาย	เอิ๊ดปาน	အိၵ်ပၢင်
น้ำลายสอ	เอิ๊ดปานโฟ่	အိၵ်ပၢင်ၸွၢၶ်
น้ำวน	ดั๊จเก้ด	ၺုၲ်ၷေတ်
น้ำส้ม	ดั๊จซอม	ၺုၲ်သမ်
น้ำสุก	ดั๊จจิน	ၺုၲ်စိၼ်
น้ำเสียง	ปะซาน	ပသၢင်
น้ำหนัก	เลี่ยะย่าง	လယိုင်
น้ำหน้า	ฮนำเมิก	ၹွံမုၵ်
น้ำหนึ่งใจเดียวกัน	จ๊อดต๊อบเญี้ยะทะเกาะ	စိုတ်တုပ်ညးထကအ်
น้ำหมาก	เอิ๊ดปานเจี้ยะปลุ้	အိလ်ပၢင်ဇၠု
น้ำเหลือง	ชิมฮังรอ	ဆီဟၢင်ရှ်
น้ำอดน้ำทน	โธ่เลียะออน	ၶဝ်လအောင်
น้ำอ้อย	ดั๊จบาว	ၺုၲ်ၜ
น้ำเต้า	เล่อ	လိုၲ
น้ำว้า	ปร้าดดั๊จต๊อห์	ပြၢတ်ၺုၲ်တုၲ
นิกาย	เกิ้น	ဂိုၼ်
นิโครธ	ซั่วซุม	ၿဲသုမ်
นิ่งเงียบ	กะฮอย	ကဟဲ

นิจศีล	ซอยเมี่ยะซอน	သီမသုန်
นิด	ญี้	ညိ
นิดเดียว	ญี่เอิน	ညိအိင်
นิดหน่อย	ญี้เญี้ยะ	ညိည
นิทรา	เฮลิน	သွိင်
นิทาน	ปอม	ပုံ
นินทา	เจา	စော
นิพพาน	นิบป้าน	နိဗ္ဗာန်
นิ่ม	ดอน	၍ုန်
นิ่มนวล	ดอนด๊ด	၍ုန်ၡွတ်
นิ่ม (สัตว์)	เกี่ยะปี้	ဂဗိ
นิมนต์	กญะ	ဣဿ
นิมิตร	ปะโต้ห์ตอน	ပဒ္ဒတိုန်
นิรย	เนี่ยะเรียก	နရက်
นิ่ว	คะแนะห์	ခနေအ်
นิ่ว (หน้าย่น)	เมิกคะโญ๊ะ	မုက်ခညအ်
นิ้ว	เลี่ยะปุ๊ห์	လပုဟ်
นิ้วเท้า	เลี่ยะปุ๊ห์จ้าง	လပုဟ်ဇိုင်
นิ้วมือ	เลี่ยะปุ๊ห์ตอย	လပုဟ်တဲ
นิวรณ์	นิเว่อ	နိဝ္ဝိုဝ်
นิเวส	เตี้ยะม่ง	ဒမံင်
นิสัย	เตี้ยะเก้ดปะต๊อยป๊อด	ဒဂေတ်ပတိပတ်
นี่แหละ	อิเนาะระ	ဣၮအ်ရ
นึก	คิ่ด	ဃိတ်
นึกดู	คิ่ดร่ง	ဃိတ်ရံင်
นึกถึง	โป้ห์ซะนาจั๊บ	ဗဟ်သ္ဇာစိုပ်
นึกเห็น	คิ่ดอา	ဃိတ်အာ
นึกออก	คิ่ดเก้อะ	ဃိတ်ဂွံ
นึ่ง	เซิ่ง	ဖြုင်
นึ่งข้าวเหนียว	เซิ่งปะลอน	ဖြုင်ပလေင်
นุงนัง	ทุยทอง	ထုဲထံင်

นุ่ง	ป้าก	ဗိုက်
นุ่งกางเกง	ป้ากกังเกิน	ဗိုက်ကင်ကောင်
นุ่งโจงกระเบน	คัดเกลิ้ด	ခတ်ဂွိက်
นุ่งซิ่น	ป้ากฮนิ่น	ဗိုက်ဂွိန်
นุ่น	ฮละเกริ๊ด	သွကြိုက်
นุ่ม	คอน	ညိုန်
นูน	เม่อว	မော
เนตร	ม่ด	မတ်
เนย	กลอนเปี้ยะวุ้ด	ကွေင်ဗဝုတ်
เนรคุณ	เกี้ยะต้ดกุ้น	ဂဒတ်ဂုန်
เนา	กะน้อด	ကွုတ်
เน่า	อุย	အုဲ
เนิน	คะอุ๊ห์	ခအုပ်
เนิ่นนาน	เชี่ย	ဈာ
เนียม	กาวกะลอน	ဂ်ကလေင်
เนื้อ	ขยุน (ชุน)	ချုန်
เนื้อเค็ม	ขยุนเบอ (ชุนเบอ)	ချုန်ဗိ
เนื้อที่	ชุนต๊อย	ဆုန်တိ
เนื้อเปื่อย	ขยุนโพ (ชุนโพ)	ချုန်ဖောဝ်
เนื้อเพลง	ชุนเกวี้ยก	ဆုန်ဒွက်
เนื้อไม้	ชุนชุ	ဆုန်ဆု
เนื้อหา	ปะเราปะรา	ပရူပရာ
เนื้อ (สัตว์ป่า)	บังกร้าย	ဓိုင်ဂြာ
เนืองแน่น	เบ๊ด	ဓေတ်
เนื่องจาก	เตี้ยะเมี่ยนู่	ဒမာနူ
เนื้ออ่อน (ปลา)	กะกะตำ	ကကတံ
แน่ใจ	ปะแต๊ะห์จ๊อด	ပတေပ်စိုတ်
แน่นอน	คำประ	ဍုံပြ
แน่น	เบ๊ด	ဓေတ်
แน่นท้อง	ซองเปิ้ง	သံင်ဗုင်
แน่นหนา	เปิ้นปั้ด	ဗိုန်ဗတ်
แน่นหน้าอก	เชาะมุ่ห์เกร้อะห์	ဆအ်မုပ်ဂြိုပ်

แนบ	เกี้ยะเต้ม	ဂဒေမ်
แนบเนียน	จ้บด๊อบ	ဖပ်ဍုံပ်
แนบแน่น	ชักเปี๊ยะเตี๋ยก	ဆိုက်ဗဒက်
แนม	ปรัก	ပြိုက်
แนว	เที่ยะน่าย	ခနဲ
แนะนำ	เกี้ยะเล่อะเปี๊ยะตน	ဂလော်ဗတောန်
โน	โป่ง	ပေါင်
โน้น	อีเต๊ะ	ဏွတေအ်
ใน	ปะดอย	ပ္ဍဲ
ไน	ฮอด	ဟတ်

บ

บ พยัญชนะตัวที่ ๒๖ ตรงกับ ๑ ในภาษามอญ

บก	เต้อ	ဒြို
บกพร่อง	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဍေက်
บ่ง	ป๊อก	စံက်
บ่งเสี้ยน	ป๊อกคะเจ๊ก	စံက်ခစုက်
บ่งหนอง	ป๊อกปะต๊อห์	စံက်ပတိုဟ်
บด	ป๊อห์	ပိုဟ်
บดถนน	ป๊อห์โกล้ง	ပိုဟ်ဂွံင်
บดบัง	เปี๊ยะต้น	ဗဒန်
บดยา	ป๊อห์เกี๊ยะอุย	ပိုဟ်ဂအဲု
บดเอื้อง	กร้อน	ဂြေင်
บน	เลี่ยะเตา	လတူ
บน (ขอร้อง)	บนเปี๊ยจุ้	ဓဝ်ာန်ဗ်ဇု
บ่น	ต้น	ဒန်
บ่นถึง	ปรุ้จั๊บ	ဗြုစိုပ်
บพิตร	ตะละเญี้ยะห์	တ္ညး
บ่ม	คะคุ้ห์	ခဍုဟ်
บรมธาตุ	ท่าดกยั๊จ	ဓာတ်ကျာ်

บรรจบกัน	เจิ้มเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ဇို့ညးထကအ်ာ
บรรจบปี	จั๊บฮนำ	စိုပ်သ္နံာ
บรรจุ	จุ๊ด	စုတ်
บรรจุ	ปรั๊ก	ပြိုက်
บรรจุขวด	จุ๊ดปะลัง	စုတ်ပလင်
บรรจุกระดูก	ทะลังจุ้ด	ထလိုင်ဇုတ်
บรรดา	ซัมพะอ๊อด	သ္ပိဖအိုတ်
บรรทม	เติ๊ด	တိက်
บรรทัด	โฮนน	သ္ဍောန်
บรรทุก	ดั๊ก	ဍိုက်
บรรเทา	ค้อห์ตอน	ခိုပ်တိုန်
บรรพบุรุษ	เปี๊ยเลี่ยะ	ဖ်လ
บรรพชา	ป๊อบเปี๊ยะเจี๊ย	ပဗ္ဗဇာ
บรรพชิต	ป๊อบเปี๊ยะจิ๊ตะ	ပဗ္ဗဇိတ
บรรพต	เต๊อ	ဒို
บรรยาย	ฮำกอกะลัง	ဟိုက်ကိုကလင်
บรรลัย	ล่อนปล้าก	လေင်ဗ္ဂိုက်
บรรลุ	จั๊บเตี๊ยะตอย	စိုပ်ဒတုဲ
บริกรรม	ปะกมจ๊อด	ပကောံစိုတ်
บริการ	เติ๊งเจี๊ยะกา	ဒုင်စကာ
บริขาร	คะเริ้ดคะรา	ခရိက်ခရာ
บริจาค	ปะเก๊าซอกอต้าน	ပကုသ်ုကိုဒာန်
บริบาล	ร่งจอง	ရုံင်စံင်
บริบูรณ์	นุ่มจี่คะรอย	နွံဇီခရိ
บริภาษ	เลียกต้น	လက်ဒန်
บริโภค	เจี๊ยะ	စ
บริวาร	โกนรั่วตอฟา	ကောန်ရဲတဝ်သွာ
บริเวร	ทะอาน	ထအာင်
บริสุทธิ์	อ๊ะห์	အး
บวก	ปอง	ပံင်
บวงสรวง	คะเจี๊ย	ခဇ်
บวงสรวงเทวดา	คะเจี๊ยเต้เวี่ยะตาว	ခဇ်ဒေဝတ်

บ่วง	เตี้ยะเนียก	ဒနက်
บวชชี	ปะเปรี้ยมิ่น	ပဖြိမိန်
บวชเณร	ปะทะโปย	ပထပို
บวชพระ	ปะเลียะกยั๊จ	ပလကျာ်
บวชหน้าไฟ	ปะดั๊กโก้	ပဍိုက်ကောဝ်
บ้วน	ขยือห์ (ช้อห์)	ချဟ်
บ้วนน้ำลาย	ขยือห์เอิ๊ดปาน	ချုဟ်အိက်ပာင်
บ้วนปาก	บาวปาน	ၜပာင်
บวบ	คะวัว	ခဝေါ
บวบขม	คะเจ้อะห์บี	ခဗိုဟ်ၜိ
บวบหอม	คะเจ้อะห์	ခဗိုဟ်
บวม	กุ้ห์	ဂုဟ်
บ๊วย	ตู้ตะราวอ๊อด	ဒူတာရ်အိုတ်
บอ	ทะลอห์	ထလိုဟ်
บ่อ	ปะลัง	ပလိုင်
บ่อน้ำ	ปะลังดั๊จ	ပလိုင်ဍာ်
บ่อพรานล้างเนื้อ	เลียะเมียะกรั๊ดชุน	လမကြာတ်ဖျူန်
บอก	เกี้ยะเลี่ย	ဂလာ
บอกกล่าว	บอกกลาว	ၜံက်ကၠ်
บอกบุญ	กะแซะปะเก๊าซอ	ကသေအ်ပကုသ်
บอกหนทาง	เกี้ยะเลี่ยโกล้ง	ဂလာဂၠံင်
บ้อง	ดอน	ဍေုင်
บ้องกัญชา	ดอนเพี่ยง	ဍေုင်ဘင်
บ้องหู	กะเน้ากะโต	ကၠုကတောဝ်
บ๊อง	คะเลาะห์	ခလိုဟ်
บอด	กลัก	ကၠက်
บอน	กราว	ကြ
บอบ	บ๊อบ	ၜပ်
บ่อยๆ	มั่วแฮนะๆ	မွဲဇေါံမွဲဇေါံ
บรเพ็ด	เมี่ยะรอดโกว้	မရေက်ဂွောဝ်
บัง	เปี้ยะต้น	ဗဒန်
บั้ง	ต้น	ဒန်

บั้งไฟ	เล่ะกร๊ก	လေႆၵြၢဝ်း
บังเกิด	กะตอโต้ะห์	ၵႃႇၵိူတ်ႇ
บังคนเบา	ฮนอมเทาะ	ၸုမ်ထေႃး
บังคนหนัก	เอิ๊ดเทาะ	ဢိူၵ်ႇထေႃး
บังสุกุล	เจี้ยกซอย	ၸၵ်ႉသီ
บังอาจ	ก้งปะ	ၵိၼ်ပ
บัญชร	ฮละเปี้ยะตัง	သွၵ်ႉတၢင်
บัญญัติ	ปะญู้บ	ပၺုပ်
บัณฑิต	ปอนดิตะ	ပၼ်ႇတိတ
บัณเฑาะก์	คาเมี่ยะนอย	ၶမူႇ
บัด	อะเคิน	ဢၶိုၼ်
บัดสี	เซาะเจี๊ยะเมิก	သူံၸမုၵ်
บั่น	ต๊อด	တတ်ႉ
บั้น	พาดกวี	ၽၢၵ်ႇၵွီ
บั้นท้าย	ตะเก๊ด	တၵေတ်ႉ
บั้นเอว	เฮนิ่น	ႁိုင်
บันดาลโทสะ	กะตอเมี่ยะเน่อว	ၵႃႇမၼေႃ
บันได	กะนัน	ၵိူၼ်ႈ
บันลังก์	ปะนัง	ပွင်
บัว	ทะก๊อห์	ထၵ်ႈ
บัวบก	เฮนึบแขยะห์	ၵွေပ်ၶျေႃႈ
บัวเผื่อน	กะจอง	ၵၸိင်
บัวลอย	กวานเมียะปะน้อห์	ၵွၢင်မပွႃႈ
บัวสาย	ฟา	သွၢ
บ่า	ฮนะห์	ပွႈ
บ้า	เกร๊าะ	ႀၵၢဝ်း
บ้าจี้	โย่ง	ယွင်
บ้าดีเดือด	กรอมกระ	ႀၵမ်ႀၵ
บ้าน้ำลาย	เกราะเอิ๊ดปาน	ႀၵၢဝ်းဢိူၵ်ႇပၢင်
บ้าระห่ำ	เกราะทะเลาะห์	ႀၵၢဝ်းထလိုႈ
บ้าลำโพง	เกราะโปงเมด	ႀၵၢဝ်းပွင်မေတ်ႉ
บ้าเลือด	เกราะชิม	ႀၵၢဝ်းသီ

บ้าสมบัติ	เกราะกร๊บกะซอบ	ကြအ်ဂြပ်ကသပ်
บ้าห้าร้อยจำพวก	ปะเราะเมี่ยะซอนกลอม	ပရအ်မသုန်ကွမ်
บ้าๆ	เกราะๆ	ကြအ်အ်
บาก	ต้น	ဒန်
บากบั่น	เกิ้ดเกี้ยะจาน	ဂိတ်ဂစာန်
บาง	กรอย	ကြိ
บางคน	เลี่ยะเง่อ	လ္ဂိ
บางที	ชะละ	ဆလ
บ่าง	กละฮะเบอ	ကွဟာဗိ
บ้างซิ	กัมเล	ကိုလေဝ်
บ้างว่า	เลี่ยะเง่อฮำ	လ္ဂိဟို
บาด	รอด	ရောက်
บาดคอ	กั๊ดเกาะ	ကာ်ကအ်
บาดเจ็บ	กิ้	ဂိ
บาดใจ	กิ้จ๊อด	ဂိစိုတ်
บาดตา	กะเนาะม่ด	ကဏအ်မတ်
บาดแผล	ซะระ	သရ
บาดหมาง	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖွးစိုတ်
บาดหู	เตี้ยะเกกะโต	ဒကေဝ်ကတောဝ်
บาตร	คะเปี๊ยง	ခဗေင်
บาท (เท้า)	คะตาจ้าง	ခတာဇိုင်
บาท (จำนวนเงิน)	เตี้ยะเก	ဒကေဝ်
บาทุกา	เตี้ยะน่ป	ဒနပ်
บาน(ดอกไม้)	ร่าน	ရာင်
บานทะโรค	ยั่วลุ่น	ယဲလုန်
บานประตู	ฮละตะรัง	သ္ဂတရင်
บานปลาย	กลั้งนู่คิ่ด	ဂ္ကိုင်နူဃိတ်
บ้าน	ฮ้อย	သ္ဂိ
บ้านช่อง	ฮ้อยทาน	သ္ဂိထာန်
บ้านนอก	กวานเกริ้บ	ကွာန်ဂြိပ်
บ้านเมือง	เดิงกวาน	ဍုင်ကွာန်
บ้านเรือน	ฮ้อยทาน	သ္ဂိထာန်

บานไม่รู้โรย	กาวโล่ะเซี่ยะ	ကံလအ်ဖြ
บาป	ซะรำปั๊บ	သရံုပါပ်
บาปกรรม	กอมซะรำปั๊บ	ကမ်သရံုပါပ်
บาปหนา	ซะรำปั๊บตำ	သရံုပါပ်တို
บ่าย	ฮัวเจียง	တွဲစေင်
บารมี	ปาระมอย	ပါရမီ
บาลี	ปะล้อย	ပလိ
ข่าว	ฮนิ่ห์เจี๊ยะกา	မှိဟ်စကာ
บ่าว	เดิ๊ด	ဍိုက်
บาศ	เตี๊ยะเนียก	ဒနက်
บำนาญ	ซอนแท่น	ဩန်ခေန်
บำบัด	วี่	ဝိ
บำเพ็ญบุญ	ปะเก๊าซอ	ပကုသို
บำรุง	เลี่ยะวี่ปะรา	လဝိပရာ
บำเรอ	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်
บิ	ทะเบ๊ะห์	ထဗေဟ်
บิณฑบาต	จาวปินคะปั๊ด	စ်ပိဏ္ဍပါတ်
บิด (หมุน)	กะวอย	ကဝဲ
บิด (เบี้ยว)	เบีย	ဗဲ
บิด (ผ้า)	ว่ด	ဝတ်
บิด (โรค)	เฮนี่ยกิ๊ด	ဂွကိတ်
บิดขี้เกียจ	บ๊อดเลี่ยะนุ่ห์	ဗတ်လ္ဂုဟ်
บิดพลิ้ว	เกี้ยะโล่ห์	ဂလဟ်
บิดไส้	กะวอยกร๊อด	ကဝဲကြုတ်
บิดร	อิตะ	ဣတ
บิดหล่า	ซะเปา	သပူ
บิดา	อะปา	အပါ
บิน	ปอ	ပဝ်
บิ่น	เมี้ยก	မှက်
บี้	ทะแบ๊ะ	ထဗေအ်
บีบ	ป๊อด	ပတ်
บีบขนมจีน	ป๊อดคะนอม	ပတ်ခနမ်

บีบน้ำตา	เที่ยะจู้ดั๊จระมค	ၶၢူၺၢဝ်ႇရမတ်
บึง	เบิง	ၸုင်
บึ่ง	เกี้ยะรีบ	ၷရိပ်
บึ้งตึง	ทะโญน	ထၺွၼ်
บุ	โปล้ะ	ၽွၼ်း
บุก (ฝ่า)	ทะปั๊ด	ထပၢတ်
บุก (ไม้ล้มลุก)	เบิ๊ก	ၸုၵ်
บุกคางคก	เบิ๊กเงี่ยกะแนม	ၸုၵ်ငွၵ်ႈၵၢၼ်ၶီ
บุกเบิก	เงี่ยะห์ต๊ะห์	ငွႆးတႃး
บุคคล	เมี่ยะนิ่ห์ (ฮนิ่ห์)	မွႆႇႁၢဝ်
บุ้งร้วม	ว่ด	ဝတ်
บุญ	เก๊าซอ	ၵုသိူဝ်
บุญคุณ	กุ้นเกี้ยะนาด	ၵုၼ်ၵွၢတ်
บุญเขต	เฮี่ยะเก๊าซอ	ၸွႆႇၵုသိူဝ်
บุญธรรม	โกนเลี่ยง	ၵေႃၼ်လေင်
บุตร	โกน	ၵေႃၼ်
บุนนาค	ฮนอมฮนุ่	တွံႇၵူႉ
บุบ	คะล้อก	ၶလံၵ်
บุพการี	ย่ายอะปา	ယဲ့ၢအပါ
บุพโพ	ชิมฮังรอ	ဆီႁၢင်ရိူ
บุ๋ม	คะล้อก	ၶလံၵ်
บูรณะ	ปะแล	ပလေဝ်
บุหรี่	บ๊อก	ၸံၵ်
บู่ (ปลา)	กะย่ายเซม	ၵယဲ့ၢသေံ
บู้บี้	ทะญ้อด	ထၺေၵ်
บูชา	เปาเจี๊ย	ပူၸႃ
บูชากัณฑ์เทศน์	จุ๊ดกะมายโช่	ၸုတ်ၵၢ့ၼ်ၶေဝ်ႇ
บูด	อุ๊ด	ဢုတ်
บูดบึ้ง	เมิกง้อก	မုၵ်တုံၵ်
บูรพา	เต้อะห์เปี๊ยะม่ก	ဒိုႁၢဝ်ပုံၵ်
เบ่ง	เกิ้ด	ၷိုတ်
เบ่งลูก	เกิ้ดโกน	ၷိုတ်ၵေႃၼ်

เบ่งอุจจาระ	เกิ๊ดเอิ๊ด	ဂိုတ်အိက်
เบญจ	เมี่ยะซุน (ปะซอน)	မသုန်
เบญจขันธ์	คอนเที่ยะเมี่ยะซอน	ခန္ဓမသုန်
เบญจศีล	ซอยเมี่ยะซอน	သီမသုန်
เบญจางค์	ปอนจังเกี๋ยะ	ပဉ္စင်ဂ
เบ็ด	คะนน	ခနန်
เบ็ดเตล็ด	ญี้ญี้เญี้ยะเญี้ยะ	ညိညိညည
เบ็ดเสร็จ	ปะกมซำพะอ๊อด	ပကုံသိုဖအိုတ်
เบน	คะต๊ะห์	ခတး
เบ้อเร่อ	โฮน่กปะเท้าะ	ဖွော်ပထော်
เบา	ซา	သာ
เบาใจ	ซาจ๊อด	သာစိုတ်
เบาเนื้อเบาตัว	ซาดา	သာဍာ
เบาเต็ง	เอาปอนเตี้ยะเก	အောပေင်ဒကေဝ်
เบาบาง	โอนจิ๊ห์	အောန်စိဟ်
เบาปัญญา	ปอนญาโอน	ပညာအောန်
เบาไม้	ฮำลั่ว	ဟိုလော်
เบาแรง	ซาท่ด	သာခတ်
เบาสมอง	ซาคั๊บ	သာကျိုပ်
เบาโหวง	ซาเลีย	သာလေဲ
เบ้า	มิ่ห์	မိဟ်
เบ้าตา	คกม่ด	ခော်မတ်
เบาะๆ	ซาๆ	သာသာ
เบิก	ป๊อก	ပံက်
เบิกพระเนตร	ป๊อกกะลาดกยั๊จ	ပံက်ကလာ်ကျာ်
เบิกเรือ	ปรานเกลิ้ง	ပြာင်ဂၠင်
เบิกอรุณ	จ้างอะซอนจั๊ด	ဇိုင်အရှုန်စာ်
เบิ่ง	เที่ยะมี่	ဓမိ
เบี้ย	ค้อด	ခတ်
เบี้ยบ้ายรายทาง	เจ๊ยะกาจี้คะรอย	စကာဇိခရိ
เบี้ยบำนาญ	ซอนแท่น	သြန်ခေန်
เบี้ยง	ปาย	ပါ်

เบียด	เบ๊ด	ေဝတ်
เบียดกรอ	ชะเก้อะเกี้ยะย่าง - ล่มเยิ่ม	ဆင့်ဂယိုင်လမျို
เบียดเบียน	พยอย	ဖျဲ
เบียดเบียนสัตว์	พยอยซ้อด	ဖျဲသတ်
เบี้ยว	เบีย	ဓဲ
เบื่อ	ปะเล่ะ	ပလေံ
เบื้อง	เลียก	လက်
เบื้องต้น	ฮัวที	ဟော်ထိ
เบื้องบน	เลียกเลี่ยะเตา	လက်လတူ
เบื้อง (ขนม)	กวานกะเวี้ยก	ကွာင်ကဝေက်
เบือน	ทะเบีย	ထဓဲ
เบือนหน้า	ทะเบียเมิก	ထဓဲမုက်
แบ	ปละห์	ပ္လး
แบมือ	ปละห์ตอย	ပ္လးတဲ
แบก	ปะงัน	ပ္ငာင်
แบ่ง	ปะเราะ	ပရအ်
แบ่งเบา	ซาท่ด	သာဇတ်
แบ่งปัน	ปะเราะกอ	ပရအ်ကို
แบ่งแยก	ปะเราะปะตั๊ด	ပရအ်ပတိတ်
แบน	คะแต๊ะห์	ခတေဟ်
แบบ	เปิ้ม	ဗိ
แบบอย่าง	นั่วกอย	နဲကဲ
แบะ	ปละห์	ပ္လး
แบะแซ	ตังลาย	တင်လာဲ
แบะปาก	ปริ้น	ဗြိန်
โบก (ลม)	ปั๊ก	ပိုက်
โบก (สะบัด)	เลี่ยะวาก	လဝိုက်
โบกมือ	พายตอย	ဖဲာတဲ
โบกขรพรรษ	ปรั้วร่ด	ဗြိရတ်
โบย	เลี่ยะเมิ่ด	လမိုတ်
โบราณ	ตะเรมตะร้อห์	တြော်တြဟ်

โบสถ์	แซม	သိမ်
ใบ	ตะน๊ะห์	တွး
ใบจาก	ฮละกะน้อย	သွက္ဍိ
ใบตอง	ฮละปร้าด	သွဗြာတ်
ใบเนียม	กาวกะลอน	ကၠကလေင်
ใบพาย	ปลากะเซ้า	ပွာကသု
ใบเรือ	ตังเยี่ย	တင်ယ်
ใบเลี้ยง	ตะนะห์กะจา	တွးကစာ
ใบหน้า	เมิก	မုက်
ใบ้	คะอะ	ခအ

ป

ป พยัญชนะตัวที่ ๒๗ ตรงกับ ပ ในภาษามอญ

ปก (คลุม)	โกร้บ	ဂြောပ်
ปก (หนังสือ)	คะตั๊บ	ခတာပ်
ปกครอง	ปัง	ပိုင်
ปกป้อง	ร่งจอง	ရုင်စိင်
ปกเสื้อ	เก๊าะปะเลาะ	ကအ်ပလော်
ปกปิด	ฮมัดเลี่ยะเต้อ	က္ဍာတ်လဒ္ဒိ
ปกติ	ปั๊กกะต๊อย	ပက္ကတိ
ปฏิกูล	กร้บปะซะอุย	ဂြောပ်ပသအုဲ
ปฏิทิน	กรั๊กกะติ้น	ကြက်ကဒိန်
ปฏิบัติ	ปะต๊อยป๊อด	ပတိပတ်
ปฏิปทา	เตี้ยะเก้ด	ဒဂေတ်
ปฏิปักษ์	ซ้อดเกร๊า	သတ်ဗြူ
ปฏิสนธิ	กะตอโต้ห์	ကတို္ဒ
ปฏิสังขรณ์	ปะแล	ပလေဝ်
ปฏิสันถาร	เติ้งตะเลิง	ဒုင်တလုင်
ปฏิเสธ	เอาเก๊ด	အောကေတ်

ปฐพี	คะแตะห์ต๊อย	ခတေႁ်တိ
ปฐม	ปะทะมะ	ပထမ
ปฐมวัย	โกนญั๊ด	ၵေႃႇၺဵ်
ปด	ปะลี	ပလိ
ปถวี	ต๊อย	တိ
ปทุม	ทะก๊อห์	ထၵုၼ်
ปน	ฮนาว	သွ်
ปนเป	ฮนาวเรี่ย	သွ်ရ်
ป่น	ฮล้อด	သွေၵ်
ป่นปี้	ฮล้อดฮลอง	သွေၵ်သွ့င်
ป่นปี้	ทะญ้อดทะญอง	ထညေက်ထညံင်
ปม	ทะก๊อด	ထကတ်
ปรปัก	ฮนะซ้อดเกร๊า	သွသတြုံ
ปรน	เปี๊ยะเจี๊ยะ	ဗၜ
ปรนนิบัติ	ร่งจอง	ရုင်စံင်
ปรบมือ	ตั๊กตอย	တက်တဲ
ปรมัตถ์	ประระม่ดทะ	ပရမတ္ထ
ปรวด	ปะรด	ပရောတ်
ปรวนแปร	ปะแลอาปะแลเกลิง	ပလေဝ်အာပလေဝ်ကျုင်
ปรองดอง	ญี้ซา	ညိသာ
ปรอด	เกี๋ยะเจมมะกร๊อด	ဂစံမုကြာတ်
ปรอท	เปี๊ยะเตี๊ย	ဗဒာ
ปรอย	ซ้ว	သေဲာ
ประคารม	กะยานจานจ๊ะห์	ကျာန်စာန်စး
ประแป้ง	ชับคะแจ๊ะ	ဆိုပ်ခစေအ်
ประกวด	ปรัง	ပြိုင်
ประกอบ	โกลน	ကွောန်
ประกอบอาหาร	โกลนกะนะเปิง	ကွောန်ကွပုင်
ประกับ	ปะก๊บ	ပကောပ်
ประกาย	ปะยะห์	ပယျး
ประกายพรึก	ฮนองจำปา	သွံင်စံပာ
ประการ	ซัด	သာ်

ประการนี้	ซัดเนาะ	သာ်ဏာအ်
ประกาศ	กะล๊อห์	ကလိုဟ်
ประคต	เจิ๊กเฮนิ่น	ဇုက်ဂွိၚ်
ประคบ	โฮน่ด	နှောတ်
ประคอง	กะพาด	ကဘာ်
ประคำ	เมี่ยะคะโตน	မခတောန်
ประเคน	เปี๊ยะกิ้น	ဗဂိန်
ประจบ	ปรุ้เก๊ดจ๊อด	ဗြုကေတ်စိုတ်
ประจวบ	ชะเมาะ	ဆမအ်
ประจัญ	เปี๊ยะตั๊ก	ဗတိုက်
ประจาน	ปรุ้เปริน	ဗြုပြိုန်
ประจำ	ปักกะต๊อยเร่อห์ฮัว	ပက်ကတိရိုဟ်တ္ၚဲ
ประจำเดือน	ชิมกยา	ဆီကျာ
ประจำเมือง	ฮนองจอมปา	သ္ၚံၚ်စမ်ပာ
ประจิม	เต้อห์ปะล้อด	ဒိုဟ်ပလိုတ်
ประจุ	จุ๊ด	စုတ်
ประเจียด	ยาดย่น	ယာတ်ယန်
ประชด (พูด)	แบ๊ะห์	ၜေဟ်
ประชวร	กิ้ยั่ว	ဂိယဲ
ประชัน	ปรัง	ပြိုၚ်
ประชา	โกนเดิงโกนกวาน	ကောန်ဍုၚ်ကောန်ကွာန်
ประชิด	ลูบจั๊บเจี๋ยะเก๊า	လုပ်စိုပ်ဇကု
ประชุม	กมเตี๋ยะเริ่ม	ကောံဒရိ
ประชุมเพลิง	จองเฟี๋ยะ	စံၚ်ဖွ
ประณม	ปังตอยเลี่ยะโง่	ပိုၚ်တဲလ္ၚောဝ်
ประณาม	เลี่ยะโง่	လ္ၚောဝ်
ประณาม	พยิ่ปล๊อด	ဖျိုပ္လုတ်
ประณีต	จั้บด๊อบ	ဇပ်ဍုပ်
ประดน	กอกะเก่อะ	ကိုကဘိုအ်
ประดัง	เปริ๊ก	ပြုက်
ประดับ	กยัง	ကျိုၚ်
ประดิษฐ์	กยังกยอ	ကျိုၚ်ကျဝ်

ประคุจ	ต๊อบ	တုပ်
ประคู่	ฮนอมปราน	တွႆပြၢၼ်
ประเดิม	ฮัวที	ႁူဝ်ႇထီႉ
ประเดี๋ยว	มั่วแฮนะ	မွႆႇၼႄႈ
ประเดี๋ยวก่อน	มั่วแฮนะกลา	မွႆႇၼႄႈၵႂႃ
ประเดี๋ยวเดียว	มั่วแฮนะเอิน	မွႆႇၼႄႈဢိူင်
ประเดี๋ยวประด๋าว	มั่วแฮนะพาคออง	မွႆႇၼႄႈၻၢၵ်ႇဢွင်ႇ
ประตู	ปานตะรัง	ပၢင်တရင်
ประตูน้ำ	ตะรังดั๊จ	တရင်ၺွၵ်
ประตูเมือง	ตะรังเดิง	တရင်ၺူင်
ประท้วง	ตาต่อย	တၢတွႆ
ประทับ	ม่ง	မံင်
ประทับแรม	เติ้มเปี๊ยะตอม	ဒိဗတမ်
ประทีป	ปะมด	ပွတ်
ประทุน	ปอง	ပံင်
ประทุษร้าย	ปะลำ	ပလိ
ประเทศ	เดิง	ၺူင်
ประเทศราช	เดิงเรี่ยห์	ၺူင်ရး
ประธาน	ปะเที่ยเนี่ยะ	ပၶါန
ประณมมือ	ปังตอยเลี่ยะโง่	ပင်တဲလၺွာဝ်
ประนีประนอม	ญี้ซาซะโม้ห์ซะมน	ညီႉသာသွပၢၼ်
ประปราย	ญิ้เญี้ยะ	ညိည
ประเปรียว	พรัดเพรีย	ဖြၢတ်ဖြေ
ประแป้ง	ชับคะแจ๊ะ	ဆိုပ်ၶစေဢ်
ประพรม	เลี่ยะมุ่ห์ (กะมุ่ห์)	လမုဟ်
ประพฤติ	เตี๋ยะเก้ด	ဒဂေတ်
ประพฤติ	ปะต๊อยป๊อด	ပတိပတ်
ประพันธ์	ชอน	ဆၼ်
ประพาส	เลี่ยะฮ่อน	လပှောင်
ประพาสป่า	เลี่ยะฮ่อนเกริ้บ	လပှောင်ဂြိုပ်
ประเพณี	ปะเวนอย	ပဝေဏီ
ประภาส	เลี่ยะเยี่ยะห์	လျး

ประมง	ปะงาเจี้ยเฮนิ่ด	ပွာဇာဖွိုက်
ประมวล	ปะกมปะเก	ပကော်ံပကောဝ်
ประมาณ	กะเก๊ด	ကကောတ်
ประมาท	ปะมาเตี้ยะ	ပမာဒ
ประโยค	ป๊อด	ပိုတ်
ประโยชน์	กุ้น	ဂုန်
ประลอง	จอม	စမ်
ประลัย	ล่อน	လေင်
ประวัติ	ปะเราปะรา	ပရူပရာ
ประวิง	ปะเชี่ย	ပဈာ
ประเวณี	ปะเวนอย	ပဝေဏီ
ประสงค์	ปะเมิ้ด	ပိုက်
ประสบ	เตี้ยะเปี้ยะ	ဒဗ
ประสพ	เก้อะกุ้น	ဂွံဂုန်
ประสม	ซะนาว	သွ်
ประสาท	ปะซาเตี้ยะ	ပသာဒ
ประสาน	ทะจิน	ထစိန်
ประสีประสา	เลียกเต๊ะเลียกเนาะ	လက်တေအ်လက်ဏာအ်
ประสูตร	บองโกน	စံင်ကောန်
ประหม่า	เที่ยะเญี้ยะ	ညေ
ประหลาด	เปลี้ยะห์ปักกะต๊อย	ဗွးပက္ကတိ
ประหวัด	โป้ห์ซะนาจั๊บ	ဗဟ်သွာစိုပ်
ประหาร	เกี้ยะจ๊อด	ဂစိုတ်
ปรักหักพัง	กอกุ๊ด	ကဝ်ကုတ်
ปรักปรำ	กล้ายตุ้ห์	ဂွဲဒုဟ်
ปรัง	ปราน	ပြာင်
ปรับทุกข์	ปรุ้กะซ้อห์	ဖြုကသိုဟ်
ปรับปรุง	เลี่ยะเห้อ	လဟို်
ปราชัย	กยะ	ကျ
ปราณ	กยาเยียะเวิ่ม	ကျာယဝို
ปราดเปรียว	พรัดเพรีย	ဖြာတ်ဖြေ်
ปรานี	ชานดู	ဆာန်ဍူ

ปรามาส	ปะปะแระ	ပပရေအ်
ปรารถนา	นุ่มปะเมิ้ด	နွံပိုက်
ปราศจาก	เอามัว	အောမွဲ
ปราศรัย	ปะเมิน	ပိုင်
ปราสาท	น่น	နန်
ปรินิพพาน	นิ๊บป๊าน	နိဗ္ဗာန်
ปริ่ม	ปอนทัด	ပေင်ထာတ်
ปรึกษา	ขย็อบเกี่ยะน่น	ချပ်ဂနန်
ปรือ	คะร่ก	ခရော်
ปรุโปร่ง	คะลัดเต	ခလာတ်တောင်
ปรุง	พะนาว	ဖွ
ปลง	พยิ๊ห์	ဖျိုဟ်
ปลงกรรมฐาน	เปี๊ยะจาเฟี่ยะ	ဗစာဇ္ဇ
ปลงใจ	พยิ๊ห์จ๊อด	ဖျိုဟ်စိုတ်
ปลงตก	คิ่ดเก้อะ	ဃိတ်ဂွံ
ปลงผม	ก๊ะห์ซก	ကားသော်
ปลงสังขาร	พยิ๊ห์จ๊อดช้อด	ဖျိုဟ်စိုတ်ချိုတ်
ปลงสังเวช	ซองเว่เกี้ยะ	သံဝေဂ
ปลงอาบัติ	ตี้อาป๊อด	ဒိအာပတ်
ปลด	ปะตั๊ด	ပတိတ်
ปลดทุกข์	เอิ๊ดเทาะฮนอมเทาะ	အိက်ထော်ဏုမ်ထော်
ปลดปล่อย	เปี๊ยะเลี่ยะห์	ဗလး
ปล้น	เที่ยะเลียะเจี๊ยะ	ဓလစ
ปลวก	กรุ้น	ဂြုန်
ปลอกมีด	คะเนมบุน	ခနေမ်စုန်
ปลอกหมอน	เกี้ยะร่บกนี่	ဂြောပ်ဂွိ
ปล่อง	ปลอง	ပွံင်
ปล้อง	ตัง	တင်
ปลอดภัย	เปลี้ยห์พั่ว	ဗ္ဗးဘဲ
ปลอบ	ปะเลาะ	ပလအ်
ปลอมปน	พะนาวจุ๊ด	ဖွစုတ်

ปล่อย	เปี๊ยะเลี่ยห์	ဗလး
ปล่อยแก่	เปี๊ยะเลี่ยห์พยุ่	ဗလးဗျူ
ปล่อยใจ	เปี๊ยะเลี่ยห์จ๊อด	ဗလးစိုတ်
ปล่อยปละละเลย	เอาปะกา	အောပကာ
ปล่อยปลา	เปี๊ยะเลี่ยห์กะ	ဗလးက
ปล่อยมือ	เปี๊ยะเลี่ยห์ตอย	ဗလးတဲ
ปล่อยเสือเข้าป่า	เปี๊ยะเลี่ยห์กละลูบเกริ่บ	ဗလးကွလုပ်ကြိုပ်
ปลักควาย	กะตังเปรียง	ကတိုင်ပြေင်
ปลัง	ฮลอน	သွိုန်
ปลั่ง	กะม๊ะห์กะมน	ကမးကွန်
ปลา	กะ	က
ปลากด	กะกะเง่ด	ကကငေ့တ်
ปลากระทิง	กะฮะน่านเงิน	ကဟနွာန်စိင်
ปลากระมัง	กะเฮนี่ยมเปิง	ကဖွံ့ပုင်
ปลากระสง	กะครุ่	ကဃြူ
ปลากระสูบ	กะฮะเลี่ยะเมี่ยะตา	ကဟလမတာ
ปลากระแหทอง	กะเฮนี่ยมทอ	ကဖွံ့ထင်
ปลากะเบน	กะกะปา	ကကပါ
ปลากราย	กะเปลี้ยก	ကဖွက်
ปลากริม	กะอิเลิ้ด	ကဍွလိက်
ปลากัด	กะฮะกิ๊ด	ကဟကိတ်
ปลากา	กะเอิ๊ดเปรียง	ကအိက်ပြေင်
ปลาเกลือ	กะเบอ	ကစုံ
ปลาแก้มช้ำ	กะค้อด	ကခတ်
ปลาเข็ม	กะคะก้ง	ကခံင်
ปลาแขยง	กะปะกัง	ကပကိုင်
ปลาแขยงใบข้าว	กะปะกังฮละ	ကပကိုင်သွ
ปลาแขยงลาย	กะฮนังเกลิ้ง	ကကွင်ဂြင်
ปลาคางเบือน	กะอิจัก	ကဍွငက်
ปลาเค็ม	กะเบอ	ကစုံ
ปลาเค้า	กะดั๊จ	ကဍုဝ်
ปลาเค้าขนาดใหญ่	กะเต	ကတေ

ปลาจวด	กะกะเตี้ยก	ကကဒက်
ปลาจ่อม	กะปะจอม	ကပစမ်
ปลาเจ่า	กะปะเจา	ကပစ်
ปลาชา	กะอะเง่	ကအငွေဝ်
ปลาช่อน	กะกะน่น	ကကနန်
ปลาช่อนขนาดใหญ่	กะเกล๊า	ကကၠု
ปลาชะโด	กะกละ	ကကၠ
ปลาชะโอน	กะกะตำเฮมาะ	ကကတံာတွအ်
ปลาซิว	กะอิรม	ကဏ္ဍရမ်
ปลาดาบลาว	กะเปี๊ยะกั้วขย็อห์	ကဗဂဲချဟ်
ปลาดุก	กะทะเกาะ	ကထကအ်
ปลาแดง	กะกะตำ	ကကတံာ
ปลาต้มยำ	กะบ๊อห์	ကစိုဟ်
ปลาตะเพียน	กะเฮนี่ยม	ကဖွံာ
ปลาตีน	กะกลาว	ကကၠ်
ปลาบู่	กะอิเปิ๋ม	ကဏ္ဍမို
ปลาเบี้ยว	กะอิงัก	ကဏ္ဍငှက်
ปลาปักเป้า	กะฮะดก	ကဟဍှော်
ปลาปิ้ง	กะปะราน	ကပရာင်
ปลาแป้น	กะอิเต	ကဏ္ဍတောဝ်
ปลาพรม	กะเยี่ยะ	ကဃ
ปลาย่าง	กะฮะเต้อ	ကဟဒို
ปลาร้า	กะพะร้อก	ကဖရံက်
ปลาร้าปลาสด	กะพะร้อกกลั้ง	ကဖရံက်ဂၠံင်
ปลาลิ้นหมา	กะกะตั๊จเกลอ	ကကတာ်ကၠို
ปลาส้ม	กะบัง	ကစိုင်
ปลาสร้อย	กะอิซั่ว	ကဏ္ဍဗြော
ปลาสลาด	กะเปลิ้ด	ကဗၠိက်
ปลาสังกะวาด	กะกะเลี่ยง	ကကလေင်
ปลาสับนก	กะอะเกล้	ကအၠေဝ်
ปลาสลิด	กะกลั้จ	ကကၠာ်
ปลาเสือตอ	กะกะนังกละ	ကကွင်ကၠ

ปลาหมอ	กะด๊อด	ကဍုတ်
ปลาหมอตาล	กะอิติ๊บ	ကဍွှဒိပ်
ปลาหมู	กะเกลิ๊ด	ကကြိုက်
ปลาหลด	กะฮะน่าน	ကဟာနာန်
ปลาไหล	เกี้ยะเลิ่ง (ฮะเลิ่ง)	ဂလုင်
ปลาหางไก่	กะกะตำกยา	ကကတံာကျာ
ปลาหางแดง	กะกรัง	ကကြင်
ปลาเห็ด	กะกะปอง	ကကပံင်
ปลาบปลื้ม	มีบจ๊อด	မိပ်စိုတ်
ปลาย	กะนด	ကနောတ်
ปลายข้าว	กะนนเฮ้า	ကနောန်သ္ဍု
ปลายตีน	ตอมจ้าง	တမ်ဇိုင်
ปลายทาง	กะนดกล้ง	ကနောတ်ဂွံင်
ปลายมือ	กะนดตอย	ကနောတ်တဲ
ปล้ำ	กะว้อด	ကဝိုတ်
ปลิง	ปะก๊ด	ပကောတ်
ปลิด	ปะลอห์	ပလဟ်
ปลิ้น	ปะเร้ด	ပရေတ်
ปลิว	ซะวอ	သဝဝ်
ปลี	คะโต้ะ	ခဒအ်
ปลีแข้ง	คะโต้ะปร้าด	ခဒအ်ဗြာတ်
ปลีก	ปะร้ะห์	ပရး
ปลื้ม	มีบจ๊อด	မိပ်စိုတ်
ปลุก (ให้ตื่น)	ปะงุ่ห์	ပ္ဍုဟ်
ปลุกปล้ำ	กะว้อด	ကဝိုတ်
ปลูก	ตอ	တို်
ปลูกฝี	ตอเปี้ยะร่น	တို်ဗရန်
ป่วง	เอิ๊ดคะเอาะเฮนี่ยอา	အိက်ခအအ်ဂွ်အာ
ปวด	กิ้	ဂိ
ปวดท้อง	กิ้เฮนี่ย	ဂိဂွ်
ปวดท้องทุ่ง	เฮนี่ยกิ้เอิ๊ดเทาะ	ဂွ်ဂိအိက်ထောံ
ปวดท้องคลอด	กิ้เฮนี่ยบองโกน	ဂိဂွ်စံင်ကောန်

ปวดท้องเบา	เฮนี่ยกิ้ฮนอมเทาะ	ၵွၵိတႃမ်ထေႃး
ปวดแสบปวดร้อน	กิ้กะลาน	ၵိၵလၢၼ်
ป่วน	กิ๋กะวอย	ၵိၵဝႆ
ป้วนเปี้ยน	เก้ดอาเก้ดเกลิง	ၵေတ်ႇဢႃၵေတ်ႇၵျိင်
ป่วย	ยั่ว	ယႆ
ปวารณา	ลากโว่ห์	လိုက်ဝှ်
ประเวณี	ปะเวนอย	ပဝေဏီ
ปอ (แมลง)	เฮนียงวอย	သွေင်ဝႆ
ปอก	ซ้อก	သံက်
ป่อง (แมลง)	อะเยี่ย	အယ်
ป่อง (ตุง)	เตียง	တောင်
ป้อง	ตา	တာ
ปอด	กะเซาะ	ကသအ်
ปอดแหก	พ้อดกร้าก	ဖေက်ကြိုက်
ป้อน	พยำ (ชำ)	ဖျုံ
ปอบ	เปี้ยะมุ่ย	ဗမုဲ
ปอย	กะจุ๊ก	ကစုက်
ป้อยอ	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်
ปะ (พบ)	เตี้ยะเปี้ยะ	ဒဗ
ปะ (ผ้า)	โปล้ะ	ဖွအ်
ปะขาว	เลี่ยะมาด	လမာတ်
ปะทะ	เจิ้ม	ဇို
ปะปน	ฮนาว	သွ်
ปะรำ	กะนาท้ะห์	ကွာထး
ปะเหลาะ	เทา	ထော
ปัก	ทะปั๊ก	ထပက်
ปักข์	ปั๊ก	ပက်
ปักเป้า	คะด๊ก	ခဍောံ
ปักษี	เกี้ยะเจม	ဂစေံ
ปักหลัก (นก)	ก๊อกเกี้ย	ကံက်က
ปัจจัย	ป๊อดจอย	ပစ္စဲ
ปัจจามิตร	ซ้อดเตร๊า	သတ်တြု

ปัจจุบัน	ป๊อดจุ๊บปอน	ပစ္စုပ္ပန်
ปัจเจกพุทธะ	ป๊อดเจเกี้ยะปุ๊ด	ပစ္စေကဗုဒ်ဓ
ปัจฉา	ตู้จ๊ะห์	ဒုစ္စ
ปัจฉิม	เต้อะห์ปะล้อด	ဒိုဟ်ပလိုတ်
ปัญจวีสติ	บาอิซอน	ဓါဗ္ဗသုန်
ปัญญา	ปอนญา	ပညာ
ปัญญาส	เมี่ยะซอนโจ๊ะห์	မသုန်စှော်
ปัณรสี	จ๊อห์ซอนม่กจะเวี้ยก	စှ်သုန်မံက်စွေက်
ปัด	กว๊อห์	ကွဟ်
ปัดเป่า	เที่ยะเก้อะห์	ဓဂိုဟ်
ปัดรังควาน	ปั๊กคะราย	ပိုက်ခရာဲ
ปัดสวะ	โกลนชะตอย	ကှာန်ဆတုဲ
ปัด (ลูกแก้ว)	เมี่ยะเกวี้ย	မဂွာ
ปัดพี, ปัดถวี	คะแตะห์ต๊อย	ခတေဟ်တိ
ปัน	ปะเราะ	ပရအ်
ปั่น	ปะเก้ด	ပဂေတ်
ปั่นฝ้าย	ตองโต	တံင်တောဝ်
ปั่นหัว	เที่ยะเจ๊กเที่ยะลู่	ဓစုက်ဓလူ
ปั้น	ม่าน	မာန်
ปั้นหม้อ	ม่านทะมาย	မာန်ထ္ဍဲ
ปั้นหน้า	ปังเมิก	ပင်မုက်
ปั้นอิฐ	ตั๊กด๊อด	တက်ဍိုတ်
ปัสสาวะ	ฮนอม	ဏုမ်
ป่า	เกริ้บ	ဗြိုပ်
ป่าช้า	ซุซาน	သုသာန်
ป่าดง	เกริ้บโฮน่ก	ဗြိုပ်ဖှော်
ป่าดิบ	เกริ้บโฮน่กกะลกกย้าน	ဗြိုပ်ဖှော်ကှော်ဂျာန်
ป้า	อิน่าย	ဗ္ဗနဲ
ปาก	ปาน	ပာင်
ปากกล้า	ปานก้ง	ပာင်ဂံင်
ปากขอ	เมี่ยะรุ่น	မရုန်
ปากแข็ง	ปานเลี่ยะเง่อห์	ပာင်လ္ဂိုဟ်

ปากคัน	ปานฮนก	ပၚ်သ္ၚော်
ปากคำ	มุ่ห์ปาน	မုပ်ပၚ်
ปากคีบ	คะเง๊บ	ခၚၟေပ်
ปากจัด	ปานก้ง	ပၚ်ဂံၚ်
ปากตลาด	ปานพ้อกแซ	ပၚ်ဖံက်သေဝ်
ปากตำแย	ปานกล้าน	ပၚ်ဂ္လာန်
ปากน้ำ	ปานบี	ပၚ်ၜိ
ปากบอน	ปานกล้าน	ပၚ်ဂ္လာန်
ปากปลาร้า	ปรุ้ชะเชอ	ပြုဆဆို်
ปากเปราะ	ปานชาว	ပၚ်ဆဝ်
ปากเปล่า	ปานตั๊ก	ပၚ်တိုက်
ปากโป้ง	ปานกะมัะห์	ပၚ်ကၟး
ปากมาก	ปรุ้กล้าง	ပြုဂ္လိုၚ်
ปากไม่สิ้นกลิ่นน้ำนม	โกนญู้คะบอมเบ้อะตอย	ကောန်ညာ်ခၜမ်မ္ၚောတဲ
ปากว่ามือถึง	ปานฮ่ำตอยจั๊บ	ပၚ်ဟိုတဲစိုပ်
ปากสว่าง	ปานกะมั๊ะห์	ပၚ်ကၟး
ปากหนัก	ปานซ่าง	ပၚ်ဖြိုၚ်
ปากเหยี่ยวปากกา	เปาเกวี้ย	ပူၚ်
ปากห่าง	เกี๊ยะเจมตั้งกะเน้า	ဂစေံဒိုၚ်က္သု
ปาจิตตีย์	ปาจ๊อด	ပါစိုတ်
ปาน	กะน๊ะห์ซ้อด	က္ၜးသတ်
ปาด (เขียด)	เงี่ยฮละ	ၚာသ္ၚု
ปาติโมกข์	ปาต๊อยเม๊ก	ပါတိမုက်
ป้าน	เจีย	ဓဲ
ป่านนี้	บัดเนาะ	ၜာတ်ဏအ်
ป่าย	กะเมน	ကမေန်
ปาราชิก	ปะรัด	ပရာတ်
ป่าวประกาศ	กอมราว	ကမြ
ปาหนัน	กาวฮ้อยเตา	က်သ္ရိတူ
ป้ำเป๋อ	เวิ่ดวุ่ย	ဝိတ်ဝုဲ
ปิ้ง	ปะราน	ပရာၚ်
ปิด	เลี่ยะเต้อ	လဒို်

ปิด	ฮมัด	ကွာတ်
ปิดบัง	กะเนิ้ดเลี่ยะเต้อ	ကွိုက်လဒ့်
ปิดเบา	ฮมัดฮนอม	ကွာတ်ဏုမ်
ปิดหนัก	ฮมัดเอิ๊ด	ကွာတ်အိက်
ปิ่น	กะนดซก	ကွောတ်သော်
ปีศาจ ,ปิศาจ	เปินซัด	ပိင်သာတ်
ปี	ฮนำ	သ္နံာ
ปีกลาย	ฮนำอา	သ္နံာအာ
ปีนี้	ฮนำเนาะ	သ္နံာဏအ်
ปีมะโว้	โล่ะเลี่ยะ	လအ်လ
ปีหน้า	ยี่ฮนำ	ယိသ္နံာ
ปี่	เปฺ	ပေဝ်
ปี่พาทย์	เที่ยะเปิ้นป้าด	ဓဝိုန်ဗာတ်
ปีก	เฮนียง	သွေင်
ปีติ	ปอยต๊อย	ပီတိ
ปีน	กว้าน	ဂွာန်
ปีบ (ต้นไม้)	ฮนอมเกวีย	တွံကွဲ
ปึกแผ่น	คังกลั๊ก	ခိုင်ကျိုက်
ปืน	เซนัด	သေနာတ်
ปืนใหญ่	เปี๋ยะโลก	ဗလံက်
ปืนยาว	เซนัดกลื้น	သေနာတ်ဂွိင်
ปืนสั้น	เซนัดเกล้ะ	သေနာတ်ဍေအ်
ปื้น (รอยผื่น)	ฮะโน่	ဟနောဝ်
ปุถุชน	เป๊าเท้าจ้น	ပုထုဇန်
ปุ๊บปั๊บ	เกี้ยะเปี๊ยกเกี้ยะเฮี่ยก	ဂဗက်ဂဟောက်
ปุ๋ย	ว่าย	ဝဲ
ปู	คะตำ	ခတံာ
ปูบก	คะตำเต้อ	ခတံာဒဳ
ปู (วาง)	เลี่ยะห์	လး
ปู่	อะปาโฮน่ก	အပါဖ္ဍော်
ปู่ทวด	อะปาเนียก	အပါနက်
ปู่น้อย	เลี่ยะจุ้	လဍု

ปู่ย่าตายาย	จุ้เจี้ยะเปี้ยเลี่ยะ	ဖုဖွားဖလ
ปู่โสมเฝ้าทรัพย์	ปะมังกอ	ပွင်ကဝ်
ปูน	คะปอ	ခပို
ปูนขาว	คะปอทะก๊อห์	ခပိုထက်
ปูนแดง	คะปอเจี๊ยะเจี้ยะปลุ้	ခပိုဇဇ္ဇု
ปูน (รุ่น)	อะพอ	အဖဝ်
เป่ง	โปง	ပောင်
เป็ด	อะเตี้ย	အဒာ
เป็ดน้ำ	อะกล๊อห์	အကွှာ်
เป็ดหงส์	บั๊บ	ခိုပ်
เป็ด (ผัก)	วุ่นกะ	ဝုန်က
เป็น (รู้)	เล่บ	လေပ်
เป็น (ยังมีชีวิต)	โต้ห์	ဒှ်
เป็นกลาง	โต้ห์อะโต้	ဒှ်အဒေဝ်
เป็นการ	โต้ห์กา	ဒှ်ကာ
เป็นความ	โต้ห์เกี๊ยะปุ๊ด	ဒှ်ဂဗုတ်
เป็นเงินเป็นทอง	โต้ห์ทอโต้ห์ซอน	ဒှ်ထဝ်ဒှ်သြန်
เป็นจริง	โต้ห์แกว๊ะห์	ဒှ်ကွေဟ်
เป็นจริงอย่างว่า	โต้ห์แกว๊ะห์ญั่งฮำ	ဒှ်ကွေဟ်ညံင်ဟိ
เป็นชู้	เต้บเตร๊าห์ทะกอย	ဒေပ်တြဲုထကဲ
เป็นได้	โต้ห์เก้อะ	ဒှ်ဂွံ
เป็นตัวเป็นตน	โต้ห์เจี้ยะเก๊าเจี้ยะโก	ဒှ်ဇကုဇကောဝ်
เป็นตากิน	โต้ห์ปั๊ดเจี๊ยะ	ဒှ်ဗတ်စ
เป็นน้ำ	โต้ห์ดั๊จ	ဒှ်ဍာ်
เป็นบ้า	เกราะ	ကြအ်
เป็นบ้าเป็นหลัง	โกลนโต้ห์ปะเราะ	ကွောန်ဒှ်ပရအ်
เป็นปากเสียง	กะยานจานจ๊ะห์	ကျာန်စာန်စး
เป็นไปได้	โต้ห์อาเก้อะ	ဒှ်အာဂွံ
เป็นไปแล้ว	โต้ห์อาตอย	ဒှ်အာတုဲ
เป็นๆ	โต้ห์ๆ	ဒှ်ဒှ်
เป็นโล้เป็นพาย	โต้ห์ปั๊ดเจี๊ยะ	ဒှ်ဗတ်စ

เป็นหน้าเป็นตา	โต้ห์เมิกโต้ห์ม่ด	ၼ္ႈမုၵ်ၼ္ႈမၢတ်ႇ
เป็นห่วง	โต้ห์เกี้ยะเวิ่น	ၼ္ႈၵဝိင်
เป็นหูเป็นตา	โต้ห์ม่ดโต้ห์กะโต	ၼ္ႈမၢတ်ႇၼ္ႈၵတေႃဝ်
เป็นเอง	โต้ห์เอิน	ၼ္ႈအိင်
เป็นต้น	ญู้งกอ	ညံင်ၵိုႉ
เปรต	ปร๊อด	ပြိုတ်
เปรย	เปริน	ပြိုင်
เปรอะ	กล๊อย	ၵွႆ
เปราะ (พืช)	โขยึ (โช)	ၶျေႃဝ်
เปราะ (กรอบ)	ปะรม	ပရေႃမ်
เปรียบ	คะต๊อบ	ၶတုပ်ႉ
เปรียว	เพรีย	ၽြေ
เปรี้ยว	พย๊ะห์	ၽျုး
เปรี้ยวปาก	พย๊ะห์ปาน	ၽျုးပၢင်
เปล	ซะเรียง	သရေင်
เปลญวน	ซะเรียงเจี้ย	သရေင်ၸႃ
เปล่า	ม๊ะห์ม๊ะห์	မုႈမုႈ
เปล้า (ต้นไม้)	ปะรัก	ပရၵ်ႉ
เปลี่ยน	ปะแล	ပလေဝ်
เปลี่ยนใจ	ปะแลจ๊อด	ပလေဝ်ၸိုတ်ႉ
เปลี่ยนแปลง	ปะแลปะเล้ด	ပလေဝ်ပလေတ်ႉ
เปลี่ยว (วัว)	โป้ะ	ၿအ်
เปลี่ยว (ว้าเหว่)	เลี่ยะงุ่เลี่ยะง่น	လှူလှုန်
เปลือก	คะนก	ၶွင်
เปลือกตา	คะตั๊บม่ด	ၶတိုပ်ႉမၢတ်ႇ
เปลื้อง	ซะลด	သလတ်ႉ
เปลือย	ม่งเจี้ยะเก๊าม๊ะห์ม๊ะห์	မံင်ၸၵုမုႈမုႈ
เป่า	เปี้ยะเก้อะห์	ၿၵိုဟ်
เป่าปี่	เซิงพิ่น	သုင်ၽိၼ်
เป่าหู	เปี้ยะเก้อะห์กะโต	ၿၵိုဟ်ၵတေႃဝ်
เปิด	ป๊อก	ပံၵ်ႉ
เปิดหูเปิดตา	ป๊อกกะโตม่ด	ပံၵ်ႉၵတေႃဝ်မၢတ်ႇ

เปิดอก	เลี่ยเปี้ยะเจี๊ยะ	လ်ဗစ
เปิบ	เลี่ยะม่ก	လမံက်
เปิบข้าว	เลี่ยะม่กเปิง	လမံက်ပုင်
เปียก	เดิ๊ก	ဍုက်
เปื้อน	กล๊อย	ကွိ
เปื่อย (ต้มเปื่อย)	โพ	ဖောဝ်
เปื่อย (ผุ)	อ๊อห์	အိုဟ်
แป (มือ)	เว่ห์	ဝေဟ်
แป้ง	เว่อะห์	ဝိုဟ်
แป้งข้าวเจ้า	เว่อะห์เฮมี่ยะห์	ဝိုဟ်မှး
แป้งข้าวหมาก	เมี่ยะกวอยล่ดชา	မကွဲလတ်ဆာ
แป้งข้าวเหนียว	เว่อะห์ปะลอน	ဝိုဟ်ပလေင်
แป้งเหล้า	เมี่ยะกวอยอะเรียก	မကွဲအရက်
แปด	เตี้ยะจำ	ဒစံ
แปดเปื้อน	กล๊อยคะดัก	ကွိခဍိုက်
แป้น (ปลา)	กะอิแต	ကဏ္ဍတောဝ်
แปร	ปะแล	ပလေဝ်
แปล	กลาย	ကွဲာ
แปลภาษา	กลายอะเร่	ကွဲာအရေဝ်
แปลกตา	เปลี้ยห์ม่ด	ဗှးမတ်
แปลง (นา)	ค้อก	ခံက်
แปลง (แก้ไข)	ปะแล	ပလေဝ်
แป้ว	คะญู้ด	ခညောတ်
แปะ	เปี้ยะ	ဗ
โป	โปง	ပောင်
โป้ปด	กะลีเจี๊ยะ	ကလိံစ
โป่ง	โปง	ပောင်
โปน	กุ้ห์	ဂုဟ်
โปร่ง	กะมี๊ะห์เจี๋ยห์	ကမှးဖး
โปรด	เตี๋ยห์กอจ๊อด	ဒးကို်စိုတ်
โปรดสัตว์	ปรั๊ดซ้อด	ပြဝ်သတ်

โปรดสัตว์ได้บาป	ปะค้อห์โต้ห์ลุ่ด	ပခိုပ်ႁ်ၵ္တ်ႁ်လုတ်
โปรย	ปรอย	ႁ္ဝြိ
โปะ	ป้อก	ၽံၵ်ႁ်
ไป	อา	ဢႃ
ไปก็ไป	อาเต๊ะห์อา	ဢႃတေႁ်ဢႃ
ไปก่อนนะ	อากลาระ	ဢႃၵႂ္ႃရ
ไปธุระ	อาปะเมิ้ด	ဢႃပိူၵ်ႁ်
ไปธุระอะไร	อาปะเมิ้ดมุ่	ဢႃပိူၵ်ႁ်မု
ไปทำมาหากิน	อากล้ายโกลนเจี๊ยะ	ဢႃၵႂ်ႃၵေႂ္ႃန်ၸ
ไปทำไม	อาปะมุ่	ဢႃပမု
ไปทำงาน	อาโกลนกะโลน	ဢႃၵေႂ္ႃန်ကလေႃန်
ไปทำนา	อาโกลนเฮี้ยะ	ဢႃၵေႂ္ႃန်ၸ္ဝ
ไปทุ่ง	อาเกริ้บ	ဢႃႁ္ဂြိုပ်
ไปเที่ยว	อาว่อน	ဢႃဝေၚ်
ไปนา	อาเฮี่ยะ	ဢႃၸ္ဝ
ไปๆมาๆ	อาๆเกลิงๆ	ဢႃဢႃၵႂ္ႃင်ၵႂ္ႃင်
ไปมาแล้ว	อาเกลิงตอย	ဢႃၵႂ္ႃင်တႆ
ไปเรียนหนังสือ	อาก๊อดเลิด	ဢႃကတ်လိၵ်ႁ်
ไปละ	อาระ	ဢႃရ
ไปละนะ	อาระน้ะห์	ဢႃရၼႃး
ไปวัดไปวา	อาเพี่ยอากะมา	ဢႃႁႃဢႃၵႂ္ႃ
ไปวัดไปวาได้	อาเจี๊ยะเพี่ยเก้อะ	ဢႃၸႁႃၵ္ဝံ
ไปส่งเดช	อาปะลองบ้อง	ဢႃပလံၚ်မွံၚ်
ไปสวน	อาเกลาะ	ဢႃၵ္ဝႄဢ်
ไปไหน	อาลอ	ဢႃလို်
ไปไหนมา	อาลอเกลิง	ဢႃလို်ၵႂ္ႃင်

ผ

ผ พยัญชนะตัวที่ ๒๘ ตรงกับ	ဗ	ในภาษามอญ
ผก	คะต๊ะห์	ခတး
ผงก	คะโญ้ก	ခညော်
ผง	ปะลาก	ပလိုက်
ผงะ	แปล๊ะ	ပွေအ်
ผจญ	เปี๊ยะตั๊ก	ဗတိုက်
ผด	ฮมน	မုန်
ผดุงครรภ์	อิมิ่	ဍှ္မိ
ผนวก	ปองจุ๊ด	ပံင်စုတ်
ผนวช	ปะเลี่ยะกยั๊จ	ပလကျာ်
ผนัง	เตี้ยะเตี๊ยง	ဒဒင်
ผนึก	ฮมัด	ကွာတ်
ผม	ซก	သော်
ผมแกละ	ซกคะตั๊บตา	သော်ခတိုပ်တာ
ผมไฟ	ซกโก้	သော်ဂေဝ်
ผมมวย	ซกทะก๊อด	သော်ထကတ်
ผมร่วง	ซกปร๊อห์	သော်ပြဟ်
ผมหงอกเป็นดอกเลา	ซกปุ๊โต้ห์กาวป๊าง	သော်ဗုဒ်ကဲဗိုင်
ผมหงอก	ซกซะเก๊าะ	သော်သကအ်
ผมหยิก	ซกกะรอน	သော်ကရုန်
ผม (กระผม)	อัวเดิ๊ด	အဲဒိုက်
ผรุสวาท	ปรุ้อะเร่ชะเชอ	ဗြုအရေဝ်ဆဆို
ผล	ซ้อด	သတ်
ผลไม้	ซ้อดชุ้	သတ်ဆု
ผล (ที่ได้รับ)	พอ	ဖို
ผลบาป	ซะรำปั๊บ	သရံာ့ပါပ်
ผลบุญ	เก๊าซอ	ကုသို
ผละ	ปายอา	ပဲ့အာ
ผลัก	เกี้ยะเร่อะห์	ဂရိုဟ်
ผลัด	ปะแล	ပလေဝ်

ผลาญ	ปลอน	ပွင်
ผลิต	กลนตอน	ကျောန်တိုန်
ผลีผลาม	เกี้ยะเปี้ยก	ဂဗက်
ผลุนผลัน	เกี้ยะเปี้ยกเกี้ยะเฮี่ยก	ဂဗက်ဂဟောက်
ผลุบ	เปลิ้บ	ဗွိုပ်
ผลุบๆโผล่ๆ	เตี้ยะเยิ่ม	ဒယို
ผวน	คะต๊ะห์	ခတး
ผวย	ยาดเกี้ยะ	ယာတ်ဂ
ผวา	ปะก๊อด	ပကိုတ်
ผสม	ซะนาว	သ္ဂ
ผ่อน	เปลาะ	ပ္ဍအ်
ผอบ	คะกล๊อบ	ခက္ဂပ်
ผอม	ซ่าย	ဖြာ
ผอมโซ	ออนโกล	အောင်ကျောဝ်
ผอมแห้ง	ซ่ายเซ่ะห์	ဖြာဖြေဟ်
ผ็อย	ม่ดจิ๊ห์	မတ်စိဟ်
ผัก	คะเฌ	ခဇောဝ်
ผักขม	คาเฮมาะ	ခာတ္ၚအ်
ผักชี	ฮอมปั้ม	ဟမ်ဗမ်
ผักตบชวา	กะตุ้มโปง	ကဒုမ်ပေါင်
ผักทอดยอด	ตะเนิงวุ่น	တ္ၚုင်ဝုန်
ผักบุ้ง	ตะเนิงวุ่น	တ္ၚုင်ဝုန်
ผักบุ้งจีน	ตะเนิงวุ่นอะเจิ้ด	တ္ၚုင်ဝုန်အဇိက်
ผักบุ้งร้วม	ว่ด	ဝတ်
ผักปราบ	ตังกรุ้นตังโกร้ะ	တင်ဂြုန်တင်ဂြအ်
ผักปลัง	ฮลอน	သ္ဂိုန်
ผักรู้นอน (ผักกระเฉด) คะมัก		ခမက်
ผักแว่น	แต๊ะห์	တေဟ်
ผักเสี้ยน	ฮะนาน	ဟနာင်
ผักเสี้ยนผี	ฮะนานเกริ้บ	ဟနာင်ဂြိပ်
ผักหนอก	เฮนี็บแขยะห์	သ္ဂေပ်ချေဟ်
ผักหนาม	เซห์	သေဟ်

ผักอีแปะ	คะตั๊บปี้	ခတိုပ်ဗိ
ผัดหน้า	ทะเปื๋อะห์เมิก	ထဗိုဟ်မုက်
ผัน (ดอกบัว)	กะจอง	ကစံင်
ผันผวน	ปะแลอาปะแลเกลิง	ပလေဝ်အာပလေဝ်ကျုင်
ผัว	เตร๊าห์	တြဴ
ผัสสะ	เจิ๊กเลิก	စုက်လုက်
ผา	เต้อ	ဒို
ผ่า	ปะเรี้ยก	ပရောက်
ผ่าเหล่า	เปลี้ยะห์กอบั้วเต้ะ	ဖ္ဂးကိုမွဲဒေဲ
ผ้า	ยาด	ယာတ်
ผ้าขาวบาง	ยาดกะเต้	ယာတ်ကဒေဝ်
ผ้าขาวม้า	ยาดกะบอย	ယာတ်ကဓဲ
ผ้าขี้ริ้ว	ยาดฮมัด	ယာတ်သှ်
ผ้าเช็ดตัว	ยาดเจิ้ดเจี๋ยะเก๊า	ယာတ်ဇိုတ်ဇကု
ผ้าเช็ดหน้า	ยาดเจิ้ดเมิก	ယာတ်ဇိုတ်မုက်
ผ้าแดง	ยาดเปี๊ยะเก๊ด	ယာတ်ဗကေတ်
ผ้าถุง	ฮนิ่น	ၯိန်
ผ้าแถบ	ยาดด๊ด	ယာတ်ဍွောတ်
ผ้านุ่ง	เกลิ้ด	ၯိက်
ผ้าป่า	ปองซะเกา	ပံင်သကူ
ผ้าผ่อน	เกลิ้ดยาด	ၯိက်ယာတ်
ผ้าพันคอ	ยาดเปาเก๊าะ	ယာတ်ပုကအ်
ผ้าพันแผล	ยาดกวี้ซะระ	ယာတ်ဂွိသရ
ผ้าลาย	ยาดด๊อก	ယာတ်ဍုံက်
ผ้าไหม	ยาดซ้อด	ယာတ်သုတ်
ผ้าห่ม	ยาดเกี๊ยะ	ယာတ်ဂ
ผ้าเหลืองร้อน	ซะงา (กะฮา) กะตาว	သၚှာကတ်
ผ้าอ้อม	ยาดเอิ๊ด	ယာတ်အိက်
ผ้าอาบ	ซะปัง	သပိုင်
ผ่าน	เกียงเกลิง	ကောင်ကျုင်
ผ่านตา	เกียงเชอ	ကောင်ဆို
ผ่านหู	เกียงเมิ่น	ကောင်မိင်

ผายลม	ชุด	ဆုတ်
ผ่าว	ซะลาน	သွာန်
ผิง	บอง	ၜင်
ผิงไฟ	บองปะมด	ၜင်ပ္ငတ်
ผิด	เปลี้ยะห์	ဖ္ဍး
ผิดใจ	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖ္ဍးစိုတ်
ผิดตา	เปลี้ยะห์ม่ด	ဖ္ဍးမတ်
ผิดผี	เปลี้ยะห์กะลก	ဖ္ဍးကၠောန်
ผิดพ้องหมองใจ	เทีย	ထဲ
ผิดพลาด	เปลี้ยะห์อา	ဖ္ဍးအာ
ผิดเพี้ยน	เปลี้ยะห์อา	ဖ္ဍးအာ
ผิดสำแดง	เปลี้ยะห์กะนะ	ဖ္ဍးကဏာ
ผิดเส้น	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖ္ဍးစိုတ်
ผิดหวัง	เอาเก้อะญ้งขย็อบ	အောဂွံညံင်ချပ်
ผิน	คะต๊ะห์	ခတး
ผิว	คะณะ	ခဏာ
ผิวหนัง	ฮนำ	ဍံာ
ผิวปาก	ชด	ဆောတ်
ผิวเผิน	ดาๆ	ဍာဍာ
ผิวไม้ไผ่	คะณะตุ้น	ခဏာဒုန်
ผี	กะลก	ကၠောန်
ผีเข้าผีออก	มั่วแฮนะคอห์ - มั่วแฮนะปะแระ	မွဲနှ်ေခိုဟ်မွဲနှ်ေပရေအ်
ผีปอบ	เปี้ยะมุ่ย	ဗမုဲ
ผีป่า	กะลกเกริ้บ	ကၠောန်ဂြိုပ်
ผีพุ่งใต้	กะลกกริ้บฮนาน	ကၠောန်ဂြိုပ်ပ္ဍာင်
ผีพราย	กะลกตายปร้าย	ကၠောန်တဲာဗြာ
ผีเรือน	กะลกฮ้อย	ကၠောန်သ္ဂိ
ผีหลอก	กะลกเพี่ยะ	ကၠောန်ဘ
ผีอำ	กะลกเบ้อะตอย	ကောန်မ္ဂောတဲ
ผีเสื้อ	ยุกกะแย	ယုက်ကယေဝ်
ผึ้ง	จอย	ဍဲ

ผึ่ง	กะฮั่ว	ကဖွဲ့
ผึ้ง	ซาย	သဲ
ผึ้งโพรง	ซายคะร่ด	သဲခရောတ်
ผึ้งมิ้ม	ซายคะเน่ะ	သဲခနေအ်
ผึ้งหลวง	ซายโฮน่ก	သဲဖွော်
ผืน	คะแต๊ะห์	ခတေဟ်
ผุ	อ๊อห์	အိုဟ်
ผุด (ปลา)	กะลาย	ကလဲ
ผุด (ตอ)	โมก	မံက်
ผู้คน	เมี่ยะนิ่ห์ (ฮนิ่ห์)	မွိဟ်
ผู้ชาย	เมี่ยะนิ่ห์เตร๊า	မွိဟ်တြဲ
ผู้หญิง	เมี่ยะนิ่ห์เปรี๊ย	မွိဟ်ဗြဲ
ผู้ใหญ่	เบ้อะเมี่ยะนิ่ห์	မွော်မွိဟ်
ผู้ใหญ่บ้าน	เจี๋ยะโน่กกวาน	ဇွော်ကွာန်
ผูก	เตี๋ยก	ဒက်
ผูกขวัญ	เตี๋ยกคะมะ	ဒက်ခ္ၚ
ผูกพัทธสีมา	คะลังเฮมาะเนี่ยะมิ่ด	ခလိုင်တွအ်နမိတ်
ผูกพัน	ชักเปี๋ยะเตี๋ยก	ဆိုက်ဗဒက်
ผูกมัด	เตี๋ยกเกร้น	ဒက်ဂြေန်
ผูกมิตร	เตี๋ยกมิ่ด	ဒက်မိတ်
ผูกเวร	เตี๋ยกวั่ว	ဒက်ဝဲ
เผชิญ	เจิ๋ม	ဇိ
เผ็ด	เริ่น	ရိင်
เผ็ดร้อน	เริ่นกะตาว	ရိင်ကတဴ
เผ่น	คะลัด	ခလာ်
เผย	เปริน	ပြိင်
เผยอ	ป๊อกคะเอ๊บ	ပံက်ခအေပ်
เผล่	อิมเซ	အီဆေဝ်
เผอเรอ	เวิ่ดวุ่ย	ဝိုတ်ဝုံ
เผา	จอง	စံင်
เผาศพ	จองเฟี่ยะ	စံင်ဇ္ၚ
เผ่า	เกี๋ยะเกา	ဂကူ

เผื่อ	กะเพ่อะ	ကဘိုအ်
เผื่อ (เอาไว้เผื่อ)	ซะน๊ะห์	သွး
เผื่อ (ไว้ให้)	ซะวัก	သဝက်
เผื่อตาย	กะเพ่อะขยื๊อด - (กะเพ่อะช้อด)	ကဘိုအ်ချိုတ်
เผื่อทำบุญ	กะเพ่อะปะเก๊าซอ	ကဘိုအ်ပကုသိုဲ
เผือก	ดั๊บกราว	ကျိုပ်ကြဲ
เผือก (สี)	ปะตาน	ပ္တာင်
เผือด	ขยื๊อห์เฮ่ด	ချိုဟ်သ္ဒေတ်
แผ่	ปละห์	ပ္ဍး
แผ่เมตตา	เพี่ยะเยี่ยบเม่ดตา	ဘယာပ်မေတ်တာ
แผ่สองสลึง	เติ๊ดเที่ยะเกรี้ยะ	တိက်ဓြေ
แผ่ส่วนบุญ	ตะเมาะนา	တ္ၚအ်ဏာ
แผ่น	คะแค๊ะห์	ခတေဟ်
แผ่นดิน	คะแตะห์ต๊อย	ခတေဟ်တိ
แผ่นดินไหว	ต๊อยขยี (ต๊อยชี)	တိချိ
แผล	ซะระ	သရ
แผ่ว	ซา	သာ
แผ้ว	เงี่ยะห์	ငှး
โผน	ทะลัด	ထလာ်
โผเผ	อ๊อดท่ด	အိုတ်ဓတ်
โผล่	โมก	မံက်
โผลกเผลก	แคะ	ခေအ်
ไผ่	ตุ้น	ဒုန်
ไผ่ป่า	ตุ้นเที่ยะเลี่ยะ	ဒုန်ဓလ
ไผ่รวก	ตุ้นกะซัง	ဒုန်ကသင်
ไผ่สีสุก	ตุ้นกะเซิก	ဒုန်ကသုက်

ฝ

ฝ พยัญชนะตัวที่ ๒๙ ไม่ตรงกับพยัญชนะมอญ

ฝน	ปรั้ว	ဗြဲ
ฝนครึ้ม	ปรั้วเชิ่บ	ဗြဲဈုပ်
ฝนชุก	ปรั้วเริ่บ	ဗြဲရုပ်
ฝนตก	ปรั้วกู้	ဗြဲဂူ
ฝนโบกขรพรรษ	ปรั้วร่ด	ဗြဲရတ်
ฝนปรอย	ปรั้วซัว	ဗြဲသဲာ
ฝนลงเม็ด	ปรั้วจิ๊ห์เมี่ยะ	ဗြဲစိဟ်မ
ฝนแล้ง	ปรั้วเวี่ยง	ဗြဲဝင်
ฝนไล่ช้าง	ปรั้วทะเดียงเจิน	ဗြဲထဍေင်စိင်
ฝนหาย	ปรั้วด๊ะห์	ဗြဲဍုး
ฝรั่ง (ชาติ)	เกี้ยะเลี่ย	ဂလာ
ฝรั่ง (ผลไม้)	เนี่ยงกา (นังกา)	နင်ကာ
ฝ้อ	คะญู้ด	ခညောတ်
ฝอย	ซัว	သဲာ
ฝัก	กะน้อบ	ကဏပ်
ฝักถั่ว	ซ้อดเจิ๊กตะเนิง	သတ်ဇုက်တ္ၚုင်
ฝักฝ้าย	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
ฝักมะขาม	กะน้อบเมี่ยงกล้น	ကဏပ်မင်ဂ္ၚန်
ฝักมีด	กะน้อบบุน	ကဏပ်ဗုန်
ฝัง	ตั๊บ	တိုပ်
ฝังใจ	เกี้ยงจ๊อด	ဂင်စိုတ်
ฝังรก	ตั๊บเซิก	တိုပ်သုက်
ฝังหัว	โธ่ปะแต๊ะห์	ဓဝ်ပတေဟ်
ฝั่ง	ซัง	သင်
ฝั่งน้ำ	ซังบี	သင်ဍိ
ฝั่งฝา	โต้ะห์เจี๊ยะฮ้อยทาน	ဒှ်စသို့ထာန်
ฝัด	กุ้ม	ဂုမ်
ฝัน	กะเป๊าะญ้าด	ကပအ်ညာတ်
ฝันกลางวัน	คิ่ดเกิ๊ด	ဃိတ်ကေတ်

ฝา (ใช้ปิด)	ทะกั๊บ	ထကိုပ်
ฝา (ใช้กั้น)	เตี๋ยะเตี๋ยง	ဒဒင်
ฝากระดาน	เตี๋ยะเตี๋ยงชุ	ဒဒင်ဆု
ฝาแฝด	โกนกะมา	ကောန်ကွာ
ฝาละมี	เกี๋ยะกั๊บเลี่ยะมี่	ဂကိုပ်လို့
ฝ่าตีน	คะตาจ้าง	ခတာဖိုင်
ฝ่ามือ	คะตาตอย	ခတာတဲ
ฝ่า (บุก)	ทะปัด	ထပဟ်
ฝ้า	พะดาน	ဖဥာန်
ฝาก	ปรัง	ပြင်
ฝากไข้	ปรังยั่ว	ပြင်ယဲ
ฝากครรภ์	ปรังเปิ้ง	ပြင်ဗုင်
ฝากผี	ปรังเฟี่ยะ	ပြင်ဖွ
ฝากฝัง	ปรังกอร่งจอง	ပြင်ကိုရုံင်စံင်
ฝากไว้ก่อน	ปรังโล่กลา	ပြင်လဝ်ကွာ
ฝาด	ขย็อด	ချိုတ်
ฝาน	รอด	ရောက်
ฝ่าย	เลียกเต๊ะเลียกเนาะ	လက်တေအ်လက်ဏာအ်
ฝ้าย	โต	တောဝ်
ฝิ่น	พิ่น	ဘိန်
ฝิ่น	เพิ่น	ဘိင်
ฝี	เปร้อะ	ဗြိုအ်
ฝีดาษ	เปี้ยะร่น	ဗရန်
ฝีมะม่วง	ยั่วเดิง	ယဲဍူင်
ฝีเท้า	เกี๊ยะรีบจ้าง	ဂရိပ်ဖိုင်
ฝีปาก	เกี๊ยะรีบอะเร่	ဂရိပ်အရေဝ်
ฝีพาย	ฮนิ่ห์ตุ้นเกลิ้ง	မွိဟ်ဒုန်ဍူင်
ฝีมือ	โกลนเนียะตอย	ကွောန်နတဲ
ฝึก	เปี้ยะโตน	ဗတောန်
ฝึกงาน	เปี้ยะโตนกะโลน	ဗတောန်ကလောန်
ฝืด	ปี้ด	ဗတ်

ฝีดเคือง	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဒေ့က်
ฝีนกิน	เกิ๊ดเจี๊ยะ	ဂိုတ်စ
ฝีนทำ	เกิ๊ดโกลน	ဂိုတ်ကျောန်
ฝุ่น	ปะลาก	ပလိုက်
ฝูง	ทะเก๊าะ	ထကအ်
เฝ้า	เมี่ยง	မင်
เฝ้าไข้	เมี่ยงยั่ว	မင်ယဲ
เฝือก	กะมุ่ห์	ကမုဟ်
เฝื่อน	โร่ห์อ๊ะห์	ရှ်အး
แฝก	ฮละ	ဍှ
แฝง	อ๊บ	အောပ်
แฝด	กะมา	ကှာ
ใฝ่	ปะจ๊อด	ပစိုတ်
ใฝ่ใจ	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်
ใฝ่ฝัน	เพย่อเก้อะ	ဗျို်ဂွံ
ใฝ่สูง	เยี่ยเจี้ยะเก๊า	ယာဇကု
ไฝ	เอิ๊ดรุ่ย	အိက်ရှ်

พ

พ	พยัญชนะตัวที่ ๓๐ ตรงกับ ဗ ในภาษามอญ	
พก	จั๊ก	ဓိုက်
พง (ป่า)	เกริ๊บ	ဂြိုပ်
พงพี	เกริ๊บเฮนิ่น	ဂြိုပ်ဍှင်
พง (หญ้า)	ป้าง	ဗိုင်
พงศ์	เกี๊ยะเกา	ဂကူ
พงศาวดาร	เรี่ยเจี๊ยเวี่ยง	ရာဇာဝင်
พจนานุกรม	อะภิ่ธ่าน	အဘိဓာန်
พญา	เปี๊ยะเญี๊ย	ဗညာ
พณิช	พ้อกแซ	ဖံက်သေဝ်
พดด้วง	ซอนเมี่ยะ	သြန်မ
พน	เกริ๊บ	ဂြိုပ်
พ่น	โปร๊ห์	ပြောဟ်
พ้น	เปลี๊ยะห์	ဖွး
พนม	เต๊อ	ဒို
พนมมือ	ปังตอยเลี่ยะโง่	ပင်တဲလင္ဂောဝ်
พนัง	กะมอน	ကဳုန်
พบ	เตี๊ยะเปี๊ยะ	ဒဗ
พม่า	เปี๊ยะเมี่ย	ဗမာ
พยศ	จุ้น	ဇုန်
พยัก	คะโญ้ก	ခညော်
พยัคฆ์	กละ	ကြ
พยัญชนะ	อะคอเลิ่ด	အခဝ်လိက်
พยับแดด	ตะฮังตร้าย	တဟင်ဒြာ
พยากรณ์	เต๊อห์	ဒိုဟ်
พยาธิ	กี้ยั่ว	ဂိယဲ
พยาธิตัวตืด	เมี่ยะรุ่น	မရုန်
พยาน	ซักซอย	သက်သီ
พยาบาท	เตี๊ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်

พยาบาล	เปรี๋ยมี่มิ่น	ဗြမိမိန်
พยายาม	เกิ๊ดเกี๋ยะจาน	ဂိုတ်ဂစာန်
พยุง	กะพาด	ကဘာ်
พยุหะ	ต้บฮนาน	ဒပ်ပ္ဍာန်
พร	ซะวอ	သဝို်
พรม	เคาเจี๋ย	ခေဇာ
พรมน้ำ	เลี่ยะมุ่ห์คั๊จ	လမုဟ်ဍာ်
พรมแดน	ปะวังเดิง	ပဝိုင်ဍုင်
พรรดึก	เอิ๊ดกรอง	အိက်ကြိုင်
พรรยา	โว่ห์	ဝို်
พรวน (ผูกคอสัตว์)	คะเรีย	ခရဲ
พรวน (ดิน)	กอโกนต๊อย	ကို်ကောန်တိ
พรหม	เปริ้ม	ဗြူ
พรหมลิขิต	เต้เวี่ยะตาวเซาเกนียง	ဒေဝတ်သောကွေင်
พร่อง	ต้อด	ဒေက်
พร้อมกัน	มั่วเจ๊าะ	မွဲစွံ
พร้อมเพรียง	กมกะเลาะ	ကောံကလောံ
พร้อมหน้าพร้อมตา	กมเตี๋ยะเริ่ม	ကောံဒရိ
พร้อย	ดั๊บเนี่ยบ	ဍိုပ်နာပ်
พระ	กยั๊จ	ကျာ်
พระ (สงฆ์)	เลี่ยะกยั๊จ	လကျာ်
พระคุณเจ้า	ตะละกุ้น	တ္ၚဂုန်
พระเครื่อง	กยั๊จเติ้ง	ကျာ်ဒုင်
พระเจ้าอยู่หัว	ตะละต๊อย	တ္ၚတိ
พระทัย	จ๊อด	စိုတ်
พระนางเจ้า	เกี้ยะเนี่ยะกยั๊จ	ၚကျာ်
พระพุทธเจ้า	กยั๊จตรอย	ကျာတြဲ
พระภูมิ	ตะละเตี๋ยะม่ง - ตะละทะอาน	တ္ၚဒမံင်တ္ၚထအာင်
พระยา	เปี๋ยะเญี่ย	ဗညာ
พระเจ้าห้าพระองค์	กยั๊จเมี่ยะซอนมั่วกอ	ကျာ်မသုန်မွဲကဝ်
พรักพร้อม	กมกะเลาะ	ကောံကြောံ

พรั่น	เตี้ยะเญี้ยะ	ဒည
พร่า	คะเปิ้ง	ခဗုင်
พร้า	บุนโฮน่ก	စုန်ဇွော်
พราก	ปะร้ะห์	ပရး
พราน	เลี่ยะเมี่ยะ	လွ
พราย	ตายปร้าย	တဲာဗြာ
พรายย้ำ	เปี้ยะมุ่ยซ่ด	ဗမုဲဗြောတ်
พราว	กะเลีย	ကလေဲ
พราหมณ์	เปี้ยะเมี่ยะเนี่ยะห์	ဗမ္မး
พร่ำๆ	เซี่ยมๆ	ဖြံာဖြာ
พร่ำเพรื่อ	ตอยเอาแตมตอย	တုဲအောတိတုဲ
พริก	เมี่ยะรอด	မရေက်
พริกแกง	เมี่ยะรอดฟะ	မရေက်သွ
พริกแกว	เมี่ยะรอดอะก๊ะห์	မရေက်အကး
พริกขี้หนู	เมี่ยะรอดอะก๊ะห์	မရေက်အကး
พริกไทย	เมี่ยะรอดคะม๊อห์	မရေက်ခိုဟ်
พริกปลาร้า	เมี่ยะรอดพะร้อก	မရေက်ဖရံက်
พริกยำ	เมี่ยะรอดป๊อด	မရေက်ပေက်
พริกหุง	เมี่ยะรอดคุน	မရေက်ဍုန်
พรึง	เมิกโจ้ง	မုက်ဇံင်
พรุ่งนี้	เกี้ยะเยี่ยะห์	ဂယး
พฤกษเทวดา	เต้เวี่ยะตาวชุ	ဒေဝတ်ဆု
พฤติกรรม	เตี้ยะเก้ดปะต๊อยป๊อด	ဒဂေတ်ပတိပတ်
พฤหัสบดี	ฮัวเปรี๊ยเปี้ยะต๊อย	တ္ဍုဗြဗတိ
พล	ท่ด	ဓတ်
พลการ	เปี้ยกจ๊อด	ဗက်စိုတ်
พลบ	จ้างซอฮัว	ဇိုင်သဝ်တ္ဍ
พลวง	ฮนอมอัง	တ္ဓံအင်
พลอย	ม่ดกะจิน	မတ်ကစိန်
พลอยฟ้าพลอยฝน	เตี้ยะห์กะรมเญี้ยะห์	ဒးကရော်ညး
พลั้ง	คะลัง	ခလိုင်
พลั้งปาก	คะลังปาน	ခလိုင်ပၚင်

พลั้งเผลอ	เวิ่ดคะลังอา	ဝိုတ်ခလိုင်အာ
พลัด (ตก)	คะตอม	ခတုံ
พลัด (หลง)	กะเลิน	ကလိုင်
พลัดพราก	ประห์เจี้ยะห์	ပြးဇဲး
พลัน	เลี่ยะมุ่ห์เนาะ	လ္ၚုပ်ဏအ်
พลับ	เมิก	မုက်
พลับพลึง	กะเซียง	ကသေင်
พลั่ว (สาดข้าว)	ชะโล	ဆလောဝ်
พลาด	เปล้ด	ဖ္ဍတ်
พล่าน	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
พล่าม	ปรุ้กร้าก	ပြုကြိုက်
พลาย	ปล้าย	ဖ္ၚဲ
พลิก	คะต๊ะห์	ခတး
พลิกแพลง	คะต๊ะห์คะตอน	ခတးခတောင်
พลิ้ว	คะวาก	ခဝိုက်
พลี	เปี้ยะเจี้ย	ဗဇ
พลี (ชีพ)	ซะละห์ล่มเยิ่ม - (ซะละห์ปะเยิ่ม)	သ္ၚးလမျို
พลุกพล่าน	เลี่ยะเนี่ยงเลี่ยะโน่	လ္ၚင်လ္ၚောဝ်
พลุ้ย	กลุ้ย	ၐဲ
พลู	เจี้ยะปลุ้	ဇ္ဍူ
พวก	รั่ว	ရဲ
พวกพ้อง	รั่วฟ่า	ရဲသ္ၚာ
พวง	คะตั๊ก	ခတိုက်
พวงมาลัย	เจี้ยะม่น	ဇမန်
พ่วง	เที่ยะเจี้ยก	ခဇက်
พวย	โด	ဍ္ၚောဝ်
พสุธา	คะแตะห์ต๊อย	ခတောဟ်တိ
พหูพจน์	เปี้ยะหู้ว่ด	ဗဟူဝတ်
พหูสูต	เปี้ยะหุ้เซ้าตะ	ဗဟုသုတ
พอ	รุ่ม	ရုမ်
พอก่อน	รุ่มกลา	ရုမ်ကၠာ

พอกัน	เก้อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ၵႆႂ်ႉၺႃးထႅၵ်ႈ
พอกันที	รุ่มระ	ႁူမ်ႈႁႃ
พอใจ	ปอนจ๊อด	ပေင်ၸိုတ်
พอควร	ชะเปี๊ยะน่ด	ဆၸွတ်
พอใช้	เจี้ยะกาเก้อะ	ၸၵႃႇၵႆႂ်
พอใช้ (ใช้จ่าย)	รุ่มเจี๊ยะกา	ႁူမ်ႈၸၵႃႇ
พอใช้ได้	เจี้ยะกาเก้อะ	ၸၵႃႇၵႆႂ်
พอดี	ชะคอห์	ဆၼိုပ်ႉ
พอดูได้	ชะร่งเก้อะ	ဆႁုင်ၵႆႂ်
พอตัว	ฮนี่ห์มั่วกำ	မွိုပ်မႂ်ႇၵို
พอทำพอกิน	ชะรุ่มเจี๊ยะ	ဆႁူမ်ႈၸ
พอที	รุ่มระ	ႁူမ်ႈႁႃ
พอไปได้	ชะอาเก้อะ	ဆဢႃၵႆႂ်
พอฟัดพอเหวี่ยง	เก้อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ၵႆႂ်ႉၺႃးထႅၵ်ႈ
พอมีพอกิน	ชะรุ่มเจี๊ยะ	ဆႁူမ်ႈၸ
พอมีอันจะกิน	นุ่มเจี๊ยะ	ၼွႆႉၸ
พอเหมาะ	ชะค้อห์	ဆၼိုပ်ႉ
พ่อ	อะปา	ဢပႃ
พ่อครัว	ตะละฮ้อย	တွႆသို
พ่อตา	กำซอยเตร๊า	ၵိုသီတြႃ
พ่อม่าย	เตร๊าฮมาย	တြႃၵွႆ
พ่อเมือง	จาเดิง	ၸႃၶျုင်
พ่อเลี้ยง	อะปาฟาม	ဢပႃသွို
พ่อสื่อ	คะตอน	ၶတေင်
พอก	ป้อก	ဖၵ်
พอง	คะเด๊าะ	ၶၯၵ်
พองขน	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	ၸွႆဢၵု
พ้อง	เปริ๊ก	ပြုၵ်
พอนเรือ	กรานเกลิ้ง	ၵြၢၼ်ၵျုင်
พ้อม	กว้าง	ၵွိုင်
พะ	เปร๊าะ	ပြႅၵ်
พะนอ	เก๊ดจ๊อด	ၵေတ်ၸိုတ်

พะเนิน	เล่ะด๊อกโฮน่ก	လေအ်ခုံက်ဖှော်
พะเนียง	กาวดอน	က်ခေုင်
พะพิง	เปี้ยะเตี๊ยะเปี้ยะต้าย	ဗဒဗအဲ
พะไล	เปร๊าะ	ပြအ်
พะวง	เกวิ้น	ဂွိင်
พะว้าพะวัง	เกวิ้นเกี๊ยะตะเมิก - ตู้ตะราว	ဂွိင်ဂတမုက်ဒုတရ်
พะอง	โฮน่ง	ဌောင်
พะอืดพะอม	จองปะรอง	စံင်ပရိုင်
พัก	จู้	ဍု
พักผ่อน	จู้เยิ่ม	ဍုယို
พักพิง	จู้เติ้ม	ဍုဒို
พักตร์	เมิก	မုက်
พัง	ลาด	လာ်
พัง (ช้าง)	เจินเบ้อะ	စိင်ဗြော
พังงา	ตอฮละเฮนี้	တဝ်သ္ဂသွေဝ်
พังผืด	จะลาน	စလာင်
พังพวย	คะมด	ခမတ်
พังพอน	เฮนี่ยะห์จ้าด	ဇှးဇာတ်
พังพาน	ยากโฮน่ก	ယိုက်ဒွော်
พังพาบ	เติ๊ดทะก๊อบ	တိက်ထကပ်
พัชนี	เฮนิด	ပ္ဂိက်
พัธสีมา	เฮมาะเนี่ยะมิ่ด	တှံနမိတ်
พัน (จำนวน)	เลี่ยะงิ่ม	လ္ဂိ
พัน (วงรอบ)	เปา	ပု
พันธนาการ	กรังเกิ้ก	ကြိုင်ဂုက်
พับ	ท้อบ	ထပ်
พับเพียบ	เกี้ยะโจ้ะทะเอมเต้ม	ဂဇအ်ထအေမ်ဒေမ်
พัวพัน	ฮนาวเรี่ย	သ္ဂရ်
พัสดุ	กรั้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
พาซื่อ	โธ่ปะแต๊ะห์	ခဝ်ပတေဟ်
พาไป	เปี๊ยกอา	ဗက်အာ

พากเพียร	เกิ้ดเกี้ยะจาน	ဂိုတ်ဂစာန်
พาชี	แขยี๊ะห์ (แชะห์)	ချေဟ်
พาณิช	พ้อกแฃ	ဖံက်သေဝ်
พาด	เลี่ยะบั๊ก	လဓက်
พาทย์	ป๊าด	ဗာတ်
พานพบ	เตี้ยะเปี๊ยะ	ဒဗ
พาย น.	กะเซ้า	ကသု
พาย ก.	ตุ้น	ဒုန်
พายเรือ	ตุ้นเกลิ้ง	ဒုန်ဍုင်
พ่าย	กยี๊ะ	ကျ
พายม้า	เกลิ้งเปี๊ยะเมี่ย	ဍုင်ဗမာ
พายัพ	เต้อห์เปี๊ยย่บ	ဒိုဟ်ဗာယပ်
พายุ	เกี้ยะเปิ้ด (กะเปิ้ด)	ဂဗိုတ်
พารา	เดิง	ဍုင်
พาล	เปี๊ยเลี่ยะ	ဗာလ
พำนัก	จู้	ဇူ
พิกล	เปลี้ยะห์ปักกะต๊อย	ဗြးပက္ကတိ
พิการ	จ้างตอยเลิ่ม	ဇိုင်တဲလို
พิกุล	เก๊ะห์	ကေဟ်
พิฆาต	ป๊าดทะปั๊ก	ဗာ်ထပက်
พิง	เตี้ยะล่าย	ဒလဲါ
พิณ	คะณะ	ခဏာ
พิณพาทย์	เที่ยะเปิ้นป๊าด	ဓဗိုန်ဗာတ်
พิถี	โกล้ง	ဂွံင်
พิถีพิถัน	จั้บด๊อบ	ဇပ်ဍုပ်
พินทุ	ปี๊นตุ้	ဗိန်ဒု
พินอบพิเทา	โจ๊ะซอ	ဇအ်သဝ်
พินาศ	ซอนเกรี้ยม	သုန်ဂြံါ
พิบัติ	ซอนปล้าก	သုန်ဗွိက်
พิพาท	ซ้อดกรั้ว	သေက်ဂြိ
พิภพ	ลาก	လိုက်
พิเภก (สมอ)	เมี่ยะเกลอ	မဂ္ဂို

พิมพ์	เปิ้ม	ဗို
พิมพ์ลายมือ	เดอเบ้อะตอย	ဍျိမ္ဘော်တဲ
พิมเสน	พุ่มเมี่ยะซอน	ဘုမ္မသိုန်
พิราบ	คะรับ	ခရာပ်
พิรุณ	ปรั้ว	ဗြိ
พิลาป	เปี๊ยะเอิ๊ดเปี๊ยะออ	ဗအိက်ဗအဝ်
พิลึก	เปลี้ยะห์ปักกะต๊อย	ဗွးပက္ကတိ
พิศวาท	คะโลงคะปอ	ခလောင်ခပဝ်
พิษ	กยี้	ဂျိ
พิษงู	กยี้ซุ่ม	ဂျိဗြံ
พิษหมาบ้า	กยี้เกลอปะเราะ	ဂျိကွ်ုပရအ်
พิษสุราเรื้อรัง	กยี้อะเรี่ยก	ဂျိအရက်
พี	เกร๊าะ	ကြော်
พี่เขย	เกาเยี่ย	ကောယ်
พี่ชาย	เกา	ကော
พี่น้อง	บั้วเต้ะ	မွဲဒေံ
พี่ป้าน้าอา	น่กน่ายซอยมู่	နော်နဲာသိမ့ူ
พี่สะใภ้	บั้วป้าย	မွဲဗဲာ
พี่สาว	บั้ว	မွဲ
พึงใจ	ปอนจ๊อด	ပေင်စိုတ်
พึงตา	เตี้ยะห์ม่ด	ဒးမတ်
พึ่ง	เปี๊ยะเตี๊ยะเปี๊ยะต้าย	ဗဒဗဒဲာ
พึ่งจมูกคนอื่นหายใจ	เยิ่มมุ่ห์เญี๊ยะห์ตะน๊อห์	ယိုမုပ်ဉးတဏာပ်
พึ่งลำแข้งตนเอง	เนี่ยะจ้างเนี่ยะตอย	နဖိုင်နတဲ
พื้น	ฮนอย	ကွိ့
พื้นความรู้	ปอนญา	ပဉာ
พุพอง	คะด๊อด	ခဥတ်
พุก (หนู)	ฮน้อยคะตอ	ကွိခတို်
พุง	เปิ้ง	ဗုင်
พุงพลุ้ย	เปิ้งกลุ้ย	ဗုင်ဂုဲ
พุ่ง	ทะปั๊ก	ထပက်

พุทธคุณ	กุ้นกยั๊จ	ဂုန်ကျာ်
พุทธปฏิมา	ปุ๊คเที่ยะมาร๊อบ	ဗုဒ္ဓမာရုပ်
พุทธศาสนา	ปุ๊คเที่ยะซาซะนา	ဗုဒ္ဓသာသနာ
พุทธศักราช	ปุ๊คเที่ยะซักกะรัด	ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ်
พุทธันดร	กอเตากอตอน	ကဝ်တူကဝ်တန်
พุทธาวาส	อะซำเพี่ย	အရှုံဘာ
พุทรา	ปะโต้	ပဒဝ်
พุ่ม	กะมอ	ကှ်ု
พุ่มม่าย	ฮมาย	ကှ်ာ
พุมเรียง	เฮนียงวอย	သွှင်ဝှဲ
พุ้ย	เกวี้ยะห์	ဂွး
พูด	ปรุ้	ဖြု
พูดเป็นต่อยหอย	ปรุ้กร้าก	ဖြုကြိုက်
พูดล้อเล่น	ปรุ้คะดุ๊ด	ဖြုခဍုတ်
พูน	ตะม๊อห์	ကှိုဟ်
เพกา	เกรี้ยงเอี๊ยก	ဂြင်အေက်
เพ่ง	เปี้ยะจัง	ဗစင်
เพชร	เปิ้ด	ဗိုတ်
เพชรหึง	เลี่ยะเปิ้ด	လဗိုတ်
เพ็ญ	ปอน	ပေင်
เพดาน	พะดาน	ဖဍာန်
เพ่นพ่าน	เลี่ยะเนี่ยงเลี่ยะโน่	လနင်လနောဝ်
เพนียด	คะรังเงิน	ခရိုင်စိင်
เพราะว่า	เตี้ยะเมี่ยนู่	ဒမာနူ
เพรียง	ปี้ลาก	ဗီလိုက်
เพรียว	เพรีย	ဖြေ်
เพล	เปิงตะงัว	ပုင်တှ္ဲ
เพลง	เกวี้ยก	ဒွက်
เพลาเกวียน	ริ่กวี	ရိကွီ
เพลิง	ปะมด	ပွတ်
เพลิน	มีบ	မိပ်
เพลีย	กวังกวุย	ကွိုင်ကွဲု

เพลี่ยงพล้ำ	เปล้ค	ဖွတ်
เพศ	ฮนิ่ห์เตร๊าฮนิ่ห์เปรี้ย	မှိုဟ်တြဲမှိုဟ်ဗြ
เพสลาด	กะจา	ကစာ
เพ้อ	ปรุ้ง่าย	ဖြုင့်ာ
เพ้อเจ้อ	ป๊อดตม	ပေက်တောမ်
เพาะ	กะล้อด	ကုတ်
เพิกเฉย	ป๊ะเอาแตมเอาญ้าด	ပအောတီအောညာတ်
เพิง	กะนาท้ะห์	ကဏာထး
เพิ่ม	เกี้ยะลั่งปะตอน	ဂလိုင်ပတိုန်
เพียง	ชะ	ဆ
เพียงนี้	ชะเนาะ	ဆဏာအ်
เพียงพอ	รุ่มกั๊บ	ရုံဂပ်
เพี้ยน	เปลี้ยะห์ป๊กกะต๊อย	ဗွးပက္ကတိ
เพียบ	เป้	ဗေဝ်
เพียร	เมี่ยเนี่ยะ	မာန
เพื่อ	กะเพ่อะ	ကဘိုအ်
เพื่อน	รั่ว	ရဲ
เพื่อนบ้าน	รั่วมั่วกวาน	ရဲမွဲကွာန်
เพื่อนฝูง	รั่วฟา	ရဲသွာ
แพ	พอง	ဖံင်
แพซุง	พองชุ	ဖံင်ဆု
แพลูกบวบ	พองตุ้น	ဖံင်ဒုန်
แพ้	กยี่ะ	ကျ
แพ้ท้อง	กยี่ะเปิ้ง	ကျဗုင်
แพ้ผม	กยี่ะซก	ကျသော်
แพ้ผัว	กยี่ะเกร๊าห์	ကျတြဲ
แพ้เมีย	กยี่ะเปรี้ย	ကျဗြ
แพ้รู้	แตมเอาเกี้ยะตั๊บ	တီအောဂတိုပ်
แพง	ดัง	ဍင်
แพงพวย	คะมด	ခမတ်
แพทย์	จาซอ	စာသဝ်
แพน	ปะร๊ะห์	ပရး

แพร	เปร้	ဖြေဝ်
แพร่	ประระห์	ပရုး
แพรก (หญ้า)	ขยัวเตี้ยะจิ๊บ	ချှဲဒဇိပ်
แพรวพราว	ปะเลีย	ပလေဲ
แพลง	กะล้อบ	ကလပ်
แพศยา	เปรี้ยกล้ายเจี๊ยะ	ဖြဲဂွဲဇ
แพะ	คะแบะ	ခဇေံ
แพะโลม	ปรุ้คะโลงคะปอ	ဖြုခလောင်ခပဝ်
โพ	ซั่ว	ဖြ
โพก	ทะเมิน	ထိုင်
โพง น.	เกี๊ยะล่าน	ဂလာင်
โพง ก.	ซัด	သာတ်
โพด (ข้าวโพด)	เซาะก้น	ဩသြဂန်
โพด (ข้าวโพด)	เมี่ยะคะโต้ะ	မခဒအ်
โพธิ	เป้อวที่	ဗောဓိ
โพธิญาณ	เป้อวที่ญ้าน	ဗောဓိညာန်
โพธิสัตว์	เป้อวที่ซ้อด	ဗောဓိသတ်
โพ้น	อิเต๊ะ	ဣတေအ်
โพรก	คลัน	ခွာင်
โพรง	กะโทง	ကထောင်
โพระดก	เกี๊ยะเจมตอโปร้ก	ဂဇေံတဝ်ဖြော်
โพลง	กะม้ะห์เคลีย	ကူးခွဲ
โพล้เพล้	จ้างซอฮัว	ဇိုင်သဝ်တှ်
โพสพ	เปี๊ยลั่ว	ဗလော်
ไพร	เกริ๊บ	ဂြိုပ်
ไพร่พล	โกนฮนาน	ကောန်ပွာန်
ไพร่ฟ้า	โกนเดิง	ကောန်ဍုင်
ไพรี	ซ้อดเตร๊า	သတြု
ไพล	เกี๊ยะนั่ว	ဂနဲ
ไพล่	เลี่ยะเนี่ยง	လနင်
ไพล่หลัง	เกลียงจ๊ะห์	ကွေင်စး
ไพศาข	วิ่ซาคะ	ဝိသာခ

ฟ

ฟ พยัญชนะตัวที่ ๓๑ ไม่ตรงกับอักษรมอญ

ฟก	ดู	ဍူ
ฟรี	มะห์มะห์	မးမး
ฟอก	กะปั๊ก	ကပိုက်
ฟอง	คะบ๊อห์	ခစိုဟ်
ฟองน้ำ	คะบ๊อห์ด๊จ	ခစိုဟ်ဍာ်
ฟอง (ไข่)	เมี่ยะ	မ
ฟ้อง	เลี่ยะเร่อะเจี๊ยะ	လရိုဟ်စ
ฟ่อน	จอน	စန်
ฟ้อน	เล่ห์	လေဟ်
ฝัก	คะปอยซอน	ခပိသြန်
ฝักข้าว	ปะรัก	ပရိုက်
ฝักทอง	คะปอย	ခပိ
ฟัก (กกไข่)	เกี๋ยะตับ	ဂဒပ်
ฟัง	กะลัง	ကလင်
ฟังขึ้น	กะลังตอน	ကလင်တိုန်
ฟังได้	กะลังเก้อะ	ကလင်ဂွံ
ฟังหูไว้หู	กะลังชะมั่วกะโต	ကလင်ဆမွံကတောဝ်
ฟัด	เที่ยะเวิ่น	ဓဝိင်
ฟัน (ใช้มีดฟัน)	ป๊าด	ဗာ်
ฟัน (ใช้เคี้ยว)	เงี่ยก	ငေက်
ฟันน้ำนม	เงี่ยกด๊จต๊อห์	ငေက်ဍာ်တဟ်
ฟันปลา	เงี่ยกก๊ะ	ငေက်ကာ
ฟันเฟือง	เงี่ยกก๊ะ	ငေက်ကာ
ฟันร่วง	เงี่ยกปร๊อห์	ငေက်ပြုဟ်
ฟันสี	เงี่ยกเฆ	ငေက်သေဝ်
ฟันหลอ	เงี่ยกคิ้บ	ငေက်ခိပ်
ฟั่น	บอน	ဓန်
ฟั่นเชือก	บอนเจิ้ก	ဓန်ဇုက်
ฟั่นเทียน	บอนฮนาน	ဓန်ပ္ဍာင်

ฟั่นเฟือน	กะเลินกะลาย	ကလိင်ကလၢႆ
ฟ้า	อะก๊ะห์	အကား
ฟ้าคะนอง	เที่ยะเก้อเที่ยะเริ่น	ဓဂ့်ဓရိင်
ฟ้าผ่า	เที่ยะเก้อต๊ะห์ปอน	ဓဂ့်တးပန်
ฟ้าร้อง	เที่ยะเก้อเที่ยะเริ่น	ဓဂ့်ဓရိင်
ฟ้าแลบ	เชปะเลป๊อก	ဆေဝ်ပလေဝ်ပံက်
ฟ้าหลัว	อะก๊ะห์เทิ่ม	အကားခိ
ฟาก	ฮนอย	ကို
ฟาก (แม่น้ำ)	ซัง	သင်
ฟาง	ช้อก	ဆံက်
ฟาง (ตาฟาง)	เลี่ยะลี่	လလိ
ฟ่าง	มาด	မာ်
ฟาด	กะป๊ก	ကပိုက်
ฟายมือ	เคลาะตอย	ခွအ်တဲ
ฟืน	โอ๊ะห์	အော့်
ฟื้น	กะเลียง	ကလေင်
ฟืม	เงียกเกี้ยะเรี่ยะห์	ငွေက်ဂရုး
ฟุ้ง	กลุ้	ၒု
ฟุ้งซ่าน	กะตาวกะตาน	ကတၥ်ကတာန်
ฟุบ	เมิบ	မိုပ်
ฟุ่มเฟือย	คะรุ่ยคะเรียก	ခရဲခရေက်
ฟู	ชอ	ဆိုဝ်
ฟูก	พุน	ဖုန်
เฟ้น	รุ่ย	ရဲ
เฟือง	เซีย	သေဲ
เฟื่องฟ้า	กาวจั๊กเคา	က်စကွ
เฟือน	กะเลินกะลาย	ကလိင်ကလၢႆ
แฟง	คะปอยเซาะ	ခပိသြော
แฟบ	เป๊ด	ပေတ်
ไฟ	ปะมด	ပွတ်
ไฟแช็ก	ชุด	ဆုတ်
ไฟลามทุ่ง	ยั่วทะป้าย	ယဲထဖဲ

ภ

ภ พยัญชนะตัวที่ ๓๒ ตรงกับ ဘ ในอักษรมอญ

ภพ	คะแต๊ะห์ต๊อย	ခတေဟ်တိ
ภมร	ทังซาย	ထိုင်သဲာ
ภยันตราย	ภั่วออนตะราย	ဘဲအန္တရဲာ
ภวตัณหา	เพี่ยะเวียะตอนฮนา	ဘဝတဏှာ
ภวัคร	เปริ้มเพี่ยะเวียก	ဗြိုဘဝဂ်
ภัคยาหาร	กะนะเจี๊ยะ	ကွစ
ภัย	พั่ว	ဘဲ
ภัสดา	เตร๊าห์	တြုံ
ภายนอก	เลียกเลียะเงี่ยะห์	လက်လ္ၚး
ภายใน	เลียกปะดอย	လက်ပ္ဍဲ
ภายหน้า	เกี้ยะต๊ะอา	ဂတအာ
ภายหลัง	ตู้ตะราว	ဒုတရ်
ภาระ	เติ้งซะจ้าง	ဒုင်သဇိုင်
ภารยา	เปรี้ย	ဗြဲ
ภารา	เดิง	ဍုင်
ภาวนา	เพี่ยเวียะเนี่ย	ဘာဝနာ
ภาษา	อะเร่	အရေဝ်
ภิกขาจาร	อั๊ดเจี๊ยะ	အာတ်စ
ภิกขุ, ภิกษุ	เลียะกยั๊จ	လကျာ်
ภิกษุณี	เลี่ยะกยั๊จเปรี้ย	လကျာ်ဗြဲ
ภุชงค์	นาค	နာ်
ภุมริน	ทังซาย	ထိုင်သဲာ
ภู	คะแต๊ะห์ต๊อย	ခတေဟ်တိ
ภูเขา	เต้อ	ဒို
ภูมี	เอกะรัด	ဓုကရာဇ်
ภูษา	เกลิ้ดยาด	ဂွိက်ယာတ်
เภตรา	เกลิ้ง	ဃုင်
เภรี	เที่ยะเปิ้น	ဓဖိုန်
เภสัช	เกี้ยะอุยวี่ยั่ว	ဂအဲုဝိယဲ
โภชนะ	เภ่อวเจิ้น	ဘောဇိုန်

ม

ม	พยัญชนะตัวที่ ๓๓ ตรงกับ မ	ในอักษรมอญ
มกุฎ มงกุฎ	เบ้อะก๊อด	မြောကိုတ်
มัฆวาน	เฮ่มินอิน	သိုအိန်
มงคล	เมียะเง่อ	မ္ဂုိ
มณี	เมียะเนิ่ด	မနိက်
มด	คะมด	ခုတ်
มดแดง	คะมดกะชาว	ခုတ်ကဆ်
มดตะนอย	คะมดอะกลอน	ခုတ်အကျောင်
มดเท็จ	ปะลีเจี๊ยะ	ပလီစ
มดลูก	ทะเกียง	ထကောင်
มตะ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
มท	เปี๊ยะบู	ဗရု
มธุ	ดั๊จซาย	ဍုဲသဲ
มธุปายาส	เปิงปะมน	ပုင်ပ္ဂန်
มธุรส	ดั๊จซาย	ဍုဲသဲ
มน	คะดอม	ခဍမ်
มนต์	เกี๊ยทา	ဂါထာ
มนเทียร	น่น	နန်
มนุษย์	เมี่ยะนิ่ห์	မ္ဂိဟ်
มโน	จ๊อด	စိုတ်
มยุระ	เมี่ยะราด	မရာ်
มรณะ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
มรดก	อายมาย	အဲမဲ
มรรคา	โกล้ง	ဂွံင်
มรรยาท	เตี๊ยะเก้ดปะวะ	ဒဂေတ်ပဝ
มรสุม	เกี๊ยะเปิ๊ดกยา	ဂဗိုတ်ကျာ
มรีจิ	ตะฮังตร้าย	တဟင်ဒြဲ
มฤค	บังตร้าย	ဇိုင်ဒြဲ
มล	กล๊อยคะดั๊ก	က္ဂိခဍက်
มลทิน	กล๊อยคะดั๊ก	က္ဂိခဍက်

มลังเมลือง	กะม๊ะห์เจี๋ยะห์	ကူးဖုး
ม่วง (สี)	เชิ้ด	ဆိက်
มวน	คะเมา	ခွော
มวนบุหรี่	คะเมาบ๊อก	ခွောခံက်
ม้วน	คะเมา	ခွော
ม้วนเสื่อ	คะเมาทะกอ	ခွောထကဝ်
มวย (ชก)	เลียกปลอย	လက်ပွဲ
มวย (ผม)	ซกทะก๊อด	သော်ထကတ်
ม้วย	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
มหรสพ	ปัว	ပေဲာ
มหันต์	เมี่ยะฮอนตะ	မဟန္တ
มหัสจรรย์	เปลี้ยะห์ปักกะต๊อย	ဗွဲးပက္ကတိ
มหา	เมียะฮา	မဟာ
มหาชน	เมียะฮาจ้น	မဟာဇန်
มหาชนก	เมียะฮาเจี้ยะเนียก	မဟာဇနက်
มหาชาติ	โธ่เลี่ยะงิ่มเกี้ยทา	ခဝ်လို့ကာထာ
มหาพน	โธ่คอนเกี้ยะเจมโฮนก	ခဝ်ခန်ဂစေံဇွော်
มหาภูต	ทาดปอน	ဓာတ်ပန်
มหาราช	โธ่คอนเรี่ยเจี้ยปอ	ခဝ်ခန်ရာဇာပဝ်
มหาวิทยาลัย	ตั๊กกะซอ	, တက်ကသို်
มหาศาล	กลั้งเกลี้ยง	ဂျိုင်ဂွင်
มหาสงกรานต์	อะต๊ะห์	အတး
มหาสมุทร	ฮมาซะมัด	မှာသ္ဒိတ်
มหาสาวก	เมียะฮาซาเวียะกะ	မဟာသာဝက
มหาหิงคุ์	งุ่	ငူ
มหิมา	โฮน่ก	ဇွော်
มเหสี	เกี้ยะเนียะกย๊จ	ဂွကျာ်
มอง	ร่ง	ရံင်
มอง	โกย็	ကျောဝ်
มอญ	ม่น	မည်
มอญเมืองไทย	ม่นเดิงเซม	မည်ဍုင်သေံ
มอด (แมลง)	กะมะ	ကွ

มอด (ไฟ)	เซี่ยะ	ဖြ
มอบ	อ๊อบ	အပ်
มอบหมาย	อ๊อบปรับ	အပ်ပြာပ်
มอมแมม	คะมอกคะแมก	ခမံက်ခမေက်
ม่อย	ม่ดจิ๋ห์	မတ်စိဟ်
มะกรูด	มะกร๊อด	မကြုတ်
มะกล่ำ	โปงเมด	ပေါင်မေတ်
มะกล่ำตาหนู	โปงมะ	ပေါင်မှ
มะกอกน้ำ	คะโมง	ခမောင်
มะขวิด	กวิ๊ด	ကွိတ်
มะขาม	เมี่ยงกล้น	မင်ဂွန်
มะขามเกราะ	เมี่ยงกล้นเป๊า	မင်ဂွန်ပု
มะขามเทศ	นำเพ่ด	ဏာံဘောတ်
มะขามป้อม	กะลอย	ကလို
มะขามเปียก	เมี่ยงกล้นบั๊กฮนำ	မင်ဂွန်ၜက်သွံာ
มะขามหวาน	เมี่ยงกล้นดั๊ด	မင်ဂွန်ဍာတ်
มะเขือ	คะโดง	ခဍောင်
มะเขือขื่น	คะโดงอ๊ะห์	ခဍောင်အး
มะเขือจาน	คะโดงตา	ခဍောင်တာ
มะเขือเทศ	คะโดงกะว้อด	ခဍောင်ကဝေက်
มะเขือพวง	คะโดงม่ดจาน	ခဍောင်မတ်စာင်
มะเขือเปราะ	คะโดงกะรบ	ခဍောင်ကရောပ်
มะเขือยาว	คะโดงจอง	ခဍောင်စံင်
มะเขือมอญ	บอยกะต้าด	ၜဲကဒာတ်
มะค่า	ชุเลี่ยะเงี่ยบกยั๊จ	ဆုလ္လာပ်ကျာ်
มะซ่าน	กะล้อด	ကလတ်
มะดัน	ปะเนม	ပနေမ်
มะเดื่อ	วิ่	ဝိ
มะตาด	คะเปร๊า	ခပြု
มะตูม	ปี้	ၜိ
มะนาว	ปะนาว	ပန်
มะปราง	เมี่ยะร่าน	မရာင်

มะพร้าว	ซ้อดเปรี้ย	သတ်ဖြ
มะพร้าวห้าว	ซ้อดเปรี้ยกรอง	သတ်ဖြကြိုင်
มะพลับ	เมิก	မုက်
มะพูด	ปะโล่ะ	ပလအ်ာ
มะเฟือง	คะอีลัง	ခအီလင်
มะไฟ	ฮะเรี่ย	ဟာရ်
มะม่วง	เกริ๊ก	ကြုက်
มะม่วงกวน	เกริ๊กคะกอ	ကြုက်ခကို
มะม่วงกะล่อน	เกริ๊กเยี่ยะ	ကြုက်ယ
มะม่วงทองดำ	เกริ๊กก๊อดจี	ကြုက်ကတ်စိ
มะม่วงพรวน	เกริ๊กตอบุน	ကြုက်တဝ်ဗုန်
มะม่วงมัน	เกริ๊กเกร๊าะ	ကြုက်ကြော
มะม่วงหิมพาน	เกริ๊กเดิงม่น	ကြုက်ဍုင်မည်
มะเมีย	แขยี่ะห์โต้ห์ปะมังฮนำ	ချေဟ်ဒ္ပွင်သ္နံာ
มะแม	คะแบ๊ะโต้ห์ปะมังฮนำ	ခဓေံဒ္ပွင်သ္နံာ
มะยม	ลอยลาน	လုံလာင်
มะระ	กะเว	ကဝေဝ်
มะระจีน	กะเวอะเจิ้ด	ကဝေဝ်အဇိက်
มะรีน	กะลี	ကလိ
มะรุม	คะนายเดิง	ခဏဲာဍုင်
มะเรื่อง	กะลา	ကလာ
มะโรง	ซุ่มโฮน่กโต้ห์ปะมังฮนำ	ဇြုဟ္မောဝ်ဒ္ပွင်သ္နံာ
มะละกอ	ก๊อดจี	ကတ်စိ
มะลิ	เมี่ยะเล่อ	မလိ
มะลิซ้อน	เมี่ยะเล่อท้อบ	မလိထပ်
มะลิลา	เมี่ยะเล่อเอิ๊ดจาน	မလိအိက်စာင်
มะแว้ง	คะโดงอ๊ะห์	ခဍောင်အး
มะเส็ง	ซุ่มด๊ดโต้ห์ปะมังฮนำ	ဇြုဍောတ်ဒ္ပွင်သ္နံာ
มักคุ้น	เกี้ยะเต้ะห์	ဂဒေဟ်
มักง่าย	ปะชะเชอ	ပဆဆို
มักได้	ญ้าดชะเก้อะ	ညာတ်ဆဂွ်
มักน้อย	แตมรุ่ม	တိရုံ

มักมาก	เล่อวเพี่ยะตำ	လောဘတို
มั่กขั้ก	เกร๊าะเท	ကြော်ထေဝ်
มั่งคั่ง	ซักพาก	သိုက်ဘိုက်
มั่งมี	ซัก	သိုက်
มังคุด	เมี่ยงกุ้ด	မင်ဂုတ်
มังสะ	พยุน (ชุน)	ဖျုန်
มัจจุ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
มัจจุราช	เฮมินเยิ่ม	သို့ယို
มัจฉริยะ	เกี้ยะปี้เกี้ยะเป้น	ဂဇိဂဇေန်
มัจฉา	ก๊ะ	က
มัชชะ	กรั้บเปี้ยะบู	ဂြပ်ဇရူ
มัชวิรัติ	ปายกรั้บเปี้ยะบู	ပဲဂြပ်ဇရူ
มัชฌิม	อะโต้	အဒေဝ်
มัด (ทำให้แน่น)	จอน	စန်
มัตถลุงค์	กลอนด๊อห์	ကြောင်ကှပ်
มัธยัสถ์	เจี๊ยะแตมม่งแตม	စတိမ်င်တိ
มัน	วุ่น	ဝုန်
มันเทศ	วุ่นดั๊บ	ဝုန်ကျိုပ်
มันนก	กวาย	ကွဲ
มันเสา	กวายคะย่าง	ကွဲခယိုင်
มัน (เป็นมัน)	กลอน	ကြောင်
มันสมอง	กลอนด๊อห์	ကြောင်ကှပ်
มัน (ใช้เรียก)	แด๊ะ	ဒှ်
มันนั่นแหละ	แด๊ะห์โก้ห์ระ	ဒှ်ဂှ်ရ
มั่นใจ	ปะแต๊ะห์จ๊อด	ပတောဟ်စိုတ်
มั่นเหมาะ	แดะห์ระ	ဒှ်ရ
มันไส้ หมั่นไส้	กลอนกร๊อด	ကြောင်ကြုတ်
มัว	เกล๊า	ကျု
มัว	เลี่ยะลี่	လလိ
มัวทำ	เที่ยะเมี่ยโกลน	မောကျောန်
มัวเมา	ทะบูทะบอน	ထရူထခေါင်
มัวหมอง	กล๊อยคะดั๊ก	ကွဲခဍုက်

มั่วสุม	ฮนาวเรี่ย	သွၼ်ရုံ
มัศยา	ก๊ะ	ၵႃ
มัสสุ	กะซกปาน	ၵသေႃပါင်
มา	เกลิง	ၵျွင်
มาก่อน	เกลิงกลา	ၵျွင်ၵွႃ
มากันกี่คน	เกลิงฮนิ่ห์มั่วจิ๊	ၵျွင်မွိဟ်မွဲစိ
มากันเยอะแยะ	เกลิงปะเลปะลอง	ၵျွင်ပလေဝ်ပလံင်
มาค้าง	เกลิงเติ้ม	ၵျွင်ဒိ
มาค้างกี่วัน	เกลิงเติ้มมั่วจิ๊ฮัว	ၵျွင်ဒိမွဲစိတွဲ
มาค้างคืน	เกลิงบั๊กเปี้ยะตอม	ၵျွင်ဓက်ဗတမ်
มาจาก	เกลิงนู่	ၵျွင်နူ
มาจากตลาด	เกลิงนู่กย๊า	ၵျွင်နူကျာ
มาจากไหน	เกลิงนู่ลอ	ၵျွင်နူလို
มาถึงเมื่อไร	เกลิงจั๊บชะโล่ะ	ၵျွင်စိုပ်ဆလအ်
มาถึงเมื่อกี้	เกลิงจั๊บนู่กลัง	ၵျွင်စိုပ်နူကွင်
มาถึงไหน	เกลิงจั๊บลอ	ၵျွင်စိုပ်လို
มาทำไม	เกลิงปะมุ่	ၵျွင်ပမု
มาเที่ยว	เกลิงว่อน	ၵျွင်ဝေင်
มาธุระ	เกลิงปะเมิ้ด	ၵျွင်ပိုက်
มาธุระอะไร	เกลิงปะเมิ้ดมุ่	ၵျွင်ပိုက်မု
มานี่ซิ	เกลิงอิเนาะจอม	ၵျွင်ဏွဴဏအ်စမ်
มานี่ก่อน	เกลิงอิเนาะกลา	ၵျွင်ဏွဴဏအ်ကွာ
มาพัก	เกลิงจู้	ၵျွင်ဇု
มาพักที่ไหน	เกลิงเติ้มอะลอ	ၵျွင်ဒိအလို
มาเมื่อกี้	เกลิงนู่กลัง	ၵျွင်နူကွင်
มาเมื่อไร	เกลิงชะโล่ะ	ၵျွင်ဆလအ်
มาหา	เกลิงกล้าย	ၵျွင်ဂွဲ
มาหาใคร	เกลิงกล้ายเญี้ยะห์เก้ย	ၵျွင်ဂွဲညဂိုဟ်
มาเอาของ	เกลิงเก๊ดกร๊บ	ၵျွင်ကေတ်ဂြပ်
มาเอาอะไร	เกลิงเก๊ดมุ่	ၵျွင်ကေတ်မု
ม้า	แขยี๊ะห์ (แช้ะห์)	ချေဟ်
ม้าลาย	แขยี๊ะห์ดั๊บ(แช้ะห์ดั๊บ)	ချေဟ်ဍုပ်

มาก	กลั้ง	ဂၠိုင်
มากไป	กลั้งอา	ဂၠိုင်အာ
มากมาย	กลั้งเกลี้ยง	ဂၠိုင်ဂၠင်
มากมายก่ายกอง	เก่อวเนี่ยะเก่อวน่ง	ဗောနဗောနံင်
มาฆะ	เมี่ยเฆี่ยะ	မာဃ
มาณวิกา	วุ่ด	၀ုတ်
มาตา	ย่าย	ယဲာ
มาตุคาม	ฮนิ่ห์เปรี้ย	မ္ၚိဟ်ဗြဴ
มาตุฆาต	เกี้ยะจ๊อดย่าย	ဂစိုတ်ယဲာ
มาน (โรค)	เปริ้น	ဗြိုင်
ม่าน	เตี้ยะเนิ่ด	ဒနိက်
มานพ	ปล้าย	ဗၠဲာ
มานะ	เมี่ยเนี่ยะ	မာန
ม้าม	กะต้าด	ကဒါတ်
ม่าย	กมาย	ကၟဲာ
มายา	จะนาย	စ္ၚဲာ
มาร	เมี่ย	မာ
มารผจญ	เมี่ยปะลำ	မာပလိ
มารหัวขน	เมี่ยกะตอโต้ห์	မာကတိုဒ်
มาราธิราช	ซะเมินเมี่ย	သ္မိမာ
มารค	โกล้ง	ဂၠံင်
มารดา	ย่าย	ယဲာ
มารยา	เตี้ยกจะนาย	ဒက်စ္ၚဲာ
มารยาท	เกี้ยเรี่ยะเวียะ	ဂာရ၀
มาลัย	กาวเจี้ยะม่น	ကဵဇမန်
มาลา	กาว	ကဵ
มาลาเรีย	ยั่วเกริ้บ	ယဲဂြိုပ်
มาลาเรีย	ยั่วโฟ่ห์คะตอ	ယဲဓှဟ်ခတဝ်
มาส	กี้เต๊า	ဂိတု
มิจฉา	เปลี้ยะห์	ဗၠး
มิด	ปล้ากแกล๊ะ	ဗၠိုက်ကၠေအ်
มิดชิด	เปลี้ยะห์ม่ด	ဗၠးမတ်

มิดหมี	โฮห์	ပောဟ်ပ်
มิตร	รั่ว	ရဲ
มิตรสหาย	รั่วฟ้า	ရဲသွာ
มินหม้อ	เกริ้นทะมาย	ငြိင်ထွဲ့
มิ้ม	ซายคะเน่ะ	သဲ့ခနေအ်
มี	นุ่ม	နွံ
มีกิน	นุ่มเจี๊ยะ	နွံစ
มีแก่	นุ่มกอ	နွံကို
มีแก่ใจ	นุ่มกอจ๊อด	နွံကိုစိုတ်
มีชื่อ	นุ่มเยี่ยะมุ่	နွံယှူ
มีชู้	เต้บเตร๊าทะกอย	ဒေပ်တြှိုထကဲ
มีเรือน	โต้ห์เจี๊ยะฮ้อย	ဒှ်စသိ့
มีเสียง	ก่ะยาน	ကျာန်
มีหน้ามีตา	นุ่มเมิกนุ่มม่ด	နွံမုက်နွံမတ်
มีอันจะกิน	นุ่มเจี๊ยะ	နွံစ
มีอันเป็น	กล้ายโต้ห์อา	ဂွဲ့ဒှ်အာ
มีอายุ	อะเยิกเกลิ้น	အယုက်ဂွိင်
มีด	บุน	စုန်
มีดโกน	บุนซก	စုန်သော်
มีดดาบ	เซี่ยง	ဖြင်
มีดตอก	บุนลาดชา	စုန်လာ်ဆာ
มีดโต้	บุนปอง	စုန်ပံင်
มีดพก	บุนเฮนิ่น	စုန်ဂွိင်
มีดพับ	บุนคะดั๊บ	စုန်ခဍိုပ်
มีดบาง	บุนกรอย	စုန်ကြိ
มีดหวด	บุนวั้ด	စုန်ဝှာတ်
มึง (ผู้ชาย)	เบี้ยะ	မှ
มึง (ผู้หญิง)	เบ้ย	မှိ
มึงวาพาโวย	ปะเลปะลอง	ပလေဝ်ပလံင်
มึน	ต้อน	ဒေင်
มึนงง	ต้อนเงิ่ง	ဒေင်ငှ
มึนชา มึนตึง	ต้อนเล่อว	ဒေင်လော

มึนเมา	เปี้ยะบูเปี้ยะบอน	ဗရူဗေခင်
มืด	กลุ้	ၵျ
มืดค่ำ	กลุ้เกลี้ยก	ၵျၵျက်
มืดแปดด้าน	กลั๊กบ๊อด	ကွက်ေက်ာ
มืดฟ้ามัวดิน	ต๊อยกลุ้	တိၵျ
มืดมน	กลุ้บ๊อด	ၵျေကာ်
มืดมัว	กลุ้เทิ่ม	ၵျမှိ
มืดหน้า	ม่ดกลุ้	မတ်ၵျ
มือ	ตอย	တဲ
มือกาว	ตอยดั๊งเดอ	တဲၶုၺ်ၶျ
มือเก่า	ตอยตะเรม	တဲတရေမ်
มือขวา	ตอยเปิง	တဲပုင်
มือขึ้น	ตอยตอน	တဲတိုန်
มือแข็ง	ตอยเลี่ยะเง่อห์	တဲလ္ဂိုဟ်
มือตก	ตอยจิ๊ห์	တဲစိဟ်
มือเติบ	เอาแตมเก้อห์	အောတဳဂိုဟ်
มือบอน	ต๊อยกล้าน	တဲၵွာန်
มือเบา	ตอยซา	တဲသာ
มือไม่ถึง	ตอยเอาจั๊บ	တဲအောစိုပ်
มือลิง	ตอยฮนอย	တဲကွဲ
มือไว	ตอยปร๊อห์	တဲပြဟ်
มือสี	ตอยเซ	တဲသေဝ်
มือหนัก	ตอยซ่าง	တဲဖြိုင်
มืออ่อน	ตอยดอน	တဲတိုန်
มื้อ	เวี่ย	ဝါ
มุ	เกี้ยะจาน	ဂစာန်
มุก	เกวี้ย	ၷ္ၵာ
มุกโขโลกนะ	ญ้าดกอเมิก	ညာတ်ကိုမုက်
มุง (ปิด)	กะมอย	ကွို
มุง (รุม)	ป้าง	ဗိုင်
มุ่ง	ปะเงาะ	ပ္ငေါ
มุ้ง	กะนาว	ကွ်

มุจลินท์	ฮนอมกะเติ๊ก	တွံကတုက်
มุด	เกลิ้ก	ၵုၵ်ႉ
มุดหัว	เทียะเลิกตั๊บ	လုၵ်ၵျိုပ်
มุทะลุ	เมี่ยะเน่อวกั๊ด	မၼေႃၵၢတ်
มุทิตา	มุ่ติ้ตา	မုဒိတႃ
มุทุ	ดอนตั๊ด	ၶိုၼ်ၶွတ်
มุ่น	ทะก๊อด	ထၵတ်
มุบมิบ	แตมเก๊ดเญี้ยะห์บา	တီၵေတ်ၺးႁႃ
มุสา	กะลี	ၵလီႈ
มุสาวาท	ปรุ้กะลี	ပြုၵလီႈ
มูก	คะโม	ၶမွၵ်ႈ
มูตร	ดั๊จฮนอม	ၶၢဝ်ၼမ်
มู่ทู่	บั้ม	ႁိူ
มู่ทู่	คะญ้อด	ၶၺွၵ်ႈ
มูล	ตอม	တမ်
มูลนิธิ	เนิ่งนิธิ่	ၼုင်ၼိဓိ
มูลค่า	งุ่ห์	ငူ
มูล (ขี้)	เอิ๊ด	ဢိၵ်ႈ
เมขลา	เมี่ยะนี่คะลา	မၼီၶလႃ
เมฆ	ม่ดปรั้ว	မတ်ပြူ
เมฆคลุ้ม	ม่ดปรั้วเชิ่บ	မတ်ပြူၽိုပ်
เม็ด	เมียะ	မ
เม็ดฝน	เมียะปรั้ว	မပြူ
เม็ดละมุด	เมียะแก๊ะ	မၵေဢ်
เมตตา	ชันดูซ้อด	ၸၢၼ်ၶျူသတ်
เมตไตรย์	กยั๊จอะร้อยยะ	ၵျၢဝ်ဢရိယျ
เมถุน	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ၵေတ်ၺးထၵၢဢ်
เมโท	กลอน	ၵွၢင်
เมทนีดล	คะแต๊ะห์ต๊อย	ၶတေႁ်တိ
เม่น	กะเลี่ยง	ၵလေင်
เม้ม	คะมิ้บปาน	ၶမိပ်ပါင်
เมรัย	ดั๊จเปี๊ยะบู	ၶၢဝ်ၿရူ

เมรุ	ฮ้อยจะนอง	သို္ဗစွံင်
เมล็ด	เมี่ยะ	မ
เมล็ดข้าว	เมี่ยะเซาะ	မသြော်
เมล็ดถั่ว	เมี่ยะบอย	မဓဲ
เมล็ดถั่วเมือก	เมี่ยะบอยกะต้าด	မဓဲကဒါတ်
เมา	เปี้ยะบู	ဗရူ
เมากัญชา	เปี้ยะบูเกี่ยง	ဗရူဘင်
เมาน้ำตาล	เปี้ยะบูดั๊งตา	ဗရူဍာ်တာ
เมามาย	เปี้ยะบูตะชู	ဗရူတဆူ
เมาเหล้า	เปี้ยะบูอะเรียก	ဗရူအရက်
เมาอำนาจ	เปี้ยะบูอะเว่อ	ဗရူအဝ်ာ
เม่า (แมง)	กะมะกรุ้น	ကူဂြုန်
เมาะ	เบ๊าะ	ဓအ်
เมาลี	คะตั๊บตา	ခတိုပ်တာ
เมิน	เอาปะกา	အောပကာ
เมีย	เปรี้ย	ဗြဲ
เมียน้อย	เปรี้ยด๊ด	ဗြဲဍောတ်
เมียหลวง	เปรี้ยโฮน่ก	ဗြဲဇ္ဍော်
เมื่อ	นู่	နူ
เมื่อก่อน	ละกลา	လက္ဍာ
เมื่อกี้	นู่กลัง	နူကၠုင်
เมื่อเช้า	นู่เกี๊ยะเยี่ยะห์	နူဂယး
เมื่อวาน	นู่กะแนะ	နူကနေအ်
เมือก	คะลิน	ခလိန်
เมือง	เดิง	ဍုင်
เมืองเก่า	เดิงตะเรม	ဍုင်တြေံ
เมืองเชียงใหม่	เดิงเจี้ยงฮมาย	ဍုင်ဇၚ်မှဲာ
เมืองไทย	เดิงเซม	ဍုင်သေံ
เมืองนอก	เดิงเลี่ยะเงี่ยะห์	ဍုင်လ္ဍး
เมืองพริบพรี	เดิงเปรี้ยะเปร้	ဍုင်ဗြဲဗြေဝ်
เมืองราชบุรี	เดิงปร้าดเปร้	ဍုင်ဗြာတ်ဗြေဝ်
เมืองลพบุรี	เดิงเลียะเว่อว	ဍုင်လဝေါ

เมืองสมุทรสาคร	เดิงเยี่ยฮอน	ၛူင်ယာဟောင်
เมืองเหนือ	เดิงเลี่ยะเตา	ၛူင်လတူ
เมื่อย	กวัง	ကွိုင်
เมื่อยปาก	ขย๊อดปาน (ช้อดปาน)	ချိုတ်ပါင်
เหมือดคน	กลอมกุ้น	ကွမ်ဂုန်
แม่	ย่าย	ယဲာ
แม่กระได	เบ้อะกะนัน	မွဲာကွိန်
แม่กุญแจ	เบ้อะปะน้อก	မွဲာပွံက်
แม่ครัว	ตะมมเปิง	တမံာပုင်
แม่คงคา	เต้เวี่ยะตาว่บี	ဒေဝတ်ဗိ
แม่ค้า	พ้อกแซ	ဖံက်သေဝ်
แม่ทัพ	เปื่อฮนาน	ဗိုပ္ဓာန်
แม่เตาไฟ	เบ้อะพาว	မွဲာဖ်
แม่ธรณี	เปี๋ยต๊อยซุนเที่ยะรี่	ဗ်တိသုန္ဓရီ
แม่นม	ย่ายต๊อห์	ယဲာတဟ်
แม่น้ำ	บี	ဗိ
แม่บ้าน	ตะละฮ้อย	တ္ဍသို
แม่เบี้ย	ยากโฮน่ก	ယိုက်ဒှော်
แม่พิมพ์	เปิ้ม	ဗို
แม่ม่าย	เปรี้ยฮมาย	ဗြိကွဲာ
แม่ย่านาง	เต้เวี่ยะตาวเกลิ้ง	ဒေဝတ်ဂ္ဍင်
แม่เลี้ยง	ย่ายฟาม	ယဲာသွို
แม่สื่อ	คะตอน	ခတောင်
แม่อยู่หัว	เกี้ยะเนี่ยะกยั้จ	ဥကျာ်
แม่เหล็ก	กะซอยปร้าง	ကသဲဗြိုင်
แม้	ชะ	ဆ
แมง	กะมะ	ကုံ
แมงกระชอน	กะมะกะนาย	ကုံကွဲာ
แมงกุดจี่	กะมะเปลาเอิ๊ด	ကုံပ္ဍောအိက်
แมงช้าง	กะมะชุด	ကုံဆုတ်
แมงดา	กะมะเปรียงตู้	ကုံပြေင်ဒူ
แมงปอ	กะมะเฮนียงวอย	ကုံသွေင်ဝုဲ

แมงป่อง	กะมะอะเยี่ย	ကူအယ်
แมงมุม	กะมะเยี่ยพัง	ကူယ်ဖိုင်
แมงคาเรือง	ซา	သာ
แมงลัก	ว่านคะแจ๊ะ	ဝါင်ခစေအ်
แม่นยำ	คะแตมเตี้ยะห์	ခတီဒး
แมลง	กะมะ	ကူ
แมลงทับ	กะมะเฮโฮง	ကူဟောဝ်ဟောင်
แมลงวัน	รุ่ย	ရုဲ
แมลงวันหัวเขียว	รุ่ยเกวี้ยง	ရုဲဂွင်
แมลงสาบ	กะมะคะเต้ะ	ကူခဒေအ်
แมลงหวี่	โฮม่ง	မှောင်
แมว	เกี้ยะกั้ว	ဂဂဲ
แมวเหง่า	เกี้ยะกั้วโฮม่	ဂဂဲမှောဝ်
แมวเซา	ซุ่มซะปุ้ย	ဖြုံသဗုဲ
แมะ	เปี้ยะเตี้ยะ	ဗဒ
โม่	เปี้ยะว้อห์	ဗဝှိုဟ်
โม้	กย๋าเจี๊ยะ	ကျာစ
โมกมัน	ฮนอมดั๊จต๊อห์	တွံဍုဝ်တဟ်
โมกโคก	คะอุ๊ห์	ခအုဟ်
โมง	อะเคิน	အခိင်
โมทนา	เม่อวเตี้ยะเนี่ย	မော့ဒနာ
โมเม	ปะลองบ้อง	ပလံင်မွံင်
โมหะ	เม่อวฮะ	မောဟ
โมโห	เทีย	ထဲ
ไม่	เอา	အော
ไม่	เห้อะ	ဟွံ
ไม่กล้า	เอาก้ง	အောဂံင်
ไม่กิน	เอาเจี๊ยะ	အောစ
ไม่เข้ายา	เอาลุ๊บเกี้ยะอุย	အောလုပ်ဂအုဲ
ไม่ค่อยดี	เอามีดค๊อห์	အောမိတ်ခိုဟ်
ไม่เคย	เอาเกียง	အောကေင်
ไม่ชอบ	เอาเตี้ยะห์จ๊อด	အောဒးစိုတ်

ไม่ช้า	เอาเชี่ย	အောဈှာ
ไม่ใช่	เอาเซียง	အောသေင်
ไม่ใช่ขี้ไก่	เอาเซียงเอิ๊ดจาน	အောသေင်အိက်စာင်
ไม่ใช่ฝีมือหรือ	เอาเซียงตอยฮา	အောသေင်တဲဟာ
ไม่ใช่อย่างนั้น	เอาเซียงญู้งโก้ห์	အောသေင်ညုံင်ဂှ်
ไม่ดูคำดูดี	เอาปะกอนกา	အောပကောင်ကာ
ไม่เต็มเต็ง	เกร๊าะๆกรอนๆ	ကြအ်အ်ကြေင်င်
ไม่ถูกโรคกัน	เอาเตี๋ยะยั่ว	အောဒးယဲ
ไม่ทัน	เอาเกี๋ยะตั๊บ	အောဂတာပ်
ไม่ฟังเสียง	เอากะลังเลียกเต๊ะ - เลียกเนาะ	အောကလင်လက်တေအ် လက်နအ်
ไม่มีวันเสียละ	โต้ห์อาเอาเก้อะ	ဒှ်အာအောဂွံ
ไม่รู้	เอาแตม	အောတိ
ไม่รู้หัวนอนปลายตีน	ปอเม่เกลิง	ပဝ်မေဝ်ကျုင်
ไม่รู้อีโหน่อีเหน่	เอาแตมปะเราปะรา	အောတိပရျုပရာ
ไม่ลงโบสถ์กัน	เอาเตี๋ยะห์เญี๋ยะห์ - ทะเกาะ	အောဒးညးထကအ်
ไม่สู้	เอาเมิ่ด	အောမိက်
ไม่เห็นน้ำตัดกระบอก	เอาเชอดั๊จป้าดดอน	အောဆိုဥဝ်ဗဝ်ဍေင်
ไม่ให้	เอากอ	အောကိ
ไม่เอา	เอาเก๊ด	အောကေတ်
ไม้	ชุ	ဆု
ไม้กระท้อน	ชุตอ	ဆုတိ
ไม้กระทุ่ม	ชุซะ	ဆုသ
ไม้กวาด	กะโม้ห์	ကွဟ်
ไม้ก้านเหลือง	ชุปราว	ဆုပြဲ
ไม้ใกล้ฝั่ง	กร๊อบขย็อด	ကြပ်ချိုတ်
ไม้ขีดไฟ	โกนคะรักปะมด	ကောန်ခရက်ပွတ်
ไม้ขี้เหล็ก	ชุเปี๊ยคัด	ဆုဗာခာတ်
ไม้ขนุน	ชุปะน้อห์	ဆုပ္ဍဟ်
ไม้คาง	ชุกะซอห์	ဆုကသိုဟ်
ไม้คูน	ชุกะตอ	ဆုကတိ

ไม้งิ้ว	ชุเกริ๊ด	ဆုကြိက်
ไม้จันทัน	ชุจ้างจาน	ဆုဖိုင်စာင်
ไม้จิก	ชุกะเติ๊ก	ဆုကတုက်
ไม้ฉนวน	ชุกลอมท้อบ	ဆုကွမ်ထပ်
ไม้เช็ดก้น	คะเร่อะ	ခရိအ်
ไม้แดง	ชุปราน	ဆုပြာန်
ไม้ตะเคียน	ชุแกว๊ะห์	ဆုကွေဟ်
ไม้ตะแบก	ชุฮะนี่	ဆုဟနီ
ไม้ตาล	ชุตา	ဆုတာ
ไม้ตีพริก	ริ่บั๊ก	ရိစိုက်
ไม้เท้า	เล่ะคะจุน	လေံခစုန်
ไม้บรรทัด	เล่ะตั๊กโฮนน	လေံတက်ပွာန်
ไม้บุนนาค	ชุฮนุ่	ဆုဂှူ
ไม้ปีบ	ชุเกวีย	ဆုကွဲ
ไม้พาย	กะเซ้า	ကသု
ไม้มะขาม	ชุเมี่ยงกล้น	ဆုမင်ဂွန်
ไม้มะเดื่อ	ชุวิ่	ဆုဝိ
ไม้มะม่วง	ชุเกริ๊ก	ဆုကြူက်
ไม้ยาง	ชุเที่ยะย่าน	ဆုယောင်
ไม้เรียว	เล่ะคะเม็ด	လေံခွေတ်
ไม้ลิงงอ	ชุกน็อยเยี่ยม	ဆုကွူယံာ
ไม้วา	เล่ะพิห์	လေံဖိဟ်
ไม้สวอง	ชุกะเจ	ဆုကစေဝ်
ไม้สอย	เล่ะกล้ง	လေံဂွံင်
ไม้สะเดา	ชุแฮลม	ဆုသွီ
ไม้สัก	ชุกละ	ဆုကွ
ไม้สั้นไม้ยาว	เล่ะเกล้ะเล่ะเกลิ้น	လေံဂွေအ်လေံဂွိင်
ไม้หมอน	กะนี่	ကနီ
ไม้หึ่ง	โตงนาน	တောင်နာင်
ไมยราบ	คะมักเต้อ	ခမက်ဒို

ย

ย พยัญชนะตัวที่ ๓๔	ตรงกับ ယ	ในภาษามอญ
ยก	เยี่ย	ယာ
ยกครู	เลี่ยะโง่อะจา	အငှ်ဝအစာ
ยกเค้า	เตี๊ยะห์ปะล้อด	ဒးပလတ်
ยกทัพ	เจี๊ยกฮนาน	ဇက်ပ္ဍာန်
ยกนิ้ว	เยี่ยเบ้อะตอย	ယာမ္ဍောတဲ
ยกมือ	เยี่ยตอย	ယာတဲ
ยกยอ	เติ้งก๊อกเยี่ย	ဒုင်ကံက်ယာ
ยกย่อง	เยี่ยปะตอน	ယာပတိုန်
ยกให้	กอ	ကို
ยกน	เกร้อะห์	ဂြိုဟ်
ยถากรรม	ซุดซะโต้ห์อา	သုတ်သဒ္ဒ်အာ
ย่น	คะโญ้ะ	ခညအ်
ย่นย่อ	คะดอน	ခဍုန်
ยมราช	ซะเมินเยิ่ม	သ္ဂိုယို
ยล	เกี้ยะมี่	ဂမိ
ยวง	กะโม	ကျောဝ်
ยวน	ยน	ယျောန်
ยวนยี	กะตอเมี่ยะเน่อว	ကတ်ုမနော
ยโส	เจ๊าะเจี๊ยเก๊า	စွံဇကု
ยอ (ต้นไม้)	กะโญ้ะ	ကညအ်
ยอ (ยกย่อง)	เยี่ยปะตอน	ယာပတိုန်
ยอ (เครื่องมือหาปลา)	ก๊อกเยี่ย	ကံက်ယာ
ยอแสง	ฮัวซอ	တ္ဂဲသဝ်
ย่อ	คะดอน	ခဍုန်
ยอก	กะล้อบ	ကလပ်
ยอกย้อน	คะต๊ะห์อาคะต๊ะห์เกลิง	ခတးအာခတးက္ဂုင်
ยองๆ	เกี้ยะโจ้ะคะจุ้น	ဂဇအ်ခဇုန်
ย่อง	ย่น	ယောန်
ย่องเบา	กล้กเจี๊ยะ	ဂှ်က်စ

ยอด	กะนด	ကွောတ်
ยอดคน	กะนดฮนิ่ห์	ကွောတ်မွိဟ်
ยอน	ทะปั๊ก	ထပက်
ย้อน	คะต๊ะห์	ခတး
ยอม	ปะเปี๊ยก	ပဗက်
ย่อม	ด๊ด	ဍောတ်
ย่อมเยา	งุห์ตอน	ငှုဟ်တန်
ย้อม	โพยึน (โชน)	ဖျောန်
ย้อมใจ	โพยึนจ๊อด (โชนจ๊อด)	ဖျောန်စိုတ်
ย่อย	พะด๊อด	ဖဍိုတ်
ย่อยยับ	ฮล้อดฮลอง	သ္ဂေက်သ္ဂံင်
ย้อย	โฟ่	ဖွောဝ်
ยักยอก	กะเนิกเที่ยะเลิก	ကနုက်ဓလုက်
ยักย้าย	ปะแลเที่ยะม่ง	ပလေဝ်ဓမံင်
ยักษ์	ปะก๊อห์	ပကိုဟ်
ยั้ง	เต้อะ	ဒိုအ်
ยั่งยืน	เติ้ง	ဒုင်
ยัด	เชาะ	ဆအ်
ยัด	จุ๊ด	စုတ်
ยัดเยียด	เป๊ด	ဗေတ်
ยัน	เกี๋ยะเร่อห์	ဂရိုဟ်
ยันต์	ย่น	ယန်
ยับ	ป๊อบ	ဓပ်
ยับเยิน	ทะญ้อดทะญอง	ထညောက်ထညံင်
ยับยั้ง	ปะเต้อะ	ပဒိုအ်
ยับยั้งชั่งใจ	เต้อะคิ่ด	ဒိုအ်ဃိတ်
ยั่ว	โช้ะ	ဆအ်
ยั่วเย้า	ปรุ้โช๊ะ	ပြုဆအ်
ยา	เกี้ยะอุย	ဂအဲ
ยาเขียว	เกี้ยะอุยเลียะจ๊อก	ဂအဲလစံက်
ยาเขียวใหญ่	เกี้ยะอุยง่าน	ဂအဲင္ဂာန်
ยาฉุน	เกี้ยะอุยป๊อก	ဂအဲဓံက်

ยาธาตุ	เกี้ยะอุยทาด	ဂအဲ့ဓာတ်
ยานัตถุ์	นุ่ห์	နှပ်ဟ်
ยาพิษ	เกี้ยะอุยกยิ้	ဂအဲ့ဂျိ
ยาเรือ	ลกเกลิ้ง	လံက်ဂျင်
ยาสลบ	เกี้ยะอุยเวิ่ด	ဂအဲ့ဝိုတ်
ยาเส้น	เกี้ยะอุยบ๊อก	ဂအဲ့ဗံက်
ยาหม้อ	เกี้ยะอุยทะมาย	ဂအဲ့ထွဲာ
ย่า	อิต๊อห์	ဍွတဟ်
ย่าทวด	อิเนียก	ဍွနက်
ยาก	วาด	ဝါတ်
ยากแค้น	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဍောက်
ยากจน	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
ยากเย็น	วาดปะเทาะ	ဝါတ်ပထော်
ยากไร้	ออนโกล	အောင်ကြောဝ်
ยาง (นก)	ป๊อก	ပံက်
ยาง (ต้นไม้)	ชุเที่ยะย่าน	ဆုဓယာင်
ยาง (เหนียว)	คะบ๊อด	ခဗိုတ်
ยางบอน	ชิมจิ้ม	ဆိဇိ
ยางอาย	เกี้ยะเวียะ	ဂဝ
ย่าง	ปะราน	ပရာင်
ย่าง (ก้าว)	เกี่ยม	ဂံ
ยาจก	เที่ยะเลี่ยงเจี๊ยะ	ဓလင်စ
ยาตรา	กวั๊ด	ကွာ်
ยาน	กะโน่ะ	ကနအ်
ยานคาง	เที่ยะเจี้ยกร่มซาน	ဓဇက်ရမျာင်
ย่านพาโหม	ชุดเกลอ	ဆုတ်ကျို
ย่านาง	ตะน๊ะห์เลี่ยง	တွလင်
ยาม (เฝ้า)	เมี่ยงกัง	မင်ကင်
ยาม	อะเคิน	အခိင်
ย่าม	ทัง	ထိုင်
ย่ามใจ	เก้อะจ๊อด	ဂွံစိုတ်
ยาย	อีต๊อห์	ဍွတဟ်

ย้าย	ปะแลเตี้ยะม่ง	ပလေဝ်ဒမံင်
ยาว	เกลิ้น	ဂွိင်
ยาวบั่นสั้นต่อ	เกลิ้นเก้อะเกี้ยะเล่ะ -	ဂွိင်ဂွံဂလေအ်ဂွေအ်
	เกล้ะอ๊อดกะซ้อบ	အိုတ်ကသပ်
ยาสูบ	เกี้ยะอุยบ๊อก	ဂအဲ့ဝံက်
ยำ	ป๊อด	ပေက်
ยำเกรง	กญาตา	ကဍာတာ
ย้ำ	กะชอน	ကဆိုန်
ย่ำยี	เบ๊ดเจ๊ยะ	ဓေတ်စ
ย่ำแย่	เติ้งเอาม่าน	ဒုင်အောမာန်
ยิง	ปอน	ပန်
ยิงฟัน	ตะเง้กเง่ก	တေ္ငက်ငေ္ငက်
ยินดี	ปอนจ๊อด	ပေင်စိုတ်
ยินยอม	เปี้ยกจ๊อด	ဗက်စိုတ်
ยิ้ม	อิม	အီ
ยิ้มกริ่ม	อิมคะมม	အီခ္ဍောမ်
ยี	ชอน	ဆိုန်
ยี่	บา	ၜါ
ยี่สิบ	บาโจ๊ห์	ၜါစှော်
ยึดครอง	ปัง	ပိုင်
ยึดเหนี่ยว	เปี้ยะเตี้ยะเปี้ยะต้าย	ဗဒဗဒဲါ
ยืน	ทะตาว	ထတ်
ยืนยาม	เมี่ยงกัง	မင်ကင်
ยื่น	เติ้ง	ဒုင်
ยืม	เกี้ยะเล่ะ	ဂလေအ်
ยืมจมูกคนอื่นหายใจ	เกี้ยะเล่ะมุ่ห์เญี้ยะห์เยิ่ม	ဂလေအ်မုဟ်ညးယို
ยื้อ	ปลอง	ပွံင်
ยุ	ทาว	ထဴ
ยุแยงตะแคงรั่ว	เที่ยะเจิ๊กเที่ยะลู่	ခစုက်ခလူ
ยุค	อะเคินอะคา	အခိင်အခါ
ยุคล	บา	ၜါ
ยุง	เกี้ยะมิ่ด	ဂမိတ်

ยุ่ง	ทุยทอง	ထုံထံင်
ยุ่งเหยิง	ทุยเที่ยะรุ่ย	ထုံရှုံ
ยุ้ง	ฮัง	ဟင်
ยุงปัด	กะโมห์	ကမဟ်
ยุติ	เต้อะ	ဒိအ်
ยุทธ์	ฮนาน	ပွာန်
ยุทธหัตถี	เปี๊ยะตั๊กเลี่ยะเตา -	ဗတိုက်လဝ်တူ
	เก๊าะเจิน	ကအ်စိင်
ยุบ (แบน)	เป๊ด	ပေတ်
ยุ่ย	ชอ	ဆို်
ยุว	ปลัง	ပ္ဍိုင်
ยู่	คะญ้อด	ခညောက်
ยูง (นก)	เมี่ยะราด	မရာ်
เย็ด	ต๊อก	တံက်
เย็น (เวลา)	ซอฮัว	သဝ်တ္ဍံ
เย็น (ความเย็น)	บ๊อห์	ခိုဟ်
เย็นใจ	บ๊อห์จ๊อด	ခိုဟ်စိုတ်
เย็นเยือก	บ๊อห์ก้ก	ခိုဟ်ဂံက်
เย็บ	เจิ้น	ဇိင်
เย้ย	ปรุ้เชดเปล้ด	ပြုဆောတ်ဗွေတ်
เย่อหยิ่ง	เจ๊าะเจี๋ยะเก๊า	စွံဇကု
เยอะแยะ	กลั้งเกลี้ยง	ဍိုင်ဂ္ဍင်
เย้า	คะคุ๊ด	ခဍုတ်
เย้าแหย่	คุ้ด	ခုတ်
เยาะ	ปะปะแระ	ပပရော်
เยิน	คะญ้อด	ခညောက်
เยิ่นเย้อ	เที่ยะเจี๋ยกเที่ยะจุ้ย	ဓဇက်ဓဇုံ
เยินยอ	เทาปะตอน	ထောပတိုန်
เยิ้ม	จิ้ม	ဇိ
เยี่ยม	เฮมิก	သ္ဂုက်
เยี่ยมเยียน	ฮมานปะรัง	သ္ဂာန်ပရိုင်
เยี่ยมยอด	ค้อห์ปรอย	ခိုဟ်ပြ

เยี่ยว	คั๊จฮนอม	ချင်ဏှမ်
เยียวยา	วี่ปะรา	ဝိပရာ
เยื่อ	โฮลน	လှော်န်
เยือกเย็น	บ๊อห์ซ๊อห์	စိုဟ်သိုဟ်
เยื้อง	คะเอียง	ခအောင်
เยือน	ฮมานปะรัง	သွာန်ပရိုင်
แย่	เป้	ဗေဝ်
แยก	ประ้ะห์	ပရး
แยกเขี้ยว	ตะเงี้ยกเงี่ยก	တွေက်ငွေက်
แยง	โชะ	ဆအ်
แย่ง	ปลอง	ပ္ဂိုင်
แย้ง	ตาตอย	တာတဲ
แย้ม	คะมม	ခမောံ
แยแส	ปะกา	ပကာ
โย้	คะเอียง	ခအောင်
โยก	คะราก	ခရိုက်
โยกเยก	ชีคะร่าน	ဆီခရာင်
โยคี	อิซ้อย	ဣသိ
โยง	กรั้ว	ဂြ
โยชน์	เย่อวเจี้ยะเนี่ย	ယောဇနာ
โยน	เกี้ยะเปิ้ด	ဂဗိုတ်
โยนี	กะปี๊	ကပိ
โยม	เตี้ยะกา	ဒကာ
โยมอุปัฏฐาก	เตี้ยะกากะบะ	ဒကာကစ
ใย	เตี้ยะเจี๊ย	ဒဇာ
ไยดี	ปอนจ๊อด	ပေင်စိုတ်

ร

ร พยัญชนะตัวที่ ๓๕ ตรงกับ ရ ในภาษามอญ

รก (เกลื่อนกลาด)	ประห์	ပြး
รก (เลี้ยงเด็ก)	เซิก	သုက်
รกราก	เกี๊ยะเกาตะเนา	ဂကူတနှူ
รชตะ	ซอน	သြန်
รด	พะเดิ๊ก	ဖဍုက်
รถ	กวี	ကွ္ဳ
รถจักรยาน	กวีจั๊กกะร้อด	ကွ္ဳစက်ကရတ်
รถไฟ	กวีปะมด	ကွ္ဳပ္ငတ်
รนหาที่	ม่งเอาเตี๊ยะห์	မံင်အောဒး
ร่น	ชุย	ဆုဲ
รบ	เปี๊ยะตั๊ก	ဗတိုက်
ระพี	ซะเมินฮัว	သ္ဒိတ္ၚဲ
รม	คะอัง	ခအင်
ร่ม (เงา)	คะเนิน	ခနိုင်
ร่ม (กันแดด)	คะมกเกริก	ခမံက်ကြုက်
ร่มผ้า	คะเนินเจี้ยะเก๊า	ခနိုင်ဇကု
ร่มไม้ชายคา	เปี๊ยะเตี๊ยะเปี๊ยะต้าย	ဗဒဗဒဲာ
ร่มเย็น	บ๊อห์ซ้อห์	ဍိုဟ်သိုဟ်
รวก	ตุ้นกะซัง	ဒုန်ကသင်
รวง	ทะโกง	ထကောင်
รวงข้าว	ทะโกงเซาะ	ထကောင်သြော်
รวงผึ้ง	ฮ้อยซาย	သ္ၚိသဲာ
ร่วง	คะตอม	ခတုံ
ร่วงโรย	ซ่ายเซ่ะห์	ဖြဲာဖြေဟ်
รวดเดียว	มั่วเวี่ย	မွဲဝါ
รวดเร็ว	ปร๊อห์	ပြုဟ်
รวน	ต้มอาต้มเกลิง	ဒေါမ်အာဒေါမ်ကျုင်
รวน	แป๊ะห์	ဝေဟ်
ร่วน (หัวเราะ)	กร้างคะแอะห์	ဂြိုင်ခအေဟ်

รวบ	คะโบ	ခစောဝ်
รวบรวม	คะโบปะกม	ခစောဝ်ပကော်ၵ
รวม	ปะกม	ပကော်ၵ
รวมหัว	ปะกมดั๊บ	ပကော်ၵကျိုပ်
ร่วม	เที่ยะเริ่ม	ဓရိ
ร่วมใจ	มั่วจ๊อด	မွဲစိုတ်
ร่วมท้อง,ร่วมอุทร	มั่วเปิ้ง	မွဲဗုင်
ร่วมประเวณี	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကအ်
ร่วมเพศ	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကအ်
ร่วมมือ	โฮมห์	သွောဟ်
ร่วมรัก	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကအ်
ร่วมเรียงเคียงหมอน	ม่งเจี๊ยะมั่วเจ๊าะ	မံင်စမွဲစွံ
รวย	ซัก	သိုက်
ระวี	ซะเมินฮัว	သ္ဂီတ္ကဲ
รส	โร่ห์	ရှ်
รสชาติ	โร่ห์โพ่ห์	ရှ်ဘှ်
รโหฐาน	เรียะเนิก	ရနုက်
รอ	เมี่ยง	မင်
รอง	เติ้ง	ဒုင်
รองช้ำ	ยั่วปี้ลาก	ယဲဗီလိုက်
รองท้อง	เจี๊ยะกะเพ่อะเพย่อ	စကဘိုအ်ဗျု
รองเท้า	เตี้ยะน่บ	ဒနပ်
รองน้ำ	เติ้งดั๊จ	ဒုင်ဍာ်
รองรัง	กั้งกะเพ่อะ	ဂိုင်ကဘိုအ်
ร่องน้ำ	กล้งดั๊จ	ဂွံင်ဍာ်
ร่องรอย	เที่ยะน่าย	ဓနဲာ
ร้อง	เลี่ยะเร่อะ	လရိုအ်
ร้องเพลง	เกี้ยะเย่ะห์เกวี๋ยก	ဂယေဟ်ဒွက်
ร้องเรียก	ก๊ก	ကော်
ร้องเรียน	เลี่ยะเร่อะเจี๊ยะ	လရိုအ်စ
ร้องไห้	เลี่ยะเร่อะเยี่ยม	လရိုအ်ယံၚ
รอด (ไม้)	ร่ด	ရတ်

รอด (พ้น)	เปลี้ยะห์	ၽွႆး
รอดชีวิต	เปลี้ยะห์ปะเยิ่ม	ၽွႆးပယိ
รอนแรม	จู้เติ้ม	ရူဒို
ร่อน (ขว้าง)	เท	ထေဝ်
ร่อนข้าว	กร้อดเซาะ	ဂြေက်ဂြော်
ร้อน	กะตาว	ကတ်
ร้อนใจ	กะตาวจ๊อด	ကတ်စိုတ်
ร้อนตัว	กะตาวกะตาน	ကတ်ကတာန်
ร้อนรน	ทะป๊อดทะปัง	ထပိုတ်ထပိုင်
รอบรู้	แตมจี้	တီဇိ
รอมชอม	ญี้ซา	ညီသာ
รอย	เที่ยะน่าย	ခနဲ့
รอย	ปะเน้ด	ပနေတ်
รอยขีด	ปะเน้ดคะรัก	ပနေတ်ခရက်
รอยเท้า	เที่ยะน่ายจ้าง	ခနဲ့ဖိုင်
รอยพระพุทธบาท	เที่ยะน่ายปาเตี้ยะกยั๊จ	ခနဲ့ပာဒကျာ်
ร่อย	โอนจิ๊ห์	အောန်စိဟ်
ร่อย	เซน	သေန်
ร่อยหรอ	อ๊อดอา	အိုတ်အာ
ร้อย (จำนวน)	กลอม	ကွမ်
ร้อยชั่ง	กลอมปะซา	ကွမ်ပသာ
ร้อยชั่ง	โกนวุ๋ดชาน	ကောန်ဝုတ်ဆာန်
ร้อยทั้งร้อย	กลอมซ๊ากลอม	ကွမ်သိုကွမ်
ร้อยเอ็ด	กลอมมั่ว	ကွမ်မွဲ့
ร้อย (ด้าย)	เจิ้น	ဖိင်
ร้อยพวงมาลัย	เจิ้นเจี้ยะม่น	ဖိင်ဇမန်
ร้อยหวาย	กะเตียงจ้าง	ကတောင်ဖိုင်
ร่อแร่	ตั๊บเต	တိုပ်တေဝ်
ระกา	จานโต้ห์ปะมังฮนำ	စာင်ဒို့ပွင်သွံာ
ระกำ	เตี๊ยะต้ากซะนา	ဒိုက်သွာ
ระเกะระกะ	เลี่ยะเนี่ยงเลี่ยะโน่	လနင်လနောဝ်
ระคน	ซะนาว	သွ်

ระคาง	กะเนาะจ๊อด	ကၼၢဢ်ၸိုတ်
ระคาย	กั๊จ	ၵၢ်ႇ
ระคายคอ	คะราวเก๊าะ	ၶရ်ၵဢ်
ระคายหู	กั๊จกะโต	ၵၢ်ႇၵတေႃဝ်
ระแคะระคาย	เก้อะปะรัง	ၷႆႇပရိူင်
ระฆัง	คะเนิง	ၼူင်
ระงับ	ปะเต้อะ	ပၻိဝ
ระคม	ปะกม	ပၵေႃ
ระดู	ชิมกย็า	ၸီၵျႃ
ระดู	ชิมอุเต๊า	ၸီဢုတု
ระทม	เตี้ยะต้ากจ๊อด	ၻိုၵ်ၸိုတ်
ระแทะ	กวีเกลี้ย	ၵျွ်ၷ
ระนาด	ป๊าด	ပၢတ်
ระเนระนาด	ประห์เจี้ยะห์	ပြးၿး
ระแนง	คะเอ๊าะ	ၶဢေႃ
ระบม	ป๊อบ	ၸပ်
ระบัด	ตั๊ดกะโม	တၢ်ၵမေႃဝ်
ระบาย	เปี๊ยะเลี่ยห์ปะตั๊ด	ပလးပတိတ်
ระบือ	เปี๊ยะโรห์	ပရ်
ระเบิด	คะต๊อห์	ၶတိုဝ်ႁ်
ระเบียง	เที่ยะยู่	ၶယူ
ระเบียบ	ซะโน	သၼေႃဝ်
ระมัดระวัง	เจี๊ยะแตมม่งแตม	ၸတီမံင်တီ
ระยำ	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မႃ
ระรัว	คะตอ	ၶတဝ်
ระราน	กล้ายฮ้อด	ၷ်ႁိုတ်
ระรื่น	เมิกร่าน	မုၵ်ရၢင်
ระลอก	เลี่ยะป๊อห์ (กะป๊อห์)	လပ်
ระลึก	โป้ห์ซะนาจั๊บ	ပႁ်သၼႃၸိုပ်
ระวัง	ปะจ๊อดร่งจอง	ပၸိုတ်ရုင်ၸံင်
ระแวง	เอาปะแตะห์จ๊อด	ဢေႃပတေႃႁ်ၸိုတ်
ระหกระเหิน	อาปะลองบ้อง	ဢၢပလံင်မွင်

ระหว่าง	อะกรา	အကြာ
ระหองระแหง	เปลี้ยห์จ๊อด	ဗွးစိုတ်
ระหาย	ทัง	ထင်
ระเหย	จ้ัด	ဇတ်
ระแหง	ปั๊ดเกรี้ยงคะอั๊ก	ပၢ်ဂြင်ခအက်
ระอา	ปะเล่ะ	ပလေံ
ระอุ	กะตาวอุ	ကတ်အု
รัก (ดอกไม้)	กะเพิ่ด	ကဘိက်
รัก (ยางไม้)	ซาน	သာန်
รัก (ความรัก)	ชาน	ဆာန်
รักแร้	ปานกะนัก	ပါင်ကွက်
รักษา (โรค)	วี่	ဝိ
รักษา (ดูแล)	ร่งจอง	ရုံင်စံင်
รัง (นก)	คะปัว	ခပေါ
รัง (ไก่)	เที่ยะนิ่ม	ခနိ
รังเกียจ	ดุ๊ห์	ဍုဟ်
รังไข่	ทะเกียง	ထကောင်
รังดุม	ฮ้อยปะงน	သိုပငွောန်
รังบวบ	ฮะเจี้ยคะเจ้อห์	ဟဇာခဇိုဟ်
รังผึ้ง	ฮ้อยซาย	သိုသဲာ
รังแก	กล้ายฮ้อด	ဂွဲာဟိုတ်
รังควาน	กล้ายฮ้อด	ဂွဲာဟိုတ်
รังแค	เอิ๊ดดั๊บ	အိက်ကျုပ်
รังวัด	บ๊อดต๊อย	ဓတ်တိ
รัด (กอด)	ปั้น	ဗန်
รัด (งูรัด)	กะเง้ด	ကငွေတ်
รัด (ตึง)	กร้ัด	ဂြတ်
รัด (ให้แน่น)	ก้ัด	ဂတ်
รัดประคด	เจิ้กเฮนิ่น	ဇုက်ဂွိင်
รัดรูป	เตียง	တောင်
รัตนตรัย	กยั๊จโธ่ซัง	ကျာ်ခဝ်သင်
รั้น (ดื้อ)	คะญู้ด	ခညောတ်

รั้น (ดื้อ)	ฮำเอาม่าน	ဟိုအောမာန်
รั้น (ร่น)	คะญู้ด	ခညောတ်
รับ	เติ้ง	ဒုင်
รับขวัญ	เติ้งเปิงคะเมา	ဒုင်ပုင်ခမူ
รับแขก	เติ้งฮมอย	ဒုင်ကျွဲ
รับคำ	เติ้งปาน	ဒုင်ပါင်
รับเงิน	เติ้งซอน	ဒုင်သြန်
รับจ้าง	เล่นเจี๊ยะ	လိင်စ
รับท้อง	เติ้งเก๊ด	ဒုင်ကေတ်
รับประทาน	เจี๊ยะ	စ
รับปาก	เติ้งปาน	ဒုင်ပါင်
รับมือ	เติ้งตอย	ဒုင်တဲ
รับรอง	เติ้งเลี่ยะย่าง	ဒုင်လဃိုင်
รับศีล	เที่ยะเกิ้นซอย	ဓဂိုန်သီ
รับหมา	เติ้งกะเลาะ	ဒုင်ကလအ်
รับหน้า	เติ้งเมิก	ဒုင်မုက်
รับไหว้	เติ้งกะเลาะ	ဒုင်ကလအ်
รั่ว (ทะลุ)	ลาก	လိုက်
รั่ว (หยด)	เที่ยะจู้	ဓဇူ
รั้ว	ต้บ	ဒပ်
รัศมี	ปะยะห์	ပျး
รา (คอเสา)	คะเจี๊ยะกะ	ခစက
รา (เชื้อรา)	เฮม้า	မှု
รา (ไฟ)	คะดอน	ခဍိုန်
ร่าเริง	มิ่บจ๊อด	မိပ်စိုတ်
ราก	เร่อะห์	ရိုဟ်
รากแก้ว	เร่อะห์ฮนัก	ရိုဟ်ကွက်
รากฝอย	เร่อะห์กยำ	ရိုဟ်ကျာ
รากเหง้า	ตอมอะติ้	တမ်အဒိ
ราก (อาเจียน)	ตะ	တ
รากเลือด	คะเอ๊าะโต้ะห์ชิม	ခအအ်ဒ္ဒဆိ
รากษส	ปะก๊อห์	ပကိုဟ်

รากสาด	ยั่วเมี่ยะเนียก	ယဲမနက်
ราคะ	เรี่ยเกี๊ยะ	ရာဂ
ราคา	งุ่ห์เมี่ยะห์	ၚုဟ်မး
ราคี	กล๊อยคะดั๊ก	ကွိခဍက်
รางน้ำ	กะร้อกดั๊จ	ကရံက်ဍုာ်
รางรถไฟ	โกล้งกวีปะมด	ဂွံင်ကွီပွတ်
ราง (ข้าวเม่า)	คะอาว	ခအ်ာ
รางบรรทัด	ฮ้อยโฮนน	သ္ဂိုပ္တောန်
ร่างกาย	เจี่ยะเก๊า	ဇကု
ร้าง	เอามัวฮนิ่ห์ม่ง	အောမှ်မွဲဟ်မံင်
รางวัล	ตะมาย	တွဲ
ราช	ตะละต๊อย	တ္ၚတိ
ราชวงศ์	เกี้ยะเกาเอกะรัด	ဂကူစကရာဇ်
ราชสีห์	เจี้ยต๊อยซัง	ဇာတိသိုင်
ราชา	เอกะรัด	စကရာဇ်
ราชาคณะ	อะจาตะละ	အစာတ္ၚ
ราชินี	เกี้ยะเนี่ยะกยั๊จ	ဂွကျာ်
ราชินีนาถ	เกี้ยะเนี่ยะกยั๊จโฮนก	ဂွကျာ်ဏွော်
ราด	จอ	စဝ်
ราตรี	เปี้ยะตอม	ဗ္တံ
ราน	ปรม	ပြောမ်
ร่าน	กะมะคะตอน	ကၞခတန်
ร่าน (ใคร่)	แก	ကေဝ်
ร้านค้า	ฮ้อยพ้อกแซ	သ္ဂိဖံက်သေဝ်
ราบ	ต๊ะห์	တး
ราบเรียบ	ต๊อบต๊ะห์	တပ်တး
รามัญ	ม่น	မည်
รายเดือน	โต้ห์กิ้เต๊า	ဒှ်ဂိတု
รายวัน	โต้ห์ฮัว	ဒှ်တ္ၚဲ
รายจ่าย	งุ่ห์เจี๊ยะกา	ၚုဟ်စကာ
ร้าย	กรอมกระ	ကြမ်ကြ
ราวกะ	ญู้งกอ	ညံင်ကိုံ

ราวตากผ้า	เจิ๊กจอยยาด	ၸုၵ်ၸဲယၢတ်
ราวบรรได	เกี้ยะคนกะนัน	ဂႄႃၼ်ၵွႆၼ်
ราวป่า	จ้างเกริ้บ	ၸိုင်ၵြုပ်
ร้าว	กะรน	ကရောန်
ร้าวฉาน	ซ้อดกรั้ว	သေက်ဂြေ
ร้าวราน	เอาเจี๊ยะเมี่ยะเกี้ยะเน่ะ	အောၸမဂနေအ်
ราวี	เปี้ยะตั๊ก	ဗတိုက်
ราศี	ซ้อยร้อย	သိရိ
ราษฎร	โกนเดิงโกนกวาน	ကောန်ဍုင်ကောန်ကွာန်
ราหู	เรี่ยเฮ้า	ရာဟု
ราหู (ปลา)	กะกะปา	ကကပာ
รำ (ข้าว)	คะเนิด	ခ္ဓိက်
รำ (ร้องรำ)	เล่ะห์	လေဟ်
รำผี	เล่ะห์กะลก	လေဟ်ကျော်
รำแพน	ว่อนเปี้ยะตะ	ဝေင်ဗတ
ร่ำรวย	ภากเภียก	ဘိုက်ဘက်
ร่ำเรียน	ก๊อดเปี้ยะโตน	ကတ်ဗတောန်
ร่ำไห้	เลี่ยะเร่อะคะเอิ๊ด	လၡိုအ်ခအိက်
รำคาญ	ปะเล่ะ	ပလေံ
รำพัน	ปรุ้จั๊บ	ပြုစိုပ်
รำพึง	โป๊ห์เปี้ยะนุ่ห์	ဖ္ဍပြုဟ်
รำเพย	กย๊ำฮะรอย	ကျာဟရီ
รำมะนาด	เฟิ่นกุ้ห์	ဖ္ဂိုန်ဂုဟ်
รำมะร่อ, รอมร่อ	ชั๊บระ	ဆိုပ်ရ
ร่ำรวย	ซักพาก	သိုက်ဘိုက်
รำไร	เกี้ยะลี่	ဂလိ
ริ	คิ่ดตอน	ဃိတ်တိုန်
ริเริ่ม	คิ่ดโกลน	ဃိတ်ကျောန်
ริดสีดวงทวารหนัก	ยั่วลุ่น	ယဲလုန်
ริดสีดวงจมูก	บังซาก	ဓင်ဖြိုက်
ริน	เฮน	ပေန်
ริ้น	โกนเร่น	ကောန်ရေန်

ริบหรี่	ตั๊บเต	တိုပ်တောဝ်
ริม	ซะโมน	သျှာန်
ริม	จ้าง	ဇိုင်
ริมทาง	จ้างโกล้ง	ဇိုင်ဂွံင်
ริมน้ำ	จ้างดั๊จ	ဇိုင်ဍာ်
ริมรั้ว	จ้างต้บ	ဇိုင်ဒပ်
ริมยา	ฮนัว	သျှဲ
รี	คะนด	ခ္နာတ်
รีๆขวางๆ	เลี่ยะเนี่ยงเลี่ยะโน่	လနင်လနောဝ်
รีด	ป๊อด	ပတ်
รีดนาทาเร้น	เป๊ดคะรีด	စေတ်ခရိတ်
รีดลูก	ปะลำโกน	ပလိုကောန်
รีบ	เกี๊ยะเปี๊ยก	ဂဗက်
รีบรุด	เกี๊ยะเปี๊ยกอา	ဂဗက်အာ
รึ่ง	กรั้ว	ဂြ
รื่นเริง	มีบซีบ	မိပ်ဖြိပ်
รื้อ	เร่อะห์	ရှိုဟ်
รุข้าว	บ๊อกช้อก	ဗံက်ဆံက်
รุก	เป๊ด	စေတ်
รุกข์	ฮนอมชุ	တ္ငံဆု
รุ่งเช้า	เกี๊ยะเยี่ยะห์ปร๊อห์	ဂယးပြဟ်
รุ้ง	เที่ยะเมี่ยงดั๊จ	ခမင်ဍာ်
รุงรัง	ทุยทอง	ထုဲထံင်
รุด	เกี๊ยะเปี๊ยกอา	ဂဗက်အာ
รุน	เกี๊ยะเร่อะห์	ဂရိုဟ်
รุนแรง	ท้อดกล้างอา	ထတ်ဂှိုင်အာ
รุ่น	กะพอ	ကဖဝ်
รุ่นตะกอ	เค่อววุ้ดปล้าย	ယောဝ့တ်ဖွဲ
รุ่นราวคราวเดียวกัน	มั่วกะพอ	မွဲကဖဝ်
รุบรู่	คะเปิ้ง	ခဗုင်
รุม	ป้าง	ဗိုင်
รุมไฟ	เกี๊ยะกุ้ยปะมด	ဂကုဲပ္မတ်

รุ่มรวย	ซักพาก	သိုက်ဘိုက်
รุ่ย	คะลด	ခလောတ်
รู	กะโทง	ကထောင်
รู	เพริง	ဖြုင်
รูงู	เพริงซุ่ม	ဖြုင်ဖြို
รูปู	เพริงเปี้ยะตำ	ဖြုင်ဗတံာ
รูพื้น	กะโทงฮนอย	ကထောင်ကို
รู้	แตม	တီ
รู้คิด	แตมคิ่ด	တီဃိတ်
รู้คุณ	แตมกุ้น	တီဂုန်
รู้งูๆปลาๆ	แตมญิ้ๆเญี้ยะๆ	တီညိညိညည
รู้จัก	แตมญ้าด	တီညာတ်
รู้จักเก็บรู้จักงำ	แตมกะป๊อห์ก้าง	တီကပ့်ဂိုင်
รู้จักมักคุ้น	เกี้ยะเต้ห์เญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ဂဒေဟ်ညးထကအ်
รู้ฉลาด	แตมด๊อห์	တီဍိုဟ်
รู้เช่นเห็นชาติ	แตมติ้นอะต้าน	တီဒိန်အဒာန်
รู้ตัว	แตมเจี้ยะเก๊า	တီဇကု
รู้ดีรู้ชั่ว	แตมค้อห์แตมปะแระ	တီခိုဟ်တီပရေံ
รู้ตื้นลึกหนาบาง	แตมซี่ห์แตมดา	တီဖြိုဟ်တီဍာ
รู้ทัน	แตมเกี้ยะตั๊บ	တီဂတိုပ်
รู้เท่า	แตมเกี้ยะตั๊บ	တီဂတိုပ်
รู้เท่าไม่ถึงการณ์	แตมเอาเกี้ยะตั๊บ	တီအောဂတိုပ်
รู้มาก	แตมกล้าง	တီဂွိုင်
รู้มากยากนาน	แตมตอยโต้ห์ฮนอย-โต้ห์เกี้ยง	တီတုဲဒ္ဒ်ကွဲဒ္ဒ်ဂင်
รู้สึก	แตม	တီ
รู้ไส้	แตมกร๊อด	တီကြုတ်
รู้เห็นเป็นใจ	แตมเญี้ยะทะเก๊าะ	တီညးထကအ်
รู้อยู่	แตมม่งแตมเจี๊ยะ	တီမံင်တီစ
รู้เองเป็นเอง	แตมเอินโต้ห์เอิน	တီအိင်ဒ္ဒ်အိင်
รูด	พะรั้ด	ဖရာဒ်
รูป	รูป	ရုပ်

รูปร่าง	รูปเรี่ย	ရုပ်ရာ
เร่	เกี้ยะง่อน	ဂငွင်
เร่ง	เกี้ยะเปี้ยก	ဂဗက်
เร่งมือ	เกี้ยะเปี้ยกตอย	ဂဗက်တဲ
เร่งรีบ	เกี้ยะเปี้ยกเกี้ยะเฮี่ยก	ဂဗက်ဂဟောက်
เร้นลับ	เรี่ยะเนิกเปี้ยะต้น	ရနုက်ဗဒန်
เรไร	จังเจ	စင်စေဝ်
เร็ว	ปร๊อห์	ပြဟ်
เรอ	คะเอ๊อะ	ခအိုအ်
เรา	อัว	အဲ
เร้า	ปะงุ่ห์จ๊อด	ပငှုဟ်စိုတ်
เราะ	เด๊าะ	ဍအ်
เราะราย	ปรุ้เช้ด	ဖြုဆေတ်
เริ่ม	ปะตอม	ပတမ်
เรี่ย	เช้ด	ဆေတ်
เรี่ยราด	ประห์เจี้ยะห์	ပြးဇး
เรียก	ก๊ก	ကော်
เรียง (ข้าว)	ต๊อบ	တပ်
เรียง (แถวหาปลา)	กย้าน	ဂျာင်
เรียง (เป็นแถว)	เรี่ยง	ရေင်
เรียน	ก๊อด	ကတ်
เรียนวิชา	ก๊อดกว๊อด	ကတ်ကွတ်
เรียนหนังสือ	ก๊อดเลิ่ด	ကတ်လိက်
เรียบ	ต๊ะห์	တး
เรียบ	ญู้	ညိံ
เรียบร้อย	ตอยโต้ห์	တုဲဒ်
เรียว	คะนด	နွောတ်
เรียวหนาม	ฮนานตุ้น	ပွာင်ဒုန်
เรี่ยวแรง	ท่ดกะร้อด	ဓတ်ကရိုတ်
เรือ	เกลิ้ง	ဍုင်
เรือกระแชง	เกลิ้งกะชอน	ဍုင်ကဆေင်
เรือแข่ง	เกลิ้งปรัง	ဍုင်ပြိုင်

เรือขาดหางเสือ	เกลิ้งต้อดฮละเฮนี่	ဥုင်ဒေက်သွသွေ့ဝ်
เรือบิน	บังกย็ำ	ၜင်ကျာ
เรือบิน	บังเฮาะ	ၜင်ဟာအ်
เรือประทุน	เกลิ้งปอง	ဥုင်ပံင်
เรือป๊าบ	เกลิ้งเป๊ด	ဥုင်ပေတ်
เรือโปงตาล	เกลิ้งตา	ဥုင်တာ
เรือพายม้า	เกลิ้งเปี้ยะเมี่ย	ဥုင်ဗမာ
เรือเพียบ	เกลิ้งเป้	ဥုင်ဗေဝ်
เรือเพรียว	เกลิ้งล่น	ဥုင်လန်
เรือรบ	เกลิ้งเปี้ยะตั๊ก	ဥုင်ဗတိုက်
เรือล่ม	เกลิ่งปร้ม	ဥုင်ဖြော်
เรื้อ	เอาเก้อะชักเปี้ยะเตี้ยก	အောဂွံဆိုက်ဗဒက်
เรื้อรัง	เที่ยะเจี้ยกเที่ยะจุ้ย	ၜဇက်ၜဇုဲ
เรือกสวน	เกลาะกู้	ကွအ်ဂူ
เรื่องราว	ปะเราปะรา	ပရူူပရာ
เรือด	เตี้ยะกิ๊ด (ฮะกิ้ด)	ဒဂိတ်
เรือน	ฮ้อย	သ္ဂိ
เรือนจำ	ฮ้อยจั๊ด	သ္ဂိစာတ်
เรือนแฝด	ฮ้อยกะมา	သ္ဂိကွာ
เรือนแพ	ฮ้อยพอง	သ္ဂိဖံင်
เรือนไฟ	พาว	ဖ်
เรือนไม้สัก	ฮ้อยชุกละ	သ္ဂိဆုကွ
เรือนหอ	ฮ้อยฮอ	သ္ဂိဟာဝ်
เรื้อน	ยั่วคายตุ้ด	ယဲခဲာဒုတ်
เรื้อนกวาง	คะอ๊ะห์เจิน	ခအးစိင်
เรื่อยเปื่อย	ปะลองบ้อง	ပလံင်မွံင်
แร่	เร่	ရေဝ်
แรก	กลา	ကွာ
แรกนาขวัญ	คะระต๊อย	ခရတိ
แรง	ท่ด	ၜတ်

แรงม้า	ท่ดแขยี๋ะห์	ဝတ်ချေပ်ာ
แร่ง	เตี๋ยะเจี๋ย	ဒဓာ
แร้ง	กะมัด	ကွာတ်
แรด	กะซู่	ကဖြူ
แร้นแค้น	ออนโกล	အေင်ကွော်ဝ်
แรม	จะเวี้ยก , เฟี้ยก	ဓွေက်
แรมคืน	บั๊กเปี๋ยะตอม	ဓက်ဗတမ်
แร้ว	เตี๋ยะเนียก	ဒနက်
โรค	ยั่ว	ယဲ
โรคจิต	ยั่วจ๊อด	ယဲစိုတ်
โรคาพาธ	กิ้ยั่ว	ဂိယဲ
โรง	ตาย	တဲာ
โรงนา	ตายเฮี่ยะ	တဲာဗ္ဗ
โรงเรียน	เกี่ยเปี๋ยะตนเลิ่ด	ဘာဗတောန်လိက်
โรยขนมจีน	ป๊อดคะนอม	ပတ်ခနမ်
โรยเชือก	เปล๊าะเจิ๊ก	ပ္စအ်ဇုက်
ไร	จอย	စဲ
ไรไก่	จอยจาน	စဲစာင်
ไร่	กู้	ဂူ
ไร่นา	กู้เฮี่ยะ	ဂူဗ္ဗ
ไร้	ต้อดคะด๊อด	ဒေက်ခဒေက်

ฤ

ฤดู	อุเต๊า	ဥတု
ฤดูกาล	อะเคินอะคา	အခိုင်အခါ
ฤดูน้ำ	อะเคินดั๊จ	အခိုင်ဍုဲ
ฤดูฝน	อะเคินปรั้ว	အခိုင်ဗြဲ
ฤดูฝน	อะเคินกะซ่ำ	အခိုင်ကသို
ฤดูร้อน	อะเคินกะญ้ง	အခိုင်ကညင်
ฤดูแล้ง	อะเคินกะญ้ง	အခိုင်ကညင်
ฤดูหนาว	อะเคินบ๊อห์	အခိုင်စိုဟ်
ฤทธิ์	รีด	ရိတ်
ฤทัย	จ๊อด	စိုတ်
ฤษี	อิซ้อย	ဣသိ

ฤา

ฤาษี	อิซ้อย	ဣသိ

ล

ล พยัญชนะตัวที่ ๓๖ ตรงกับ လ ในภาษามอญ

ลง	จิ๊ห์	စိဟ်
ลง	พยิ๊ห์	ဖျိဟ်
ลงกลอน	จุ๊ดโฮนี	စုတ်သ္ဂောဝ်
ลงขัน	พยิ๊ห์ซอน	ဖျိဟ်ဩန်
ลงเงิน	พยิ๊ห์ซอน	ဖျိဟ်ဩန်
ลงชื่อ	จุ๊ดเยี่ยะมุ่	စုတ်ယ္မု
ลงแดง	เอิ๊ดโต้ห์ชิม	အိက်ဒ္ဍဆိ
ลงตัว	ชะก๊อห์	ဆခိုဟ်
ลงทอง	พยิ๊ห์ทอ	ဖျိဟ်ထဝ်
ลงท้อง	เกนี่ยอา	ဂ္ဍအာ
ลงท้าย	จั๊บเตี๊ยะตอย	စိုပ်ဒတုဲ
ลงทุน	พยิ๊ห์ตอม	ဖျိဟ်တမ်
ลงโทษ	จุ๊ดตุ้ห์	စုတ်ဒုဟ်
ลงนา	จิ๊ห์เฮี่ยะ	စိဟ်ဗ္ဍ
ลงฝัก	ยั่วเมี่ยะกรั๊กอัง	ယဲမကြိုက်အိုင်
ลงพุง	เปิ้งกลุ้ย	ဗုင်ဂ္ဍုဲ
ลงมือ	พยิ๊ห์ตอย	ဖျိဟ်တဲ
ลงรัก	พยิ๊ห์ซาน	ဖျိဟ်သာန်
ลงราก	เอิ๊ดทะเอ๊าะเกนี่ยอา	အိက်ထအအ်ဂ္ဍအာ
ลงแรง	ตั๊ดท่ด	တိတ်ခတ်
ลงอาญา	ปะตุ้ห์	ပဒုဟ်
ลงอุโบสถ	จิ๊ห์อุเป๊าห์	စိဟ်အုပုဟ်
ล้งเล้ง	ปะเลปะลอง	ပလေဝ်ပလံင်
ลด	พะโอน	ဖအောန်
ลด	พะดอน	ဖဍိုန်
ลดฝีเท้า	พะดอนจ้าง	ဖဍိုန်ဇိုင်
ลดหย่อน	พะโอนพยิ๊ห์	ဖအောန်ဖျိဟ်
ลน	พะอัง	ဖအင်
ลนลาน	เกี๊ยะเปี๊ยกเกี๊ยะเฮี่ยก	ဂဗက်ဂဟောက်

ล้น	กะม้อห์	ကမိုဟ်
ล้นหลาม	กลั้งเกลี้ยง	ꩡိုင်ꩡင်
ลบ	เจิ้ด	ၸိုတ်
ลบเลือน	กะเลินกะลาย	ကလိင်ကလဲာ
ลบหลู่	ดั๊กเที่ยะราก	ဍိုက်ခရိုက်
ลม	กย็ำ	ကျာ
ลมขึ้น	กย็ำตอน	ကျာတိုန်
ลมจับ	โต้ห์กย็ำ	ဒှ်ကျာ
ลมทะเล	กย็ำบี	ကျာစီ
ลมบ้าหมู (ลม)	กย็ำปะลัก	ကျာပလက်
ลมบ้าหมู (โรค)	ยั่วคะตั๊กเกลิ๊ด	ယဲခတိုက်ꩡိုက်
ลมปราณ	กย็ำเยี่ยะเวิ่ม	ကျာယဝို
ลมปาก	กย็ำปาน	ကျာပာင်
ลมพิษ	ยั่วเมี่ยะเนียกกย็ำ	ယဲမနက်ကျာ
ลมไม่ดี	กย็ำเลิ่ม	ကျာလို
ลมว่าว	กย็ำเวี่ย	ကျာဝါ
ลมเสีย	กย็ำเลิ่ม	ကျာလို
ล่ม	ปร้ม	ဖြမ်
ล่มจม	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
ล้ม	ต้ม	ဒေံာ
ล้มคว่ำ	ทะมั่ง	ထမိုင်
ล้มทั้งยืน	ต้มเลียกทะตาว	ဒေံာလက်ထတ်
ล้มละลาย	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
ล้มหมอนนอนเสื่อ	กี้ยั่ว	ဂိယဲ
ลวง	ปะลีเจี๊ยะ	ပလီစ
ล่วงเกิน	ดั๊กเที่ยะราก	ဍိုက်ခရိုက်
ล่วงประเวณี	เปลี้ยห์โกนเปรี้ยเญี้ยะห์	ဗှးကောန်ဖြည်း
ล่วงรู้	แตมคะตั๊บ	တီခတိုပ်
ล่วงลับ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
ล่วงเลย	ตอยเกลิง	တဲꩡုင်
ล้วง	โกล้ก	ꩡံက်
ล้วงกระเป๋า	เตี้ยห์โกล้ก	ဒးꩡံက်
ล้วงคองูเห่า	โกล้กเก๊าะซุ่มจ้าด	ꩡံက်ကအ်ဖြုံဇာတ်

ลวด	ล่ด	လတ်
ล้วน	ซัมพะอ๊อด	သိုဖအိုတ်
ล้วนๆ	แด๊ะห์ซัมพะอ๊อด	ဍှေံသိုဖအိုတ်
ลวนลาม	ปะเลี่ยะเงี่ยะห์จ๊อด	ပလ္ဍးစိုတ်
ลหุโทษ	ตุ้ห์ญี้เญี้ยะ	ဒုဟ်ညိည
ล่อ (สัตว์)	ขย๊ะห์	ချး
ล่อ (ล่อเหยื่อ)	ดอน	ဍုန်
ล่อปลา	ดอนก๊ะ	ဍုန်က
ล่อลวง	เทานา	ထောဏာ
ล้อ	จัก	စက်
ล้อรถ	จักกวี	စက်ကွိ
ล้อ (เลียน)	คุด	ခုတ်
ล้อ (หยอก)	คะดุ๊ด	ခဍုတ်
ล้อเล่น	คุดว่อน	ခုတ်ဝေင်
ล้อเลียน	คะต๊อบเปี๊ยก	ခတုပ်ဗက်
ลอก	ซ้อก	သံက်
ลอกคราบ	ซ้อกคะนก	သံက်ခ္ဍော်
ลอกเลน	เกวี้ยะห์คะรำ	ငွးခရိ
ลอง	จอมร่ง	စမ်ရုင်
ลองใจ	ร่งจ๊อด	ရုင်စိုတ်
ล่อง	ทะโมง	ထမောင်
ล่องน้ำ	เปี๊ยกดั๊จ	ဗက်ဍာ်
ล่องลม	เปี้ยกกย๊ำ	ဗက်ကျာ
ล่องแมว	บาท้อบ	ဓာထပ်
ลอด	เกลิ้ก	ဍုက်
ลอน	เชาะ	ဆအ်
ลอนตาล	เชาะตา	ဆအ်တာ
ลอนผม	ซกกะรอน	သော်ကရန်
ล่อน	คะลดตั๊ด	ခလောတ်တိတ်
ล่อนจ้อน	เจี๊ยะเก๊าม๊ะห์ม๊ะห์	ဇကုမှးမှး
ลอบ	กะมัน	ကိုန်
ลอบนอน	กะมันทะเติ๊ด	ကိုန်ထတိက်
ลอบยืน	กะมันทะตาว	ကိုန်ထတ်

ลอบกัด	กล๊อดปะ	ကွတ်ပ
ลอม	เกี้ยะอุม	ဂအုံ
ลอมข้าว	เกี้ยะอุมเซาะ	ဂအုံသြော်
ลอมฟาง	เกี้ยะอุมช้อก	ဂအုံဆံက်
ล้อม	ป๎าง	ဗိုင်
ล้อมวง	ป๎างเกล๊าะ	ဗိုင်ကွော်
ลอย (ปล่อยลอย)	ปลอย	ပွဲ
ลอยคอ	ปลอยเก๊าะ	ပွဲကအ်
ลอยช้อน	ปลอยช่น	ပွဲရှုန်
ลอยชาย	ป๎ากเกลิ้ด	ဗိုက်ဂွိက်
ลอยตัว	อ๊อดเตี้ยะเวิ่น	အိုတ်ဒဝိင်
ลอยบาป	ปลอยซะรำปิ๊บ	ပွဲသရာံပါပ်
ลอยแพ	ปลอยพอง	ပွဲဖံင်
ลอยหน้า	ป๎งเมิก	ပင်မိက်
ละ	เทาะ	ထော့ံ
ละเลย	เอาปะบังเปี้ยบ	အောပစိုင်ဗာပ်
ละเว้น	คะเรินเทาะ	ခရိုင်ထော့ံ
ลคร	เลียะก้น	လဂန်
ละบม	ชด	ဆောတ်
ละม่อม	คอนด๊ด	ဍိုန်ဍောတ်
ละมั่ง	กร้าย	ဂြာ
ละม้าย	ชับต๊อบ	ဆိုပ်တုပ်
ละเมอ	กะเมิ้ก	ကမုက်
ละเมาะ	กะมอชุ	ကမ့်ဆု
ละโมบ	ญ้าดกอเก้อะ	ညာတ်ကို်ဂွံ
ละล้าละลัง	เกวิ้นเกี้ยะตะเมิกตู้ตะราว	ဂွိင်ဂတမုက်ဒူတရ်
ละลาย	ล่าย	လဲာ
ละลายยา	ปลายเกี้ยะอุย	ပွဲာဂအဲ
ละเลง	ล่ก	လံက်
ละโว้	เลี่ยะเว่อว	လဝေါ
ละห้อย	กะฮนกะเฮีย	ကဟောန်ကဟဲ
ละหุ่ง	โตง	တောင်

ละเหี่ย	โดงจ๊อด	ဍောင်စိုတ်
ละองละมั่ง	บัง	ခိုင်
ละออง	ปะลาก	ပလိုက်
ละอาย	เกวี้ยะกอจ๊อด	ဂွက်ုစိုတ်
ละเอียด	ด๊อด	ဍိုတ်
ละเอียดละออ	จ้บด๊อบ	ဇပ်ဍုပ်
ลัก	กล๊อด	ကွတ်
ลักพา	กล๊อดเตี๋ย	ကွတ်ဒ်
ลักหลับ	เก๊ดอะเฆ่อวเฮลิน	ကေတ်အဃောသ္ငိင်
ลักขณะ	เลียกคะนะ	လက္ခဏ
ลักปิดลักเปิด	ยั่วชิมเงียกตั๊ด	ယဲဆိမ်ငေ့က်တိတ်
ลั่ง	โพะ	ဖောအ်
ลังเล	โต้ห์บาจ๊อด	ဒ်ဗာစိုတ်
ลัชชี	ล่ดจี้	လဇ္ဇီ
ลัด	ต๊อด	တတ်
ลัดนิ้วมือ	คะด๊อดตอย	ခဍုတ်တဲ
ลัดเลาะ	กวั๊ดต๊อด	ကွ်တတ်
ลัด (ผลิ)	ตั๊ดกะโม	တိတ်ကျော်ဝ်
ลัน	ดอนอีจู้	ဍေင်ရှာဇု
ลั่น	กะล้อห์	ကလိုဟ်
ลั่นกุญแจ	จุ๊ดโกนปะน้อก	စုတ်ကောန်ပ္ဍက်
ลั่นไก	กะล้อห์โกนเดียง	ကလိုဟ်ကောန်ဍေင်
ลั่นฆ้อง	ตักมุ่ย	တက်မုဲ
ลั่นดาน	จุ๊ดโฮนี	စုတ်သ္ဓောဝ်
ลั่นวาจา	ตั๊ดปาน	တိတ်ဟင်
ลั่นทม	กาวจอมปา	က်စမ်ပါ
ลับ	ชู	ဆူ
ลับมีด	ชูบุน	ဆူစုန်
ลับ (ปกปิด)	กะเนิกเที่ยะเลิก	ကနုက်လေုက်
ลับตา	เปลี้ยะห์ม่ด	ဗ္ဒးမတ်
ลับหูลับตา	เปลี้ยะห์ม่ดเปลี้ยะห์กะโต	ဗ္ဒးမတ်ဗ္ဒးကတောဝ်
ลา (สัตว์)	ขยะห์	ချး

ลา (จากไป)	กะเลาะ	ကလအ်ာ
ลาข้าวพระ	เซซองเปิงกยั๊จ	သေသံပုင်ကျာ်
ลาสิกขา	เรี่ยม	ရံာ
ล่า (ตาม)	เปี๊ยก	ဗက်
ล่า (ช้า)	เชี่ย	ၛာ
ล้า	กวัง	ကွိုင်
ล้าหลัง	เอาเกี๊ยะตั๊บเญี้ยะห์	အောဂတိုပ်ညး
ลาก	เที่ยะเจี๊ยก	ဓဇက်
ลากข้าง	กะนาตอย	ကၠာတဲ
ลากเส้น	ตั๊กโฮนึ่น	တက်ပ္ဍောန်
ลาง	นิมิ่ดซะนัว	နိမိတ်သ္ဍော
ลางที	ชะละ	ဆလ
ล่าง	ซะโม	သမောဝ်
ล้าง	กรั๊ด	ကြာတ်
ล้างปาก	กรัดปาน	ကြာတ်ပာင်
ล้างผลาญ	คะรอน	ခရေင်
ล้างมือ	กรั๊ดตอย	ကြာတ်တဲ
ลาด	เลี่ยะห์	လး
ลาน	เกรี้ยม	ဂြံာ
ลาน (ต้นลาน)	เริ่ด	ရိုတ်
ลาน (ตา)	เลี่ยะลี่	လလဳ
ล้าน (จำนวน)	จ๊อห์ก๊อด	ၜုကိုတ်
ล้าน (ศรีษะ)	คะลัด	ခလာတ်
ลาภ	เลียบ	လာဘ်
ลาม	เลี่ยม	လံာ
ลามก	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
ลายตา	เลี่ยะลี่ม่ด	လလဳမတ်
ล้าย	เล่ด	လေတ်
ลาว	เลี่ย	လဴ
ลำต้น	ฮนอม	တွံ
ลำกล้อง	ปล้อง	ဖွံင်
ลำแข้ง	ตองยะ	တံင်ယျ

ลำธาร	เกริง	ကြိုင်
ลำห้วย	เกริงดั๊งเต้อ	ကြိုင်ဍှ်ဒို
ล่ำ	เกร๊าะ	ကြော်၊
ลำเค็ญ	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
ลำเจียก	กาวฮ้อยเตา	ကာသ္ဍိုတူ
ลำบาก	วาด	ဝါတ်
ลำพวน	เอิ๊ดเงิน	အိုတ်စိင်
ลำพอง	เซ่อว	ဇြော
ลำแพน (เสื่อ)	ฮนา	နှာ
ลำโพง	โปงเมด	ပေါင်မေတ်
ลำเลิก	เมิ่ดกุ้น	မိက်ဂုန်
ลำเอียง	ลุ่บเจี๊ยะ	လုပ်စ
ลิ	เมี้ยก	မှေက်
ลิขิต	ขยู (ชู)	ချူ
ลิง	ฮนอย	ကွ်ုံ
ลิด	เค้บ	ခေပ်
ลิ่น	เกี๊ยะปี้	ဂဗိ
ลิ้น	กะตั๊จ	ကတာ်
ลิ้นไก่	โกนกะตั๊ด	ကောန်ကတာ်
ลิ้นปี่	กะตั๊จเป	ကတာ်ပေဝ်
ลิ้นปี่ (กระดูก)	มุ่ห์เกร้อะห์	မုဟ်ဂြိုဟ်
ลิ้นทะเล	กะตั๊จบี	ကတာ်ဗိ
ลิ้นหมา	กะกะตั๊จเกลอ	ကကတာ်ကွ်ု
ลิบ	ฮั่ว	ဖွှော
ลิบลับ	ฮั่วอ๊อดมด	ဖွှောအိုတ်မတ်
ลิสง	ซ้อดเจิ้กต๊อย	သတ်ဇုက်တိ
ลิ่ม	กลั๊จ	ကွာ်
ลี้	เตี๊ย	ဒ်
ลีบ	เป๊ด	ပေတ်
ลีลา	อะคัก	အခိုက်
ลึก	ซี่ห์	ဇြိုဟ်
ลึกซึ้ง	ซี่ห์เนียก	ဇြိုဟ်နက်

ลึงค์	เมี่ยะชุ	မဆု
ลิ่น	กะลั้ดกะเช	ကလိတ်ကဆေဝ်
ลืม	เวิ่ด	ဝိုတ်
ลืมตัว	เวิ่ดเจี้ยะเก๊า	ဝိုတ်ဇကု
ลืมต้น	เวิ่ดฮนอม	ဝိုတ်တွံ
ลืมตา	กะลาดม่ด	ကလာ်မတ်
ลืมบุญคุณ	เวิ่ดกุ้น	ဝိုတ်ဂုန်
ลือ	เที่ยะโย่ะห์	ဓယှ်
ลือชื่อ	เยี่ยะมุ่เที่ยะโย่ะห์	ယှုဓယှ်
ลุ	จิ๊บ	စိုပ်
ลุล่วง	ตอยโต้ะห์	တုဲဒှ်
ลุก	กะตอ	ဏ္ဍိုၚ်
ลุก (ไฟ)	เก้อ	ဂို
ลุกลี้ลุกลน	เกี้ยะเปี๊ยกเกี้ยะเฮี่ยก	ဂဗက်ဂဟောက်
ลุง	อะน่าย	အနဲ၁
ลุ่ม	คะล้อก	ခလံက်
ลุ่มๆดอนๆ	เฮลิงๆซอๆ	ဿုၚ်ၚ်သဝ်ဝ်
ลุ่มหลง	เปี้ยะบูเปี้ยะบอน	ဗရူဗခေၚ်
ลุย	ซะปั๊ด	သပါ
ลุยป่า	ซะปั๊ดเกริ๊บ	သပါဂြိုပ်
ลุ่ย	ลุ่น	လုန်
ลู่ (ทาง)	โกล้ง	ဂွံင်
ลู่ (ล้ม)	ต้มเลี่ยบ	ဒေံ၁လာပ်
ลูก	โกน	ကောန်
ลูกกรอก	โกนครอก	ကောန်ဃြံက်
ลูกกระเดือก	โกนเก๊าะ	ကောန်ကအ်ာ
ลูกกระสุน	เมี่ยะกอม	မကမ်
ลูกกะโล่	โกนรั่ว	ကောန်ရဲ
ลูกข่าง	กะรัว	ကရဲ
ลูกข้าว	โกนเซาะ	ကောန်သြော်
ลูกเขย	คะม่าน	ခမာန်
ลูกครอก	โกนปลั๊ก	ကောန်ပ္ဂက်

ลูกความ	โกนเกี้ยะปุ๊ค	ကောန်ဂဗုတ်
ลูกคอ	เจี้ยกเก๊าะ	ဇက်ကအ်
ลูกคอก	โกนคะรัง	ကောန်ခရိုင်
ลูกค้า	โกนเปี๊ยะเนิ่ค	ကောန်ဗနိက်
ลูกจ้าง	โกนเลิ่น	ကောန်လိင်
ลูกเจี๊ยบ	โกนจาน	ကောန်စာင်
ลูกช้าง	โกนเจิน	ကောန်စိင်
ลูกชาย	โกนเตร๊า	ကောန်တြို
ลูกโซ่	ตะก๊อกคะเร่ะห์	တကံက်ခရေဟ်
ลูกดอก	โกนเลี่ย	ကောန်လ်
ลูกเต้า	โกนจ้าด	ကောန်ဇာတ်
ลูกน้อง	โกนรั่ว	ကောန်ရဲ
ลูกนา	โกนเฮี่ยะ	ကောန်ဗ္ဗ
ลูกน้ำ	กะมะคะตั๊ก	ကူခတက်
ลูกนิมิต	เฮมาะนิมิ่ด	တူအ်နိမိတ်
ลูกบวบ	พองตุ้น	ဖံင်ဒုန်
ลูกบ้าน	โกนกวาน	ကောန်ကွာန်
ลูกบุญธรรม	โกนเลี่ยง	ကောန်လေင်
ลูกประคบ	เมี่ยะปะค้บ	မပခေါပ်
ลูกประคำ	เมี่ยะคะตน	မခတောန်
ลูกปัด	เมี่ยะเกวี้ย	မဂွာ
ลูกปืน	เมี่ยะกอม	မကာမ်
ลูกผู้ชาย	โกนเตร๊า	ကောန်တြို
ลูกผู้น้อง	โกนเต้ะ	ကောန်ဒေံ
ลูกผู้พี่	โกนเกา	ကောန်ကူ
ลูกแฝด	โกนกะมา	ကောန်ကူာ
ลูกพรวน	คะเรีย	ခရဲ
ลูกพี่ลูกน้อง	โกนเกาโกนเต้ะ	ကောန်ကူကောန်ဒေံ
ลูกไฟ	โกนจาน	ကောန်စာင်
ลูกมือ	โกนตอย	ကောန်တဲ
ลูกยอ	เมี่ยะกะโญ้ะ	မကညအ်
ลูกเรือ	โกนบัง	ကောန်ကွင်

ลูกล่า	โกนกะเลิน	ကောန်ကလိင်
ลูกเลี้ยง	โกนฟาม	ကောန်သွို
ลูกวัด	โกนซัง	ကောန်သင်
ลูกศิษย์	โกนกว๊ะห์	ကောန်ကွး
ลูกสะบ้า	เมี่ยะฮะเน่ะ	မဟာနေအ်
ลูกสะใภ้	โกนคะอ๊อห์	ကောန်ခအဟ်
ลูกสาว	โกนวุ้ด	ကောန်ဝုတ်
ลูกหนี้	โกนคะต๊อห์	ကောန်ခတဟ်
ลูกหนู	กาวเปี้ยะต๊ะฮน้อย	က်ဗတကွိ
ลูกเห็บ	เมี่ยะปลอย	မပ္ဍဲ
ลูกแห	ทะโกเฮนิ้ด	ထကောဝ်ဖွိက်
ลูก (เม็ด)	เมี่ยะ	မ
ลูก (ผลไม้)	ซ้อด	သတ်
ลูบ	ฟี่ด (ควิ่ด)	ဖွိတ်
ลูบคลำ	ฟี่ดซะปี๊ด	ဖွိတ်သပောတ်
ลูบตัว	ฟี่ดเจี๊ยะเก๊า	ဖွိတ်ဇကု
เล็ก	ด๊ด	ဍောတ်
เล็กน้อย	ญี้เญี้ยะ	ညိည
เล็ง	คะคำ	ခဍံ
เล็ดลอด	เกลิ้ก	ဍုက်
เลน	คะรำ	ခရို
เล่น	ว่อน	ဝေင်
เล่นกล	ว่อนโกนปา	ဝေင်ကောန်ပါ
เล่นกับไฟ	ว่อนกอปะมด	ဝေင်ကုရပ္ဇတ်
เล่นขายของ	ว่อนเปิงเช่ะ	ဝေင်ပုင်ဖျေအ်
เล่นชู้	เต้บเตราทะกอย	ဒေပ်တြုံထကဲ
เล่นตัว	ว่อนเจี๊ยะเก๊า	ဝေင်ဇကု
เล่นพวก	ว่อนรั่ว	ဝေင်ရဲ
เล่นหัว	คะดุ๊ดเตี้ยะเมียก	ခဍုတ်ဒမက်
เล่นหูเล่นตา	ว่อนกะโตว่อนม่ด	ဝေင်ကတောဝ်ဝေင်မတ်
เล็บ	คะเนม	ခနေမ်
เล็บตีน	คะเนมจ้าง	ခနေမ်ဇိုင်

เล็บมือ	คะเนมตอย	ခနေမ်တဲ
เล็บมือนาง	กวานโตตะน้ะห์	ကွာင်တောဝ်တွး
เล็บเหยี่ยว	เปี๊ยะโต้จ้าด	ဗဒဝ်ဇာတ်
เลเพลาดพาด	ประห์เจี๊ยะห์	ပြးဇး
เล็ม	เค้บ	ခေပ်
เล่ม (หนังสือ)	ดั๊บ	ဍိုပ်
เล่ม (เข็ม)	ตะเนิง	တ္ဓုင်
เลยเวลา	อ๊อดอะเคิน	အိုတ်အခိင်
เลยตามเลย	ตอยเต๊ะห์ตอย	တဲ့တေဟ်တဲ့
เลยเถิด	กลั้งอา	ဂြိုင်အာ
เลว	ปะแระ	ပရေံ
เล่ห์	จะนาย	စ္ဓဲ
เล่ห์เหลี่ยม	เตี๋ยกจะนาย	ဒက်စ္ဓဲ
เลอะ	กล๊อยคะดั๊ก	ကွဵခ္ဍက်
เละ	ทะป๊อด	ထပေက်
เละเทะ	กล๊อยคะดั๊ก	ကွဵခ္ဍက်
เล่า	เลี่ย	လ်
เล่านิทาน	เลี่ยปอม	လ်ပုံ
เล่าเรียน	ก๊อดเปี๊ยะโตน	ကတ်ဗတောန်
เล่าลือ	เทิ่ยะโย่ะห์	ဖယ့်
เล้า (ไก่)	เทิ่ยะนิ่ม	ဖနိ
เล้า (คอก)	คะรัง	ခရိုင်
เล้าโลม	ควิ่ดซะปิ๊ด	ဇ္ဓိတ်သပေတ်
เลาะ (ลิด)	โคระห์	ခြောဟ်
เลาะ (ให้หลุด)	เล่อะห์	လိုဟ်
เลิก (ผ้า)	ทัก	ထိုက်
เลิก (ทัพ)	เนิด	နိုက်
เลีย	กะเลม	ကလေမ်
เลี่ยง	ปาย	ပဲ
เลี่ยงหนี	ปายเตี๋ย	ပဲဒ်
เลี้ยง	เปี๊ยะเจี๊ยะ	ဗစ
เลี้ยงช้างกินขี้ช้าง	เปี๊ยะเจี๊ยะเจินเจี๊ยะเอิ๊ดเจิน	ဗစစိင်စအိက်စိင်

เลี้ยงดู	ร่งจอง	ရုံင်စံင်
เลียงผา	เจินเกี๋ยะนาด	စိင်ၵွၢတ်
เลียน	ปะเปี๋ยก	ပဗၵ်
เลี่ยน (เตียน)	คะลัด	ၶလၢတ်
เลี่ยน (มัน)	คะออน์	ၶဢိုန်
เลียบ (ต้นไม้)	ซั่วบัง	ၸြဝ်ၸိုင်
เลี่ยม	เลี่ยม	လံၢ
เลี้ยว	เก้ด	ၵေတ်
เลือก	รุ่ย	ရဲ
เลือกตั้ง	รุ่ยม่าย	ရဲမဲ့ၢ
เลือกสรร	รุ่ยจ๊อห์	ရဲၸှ်
เลื่องลือ	เที่ยะโยะห์	ၶယ့်
เลือด	ชิม	ဆီ
เลือดขึ้นหน้า	ชิมตอนเมิก	ဆီတိုန်မုၵ်
เลือดเข้าตา	ชิมลุ่บม่ด	ဆီလုပ်မတ်
เลือดในอก	โกนพยุนเกร้อะห์	ၵောန်ၽျူန်ႁြိုပ်
เลือดระดู	ชิมอุเต๊า	ဆဥတု
เลือดระดู	ชิมกย๊ำ	ဆီၵျၢ
เลือน	คะเปิ้ง	ၶဗုင်
เลื่อน (ใช้ลาก)	โจ๊ด	ၸောတ်
เลื่อนที่	ปะแลเที่ยะน่าย	ပလေဝ်ၶနဲ့ၢ
เลื่อนเปื้อน	เก๊ดตะเงาตะง้อก - เอาเก้อะ	ၵေတ်တျူတုံၵ်ဢောၵွံ
เลื่อมใส	ซอดเที่ย	သၻႃ
เลื่อย	คะต๊อด	ၶတေၵ်
เลื่อยตัด	คะต๊อดกุ๊ด	ၶတေၵ်ၵုတ်
เลื่อยไม้	คะต๊อดชุ	ၶတေၵ်ဆု
เลื่อยยนต์	คะต๊อดจัก	ၶတေၵ်ၸၵ်
เลื่อยอก	คะต๊อดเจ้อ	ၶတေၵ်ၸှ်
เลื้อย (ไม้เถา)	เลี่ยม	လံၢ
เลื้อย (งู)	โล่	လောဝ်
แล	ร่ง	ရုံင်

แล่	เกล้ะห์	ရှေဟ်
แลก	ปะแล	ပလေဝ်
แลกเปลี่ยน	ปะแลเญี้ยะทะเก๊าะ	ပလေဝ်ညးထကအ်
แล้ง	เวี่ยง	ဝင်
แล้งน้ำใจ	จ๊อดคอน	စိုတ်ဍုန်
แลน	คะโก๊ด	ခကောတ်
แลบ	กะและ	ကလေံ
แลบลิ้น	กะและกะตั๊จ	ကလေံကတာ်
แล้ว	ตอย	တုဲ
แล้วกัน	ตอยเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	တုဲညးထကအ်
แล้วด้วย	ตอยเต๊ห์	တုဲတေဟ်
แล้วแต่	ซุดซะ	သုတ်သ
แล้วๆเล่าๆ	ตอยเอาแตมตอย	တုဲအောတီတုဲ
และ	กมเก๊า	ကော့
โล่	ซะโต้ง	သဒံင်
โล้	เกี่ยะวุ่ย	ဂလုဲ
โลก	ลาก	လိုက်
โลกธรรม	เล่อวกะโธ่	လောကဓဝ်
โลง	กะลา	ကလာ
โล่ง	กะมะห์	ကမး
โลน	คะนอง	ခ္ဍင်
โล้น	คะลั๊ด	ခလာတ်
โลภ	เล่อวเกี่ยะ	လောဘ
โลหิต	ชิม	ဆီ
ไล่	ทะเดียง	ထဍေင်
ไล่เลี่ย	เก้อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ဂွံညးထကအ်
ไล่เลียง	ฮมานจ้าน	သ္ဇာန်ဇာန်
ไล้	เล่ด	လေတ်

ว

ว	พยัญชนะตัวที่ ๓๗ ตรงกับ ဝ ในภาษามอญ	
วก	เก้ดกะเลียง	ဂေတ်ကလေင်
วง	ว่าง	ဝိုင်
วงกบ	เที่ยะเมิ่ง	ဓမုင်
วงกลม	ว่างคะดอม	ဝိုင်ခဍုမ်
วงเงิน	เลี่ยะมิ่ห์ซอน	လွိုဟ်သြန်
วงก์	เวี่ยงกะ	ဝင်က
วงวาน	โกนจาวเปี๊ยเลี่ยะ	ကောန်စံဗလ
วงศาคณาญาติ	บั้วเต้ะ	မွဲဒေံ
วจี	อะเร่	အရေဝ်
วจีกรรม	เวี่ยะจีกอม	ဝစီကံ
วณิช	พ้อกแซ	ဖံက်သေဝ်
วณิชชา	ปะพ้อกแซ	ပဖံက်သေဝ်
วน	เก้ด	ဂေတ်
วนเวียน	เก้ดก้อน	ဂေတ်ဂေင်
วน (วะนะ)	เกริ้บชุ	ဂြိုပ်ဆု
วร	ปรอย	ပြ
วรรค	ป๊อด	ပိုတ်
วสันต์	ว่ดซอนตะ	ဝသ္သန္တ
วสา	กลอน	ကွေင်
วอ	โว่	ဝဝ်
วอก	ฮนือยโต้ห์ปะมังฮนำ	ကွ္ဍုဲပုင်သ္ဂှာ
วอกแวก	ม่งเอาตอน	မံင်အောတန်
ว่องไว	พรัดเพรีย	ဖြာတ်ဖြေ
วอด	ซอนเกรี้ยม	သိုန်ဂြာ
วอน	เติ้งกุ้น	ဒုင်ဂုန်
วัก	กะมก	ကွော်
วัง	เวี่ยง	ဝင်
วังจระเข้	เวี่ยงกยำ	ဝင်ကျာ
วังก์	เวี่ยงกะ	ဝင်က

วังวน	ดั๊งเก้ด	ဍွ်ဂေတ်
วังเวง	เลี่ยะงู่เลี่ยะง่น	လွူလွန်
วัฏฏะ	เก้ดก้อน	ဂေတ်ဂေင်
วัฏฏสงสาร	เก้ดเกี้ยะปอ	ဂေတ်ဂပဝ်
วัฒกี	เชี่ยงชุ	ဖျွင်ဆု
วัณโรค	ยั่วคะดั๊ก	ယဲခဍက်
วัด	เกี่ยเลี่ยะกยั๊จ	ဘာလကျာ်
วัดวาอาราม	เกี๊ยกะมา	ဘာကၟာ
วัด (ระยะ)	บ๊อด	ဓတ်
วัดรอยเท้า	บ๊อดเทื่ยะน่ายจ้าง	ဓတ်ခနဲ့ဖိုင်
วัตถุ	กรั้บกะซอบ	ဂြပ်ကာသပ်
วัตร	ว่ด	ဝတ်
วัน	ฮัว	တွဲ
วันเกิด	ฮัวกะตอโต้ะห์	တွဲကွ်ုဒ်
วันโกน	ฮัวเติน	တွဲတိင်
วันจม	ฮัวตะแนม	တွဲတိူ
วันดับ	ฮัวซอยกิ้เต๊าอ๊อด	တွဲသိဂိတုအိုတ်
วันตาย	ฮัวขย็อด (ฮัวซ้อด)	တွဲချိုတ်
วันเถลิงศก	ฮัวตอนฮนำตะม้อย	တွဲတိုန်သွံာတို
วันเนา	ฮัวกรั๊บฮนำ	တွဲကြာပ်သွံာ
วันพระ	ฮัวซอย	တွဲသိ
วันพระกลางเดือน	ฮัวซอยอะโต้กิ้เต๊า	တွဲသိအဒေဝ်ဂိတု
วันเพ็ญ	ฮัวซอยอะโต้กิ้เต๊า	တွဲသိအဒေဝ်ဂိတု
วันฟู ,วันลอย	ฮัวเปรือะห์เที่ยะจ้าก	တွဲဖြိုဟ်ခဖိုက်
วันสุกดิบ	ฮัวโกลน	တွဲကျေွာန်
วันอุโบสถ	ฮัวซอยอุเป๊าห์	တွဲသိဥပုဟ်
วันทนา	เลี่ยะโง่	လငွေဝ်
วัย	อะวั่ว	အဝဲ
วัยรุ่น	เฆ่อววุ่ดปล้าย	ယောဝုတ်ဖွဲာ
วัว	เกลี้ย	ငွ်
วัวผู้	เกลี้ยฮมัก	ငွ်ကုက်
วัวเปลี่ยว	เกลี้ยโป๊ะ	ငွ်ဗအ်

วัวสันหลังหวะ	เกลี้ยจ๊ะห์ซะ	ႁွၼ်းသ
วัสสะ	อุเต๊าปรั้ว	ဥတုၿမြ
วัสสานะ	เมิกปรั้ว	မုၵ်ၿမြ
วา	พิห์	ၽိၵ်ႉ
ว่า	ฮัม	ႁိုမ်
ว่ากล่าว	เว่ดเปี้ยะโตน	ဝေတ်ပတောန်
ว่าความ	ฮัมเกี๊ยะปุ๊ด	ႁိုမ်ၵပုတ်
ว่าง่าย	ฮัมลั่ว	ႁိုမ်လော်
ว่าจ้าง	เลิ่น	လိဂ်
ว่าซิ	ฮัมจอม	ႁိုမ်စမ်
ว่าแต่เขาอิเหนา -	ฮัมชะเญี้ยะห์เจี้ยะ	ႁိုမ်ဆညးဇကုၼ်အိင်
เป็นเอง	เก๊าโต้ะห์เอิน	
ว่าถึง	ฮัมจั๊บ	ႁိုမ်စုပ်
ว่าเป็นว่า	ฮัมโต้ะห์ฮัม	ႁိုမ်ၼ်ႁိုမ်
ว่าไป	ฮัมอา	ႁိုမ်အာ
ว่าไม่ได้	ฮัมเจี๊ยะเอาเก้อะ	ႁိုမ်စအောၵ္ဂု
ว่ายาก	ฮัมวาด	ႁိုမ်ဝါတ်
ว้าเหว่	เลี่ยะงุ่เลี่ยะง่น	လ္ၚုလ္ၚုန်
วาง	เกี๊ยะโจ้ก	ဂဇ်ၵ်
วาง	เจ๊าะ	စွံ
วางก่อน	เจ๊าะกลา	စွံက္ဍာ
วางข้อ	ปะเจี๊ยะค้อห์	ပစခိုပ်
วางไข่	ตั๊ดคะมาย	တိတ်ခ္ညာ
วางเงิน	เจ๊าะซอน	စွံသြန်
วางใจ	เจ๊าะจ๊อด	စွံစိုတ်
วางตลาด	แตพยา	တေဝ်ဖျာ
วางตา	เท้าะม่ด	ထော်မတ်
วางเพลิง	กล๊อดจอง	ကွတ်စိင်
วางมือ	เอาปะบังเปี้ยบ	အောပစိုင်ဗာပ်
วางลง	เจ๊าะพยิห์	စွံဖျိုပ်
ว่าง	คะละห์	ခလး
ว่างงาน	คะละห์กะโลน	ခလးကလောန်

ว่างเว้น	จู้เยิ่ม	ငူယို
วาจา	อะเร่	အရေဝ်
วาณิชย์	เซาะร่าน	သွံရာန်
วาด (เขียน)	ขยู (ชู)	ချူ
วาด (พาย)	ฮม่าด	ဂွာ်
วาตะ	กย็า	ကျာ
วาตะภัย	ภั่วกย็า	ဘဲကျာ
วาท	อะเร่	အရေဝ်
วาทย์	ป้าด	ဗာတ်
วานซืน	นู่กะนิ	နူကနိ
วาน (ใช้)	เจี๊ยะกาญี้	စကာညိ
ว่านน้ำ	ฮะณะ	ဟဏ
ว่านหางจระเข้	ฮนอมกะตั๊จกย็า	တွံကတာ်ကျာ
วานร	ฮนอย	ကွ်ု
วาย	อ๊อดอะเคิน	အိုတ်အခိင်
วายชนม์	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
วายวอด	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
วายร้าย	ฮนิ่ห์ยุ่ด	မ္ဒိဟ်ယုတ်
ว่าย	เบิน	ဗိင်
ว่ายน้ำ	เบินดั๊จ	ဗိင်ဍာ်
วาโย	กย็า	ကျာ
วาระ	อะเคิน	အခိင်
วารี	ดั๊จ	ဍာ်
วาว	กะเลีย	ကလေဲ
ว่าว	เวี่ย	ဝါ
ว้าวุ่น	กรานทะม่าน	ကြာန်ထမာန်
วาสนา	ปาระมอย	ပါရမဳ
ว้าเหว่	เลี่ยะงุ่เลี่ยะง่น	လ္ဒုလ္ဒန်
วิกฤต	อะเฒ่อวบ๊อบ	အဎောဝ်ဗပ်
วิกล	จ๊อดเลิ่ม	စိုတ်လိုဲ
วิกาล	อะเคินเปี้ยะตอม	အခိင်ဗတံ
วิงเวียน	ตะบูม่ดเก้ด	တစူမတ်ဂေတ်

วิ่ง	กริ๊บ	ငြိပ်
วิ่งเต้นคดี	กวั๊ดเกี๊ยะปุ๊ด	ကွဲ်ဂဗုတ်
วิ่งเปี้ยว	กริ๊บยาด	ငြိပ်ယာတ်
วิ่งราว	เกี๊ยะรีบเจี๊ยะ	ဂရိပ်စ
วิ่งว่าว	กริ๊บเวี่ย	ငြိပ်ဝါ
วิงวอน	อัดกอปะ	အာတ်ကိုပ
วิจัย	กลั้กกล้าย	ဂွိုက်ဂွဲာ
วิจิกิจฉา	กะเนาะจ๊อด	ကဏာအ်စိုတ်
วิจิตร	แกย์โก้	ကျေဝ်ဂဝ်
วิญญ	ฮล้อดฮลอง	သွေက်သွ်ၚ်
วิชชุ	เชปะเล	ဆေဝ်ပလေဝ်
วิชัย	เฮนี่ยะห์	ဖ္ဍး
วิชา	กว๊อด	ကွတ်
วิญญาณ	วิญ้าน	ဝိညာန်
วิด	ซัด	သာတ်
วิตก	โต้ะห์เตี้ยะเวิ่น	ဒ္ဒဝိၚ်
วิถี	โกล้ง	ဂွံၚ်
วิทยา	กว๊อด	ကွတ်
วิธี	อะคักกะนา	အခိုက်ကွာ
วินัย	วินั่ว	ဝိနဲ
วินาศ	ซอนเกรี้ยม	သုန်ဂြာ်
วินิจฉัย	คิ่ดขย็อบ	ဃိတ်ချပ်
วิบาก	กอมปะโล่	ကမ်ပလဝ်
วิปฏิสาร	กะตาวกะตาน	ကတာ်ကတာန်
วิปักษ์	ซ้อดเตร๊า	သတ်တြု
วิปัสนา	เกี้ยะโจ้ะโธ่	ဂဖံဓဝ်
วิรัติ	เวี่ยงปาย	ဝၚ်ပဲာ
วิริยะ	เมี่ยเนี่ยะ	မာန
วิไล	แกย์	ကျေဝ်
วิวาท	ซ้อดกรั้ว	သေက်ဂြဲ
วิวาหะ	จีเรียงเจี๊ยะ	စီရေၚ်စ
วิเวก	เลี่ยะเฮิน	လဟိၚ်

วิศาขะ	กิ้เต๊าปะซัด	ဂိတုပသာ်
วิสัญญี	จิ๊บ	စိပ်
วิสาสะ	เด๊กเก	ဍုက်ကေဝ်
วิสุทธิ์	อะห์เคลีย	အးခ္ဍဲ
วิหก	เกี่ยะเจม	ဂစေံ
วิหาร	เกี่ย	ဘာ
วิหิงสา	เบ๊ดเกี่ยะรีด	ဗေတ်ဂရိတ်
วี	ปั๊ก	ပိုက်
วิชนี	เฮนิด	ပ္ဍိက်
วีร	ก้งซะกา	ဂံင်သကာ
วี่แวว	ปะรัง	ပရိုင်
วุ่น	ทุย	ထုဲ
วุ่นวาย	ทุยทอง	ထုဲထံင်
วู่วาม	เกี่ยะเปี้ยกเกี้ยะเฮียก	ဂဗက်ဂဟောက်
เวจ	ฮ้อยว่ด	သ္ဂိုဝတ်
เวช	จาซอ	စာသဝ်
เวท	กว๊อด	ကွတ်
เวทนา	เว่เตี้ยะเนี่ย	ဝေဒနာ
เวทนา (สงสาร)	เซ็นซา	သိင်သာ
เว้น	ซะเริน	သရိုင်
เว้นแต่	ปายเนี่ยง	ပဲါနှင်
เวนไตย	คะปอ	ခပဝ်
เวร	วั่ว	ဝဲ
เวลา	อะเคิน	အခိုင်
เวสสันดร	เว่ซอนตอ	ဝေသန္တဝ်
เวหา	อะก๊ะห์	အကား
เวฬุวัน	เกริ้บตุ้น	ဂြုပ်ဒုန်
เวิก	ป๊อกแฮ่ะ	ပံက်ဟောအ်
เวียง	เดิง	ဍုင်
เวียน	เก้ด	ဂေတ်
เวียนหัว	ม่ดเก้ด	မတ်ဂေတ်
แว้ง	โครห์	ခြောဟ်

แว่น(ใช้บีบขนมจีน)	เตี้ยะเจี้ย	ဒဈာ
แว่นตา	เตี๋ยะโง่ม่ด(กะโฮ่ม่ด)	ဒငှောဝ်မတ်
แวว	ปะเลีย	ပလေဲ
แวววาว	ปะเลียชาย	ပလေဲဆဲာ
แว่ว	เมิ่นเอากล๊ะห์	မိင်အောကြး
แวะ	เต๊อะจู้	ဓေံဇူ
โวยวาย	ปะเลปะลอง	ပလေဝ်ပလံင်
ไว	ปรอห์	ပြဟ်
ไว้	กั้ง	ဂိုင်
ไว้ใจ	ปะแต๊ะห์จ๊อด	ပတေဟ်စိုတ်
ไว้ตัว	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	စွံဇကု
ไว้เนื้อเชื่อใจ	ปะแต๊ะห์เจี๊ยะเก้อะ	ပတေဟ်စဂွံ
ไว้ยศ	เก็ดอะเย่อว	ကေတ်အယော
ไว้หน้า	เจ๊าะเมิก	စွံမုက်
ไวยาวัจกร	เตี้ยเยี่ยะกะ	ဒဃက

ศ

ศ พยัญชนะตัวที่ ๓๘ ไม่ตรงกับภาษามอญ

ศก	ซก	သော်
ศก	ฮนำ	သၞာံ
ศกุน	เกี่ยะเจม	ဂစေံ
ศต	กลอม	ကၠံ
ศตวรรษ	กลอมฮนำ	ကၠံသၞာံ
ศพ	เฟี่ยะ	ဗှ
ศร	ฮะ	တ္ၚ
ศรัทธา	ซ้อดเที่ย	သဒ္ဓာ
ศรี	ซ้อยร้อย	သိရိ
ศฤงค์	เกรี้ยงซ้อด	ဂြင်သတ်
ศศะ	เปี้ยะตาย	ဗတဲာ
ศอ	เก๊าะ	ကအ်
ศอก	ตังตอย	တင်တဲ
ศอกกลับ	ทะนักกะเลียง	ထွက်ကလေင်
ศอกกำมา	ฮ้อดกะป๊ะห์	ဟတ်ကပး
ศักดิ์ศรี	อะเย่อว	အယော
ศักราช	ฮนำ	သၞာံ
ศัตรู	ซ้อดเตร๊า	သတြု
ศัตรูเวรภัย	ซ้อดเตร๊าวี่วั่ว	သတြုဝိဝဲ
ศัสตรา	อะว่บ	အဝပ်
ศากยะ	เกี้ยะเกากยั๊จตรอย	ဂကူကျာ်တြဲ
ศาลา	ซ่บ	ဇြပ်
ศาสดา	อะจาเกิ้น	အစးဂိုန်
ศิงขร	เต้อ	ဒိ
ศิระ	ดั๊บ	က္ဍိုပ်
ศิโรราบ	เที่ยะเญี้ยะ	ဓည
ศิลปะ	กว๊อดตอย	ကွတ်တဲ
ศิลา	เฮมาะ	တၟအ်
ศิษย์	กว๊ะห์	ကွး

ศรีธนญชัย	ต้กแค	ဒံက်ခေဝ်
ศรีษะ	ดั๊บ	က္ဍိုပ်
ศีล	ซอย	သီ
ศีล๕	ซอยเมี่ยะซอน	သီမသုန်
ศีล๘	ซอยเตี้ยะจำ	သီဒစံ
ศีลอุโบสถ	ซอยอุเป๊าห์	သီဥပုဟ်
ศึก	ฮนาน	ပ္ဍာန်
ศึกษา	ก๊อด	ကတ်
ศุกร์	ฮัวซัก	တ္ၚဲသိုက်
ศุภ	แกย์	ကျေဝ်
ศูนย์	ซอน	သုည်
เศรษฐี	เมี่ยะนิ่ห์ซัก	မှိဟ်သိုက်
เศร้า	จ๊อดกะฮนกะเฮีย	စိုတ်ကပေါန်ကဟဲ
เศลษ	แฮละห์	သ္ဍဟ်
เศวต	เปี๊ยะตาน	ဗတာင်
เศวตฉัตร	ดังเปี๊ยะตาน	ဍိုင်ဗတာင်
เศษ	เซห์	သေဟ်
เศษสตางค์	ซอนประระห์	သြန်ပရး
เศียร	ดั๊บ	က္ဍိုပ်
โศก	โต้ะห์เตี๊ยะต้ากจ๊อด	ဒှ်ဒိုက်စိုတ်
โศกา	เลี่ยะเร่อะเยี่ยม	လရိအ်ယံာ
โศกาดูร	เยี่ยมเกี๊ยะเอิ๊ด	ယံာဂအိက်
โศรณี	เกรี้ยงเฮนิ่น	ဂြင်ဖ္ဍိင်

ษ

ษ พยัญชนะตัวที่ ๓๙ ไม่ตรงกับภาษามอญ

ษมา	กะเลาะ	ကလအ်

ส

ส พยัญชนะตัวที่ ๔๐ ตรงกับ သ ในภาษามอญ

สก	ซก	သော်
สกทาคามี	ซะกะเตี๋ยเกี๋ยม	သကဒါဂံာ
สกัด	เลี่ยะเนี่ยง	လနင်
สกุณ	เกี๋ยะเจม	ဂစေံ
สกุล	เกี๋ยะเกา	ဂကူ
สง	เนี่ยะรุ่	နရူ
สงฟาง	เนี่ยะรุ่ซ้อก	နရူဆံက်
ส่ง	ปะลอง	ပလံင်
ส่งกลิ่น	นุ่มคะเมา	နွံခမူ
ส่งข้าม	ปะลองเกล๊ะ	ပလံင်ကြော်
ส่งข่าว	ปะลองกะรัง	ပလံင်ကရိုင်
ส่งดอก	ปะลองเอิ๊ดซอน	ပလံင်အိက်သြန်
ส่งเดช	ปะลองบ้อง	ပလံင်မှ်ုင်
ส่งตัว	ปะลองเจี๋ยะเก๊า	ပလံင်ဇကု
ส่งท้าย	ปะลองดุ๊ด	ပလံင်ဍုတ်
ส่งภาษา	ฮ่ำอะเร่	ဟိုအရေဝ်
ส่งเสริม	เคอะปะตอน	ခိုအ်ပ္တိုန်
ส่งเสียง	กะเรีย	ကရေဲ
สงกรานต์	อะต๊ะห์	အတး
สงกา	ซังคะและห์	သင်ခလေဟ်
สงคราม	ฮนาน	ပွာန်
สงครามโลก	ฮนานลาก	ပွာန်လိုက်
สงฆ์	ซัง	သင်
สงบ	มังฮิด (มังฮัด)	မံင်သို်တ်
สงบเสงี่ยม	เจี๊ยะแตมมังแตม	စတီမံင်တီ
สงวน	ฮน	ပေါန်
สงสัย	ซังคะและห์	သင်ခလေဟ်
สงสาร	ชานดู	ဆာန်ဍူ
สงัด	ฮัดเซี่ยะ	သို်တ်ဖြ

สง่า	นุ่มเมิกนุ่มม่ค	နွံမုက်နွံမတ်
สณฑ์	เรียบจั๊บ	ရာပ်စိုပ်
สด	คะเนี่ยก	ခနေက်
สดชื่น	ตะมะห์ตะมน	တွးတွောန်
สดๆร้อนๆ	ตะม้อยเซีย	တွိဆေဲ
สดใส	ตะมะห์เจี๋ยะห์	တွးဇး
สดับ	กะลัง	ကလင်
สดับตรับฟัง	ปะจ๊อดกะลัง	ပစိုတ်ကလင်
สดับปกรณ์	เจี๋ยกซอย	ဇက်သိ
สต	กลอม	ကွမ်
สตรี	ฮนิ่ห์เปรี๊ย	မှိဟ်ဗြဲ
สตางค์	ซอนประระห์	သြန်ပရး
สติ	ซะต๊อย	သတိ
สติปัญญา	ซะต๊อยปอนญา	သတိပညာ
สถาปนา	ทะปุ๊ดปะตอน	ထစုတ်ပ္တိုန်
สถาพร	ม่งเติ้ง	မံင်ဒုင်
สถิต	ม่ง	မံင်
สถุน	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
สน (ร้อย)	จัง	စင်
สนเข็ม	จังตะเนิน	စင်တွိင်
สนตะพาย	จังทะป๋าย	စင်ထဗဲာ
ส้น	เกี๊ยะเน่ะห์	ဂနေဟ်
สนทนา	กย๋าเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကျာညးထကအ်
สนเท่ห์	ซังคะและห์	သင်ခလေဟ်
สนธยา	ซอนเจี๋ย	သဉ္ဇာ
สนนราคา	งู่ห์เมี่ยะห์	ငှုဟ်မး
สนั่น	เปี๊ยะรุ่	ဗရု
สนับเพลา	กางเกินปะคอย	ကင်ကိင်ပ္ခဲ
สนาน	ฮุมดั๊จ	ဟုံဍုာ်
สนาม	อะซ๋ำ	အရှံာ
สนิทสนม	ชักเปี้ยะเตี๋ยก	ဆိုက်ဗဒက်
สนิม	เอิ๊ดเฮนิน	အိက်သွိင်

สนุก	มีบ	မိင်
สนุกสนาน	มีบซีบ	မိင်ဖြိင်
สบประมาท	ปะปะแระ	ပပရေအ်
สบง	ซะปัง	သပိုင်
สบถ	เติ้งฟาว	ဒုင်ဝှ်
สบาย	ม่งมีบเจี๊ยะมีบ	မံင်မိင်စမိင်
สไบ	ยาดดี๊ด	ယာတ်ဍောတ်
สภาพ	ซะเพี่ยเวียะ	သဘာဝ
สมควร	ซะเมาะ	ဆမအ်
สมน้ำสมเนื้อ	กรั๊กเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကြိုက်ညးထကအ်
สมน้ำหน้า	กรั๊กกอเมิก	ကြိုက်ကိုမုက်
สมประกอบ	ปอนกอมมะว้อด	ပေင်ကမ္မဝတ်
สมพรปาก	กอโต้ะห์ญ้งปาน	ကိုဒ္ဓညံင်ပာင်
สมหน้าสมตา	เยี่ยเจี๊ยะเมิก	ယာစမုက်
สมเหตุสมผล	เตี่ยะห์กอเญี้ยะห์ - เตี่ยะห์กออัว	ဒးကိုညးဒးကိုအဲ
สมจร	เตี้ยกกะเวี่ยง	ဒက်ကဝေင်
สมทบ	ลุ่บเจี๊ยะมั่วเจ๊าะ	လုပ်စမွဲစွံ
สมรู้	แตมเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	တီညးထကအ်
สมสู่	ม่งเจี๊ยะมั่วเจ๊าะ	မံင်စမွဲစွံ
สม (เท่า)	ญี้	ညဳ
สมดุล	ญี้เญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ညဳညးထကအ်
ส้ม (รส)	พยี่ะห์	ဖျုး
ส้มตำ	กะว้อด	ကဝေက်
ส้มมะขาม	คะจ๊ะห์เมี่ยงกล้น	ခစးမင်ဂွန်
สมนาคุณ	แคลกุ้น	ခေ္ဝဝ်ဂုန်
สมบัติ	กร้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
สมบุกสมบัน	เกิ้ดเกี้ยะจาน	ဂိုတ်ဂစာန်
สมบูรณาญา - สิทธิราชย์	ตะละต๊อยโต้ะห์โฮน่ก	တ္ဍတိဒ္ဓဖှော်
สมปฤดี	นุ่มโธ่ซะต๊อย	နွံဓဝ်သတိ
ส้มป่อย	กะโป	ကပေါဝ်

สมพาส	เก๊ดเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကအ်
สมเพช	เกวิ้นเติ้ง	ဂွိင်ဒုင်
สมภพ	กะตอโต้ะห์	ကၠုၚ်ဒှ်
สมภาร	อะจาเกี่ย	အစာဘာ
สมมติ	คะโต้ะห์โก้ะห์	ခဒှ်ဂှ်
สนามรบ	เวี่ยเปี๊ยะตั๊กฮนาน	ဝါဗတိုက်ပ္ဍာန်
สมรส	จีเรียงเปรียงพยี	စိရေင်ပြေင်ဖျိ
สมอ (เรือ)	เกรี้ยงเฮมาะ	ဂြင်တ္ၚအ်
สมอ (ผลไม้)	ฮะโม่	ဟမောဝ်
สมอดีงู	คะเจ๊าะ	ခစွံ
สมอพิเภก	เมี่ยะเกลอ	မကျ်ုရ်
สมอง	ด๊อห์	ကၠဟ်
สมัครพรรคพวก	โกนรั่วตอฟา	ကောန်ရဲတဝ်သွာ
สมัน	บัง	ဗိုင်
สมัย	เคด	ခေတ်
สมา	กะเลาะ	ကလအ်
สมาคม	โป๊กฟะห์	ဖော်သွး
สมาทาน	อั๊ด	အာတ်
สมาทานศีล	อั๊ดซอย	အာတ်သဳ
สมาธิ	จ๊อดโต้ะห์มั่ว	စိုတ်ဒှ်မွဲ
สมาน	ปะจิ๊บ	ပစိပ်
สมาบัติ	สมาป๊อด	သ္ၚာပိုတ်
สม่ำเสมอ	ป๊กกะต๊อย	ပက္ကတိ
สมิง	ซะเมิน	သ္ၚိ
สมุฏฐาน	ฮอด	ဟိုတ်
สมุด	ทะป๊อด	ထပိုတ်
สมุทร	ฮมาสะมัด	မှာသ္ၚိုတ်
สมุทัย	ฮ้อด	ဟိုတ်
สมุน	โกนรั่ว	ကောန်ရဲ
สมุนแว้ง	คะโดงอ๊ะห์	ခဍောင်အး
สยด	พ้อดเที่ยะเญี้ยะ	ဖေက်ညေ
สยอง	ซกเจี๊ยะเก๊ากะตาว	သော်ဇၞကုကတ်

สยาม	เซม	သေံ
สยาย	ปะลาย	ပလဲ‌ာ
สรง	ฮุมดั๊จ	ဟုံဍုၥ်
สรณะ	จะบุยจะบก	စဝ်ုစဓဝ်
สรรพ	ซ้อบเปี้ยะ	သဗ္ဗ
สรรเสริญ	ยากกุ้น	ယိုက်ဂုန်
สร้อย	กะมักเก๊าะ	ကမှက်ကအ်ာ
สร้อย (ปลา)	กะอิซั่ว	ကဏ္ဏဗြ
สระ (บ่อ)	กะมา	ကွာ
สระ (ล้าง)	กรั๊ด	ကြာတ်
สระผม	กรั๊ดซก	ကြာတ်သော်
สระ (สะหระ)	ซะวอ	သဝ်ု
สร้าง	ซัง	သြိုင်
สร้างบ้าน	ซังฮ้อย	သြိုင်သ္ဒိ
สรีระ	เจี๊ยะเก๊ากุ้นเที่ยะ	ဇကုဂုန်ဓ
สรีรังคาร	ปะตอนจองเฟี่ยะ	ပတောင်စံင်ဖ္ဓ
สรุป	คะคอน	ခဍုန်
สลด	กะฮนกะเฮีย	ကဟောန်ကဟဲ
สลบ	จิ๊บ	စိပ်
สลบไสล	จิ๊บแกละ	စိပ်ကျေ်အ
สลอด	เลียกกะพอ	လက်ကဖို
สละ (ให้)	กอต้าน	ကိုဒာန်
สละชีวิต	กอต้านปะเยิ่ม	ကိုဒာန်ပယို
สลัก	เจอเตี๊ยะเนี่ย	စို္ဒာ
สลัก (แกะ)	ป๊อด	ပေက်
สลัด (ทำให้หลุด)	เลี่ยะโยห์	လယှ်
สลัดขน	ปะรอห์กะซก	ပရဟ်ကသော်
สลัดผ้า	เปี๊ยะวากยาด	ဗဝိုက်ယာတ်
สลัว	คะเปิ้ง	ခဗုင်
สลาก	เบ้อ	မွို
สลาด (ปลา)	กะเปลิ้ด	ကဗ္ဗိုက်
สลาย	ล่าย	လဲ‌ာ

สลิด (ปลา)	กะกลั๊ด	ကကွာ်
สลึง	เมี่ยะห์	မး
สวด	พะด๊ด	ဖၔ္ဍောတ်
สวน(ที่ปลูกต้นไม้)	เกลาะ	ကွအ်
สวน (ย้อน)	ทะจ๊ะห์	ထစး
สวน (แทง)	ทะปั๊ก	ထပက်
ส่วน	อะเรี่ยง	အရေင်
ส่วนตัว	กรั๊บเจี๊ยะเก๊า	ဂြပ်ဇကု
ส่วนรวม	กรั๊บอะโต้	ဂြပ်အဒေဝ်
สวม	คะลัก	ခလိုက်
สวมกอด	โป๊น	ဗန်
สวม (กางเกง)	ป๊าก	ဗိုက်
สวม (เสื้อ)	กะตั๊ก	ကတက်
สวมหมวก	เกี้ยะโล่คะมก	ဂလဝ်ချော်
สวมแหวน	ซ้อกกะจิน	သံက်ကစိန်
ส้วม	ฮ้อยว่ด	သ္ဂိဝတ်
สวย	แกย์	ကျေဝ်
สวรรค์	ฟอ	သွ္ဂဝ်
สวรรค์อยู่ในอก -	คอห์ปะแระนุ่ม -	ခိုဟ်ပရေအ်န္ဂံ
นรกอยู่ในใจ	ปะดอยจ๊อด	ပ္ဍဲစိုတ်
สวะ	กะเปี๊ย	ကဗာ
สวัสดี	ตะซักจ๊อด -	တသိုက်စိုတ်တသိုက်ကာယျ
	ตะซักกายะ	
สวาปาม	เจี๊ยะคะป๊อบ	စခပပ်
สว่าง	ตะมะห์	တမး
สว่างไสว	ตะมะห์เคลีย	တမးခ္ဍဲ
สวาท	ปอนจ๊อด	ပေင်စိုတ်
สว่าน	กร๊อดเกลิ๊ด	ကြုတ်ကွိက်
สวิงสวาย	ม่ดกลุ้	မတ်ဂ္ဍု
สห	มั่วเจ๊าะ	မွဲစွံ
สหัสสะ	เลี่ยะงิ่ม	လ္ဂိ

สหาย	ปรั่วเฟี่ย	ပြေါဖွာ
สอ	เก๊าะ	ကအ်
สอง	บา	၈ၢ
สองจิตสองใจ	โต้ะห์บาจ๊อด	ဒ့်၈ၢစိုတ်
สองต่อสอง	มั่วกอมั่ว	မွဲကိုမွဲ
สองสลึงเฟื้อง	บาเมี่ยะห์มั่วเซีย	၈ၢမးမွဲသေဲ
สองหน้า	บาเมิก	၈ၢမုက်
ส่อง	จี	စိ
ส่องกระจก	ร่งเตี้ยะโง่ (ร่งกะโฮ่)	ရုံင်ဒင္ဍောဝ်
ส่องปืน	คะดำเซนัด	ခဍုံသေနာတ်
สอด	กะเร้บ	ကရေပ်
สอด	ปรั๊ก	ပြိုက်
สอดส่อง	ร่งจอง	ရုံင်စံင်
สอดใส่	ปรักจุ๊ด	ပြိုက်စုတ်
สอน	เปี๊ยะโตน	ဗတောန်
สอนพูด	เปี๊ยะโตนปรุ้	ဗတောန်ဗြု
สอนหนังสือ	เปี๊ยะโตนเลิด	ဗတောန်လိက်
ส่อน (ตา)	คะแล	ခလေဝ်
สอย	โกล้ง	ဂွောင်
ส่อเสียด	เกี้ยะเจิ๊กเที่ยะลู่	ဂစုက်ဓလူ
สะ	เกรี้ยม	ဂြာ
สะกด	ออนเติ้ง	အောင်ဒုင်
สะกด (ตัวสกด)	เกี้ยะจ๊อด	ဂစိုတ်
สะกอ	ปลัง	ပ္ဍိုင်
สะกิด	โชะ	ဆောအ်
สะเก็ดแผล	คะตั๊บสะระ	ခတိုပ်ဩ
สะเก็ดไม้	กะแนะห์โอ๊ห์	ကနေဟ်အော့
สะคราญ	แกย์	ကျေဝ်
สะใจ	กรั๊กจ๊อด	ကြိုက်စိုတ်
สะดวก	ล่ัว	လော
สะดัก	เจอ	စ်
สะดิ้ง	โปห์แปะห์	ပောဟ်ပေဟ်

สะดึง	จายนาย	စဲ့ဆဲ့
สะดือ	โปงล้อด	ပောင်လိုတ်
สะดุ้ง	ปะก๊อด	ပကိုတ်
สะดุด	คะเดิน	ခဒိုင်
สะเด็ด	ก๊อห์	ကို
สะเดา	แฮลม	သို့
สะเดาะเคราะห์	ปลอนออนตะราย	ပွေင်အန္တရဲ့
สะตือ	กะเตอ	ကတိုဝ်
สะตุ	ฮนา	နှာ
สะทก	เที่ยะเญี้ยะ	ခည
สะท้อน	กะโญ	ကညောဝ်
สะท้าน	เตี้ยะจ้บเจี้ยะตอ	ဒဇပ်ဇတဝ်
สะเทือน	ขยีคะร่าน (ชีคะร่าน)	ချီခရာင်
สะบักจม	กะเตียงจ๊ะห์ปลั้ก	ကတောင်စးဖ္ဍိုက်
สะบักสะบอม	ป๊อบ	ဓပ်
สะบัด	เลี่ยะโยะห์	လယဟ်
สะบัดก้น	เลี่ยะวากซังเอิ๊คอา	လဝိုက်သိုင်အိက်အာ
สะบัดมีด	กะและบุน	ကလေအ်ခုန်
สะบัดชง	เลี่ยะวากอะเลี่ยม	လဝိုက်အလံာ
สะบัดร้อน - สะบัดหนาว	บ๊อ์ๆกะตาวๆ	ဓိုဟ်ဟ်ကတ်ကတ်
สะบัดหน้า	เที่ยะเวิ่นเมิก	ခဝိင်မုက်
สะบั้น	ป๊อดทะกุ๊ด	ပိုတ်ထကုတ်
สะบ้า	เมี่ยะคะเน่ะ	မခနေအ်
สะบ้าหัวเข่า	คะเน่ะบอง	ခနေအ်စံင်
สะบ้า (เล่น)	ว่อนคะเน่ะ	ဝေင်ခနေအ်
สะพึงกลัว	กญาเที่ยะเญี้ยะ	ကၠာခည
สะพาน	เตี้ยะต้น	ဒဒန်
สะพาย	ตะมาย	တွဲာ
สะเพร่า	เกี๋ยะรากเกี๋ยะรุ่ย	ဂရိုက်ဂရဲ
สะโพก	ตี้	ဒိ
สะเภา	เกลิ้งตังเยี่ย	ၐုင်တင်ယာ

สะไภ้	คะอ๊อห์	ခအဟ်
สะลึมสะลือ	งุ่ห์ๆเฮลินๆ	ငှုဟ်ဟ်သွိင်င်
สะสม	ปะกมปะเก	ပကေံာ်ပကေဝ်
สะสาง	ปะล๊ะห์	ပလး
สะอาด	อ๊ะห์	အး
สะอาดสะอ้าน	อ๊ะห์เคลีย	အးခ္လဲ
สะอิดสะเอียน	ทะออนเจี้ยะเรียะ	ထအိုန်ဇရ
สะอึก	ฮลัก	သ္ဂြိုက်
สะอื้น	ซะเอิ๊ด	သအိက်
สะเอว	เฮนิ่น	ဂွိင်
สะเออะ	แซมปล๊อก	သီပွံက်
สัก (ไม้)	ชุกละ	ဆုကွ
สัก (แทง)	ทะปั๊ก	ထပက်
สัก (แค่)	บ๊อด	စိုတ်
สักกะ	เฮมินอิน	သွီအိန်
สักการะ	เปาเจี้ย	ပူဇာ
สักขี	ซักซอย	သက်သီ
สัคคะ	ฟอ	သွဝ်
สั่ง	เกี้ยะกอน	ဂကန်
สั่งสม	ปะกมปะเก	ပကေံာ်ပကေဝ်
สั่งสอน	เปี้ยะโตน	ဗတောန်
สั่ง (ขี้มูก)	กะซ้อห์	ကသိုဟ်
สังกะวาด	กะกะเลี่ยง	ကကလေင်
สังกัปปะ	คิ่ด	ဃိတ်
สังเกต	ปะจ๊อดโล่	ပစိုတ်လဝ်
สังขยา	เร่อะเลี่ยะมิ่ห์	ရိုဟ်လွိုဟ်
สังขาร	เจี้ยะเก๊า	ဇကု
สังคญาติ	บั้วเต้ะ	မွဲဒေံ
สังคหะ	ปะกม	ပကေံာ်
สังคีด	ปัวเล่ห์เกี้ยะเย่ห์	ပေါ်လေဟ်ဂယေဟ်
สังคีติ	กลั้กกล้ายป๊อยตะก๊อด	ဂွိုက်ဂွဲာပိတကတ်
สังเค็ด	กรั้บเปี้ยะกิ้นเลี่ยะกยั๊จ	ဂြုပ်ဗဂိန်လကျာ်

สังฆ	ซัง	သင်
สังฆกรรม	ซองเฒี่ยะกอม	သံဃကမ်
สังฆทาน	ซองเฒี่ยะต้าน	သံဃဒါန်
สังฆาทิเสส	ซองเฒี่ยต๊อยเซห์	သံဃာတိသေဟ်
สังฆานุสติ	ซองเฒี่ยนุ์คซะต๊อย	သံဃာနုသတိ
สังฆาฏิ	ทะกั๊บ	ထကိုပ်
สังโยชน์	ซองเย่อวเจิ้น	သံယောဇိုန်
สังวัจฉระ	ฮนำ	သွံ
สังวัธยาย	ปะต๊อบเลิ่ค	ပတပ်လိက်
สังวาส	เก๊ดเฌี้ยะห์ทะเก๊าะ	ကေတ်ညးထကအ်
สังเวคะ	ซองเว่เกี๊ยะ	သံဝေဂ
สังเวช	จ๊อดคะเอีย	စိုတ်ခအေဲ
สังเวย	เปี้ยะเจี๊ย	ဗၚ
สังเวียน	คะรัง	ခရိုင်
สังสรรค์	กมเกี๊ยะเริ่ม	ကော်ဂရီု
สังสารวัฏ	เก้คก้อน	ဂေတ်ဂေင်
สังหาร	เกี๊ยะจ๊อค	ဂစိုတ်
สัจจะ	ซ้อดเจี๊ยะ	သစ္စ
สัญจร	กล้งกวั๊ด	ဂွံင်ကွာ်
สัญชาต	เจี๊ยต๊อย	ဇာတိ
สัญชาติ	เกี๊ยะเกา	ဂကူ
สัญญา	โธ่คะแตม	ဓဝ်ခတိ
สัญญาวิปลาส	ซะต๊อยเลิ่ม	သတိလီု
สัณฐาน	รูปเรี่ย	ရုပ်ရာ
สัด (สืบพันธ์)	เตี้ยกกะเวี่ยง	ဒက်ကဝေင်
สัดทา	คะเร่อะห์	ခရိုဟ်
สัตบุรุษ	ซ้อบปะรอห์	သပ္ပုရိုဟ်
สัตตะ	ทะป๊อห์	ထပ်
สัตตาห	ทะป๊อห์ฮัว	ထပ်တ္ၚဲ
สัตมวาร	ปอนทะป๊อห์	ပေင်ထပ်
สัตตู	เปิงโม่เนี่ยดู	ပုင်မောဝ်နာဍု
สัตถา	อะจา	အစာ

สัตย์	ซ้อคเจี๊ยะ	သစ္စ
สัตย์ซื่อ	ต๊อบต๊ะห์	တပ်တား
สัตย์จริง	โต้ห์แกว๊ะห์	၃ဲကွေဟ်
สัตว์	ซ้อค	သတ်
สัตวโลก	ซ้อคลาก	သတ်လိုက်
สัทธรรม	โธ่กยั๊จ	ဓဝ်ကျာ်
สัทธา	ซ้อคเทื่ย	သဒ္ဓာ
สัน	เฟิ่น	ၺိုန်
สันเขา	จ๊ะห์เต้อ	စးဒို
สันมีด	กว๊อคบุน	ကၠုတ်ဗုန်
สันหลัง	จ๊ะห์	စး
สันหลังยาว	เลี่ยะนุ่ห์ลี่	လနုဟ်လိ
สั่น	คะตอ	ခတဝ်
สั้น	เกล้ะ	ဂွေအ်
สันโดษ	แตมรุ่ม	တိရုံ
สันตติ	ชักเชน	ဆက်ဆေန်
สันตะวา	ฮังรอม	ဟင်ရှမ်
สันติ	บ๊อห์ซอห์	ၜိုဟ်သိုဟ်
สันถวะ	ชักเปี๊ยะเตี๋ยก	ဆိုက်ဗဒက်
สันทัดกรณี	แตมคอห์	တိခိုဟ်
สันนิษฐาน	ชะเก๊ด	ဆကေတ်
สับ	ต้น	ဒန်
สับ	เกี้ยะจิ้ม (คะจิ้ม)	ဂဇိ
สับนก	กะอะเกล้	ကအဂွေဝ်
สับเปลี่ยน	ปะแล	ပလေဝ်
สับสน	เก๊ดเอาเตี้ยะห์	ကေတ်အောဒး
สับปลับ	ปะลีตอแล	ပလိတဝ်လေဝ်
สับปะรด	คะนัด	ခနာတ်
สัปดปกรณ์	อะภิโธ่ทะป๊อห์	အဘိဓဝ်ထပ်
สัปดาหะ	มั่วอะเติ้ด	မွဲအဒိုတ်
สัปดน	ปะชะเชอ	ပဆဆို
สัปทน	ดัง	ဍိုင်

สัปปะ	ซุ่ม	ဖြို
สัปปุรุษ	ซ้อบปะรอห์	သပ္ပုရိုဟ်
สัปหงก	คะโญ้ก	ခညော်
สัพพะ	ซ้อบเปี๊ยะ	သဗ္ဗ
สัพพัญญู	ซ้อบปันญู	သဗညူ
สัพยอก	คะดุ๊ด	ခဍုတ်
สัมปรายภพ	ลากเกี้ยะตะ	လိုက်ဂတ
สัมผัส	เจิ๊กเลิก	စုက်လုက်
สัมภเวสี	ซ้อดลาก	သတ်လိုက်
สัมภาระ	กร้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
สัมมา	คอห์ปรอย	ခိုဟ်ပြြ
สาแก่ใจ	กรั๊กกอเมิก	ကြိုက်ကိုမုက်
ส่า (รา)	เฮม้า	မှု
ส่าขนุน	กะซ้อยปะน้อห์	ကသိပ္ပဟ်
ส่าเหล้า	เอิ๊ดอะเรียก	အိက်အရက်
สาก	ริ่	ရိ
สากกะเบือ	ริ่บั๊ก	ရိစိုက်
สากกระเดื่อง	ริ่ม่ง	ရိမံင်
สาก (ขรุขระ)	กั๊ด	ကာ်
สากล	ซัมพะอ๊อด	သိုဖအိုတ်
สาขา	ฮนานป๊าน	ပ္ဍာင်ဗာင်
สาคร	ฮมาซะมัด	မှာသိုတ်
สาง (กลิ่น)	คะเมาเฟี่ยะ	ခမူဖ္ဒ
สาง (รุ่ง)	เยี่ยะห์	ယး
สาง (หวี)	เกรี้ยะห์	ဂြး
สาง (ทำให้หายยุ่ง)	ปะล้ะห์	ပလး
สาด (เสื่อ)	ทะกอ	ထကာဝ်
สาดน้ำ	ปั๊กดั๊จ	ပက်ဍာ်
สาดโคลน	กล้ายฮ้อด	ဂ္ဍာဟိုတ်
สาดเสียเทเสีย	เลิ่มลาด	လိုလာ်
สาตรา	เลี่ยะว่บ	လ္ဝပ်
สาไถย	เตี้ยกจะนาย	ဒက်စ္ဍာ

สาธารณ์	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
สาธุ	เตี้ยะห์เรี่ยะห์ซอน	ဒးရးသန်
สาธุชน	ซาเต๊าจ้น	သာတုဇန်
สาน	ตาน	တာန်
สานกระบุง	ตานเนี่ยะ	တာန်န
สานุศิษย์	โกนกว๊ะห์	ကောန်ကွး
สาบ (กลิ่น)	คะเมาคะอิม	ခမူခအိ
สาบสูญ	แกละ	ကျော်
สาบเสือ (วัชพืช)	อิลุ่	ဏ္ဍလု
สาบาน	เติ้งฟาว	ဒုင်သွ်
สาป	ชาว	ဆ်
สาม (จะนวน)	ป๊อย	ပိ
สามพัน	ป๊อยเลี่ยะงิ่ม (ป๊อยงิ่ม)	ပိလ္ဍိ
สามร้อย	ป๊อยกลอม	ပိကၠုမ်
สามวันดีสี่วันไข้	กิ๊ๆยั่วๆ	ဂိဂိယဲယဲ
สามสลึงเฟื้อง	เกราะๆกรอนๆ	ကြအ်အ်ကြေင်င်
สามหมื่น	ป๊อยลัก	ပိလက်
สามเณร	ทะโปย	ထပိုဲ
สามสิบกลีบ	ด๊อกจ๊อก	ဍုံက်စုံက်
สามหาว	ปรุ้ชะเชอ	ဗြုဆဆ်
สามเหลี่ยม (งู)	ซุ่มจ้าดตัง	ဗြဲဇာတ်တင်
สามัคคี	โฮมะห์	သ္ဂှ်ဟ်
สามัญ	ธ่มเมี่ยะตา	ဓမ္မတာ
สามานย์	ยุ่ดเมี่ยคาคะนอย	ယုတ်မာခာခဏိ
สามารถ	เล่บแกว๊ะห์	လေပ်ကွေဟ်
สามี	เตร๊า	တြို
สาย	ฮัวเฮลิง	တ္ဂဲသ္ဂုင်
สาย (ล่า)	เชี่ย	ဈ္ပာ
สายตะพาย	ทะป้าย	ထဗဲာ
สายน้ำ	เจี้ยะโม่ดั๊จ	ဇမောဝ်ဍာ်
สายบัว	ฮนอมฟา	တုံသ္ဂာ
สายฟ้า	เชปะเล	ဆေဝ်ပလေဝ်

สายเลือด	มั่วเปิ้งมั่วกร๊อด	မွဲဖုင်မွဲကြုတ်
สายสร้อย	กะมักเก๊าะ	ကၠက်ကအ်
ส่าย	คะร่าน	ခရာင်
สายชู	คั๊จซอม	ချ်သမ်
สายตา	เกี้ยะรีบม่ด	ဂရိပ်မတ်
สายัณห์	จ้างซอฮัว	ဇိုင်သဝ်တှဲ
สารส้ม	เฮมาะเกี้ยะจ๊ะห์	တၠအ်ဂစး
สาร (ข้าว)	เฮ้า	သ္ၜု
สารพัด	ซ้อบเปี๊ยะ	သဗ္ဗ
สารภาพ	ตั๊ดปานเติ้ง	တိတ်ပါင်ဒုင်
สารแน	เที่ยะลู่	ဓလူ
สารีริกธาตุ	ทาดกยั๊จ	ဓာတ်ကျာ်
สาละวน	เที่ยะเวิ่นเที่ยะว่าย	ဓဝိင်ဓဝဲာ
สาริกา (นก)	เกี้ยะเจมกะเลินกะลัง	ဂစေံကၠိင်ကၠင်
สาว	วุ่ด	ဝုတ်
สาวแก่	วุ่ดปะรอง	ဝုတ်ပရံင်
สาว (ชัก)	ตอง	တံင်
สาวเชือก	ตองเจิ๊ก	တံင်ဇုက်
สาวเท้า	เกี้ยมจ้าง	ဂံာဇိုင်
สาวนะ	กิ้เต๊าคะดอยซอย	ဂိတုခၠုဲသီ
สาหร่าย	ฮังรุย	ဟာင်ရှဲ
สาหัส	มากะและห์	မှာကလေဟ်
สาเหตุ	ฮ้อด	ဟိုတ်
สาแหรก	กะเยี่ยะ	ကယ
สำส่อน	ฮนาวเรี่ย	နှ်ရ်
สำนึก	คิ่ดเก้อะ	ဃိတ်ဂွံ
สำเนียง	กะซาน	ကသာင်
สำบัดสำนวน	อะเร่อะครา	အရေဝ်အခြာ
สำปะหลัง	วุ่นเกี้ยะเลี่ย	ဝုန်ဂလာ
สำเภา	เกลิ้งตังเยี่ย	ၚုင်တင်ယာ
สำมะเลเทเมา	เปี๊ยะบูอะเรียก เที่ยะเจี้ยกเกลิ้ด	ဗရူအရက်ဓဇက်ကၠိက်

สำมะหา	ปรู้อาเก๊ดมุ่	ဖြူအာကေတ်မု
สำรวม	ปะกม	ပကော်ာ
สำรวมใจ	ปะกมจ๊อด	ပကော်ာစိုတ်
สำรอก	ตะ	တ
สำรอง	กะเพ่อะ	ကဘိုအ်
สำรับ	กะบะ	ကစ
สำรับเวร	กะบะอะล่น	ကစအလောန်
สำราก	คะญู้กคะญูน	ခညက်ခညောန်
สำเร็จ	ตอยโต้ะห์	တွဲဒှ်
สำโรง	ฮะเริง	ဟရင်
สำลัก	กลั้ก	ဂ္ဂိုက်
สำลี	โตขยื่อ (โตชอ)	တောဝ်ချို
สำหรับ	คะวัก	ခဝက်
สำเหนียก	ปะจ๊อดกะลัง	ပစိုတ်ကလင်
สำออย	แญ๊ะ	ညေအ်
สิกขมานา	ทะโปยเปรี้ย	ထပိုဗြ
สิง (อยู่)	ลูบม่ง	လုပ်မံင်
สิงสู่	กะลกลุ่บ	ကလော်လုပ်
สิง (งู)	ซุ่มโปล้ซา	ဖြုဗ္ဗောဝ်သာ
สิ่ง	กรั้บ	ဂြပ်
สิ่งของ	กรั้บกะซอบ	ဂြပ်ကသပ်
สิงโต	เจี้ยต๊อยซัง	ဇတိသိုင်
สิงห์	เซิน	သိင်
สิงหล	เซินเค่อ	သိင်ဃုိ
สิน	ทอซอน	ထဝ်သြန်
สินค้า	เปี้ยะเนิ่ด	ဗနိက်
สินจ้าง	งุ่ห์เลิ่น	ငှုပ်လိင်
สินเชื่อ	งุ่ห์กะวุ้ด	ငှုပ်ကဝုတ်
สินบน	ซอยพอ	သိုဖ်
สินสอด	งุ่ห์อะซง	ငှုပ်အသောင်
สิน (ตัด)	เครน	ခြေန်
สิ้น	อ๊อด	အိုတ်

สิ้นคิด	อ๊อดกะซ้อบ	အိုတ်ကသပ်
สิ้นใจ	ขย็อด (ซ้อด)	ချိုတ်
สิ้นเชิง	อ๊อดซัม	အိုသို
สิ้นเนื้อประดาตัว	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
สิ้นไร้ไม้ตอก	อ๊อดจ้างอ๊อดตอย	အိုတ်ဖိုင်အိုတ်တဲ
สิ้นฤธิ์	อ๊อดริ่ด	အိုတ်ရိုတ်
สิ้นสุด	จั๊บเตี๊ยะตอย	စိုပ်ဒတဲ့
สินธุ	บีฮมาซะมัด	ဗီမှာသိုတ်
สิบ	จ๊อห์	စ့်
สิมพลี	ชุเกร๊ิด	ဆုကြိုက်
สิระ	ดั๊บ	က္ဍိုပ်
สิริ	ซ้อยร้อย	သိရိ
สิลา	เฮมาะ	တွအ်
สิว	กะม่น	ကမန်
สิวเสี้ยน	โฮมน	မှောန်
สิ่ว	ฮน้อด	ပ္ဍုတ်
สิ่วน่อง	ฮน้อดบ้อง	ပ္ဍုတ်စံင်
สี (ข้าว)	เซ	သေဝ်
สีซอ	เจี้ยกโกร้	ဇက်ဂြောဝ်
สีผึ้ง	กลอนปลอย	ကွောင်ပ္ဍဲု
สีไฟ	ปุ๊ดปะมด	ဗုတ်ပ္ဍတ်
สี (ขาว ดำ)	ซัด	သာ်
สีหน้า	ฮนำเมิก	ဗ္ဍာမုက်
สี่	ปอน	ပန်
สีกา	อุปิ๊ะห์เปรี้ย	ဥပးဖြဲ
สีข้าง	ทะกอย	ထကဲ
สีดอ	เจินซะดอ	စိင်သဍုဝ်
สีมา	เฮมาะเนียะมิ่ด	တွအ်နမိတ်
สีสุก (ไผ่)	ตุ้นกะเซิก	ဒုန်ကသုက်
สีเสียด	คะนกชุ	ခ္ဍာ်ဆု
สีเสียดก้อน	ฮละเจ้	သ္ဍဇေဝ်
สึก (กร่อน)	ซุด (ซ้อด)	သုတ်

สึก (ลาสึก)	เรี่ยม	ရှံ
สืบ	ทะโต	ထတောဝ်
สืบเท้า	เกี่ยมจ้าง	ဂံဇိုင်
สืบหา	ทะโตกล้าย	ထတောဝ်ဂွဲာ
สืบไป	ตออา	တဝ်အာ
สืบสาว	ทะโตเปี๊ยก	ထတောဝ်ဗက်
สืบเสาะ	ทะโตกล้าย	ထတောဝ်ဂွဲာ
สุ (ใส้ล้ม)	ซุ	သု
สุก (ผลไม้)	ดุ๊ห์	ဍုဟ်
สุก (ข้าว)	จิน	စိန်
สุกดิบ	ฮัวโกลน	တွဲကြောန်
สุกแดด	ดุ๊ห์ฮัว	ဍုဟ်တွဲ
สุกเอาเผากิน	โกลนชะตอย	ကြောန်ဆတုဲ
สุกร	เกลิ๊ด	ကြိုက်
สุข	ตะซัก	တသိုက်
สุขา	ฮ้อยว่ด	သိုဝတ်
สุขุม	จ้บด๊อบ	ဇပ်ဍုပ်
สุคติ	ฟอ	သွဝ်
สุงสิง	ชักเปี๊ยะเตี๊ยก	ဆိုက်ဗဒက်
สุจริต	ต๊อบ	တပ်
สุญ	ซอญูญะ	သုည
สุณิสา	โกนคะอ๊อห์	ကောန်ခအဟ်
สุด	อ๊อด	အိုတ်
สุดกำลัง	อ๊อดท่ด	အိုတ်ဓတ်
สุดกู่	ตู้ตะราวอ๊อด	ဒုတရ်အိုတ်
สุดขีด	ปอนที่	ပေင်ဓိ
สุดคน	กะนดฮนิห์	ကွောတ်မ္ဂိဟ်
สุดคิด	อ๊อดปอญญา	အိုတ်ပညာ
สุดแต่	ซุดซะ	သုတ်သ
สุดท้อง	ด๊ดอ๊อด	ဍောတ်အိုတ်
สุดท้าย	ตู้ตะราวเญี้ยะห์	ဒုတရ်ညး
สุดวิสัย	คิ่ดเอาจั๊บ	ဃိတ်အောစိုပ်

สุดหล้าฟ้าเขียว	ฮั่วปะเทาะ	ဖျော့ပထော်
สุนัข	เกลอ	ကွို
สุบรรณ	คะปอ	ခပဝ်
สุบิน	กะเป๊าะญ้าด	ကပအ်ညာတ်
สุพรรณ	ทอ	ထဝ်
สุภาพ	โจ้ะซอ	ဇအ်သဝ်
สุภาพชน	ฮนิ่ห์ค้อห์	မ္ဟိုဟ်ခိုဟ်
สุม (กอง)	เชอะ	ဆိုအ်
สุม (สุมไฟ)	เกี้ยะกุ้ยปะมด	ဂကုဲပွတ်
สุ่ม	กะร้อด	ကရုတ်
สุ่มไก่	กะร้อดจาน	ကရုတ်စာင်
สุ่มปลา	กาบกะ	ကာပ်က
สุ่มสี่สุ่มห้า	เอาร่งเลียกเต๊ะ - เลียกเนาะ	အောရံုင်လက်တောအ် လက်ဏာအ်
สุมทุม	เกริ๊บชุ	ဂြိုပ်ဆု
สุรินทร์	ซะเมินอิน	သ္ဂီအိန်
สุรา	อะเรียก	အရက်
สุริยะ	ซะเมินฮัว	သ္ဂီတွဲ
สุริยคราส	ฮัวเกรี้ยะห์	တွဲဂြေး
สุริยุปราคา	ฮัวเกรี้ยะห์	တွဲဂြေး
สุรุ่ยสุร่าย	คะรุ่ยคะเรี่ย	ခရှဲခရဲ်
สุวรรณ	ทอ	ထဝ်
สุวาน	เกลอ	ကွို
สู่	อากล้าย	အာဂ္ဂဲာ
สู่ขวัญ	ก๊กเปิงคะเมา	ကော်ပုင်ခမောဝ
สู่ขอ	ฮมานเปรี้ย	သ္မာန်ဗြဲ
สู่รู้	ปะเจี๊ยะฮนิ่ห์เล่บ	ပစမ္ဟိုဟ်လေပ်
สู้	เติ้งโต้	ဒုင်ဒဝ်
สูง	เฮลิง	သ္ဂုင်
สูงอายุ	อะเยิกเกลิ้น	အယုက်ဂ္ဂိုင်
สูญ	ซอน	သုည်
สูญฝี	ซอนเปร้อะ	သုည်ဗြိုအ်

สูด	คะรด	ခရောတ်
สูตร	เกลม	ကျော့
สูติ	บองโกน	စံင်ကောန်
สูทกรรม	โกลนกะนะเปิง	ကျောန်ကွပုင်
สูบ	โซด	ဖြောတ်
สูบลม	เจี๊ยกเที่ยะเมิ่ง	ဇက်ခမုင်
สูป	ฟะ	သွ
สูสี	เก๊อะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ဂွံညးထကအ်
เสก	ม่น	မန်
เสกสรร	ปรุ้เก๊ดเอิน	ပြုကေတ်အိင်
เสัง	คะเจ๊บ	ခစေပ်
เสโท	ปะลัก	ပလက်
เส้น	ปะเตียง	ပတောင်
เส้นตื้น	ปะเตียงดา	ပတောင်ဍာ
เส้นทาง	โกล้งดาน	ဂွံင်ဍာန်
เส้นเลือด	ปะเตียงชิม	ပတောင်ဆိ
เส้นลึก	ปะเตียงซึ่ห์	ပတောင်ဖြိုဟ်
เสน่ง	เกรี้ยง	ဂြင်
เสน่หา	ชาน	ဆာန်
เสน่ห์	เรี่ยซอย	ရာသိ
เสน่ห์ปลายจัก	โร่ห์ตอย	ရှ်တဲ
เสนียด (จัญไร)	ฮะเนี่ยะ	ဟန
เสนียด (หวี)	เกี่ยะเรียะห์เกรี้ยะห์จอย	ဂရးဂြးစဲ
เสบียง	เฟ่อะ	ဖွော
เสบียงกรัง	เฟ่อะเมี่ยะ	ဖွောမ
เสมหะ	แฮละห์	သွေဟ်
เสมอ	ญี้	ညိ
เสมอต้นเสมอปลาย	ต๊อบอาต๊อบเกลิง	တပ်အာတပ်ကျင်
เสมือน	ต๊อบญู้ง	တုပ်ညံင်
เสย	ทะปั๊ก	ထပက်
เสร็จแล้ว	ตอยโต้ะห์	တုဲဒှ်
เสริมสวย	กยังกยอ	ကျိုင်ကျစ်

เสลา	คะนี่	ခနိ
เสลี่ยง	โจ้งเที่ยะเลิ่น	ဖံင်ဓလိင်
เสวย	เจี๊ยะ	စ
เสวยราช	ปังเดิง	ပိုင်ဍုင်
เสวียน	โซ่ง	ဖြင်
เสสรวง	เปี้ยะเจี้ย	ဗဓ
เสสรวน	กร้างคะแอ๊ะห์	ဂြိင်ခအေဟ်
เสา	เที่ยะย่าง	ဓယိုင်
เสากระโดง	เที่ยะย่างเยี่ย	ဓယိုင်ယ်
เสาเอก	เที่ยะย่างคะรอง	ဓယိုင်ခရိုင်
เสาร์	ฮัวฮ้อยซอ	တ္ၚဲသ္ဂိသဝ်
เสาะ (หา)	กล้าย	ဂွ်ာ
เสาะแสะ	กิ้ยั่ว	ဂိယဲ
เสิร์ฟ	ปัง	ပင်
เสีย	เลิ่ม	လီု
เสียของ	กร้บเลิ่ม	ဂြပ်လီု
เสียเงิน	อ๊อดซอน	အိုတ်သြန်
เสียกบาล	เทาะทะแนม	ထေံထဏီ
เสียขวัญ	จ๊อดเลิ่ม	စိုတ်လီု
เสียคน	เลิ่มฮนิห์	လီုမ္ဂိဟ်
เสียคำพูด	เลิ่มอะเร่	လီုအရေဝ်
เสียจริต	เกราะ	ကြအ်
เสียใจ	จ๊อดเลิ่ม	စိုတ်လီု
เสียโฉม	เมิกซะ	မုက်သ
เสียชาติเกิด	เทาะมั่วเภี่ยะเวี่ยะ	ထေံမွဲဘဝ
เสียชื่อ	เลิ่มเยี่ยะมุ่	လီုယ္ၚု
เสียดาย	เก้อะห์	ဂိုဟ်
เสียเด็ก	เลิ่มโกนญัด	လီုကောန်ညာ်
เสียตัว	เก้อะเตร๊าห์	ဂုံတြို
เสียแต้ม	เซาะเจี๊ยะเมิก	သွံစမုက်
เสียน้ำตา	ดั๊จระมดเที่ยะจู้	ဍာ်ရမတ်ဓဇူ
เสียปาก	เก้อะห์ปาน	ဂိုဟ်ပာင်

เสียผี	คะแตมกะลก	ခတီကျော်
เสียผู้ใหญ่	เลิ่มเบ้อะฮนิ่ห์	လိုမ္ဒော်မ္ဒိုဟ်
เสียแรง	พะราย	ဖရဲာ
เสียสาว	เก้อะเตร๊าห์ตอย	ဂွံတြိုတဲ
เสียหน้า	เซาะเจี๊ยะเมิก	သွံစမုက်
เสียหาย	เลิ่มลาด	လိုလာ်
เสียง	กะซาน	ကသာင်
เสียงแข็ง	กะซานเลียะเง่อะห์	ကသာင်လ္ဍိုဟ်
เสียงแปร่ง	กะซานคะแร	ကသာင်ခရေဝ်
เสียด	เชอะ	ဆိုအ်
เสียดสี	ปรุ้แบ๊ะห์	ဖြုဗေဟ်
เสียดหน้าอก	เชอะมุ่ห์เกร้อะห์	ဆိုအ်မုဟ်ကြိုဟ်
เสี้ยน	เกี้ยะเจิ๊ก	ဂစိက်
เสี้ยนหนาม	ซ้อดเตร๊าห์	သတ်တြု
เสียบ	กะเร้บ	ကရေပ်
เสียม	กวอ	က္ဍု
เสี้ยม	ทะโก๊ห์	ထကောဟ်
เสียว	คะเก	ခကေဝ်
เสียวไส้	พ้อดเที่ยะเญี่ยะ	ဖေက်ညေ
เสี่ยว	รั่ว	ရဲ
เสือ	กละ	က္ဍ
เสือกินวัว	กละเจี๊ยะเกลี้ย	က္ဍစဂ္ဍ
เสือปลา	กละเจี๊ยะเกลอ	က္ဍစကျု
เสือหิว	เก๊ดเอารุ่ย	ကေတ်အောရဲ
เสือ (ปลา)	กะกละ	ကက္ဍ
เสื่อ	ทะกอ	ထကဝ်
เสื่อกก	ทะกอคะโรก	ထကဝ်ခရော်
เสื่อลำแพน	ทะกอฮนา	ထကဝ်သ္နာ
เสื่อหวาย	ทะกอบอ	ထကဝ်ဗဝ်
เสื้อ	ปะเลาะ	ပသော်
เสื้อกล้าม	ปะเลาะปะดอย	ပသော်ပ္ဍဲ
เสื้อแสง	ปะเลาะเกลิ้ดยาด	ပသော်ဂိုက်ယာတ်

เสือก	เกี้ยะเร่อะห์	ဂရိုဟ်
เสื่อมโทรม	คะรอห์คะรุย	ခရိုဟ်ခရုဲ
แสนา	บ๊อดต๊อย	ၜတ်တိ
แส่	กล้ายฮ้อด	ဂွဲာဟိုတ်
แส้ปีน	ซำโซ	သံာသောဝ်
แสก (นก)	เกี่ยะเจมกะเซียก	ဂစေံကသေက်
แสง	ปะยะห์	ပျး
แสงสว่าง	ปะยะห์ตะมะห์	ပျးတှး
แสน	ก๊อด	ကိုတ်
แสนงอน	จ๊อดเกล้ะ	စိုတ်ကွေအ်
แสบ	คะเตา	ခတူ
แสยง	เที่ยะเญี้ยะ	ခည
แสวง	กล้าย	ဂွဲာ
โสกโดก	คะเล่อคะนอง	ခလိုခနံင်
โสโครก	กล๊อยคะดัก	ကွိခဍုက်
โสด	เอาเก้อะโต้ะห์เจี๊ยะฮ้อย	အောဂွံဒှ်စသို
โสดาบัน	เซาตาปอน	သောတာပန်
โสต	กะโต	ကတောဝ်
โสน	กะล้อย	ကလိ
โสนคางคก	กะล้อยลาว	ကလိလှ်
โสนหางไก่	กะล้อยเฮนียงจาน	ကလိသွေင်စာင်
โสเภณี	รั่วกล้ายเจี๊ยะ	ရဲဂွဲာစ
โสเภณี	รั่วกร๊อก	ရဲကြံက်
โสมนัส	มีบจ๊อด	မိပ်စိုတ်
โสมม	กล๊อยคะดัก	ကွိခဍုက်
โสหุ้ย	งุ่ห์เจี๊ยะกา	ငှုဟ်စကာ
ใส	เก	ကေဝ်
ใส่	จุ๊ด	စုတ်
ใส่	ปรั๊ก	ပြိုက်
ใส่ความ	จุ๊ดตุ้ห์	စုတ်ဒုဟ်
ใส่ไคล้	กล้ายตุ้ห์	ဂွဲာဒုဟ်
ใส่ใจ	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်

ใส่ตะกร้าล้างน้ำ	จุ๊ดตังกรัดดั๊จ	စုတ်တိုင်ကြာတ်ဍုာ်
ไส	เกี๊ยะเร่อะห์	ဂရိုဟ်
ไส้	กร๊อด	ကြုတ်
ไส้เดือน	ปะก๊ดต๊อย	ပကောတ်တိ
ไส้เดือน (พยาธิ)	เมี่ยะรุ่น	မရုန်
ไส้ตัน (ปลา)	กะอิรม	ကဏ္ဍရမ်
ไส้เป็นหนอน	กร๊อดโต้ะห์กะเย้า	ကြုတ်ဒှ်ကယု
ไส้เลื่อน	เมี่ยะกรักอัง	မကြိုက်အိုင်
ไส้แห้ง	ออนโกล	အောင်ကော်ဝ်
ไสยาสน์	เติ๊ด	တိက်

ห

ห พยัญชนะตัวที่ ๔๑ ตรงกับ ဟ ในภาษามอญ

หก (ทำหก)	ฮนอย	ဂ္ဍိ
หกคว่ำ	เกี๊ยะมั่งจิ๊ห์	ဂမိုင်စိဟ်
หกคะเมน	คะตั๊กซะลอน	ခတက်သလုန်
หกล้ม	ล่ดจิ๊ห์	လတ်စိဟ်
หก (จำนวน)	ตะราว	တရ်
หงส์	บั๊บ	ဗိုပ်
หงอ	คะญู้ด	ခညောတ်
หงอก	ทะเก๊าะ	ထကအ်
หงอน	ฮนั่ว	ဂွဲ
หงอนไก่ (ดอกไม้)	กาวฮนั่วจาน	ကဂွဲဇာင်
ห่อม	พยุ้งอ็อก	ဖြုင်္ဂုက်
หงอย	เงิ่ง	ငှုင်
หงอยเหงา	เงิ่งเงี่ยะเซี่ยะโฮม	ငှုင်ငှဖြဟော်
หงาย	เลี่ยะเงี่ย	လ္ဍာ
หงาย (สว่าง)	กะมะห์	ကဒး
หงายท้อง	เลี่ยะเงี่ยเปิ้ง	လ္ဍာဗုင်
หงำเหงอะ	กะเลินกะลาย	ကလိင်ကလဲ

หงิก	ง้อก	ငွၵ်း
หญ้า	ขยัว (ชัว)	ၶျႃ
หญ้างวงช้าง	ขยัวเลี่ยะป๊อห์เจิน	ၶျႃလပ်ႇၸိင်
หญ้าใต้ใบ	กะลอยต๊อย	ၵလွႆႇတိ
หญ้าปากคอก	ลั่วฟา	လႆႇသွႃ
หญ้าแพรก	ขยัวเตี๋ยะจิ๊บ	ၶျႃၻၸိပ်
หญ้ายองไฟ	นิ่มน่าน	ၼိမ်ႇၼၢင်
หญ้าแห้วหมู	กะนักเอิ๊ดเกลิ๊ด	ၵႂၵ်ႉဢိၵ်ႉၵျိၵ်ႉ
หญิง	เมี่ยะนี่ห์เปรี๊ย	မိူဝ်ႈပြႃ
หด	คะญูด	ၶညေႃတ်
หดหาย	คะญูดแกละ	ၶညေႃတ်ၵျႄး
หดหู่	เซี่ยะโฮม	ၽြႃႇႁေႃမ်
หทัย	โกนจ๊อด	ၵေႃၼ်ၸိုတ်
หน (ทิศ)	เต้อะห์	ၻိုဝ်ႉ
หน (ครั้ง)	เวี่ย	ဝႃႇ
หนทาง	โกล้ง	ၵွင်း
หนวก	ดัง	ၻိုင်
หนวกหู	ป๊ะห์เร่อะห์	ၿႃးရိုဝ်ႉ
หน่วง	กรั้ว	ၵြႆ
หน่วงเหนี่ยว	ตองกรั้ว	တံင်ၵြႆ
หนวด	ตะซกปาน	တသေႃ်ပၢင်
หน่อ	โฮนห์	သွႃႉ
หน่อเนื้อเชื้อไข	โกนจาวเปี๊ยเลี่ยะ	ၵေႃၼ်ၸၸၸလ
หน่อไม้	บัง	ၿင်
หนอก	โป๊ะ	ပဢ်
หนอง (น้ำ)	เบิง	ၸင်
หนอง (เลือดเสีย)	ปะต๊อห์	ပတိုဝ်ႉ
หนองใน	ยั่วเดิง	ယႆႇၻိုင်
หนอน	กะเย้า	ၵယု
หนอนบ่อนไส้	เบอโต้ะห์กะเย้า	ၸိုဝ်ႈၻိုဝ်ႉၵယု
หนอนตายอยาก	เฮมินกะเย้า	သိူဝ်ႈၵယု
หน่อย	ญี้	ညိ

หน่อยเดียว	ญี้เญี้ยะ	ညိဳညႃ
หนอยแน่	อัววอ	ဢဵဝ့ႆ
หนัก	ซั่ง	ၸြိုင်
หนักใจ	ซั่งจ๊อด	ၸြိုင်ၸိုတ်
หนักแน่น	จ๊อดเปิ้น	ၸိုတ်ၽိုၼ်
หนักปาก	ซั่งปาน	ၸြိုင်ပၢင်
หนักแผ่นดิน	ซั่งต๊อยซุนเที่ยะรี่	ၸြိုင်တီသုၼ္ဓရီ
หนักไม่เอาเบาไม่สู้	ซั่งเอาเก๊ดซาเอาเก๊ด	ၸြိုင်ဢွၼ်ၵေတ်သၢဢွၼ်ၵေတ်
หนักหนา	กลั้งเกลี้ยง	ၷိုင်ၷင်
หนักอก	ซั่งจ๊อด	ၸြိုင်ၸိုတ်
หนัง	ฮนำ	ၼွႆႇ
หนังสติ๊ก	โฮนห์	သွႁၢၽ်
หนังสือ	เลิ่ด	လိၵ်
หนังสือพิมพ์	เลิ่ดเปิ๊ม	လိၵ်ၽိမ်
หนา	ตำ	တိုႆ
หนาตา	ตะมอห์ม่ด	တွႆၽၢၽ်မတ်
หนาแน่น	ปอนทัด	ပေင်ထၢတ်
หนาหู	ปอนกะโต	ပေင်ၵတေႃဝ်
หน้า	เมิก	မုၵ်
หน้ากระดาน	เมิกชุ	မုၵ်ၸု
หน้าขา	เมิกตี้	မုၵ်ၶီ
หน้าข้าวตัง	เมิกกรุ้น	မုၵ်ၵြုၼ်
หน้าแข้ง	ตองยะ	တံင်ယျ
หน้างอ	เมิกง้อก	မုၵ်ငွၵ်
หน้าแง	เฮนียงเมิก	ၵွင်မုၵ်
หน้าจ๋อย	เมิกขย๊อห์	မုၵ်ၶျိုၽ်
หน้าซีด	เมิกขย๊อห์	မုၵ်ၶျိုၽ်
หน้าด้าน	เมิกกรอน	မုၵ်ၵြိုၼ်
หน้าตา	เมิกม่ด	မုၵ်မတ်
หน้าต่าง	ฮละเปี้ยะตัง	သွဗတင်
หน้าตาย	เมิกขย็อด (เมิกช้อด)	မုၵ်ၶျိုတ်
หน้าตึง	เมิกเตียง	မုၵ်တေင်

หน้าตื่น	ปะก๊อด	ပကိုတ်
หน้าเตา	เมิกพาว	မုက်ဖ
หน้าบาง	เมิกกรอย	မုက်ကြို
หน้าบาน	เมิกเกี้ยะเรี่ย	မုက်ဂရ်
หน้าเป็น	เมิกเอาขยี็อด -	မုက်အောချိုတ်
	จ๊อดเอาเลิ่ม	စိုတ်အောလို
หน้าผา	เมิกเต้อ	မုက်ဒိုံ
หน้าผาก	เฮนียง	ကျွေင်
หน้ามอด	เมิกกรุ้น	မုက်ဂြုန်
หน้าม่อย	เมิกขยี็อห์	မုက်ချိုဟ်
หน้าม้า	เมิกแขยี็ะห์ (เมิกแช้ะห์)	မုက်ချေဟ်
หน้ามืด	ม่ดกลุ้	မတ်ဂ္ဍု
หน้าไม้	ฮะเตีย	တ္ၚတေဲ
หน้าเลือด	ญ้าดกอเก้อะ	ညာတ်ကိုဂွံ
หน้าแว่น	เตี๋ยะเจี๋ยป๊อดคะนอม	ဒဇာပတ်ခ္ဍမ်
หน้าเสีย	เมิกเลิ่ม	မုက်လို
หน้าหนา	เมิกตัม	မုက်တို
หน้าใหญ่ใจโต	เมิกโฮน่ก	မုက်ဇ္ဍော်
หน้าอก	ซอห์	သိုဟ်
หนาด	ซุ่มกลุ้ม	ဖြုံဍုမ်
หนาม	เจี๋ยะเลียะ	ဇလ
หนามแหลมไม่มี -	ทอเจ้ดเอาเตี้ยะห์อู	ထဝ်ဇေတ်အောဒးအူ
ใครเสี้ยม	โกนเกี๋ยะกูเอาเตี้ยะห์เว่ด	ကောန်ဂကူအောဒးဝေတ်
หน่าย	ปะเล่ะ	ပလေအ်
หนาว	ป๊อห์	ဍိုဟ်
หนำใจ	กรักจ๊อด	ကြိုက်စိုတ်
หนี	เตี้ย	ဒ်
หนีเสือปะจระเข้	ปายเที่ยะเลี่ยะเตี้ยะห์เมียะตา	ပဲါလေဒးမတာ
หนี้	คะต๊อห์	ခတှ်
หนีบ	เง้บ	ငှေပ်
หนึ่ง	มั่ว	မွဲ
หนึ่งแขน	มั่วฮะล่ก	မွဲဟလံက်

หนึ่งคืบ	มัวคะ	မွဲဍု
หนึ่งชั่ง	มั่วปะซา	မွဲပသာ
หนึ่งตำลึง	มั่วปะเลิน	မွဲပလိင်
หนึ่งนิ้ว	มั่วเลี่ยะปุ๊ห์	မွဲလပုဟ်
หนึ่งบาท	มั่วเตี๋ยะเก	မွဲဒကေဝ်
หนึ่งเฟื้อง	มั่วเซีย	မွဲသေဲ
หนึ่งวา	มั่วพิห์	မွဲဖိဟ်
หนึ่งศอก	มั่วฮอด	မွဲဟတ်
หนึ่งสลึง	มั่วเมี่ยะห์	မွဲမး
หนืด	ปี๊ด	ဗတ်
หนุ	คะมัง	ခွင်
หนุน	เคอะ	ခိုအ်
หนุ่ม	ปล้าย	ဖွဲာ
หนู	ฮน้อย	ကွိ
หนูพุก	ฮน้อยคะตอ	ကွိခတို
ห่ม	เลียะตั๊ก	လတက်
ห่มผ้า	เลียะตั๊กยาด	လတက်ယာတ်
หมก	เทียะเลิก	လေုက်
หมด	อ๊อด	အိုတ်
หมดจด	อ๊ะเคลีย	အးခြေဲ
หมดตัว	อ๊อดตอย	အိုတ်တဲ
หมดเนื้อหมดตัว	อ๊อดต๊ะห์	အိုတ်တး
หมดบุญ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
หมดอายุ	อ๊อดอะเยิก	အိုတ်အယုက်
หมดอาลัย	อ๊อดจ๊อด	အိုတ်စိုတ်
หม่น	เกล๊า	ကျု
หม่นหมอง	จ๊อดเกล๊า	စိုတ်ကျု
หมวก	ฮะมก	ဖှော်
หมอ	จาซอ	စာသဝ်
หมอขวัญ	อะจาบะ	အစာ၈
หมอดู	ปิ้นเต้อว	ဗိန်ဒေဝ
หมอตำแย	อิมิ่	ဍွမိ

หมอ (ปลา)	กะด๊อด	ကဍုတ်
หมอตาล	กะอิติ้บ	ကဏ္ဍဒိပ်
หม้อ	ทะมาย	ထုဲာ
หม้อแกง	ทะมายฟะ	ထုဲာသွ
หม้อข้าว	ทะมายเปิง	ထုဲာပုင်
หม้อตาล	ปั๊ดกอ	ဗတ်ကဝ်
หม้อนึ่ง	ทะมายดั๊จฮนัง	ထုဲာဍုဝ်ကွင်
หม้อหลนปลาร้า	ทะมายปะเซี้ยกพะร้อก	ထုဲာပသေက်ဖရုံက်
หมอก	เยียก	ယက်
หมอง	เกล๊า	ကျု
หมอน	ฮนี่	ငှိ
หมอนขวาน	ฮนี่วุ่นนัง	ငှိဝုန်ဏောင်
หม่อน	ฮนอมซอด	တွံသုတ်
หมอบ	เมี่ย	မာ
หมอยข้าวโพด	กะซกเมี่ยะคะโต้ะ	ကသော်မခဒအ်
หมัก	กวั้บ	ဂွပ်
หมัด	จอย	စဲ
หมัดหมา	จอยเกลอ	စဲကျို
หมัด (กำปั้น)	เกมตอย	ကေမ်တဲ
หมั่น	ปะจ๊อด	ပစိုတ်
หมั้น	ฮมาว	သွ်
หมั่นไส้	ดุ๊ห์ฮนำเมิก	ဍုဟ်စွံာမုက်
หมา	เกลอ	ကျို
หมาจิ้งจอก	เกลอเกลิน	ကျိုကျိုင်
หมาป่า	เกลอเกริ้บ	ကျိုကြိုပ်
หมาหวงก้าง	เกลอฮนจุ้ด	ကျိုဟောန်ဖုတ်
หมาหัวเน่า	เกลอดั๊บอุย	ကျိုကျိုပ်အဲု
หมาหางด้วน	เกลอเปี้ยะต๊ะป๊อด	ကျိုဗတပိုတ်
หมาเห่าใบตองแห้ง	คอห์ซะปรุ้	ခိုဟ်ဆဖြု
หม่า	กวั้บ	ဂွပ်
หมาก	ซ้อด	သတ်
หมากคัน	ฮม้อย	မှိ

หมากดิบ	ซ้อดเมี่ยะ	သတ်မ
หมากสง	ซ้อดกรอง	သတ်ကြိုင်
หมากแยก	ฮ้อยเกร๊บ	သို့ကြေပ်
หมากทัน	ปะโต้	ပဒဝ်
หมางใจ	เปลี้ยะห์จ๊อด	ဖွးစိုတ်
หมางเมิน	เอาชักเปี๊ยะเตี๊ยก	အောဆိုက်ဗဒက်
หมาด	คะบอมชิม	ခဓမ်ဆီ
หมามุ่ย	บอยโกนเกลอ	ဓဲကောန်ကျ္ဂ
หมายใจ	คิ่ดโล่	ဃိတ်လဝ်
หมายตา	ร่งโล่	ရုံင်လဝ်
หมายหัว	ซักคะปอ	သက်ခပ်ိ
หม้าย	ฮมาย	ကွဲာ
หมาร่า	เกลอกยั๊จ	ကျ္ဂကျာ်
หมิ่นประมาท	ปะปะแระ	ပပရဲ
หมิ่นเหม่	ชับอา	ဆိုပ်အာ
หมี	แฮม็ม	ကွိ
หมึก	ฮมัง	မှင်
หมื่น	ลัก	လှက်
หมื่น (ทะลึ่ง)	ทะลอห์	ထလိုဟ်
หมุด	เมี่ยะปะซัก	မပသက်
หมุน	เก้ด	ဂေတ်
หมุนเงิน	เปี้ยะเก้ดซอน	ဗဂေတ်သြန်
หมุนเวียน	เก้ดอาเก้ดเกลิง	ဂေတ်အာဂေတ်ကျ္ဂင်
หมู	เกลิ๊ด	ကွိက်
หมูป่า	เกลิ๊ดเกริ๊บ	ကွိက်ဂြိုပ်
หมูไปไก่มา	ดั๊จวุ่นอาดั๊จฟาเกลิง	ဍာ်ဝုန်အာဍာ်သွာကျ္ဂင်
หมู (ปลา)	กะเกลิ๊ด	ကကွိက်
หมู (ฝิ่นผสม)	พิ่นเจี้ยะปลุ้	ဘိန်ဇဗ္ဗု
หมู่	ทะเก๊าะ	ထကာ်အ်
หย่ง	เนี่ยะรุ่ (กะรุ่)	နရု
หย่งตัว	เยี่ยเจี้ยะเก๊า	ယာဇကု
หยด	ทะโนห์	ထနဟ်

หยวก	ริ่ปร้าด	ရိုဖြာတ်
หยอก	คะดุ๊ด	ခချုတ်
หยอกเย้า	คะดุ๊ดเตี้ยะเมียก	ခချုတ်ဒမက်
หยอด	ทะโนห์	ထနုဟ်
หย่อน	เลี่ยะโน่ะ	လနအ်
หยอมแหยม	เซินๆโทงๆ	သိင်င်ထောင်င်
หยัก	เครน	ခြေန်
หยักศก	กะรอน	ကရုန်
หยั่ง	บ๊อด	ဓတ်
หยัน	ปะปะแระ	ပပရော်
หย่า	เท้าะ	ထော
หย่ากัน	เท้าะเญี้ยะห์ทะเก๊าะ	ထော်ညးထကအ်
หย่านม	เท้าะต๊อห์	ထော်တဲ့
หยากไย่	ฮ้อยเยี่ยพัง	သို့ယ်ဖိုင်
หยาด	ทะโนห์	ထနုဟ်
หยาบ	เม่อ	မ့်
หยาบคาย	ปรุ้ชะเชอ	ဖြုဆ်ု
หยาบช้า	ยุ่ดเมี่ย	ယုတ်မာ
หยาม	ปะปะแระ	ပပရော်
หยามน้ำหน้า	ปะจะเรอ	ပစရ်
หยามเปิ	เตี้ยะเก้ดกล๊อยคะดัก	ဒဂေတ်ကွိခဍက်
หยามแหยะ	ปรุ้ตอยปรุ้ปลอน	ဖြုတဲ့ဖြုပ္ဍန်
หยิก	เนีย	ထော
หยิ่ง	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	စွံဇကု
หยิบ	บ๊อด	ဓိုတ်
หยิบยืม	เกี้ยะเล่ะ	ဂလေအ်
หยิมๆ	เซี่ยมๆ	ဖြာဖြာ
หยี (ตา)	คะเอีย	ခအဲ
หยุ	เป๊า	ပု
หยุกหยิก	ขยีเที่ยะร่าน	ချိုရောင်
หยุด	เต้อะ	ဒိုအ်
หยุดก่อน	เต้อะกลา	ဒိုအ်ကွာ

หยุดหย่อน	เต้อะจู้	ဒိုအ်ဇူ
หยูกยา	เกี้ยะอุยเจี้ยะเปี้ยะ	ဂအဲုဇဗ
หรดาน	ริ่ตา	ရိတာ
หรดี	เน่เรียะต๊อย	နေရတိ
หรอ	คิบ	ခိပ်
หรี่ตา	ทะเอ๊บม่ด	ထအေပ်မတ်
หรี่ไฟ	พะคอนปะมด	ဖချိုန်ပွတ်
หรือ	ฮา	ဟာ
หรุบหรู่	คะเปิ้ง	ခဗုင်
หฤทัย	โกนจ๊อด	ကောန်စိုတ်
หฤโหด	จ๊อดเกร้อะห์	စိုတ်ဂြိုဟ်
หลง	เวิ่ด	ဝိုတ်
หลง	กะเลิน	ကလိုင်
หลง	คะโลง	ခလောင်
หลงตา	กะเลินม่ด	ကလိုင်မတ်
หลงรัก	คะโลงคะปอ	ခလောင်ခပဝ်
หลงลืม	เวิ่ด	ဝိုတ်
หลงไหล	เวิ่ดซะต๊อย	ဝိုတ်သတိ
หลด (ปลา)	กะฮะน่าน	ကဟာနာန်
หลน	กะเซียก	ကသေက်
หล่น	คะตอม	ခတုံ
หลบ	แปละ	ပွဲ
หลบตา	ปายม่ด	ပဲာမတ်
หลบหน้า	ปายเมิก	ပဲာမုက်
หลบหลังคา	กลํากะมอย	ကွံာကို
หล่ม	คะรํา	ခရံာ
หลวม	คลาน	ခွာင်
หลวมตัว	คะลังเจี้ยะเก๊า	ခလိုင်ဇကု
หลอ (ฟัน)	คิบ	ခိပ်
หลอ (เหลือ)	เซะห์เจี้ยะห์	သေဟ်ဇး
หล่อ (น้ำ)	เติง	တုင်
หล่อเหลา	แกย์โก้	ကျေဝ်ဂဝ်

หลอก (ลวง)	ปะลี	ပလီ
หลอก (ให้ตกใจ)	เกี่ยะ	ဘ
หลอกลวง	ปะลีเจี๊ยะ	ပလီစ
หลอกหลอน	เกี่ยะปะละ	ဘပဋ
หลอน	เกี่ยะ	ဘ
หลอม	ปลัง	ပွင်
หลอมเหลว	ล่าย	လႆ
หละหลวม	ปะลองบ้อง	ပလံင်မွံင်
หลักฐาน	ซักซอย	သက်သီ
หลักแหล่ง	ฮ้อยทาน	သွိထာန်
หลักแหลม	ต๊อห์เกี๊ยก	ၛိုပ်ကေက်
หลัง	จ๊ะห์	စး
หลังคา	กะมอย	ကမီ
หลังจาก	ตู้ตะราว	ဒူတာရ်
หลังเต่า	จ๊ะห์อะรุ่ด	စးအရုတ်
หลังเท้า	จ๊ะห์จ้าง	စးဖိုင်
หลังมือ	จ๊ะห์ตอย	စးတဲ
หลังยาว	เลี่ยะนุ่ห์ลี่	လနုပ်လီ
หลั่ง	ปะรอห์	ပရိုပ်
หลั่งไหล	ก๊อห์เกลิง	ကိုပ်ကျောင်
หลับ	เฮลิน	သွိုင်
หลับตา	ทะบ๊อดม่ด	ထစေက်မတ်
หลับนก	เกี้ยะโจ้ะเฮลิน	ဂဇအ်သွိုင်
หล้า	ลาก	လိုက်
หลาก (น้ำ)	เลี่ยะเปี้ยะห์	လဗး
หลากหลาย	กล้างซัด	ဥိုင်သာ်
หลาน (ลูกของลูก)	จาว	စ်
หลาน (ลูกของพี่หรือของน้อง)	ฮมัน	ကွိုန်
หลาบ	เที่ยะเญี้ยะ	ဓည
หลาบจำ	พ้อดเที่ยะเญี้ยะ	ဓည
หลาม (งู)	กลอนต้าย	ကွန်ဒဲ
หลาม (ข้าวหลาม)	คะลำ	ခဋ္ဌို

หลาย	กลั้ง	ဍိုင်
หลายแหล่	กลั้งเกลี้ยง	ဍိုင်ဍင်
หลิม	เกี๊ยก	ကေက်
หลีก	ปาย	ပဲာ
หลุกหลีก	ม่งเอาตอน	မံင်အောတန်
หลุด	คะลด	ခလောတ်
หลุดปาก	คะลังปาน	ခလိုင်ပါင်
หลุดมือ	คะลดตอย	ခလောတ်တဲ
หลุม	กะตัง	ကတိုင်
หลุมโจน	กะตังคะต๊อห์	ကတိုင်ခတိုဟ်
หลู่	เกี้ยะต้ด	ဂဒတ်
หวง	โฮน	ဟောန်
หวงห้าม	เจอเตี้ยะเนี่ย	စ်ဒနာ
ห่วง (เป็นวง)	ตะก๊อก	တကံက်
ห่วง (กังวล)	เที่ยะเวิ่น	ဓဝိင်
ห่วงใย	เกวิ้นกว้าย	ဂွိင်ဂွဲာ
หวด (ใช้นึ่ง)	คะเริ่ง	ခရှင်
หวด (ฟาด)	โคระห์	ခြောဟ်
หวน	เก้ดกะเลียง	ဂေတ်ကလေင်
ห้วน	เกล้ะๆ	ဂေ့အ်အ်
หวย	เบ้อ	မှ်ု
ห้วย	โกล้งดั๊จ	ဍုံင်ဍုာ်
หวอด	วด	ဝုတ်
หวัง	คิ่ดเก๊ด	ဃိတ်ကေတ်
หวัด	ขยำ (ชำ)	ချိ
หวัดๆ	ชะตอย	ဆတုဲ
หวั่นไหว	พ้อดเที่ยะเญี่ยะ	ဖေက်ဓည
หว้า	เกรียง	ကြေင်
หว่าง	อะกรา	အကြာ
หวาด	เที่ยะเญี้ยะ	ဓည
หวาน	ดั๊ด	ဍာတ်
หวานคอแร้ง	ลั่วฟา	လဲာသွာ

หว่าน	กร้าด	ဂြာတ်
หว่านข้าว	กร้าดเซาะ	ဂြာတ်သြော်
หวาม	ทะเกจ๊อด	ထကေဝ်စိုတ်
หวาย	บอ	ဝေ
หวำ	คะล้อก	ခလံက်
หวิด	ชับ	ဆိုပ်
หวิว	จ๊อดจะป๊อด	စိုတ်စပိုတ်
หวิว (เบา)	ซาเลีย	သာလေဲ
หวี น.	เกี๊ยะเรี่ยะห์	ဂရုး
หวี ก.	เกรี๊ยะห์	ဂြုး
หวุดหวิด	ชับ	ဆိုပ်
หอ	เริ่ง	ရုင်
หอฉัน	เริ่งเปิง	ရုင်ပုင်
หอไตร	เกี่ยป๊อยตะก๊อด	ဘာပိတကတ်
หอนั่ง	ฮ้อยกย๊า	သ္ဍိကျာ
หอพระ	เกี่ยกยั๊จ	ဘာကျာ်
ห่อ	กวี้	ဂွိ
ห้อ	ตาย	တဲာ
ห้อเลือด	ชิมตาย	ဆီတဲာ
หอก	ฮนุ่ห์	ဖ္ဍုဟ်
ห้อง	เกี้ยะต้ม	ဂဒံာ
ห้องน้ำ (ส้วม)	ฮ้อยว่ด	သ္ဍိဝတ်
ห้องน้ำ (ที่อาบน้ำ)	เกี้ยะต้มฮุมดั๊จ	ဂဒံာဟုံဍာ်
หอน	ลู	လှူ
หอบ	มิ่น	မိန်
หอบหิ้ว	ยากมิ่น	ယိုက်မိန်
หอบ (หายใจถี่)	ปั๊กเยี่ยะเวิ่ม	ပိုက်ယဒိ
หอม (พืช)	กะซอน	ကသိုန်
หอมแดง	กะซอนเปี๊ยะเกิ๊ด	ကသိုန်ဗကေတ်
หอมหัวใหญ่	กะซอนคั๊บโฮน่ก	ကသိုန်ကၠိုပ်ဖ္ဂော်
หอม (กลิ่น)	โม่	မောဝ်
หอม (จูบ)	เชิง	ဆုင်

ห้อมล้อม	ป๊าง	ဖိုင်
หอย	กะเน้า	ကွႃ
หอยกาบ	กะเน้าคะล่ม	ကွႃခလမ်
หอยโข่ง	กะเน้าด๊อห์เจิน	ကွႃကွၢဟ်စိင်
หอยแครง	กะเน้าคะวัด	ကွႃခွာတ်
หอยทาก	กะเน้ากลำ	ကွႃကွံာ
ห้อย	กวั๊ก	ကွက်
ห้อยโหน	กะเมน	ကမေန်
หัก (ขาด)	กอ	ကဝ်
หัก ก.	เวี่ยะห์	ဝး
หักคอ	เวี่ยะห์เก๊าะ	ဝးကအ်ာ
หักใจ	ปะจ๊อด	ပစိုတ်
หักร้าง	เงี่ยะห์ต๊ะห์	ငွးတး
หัด	ยั่วเฮมิก	ယဲမှုက်
หัตบาส	ฮ้อดกะป๊ะห์	ဟတ်ကပး
หัตถี	เจิน	စိင်
หัน	คะต๊ะห์	ခတး
หันหลัง	กะราวจ๊ะห์	ကရ်စး
หั่น	รอด	ရေက်
หับ	คะเอ๊บ	ခအေပ်
หัว (หัวเราะ)	กร้าง	ကြိုင်
หัว	ดั๊บ	က္ဍိုပ်
หัวเข่า	ตังบอง	တင်စံင်
หัวขโมย	ดั๊บปะล้อด	က္ဍိုပ်ပလတ်
หัวแข็ง	ดั๊บเลี่ยะเง่อะห์	က္ဍိုပ်လှိုဟ်
หัวค่ำ	จ้างซอฮัว	ဖိုင်သဝ်တ္ဍဲ
หัวคิด	ปอนญา	ပညာ
หัวโจก	ดั๊บทะเก๊าะ	က္ဍိုပ်ထကအ်ာ
หัวใจ	โกนจ๊อด	ကောန်စိုတ်
หัวเดียวกระเทียมลีบ	ดั๊บมั่ว	က္ဍိုပ်မွဲ
หัวเถิก	ดั๊บคะลัด	က္ဍိုပ်ခလာတ်
หัวถนน	ดั๊บกล้ง	က္ဍိုပ်ဂွံင်

หัวนม	ดั๊บต๊อห์	ကၠိုပ်တ့်
หัวนอน	ดั๊บซะเติ๊ด	ကၠိုပ်သတိက်
หัวนอนปลายตีน	ดั๊บซะเติ๊ดตอมจ้าง	ကၠိုပ်သတိက်တမ်ဖိုင်
หัวน้ำ	ดั๊จด๊อห์	ဍၣ်ကၠဟ်
หัวน้ำขึ้น	อะเคินดั๊จตอน	အခိင်ဍၣ်တိုန်
หัวน้ำลง	อะเคินดั๊จจิ๊ห์	အခိင်ဍၣ်စိဟ်
หัวโบราณ	ดั๊บตะเรม	ကၠိုပ်တရေမ်
หัวปลวก	กะเนาะกรุ้น	ကဏာအ်ဂြုန်
หัวปลาหางงู	ดั๊บกะเปี๊ยะต๊ะซุ่ม	ကၠိုပ်ကဗတဖြို
หัวปลี	คะโต้ะปร๊าด	ခဒအ်ဖြာတ်
หัวปั่น	ดั๊บเก้ด	ကၠိုပ်ဂေတ်
หัวปี	ตอมฮนำ	တမ်သွံာ
หัวปี (ลูก)	โกนกลุ้	ကောန်ဥုု
หัวเมือง	ดั๊บเดิง	ကၠိုပ်ဍုင်
หัวแม่ตีน	เบ้อะจ้าง	မွဲ့ာဖိုင်
หัวแม่มือ	เบ้อะตอย	မွဲ့ာတဲ
หัวแมลงวัน	ดั๊บรุ่ย	ကၠိုပ်ရှဲ
หัวไม้	ดั๊บเล่ะ	ကၠိုပ်လေံ
หัวระแหง	เกรี้ยงคะอั๊ก	ဂြင်ခအက်
หัวรั้น	ดั๊บเคิด	ကၠိုပ်ဃိုတ်
หัวราน้ำ	ดั๊บทะปั๊กต้อย	ကၠိုပ်ထပက်တိ
หัวแรง	ดั๊บกะโลน	ကၠိုပ်ကလောန်
หัวแร้ง	ดั๊บกะมัด	ကၠိုပ်ကၟာတ်
หัวล้าน	ดั๊บคะลัด	ကၠိုပ်ခလာတ်
หัวสูง	ดั๊บเฮลิง	ကၠိုပ်သ္ဍုင်
หัวเสีย	ดั๊บเลิ่ม	ကၠိုပ်လီု
หัวหงอก	ซกทะเก๊าะ	သော်ထကအ်
หัวหด	ดั๊บคะญด	ကၠိုပ်ခညောတ်
หัวหมุน	ดั๊บเก้ด	ကၠိုပ်ဂေတ်
หัวหมู	ดั๊บเกลิดทอยต๊อย	ကၠိုပ်ကၟိက်ထဲတိ
หัวแหลม	ดั๊บเกี๊ยก	ကၠိုပ်ကေက်
หัวไหล่	ตังฮนะห์	တင်ပွး

หัวอก	ซอห์	သိုဟ်
หัวอ่อน	ฮัมลั่ว	ဟိုလော
หัวขวาน (นก)	เกี้ยะเจมบ๊อกชุ	ဂစေံစံက်ဆု
หัวเราะ	กร้าง	ကြိုင်
หา	กล้าย	ဂွဲ
หากิน	กล้ายเจี๊ยะ	ဂွဲစ
หาความ	กล้ายตุ้ห์	ဂွဲဒုဟ်
หาค่ามิได้	กล้ายงุ่ห์เมี่ยะห์เอาเก้อะ	ဂွဲငှုဟ်မးအောဂွံ
หาเช้ากินค่ำ	กล้ายนู่เกี้ยะเยี่ยะห์ - เจี๊ยะซอฮัว	ဂွဲနူဂယးစသဝ်တ္ၚဲ
หาไม่	เอาโต้ห์ญู้งโก้ห์	အောဒှ်ညံင်ဂှ်
หาเรื่อง	กล้ายฮอด	ဂွဲဟိုတ်
ห่า	ยั่วปาเปื้อ	ဃဲပဒှ်
ห่ากิน	ปาเปื้อเจี๊ยะ	ပဒှ်စ
ห่า (ฝน)	ฮนาว	ဍှ်
ห้า	เมี่ยะซุน (ปะซอน)	မသုန်
หาก	โย่ระ	ယောဝ်ရ
หาง	เปี้ยะตะ	ဗတ
หางกระเบน	ดุ๊ดเกลิ้ด	ဍုတ်ဂိုက်
หางแกละ	ซกคะตั๊บตา	သော်ခတိုပ်တာ
หางเต่า	ดุ๊ดกะรัด	ဍုတ်ကရိုတ်
หางแมงป่อง	ดุ๊ดอะเยี่ย	ဍုတ်အယ်
หางเสียง	ดุ๊ดอะเร่	ဍုတ်အရေဝ်
หางเสือ	ฮละเฮนี	ဍှဍှေဝ်
ห่าง (ใกล)	ฮั่ว	ဆှော
ห่าง (ไม่ถี่)	เซิน	သိင်
ห้าง	ตาย	တဲာ
หางจระเข้ (พืช)	กะตั๊ดกยำ	ကတာ်ကျာ
หางนาค	ปะยัง	ပယျင်
หาญู	โก้ง	ဂံင်
หาด	ปรัง	ပြင်
หาดทราย	ปรังเปี้ยะตอย	ပြင်ဗတိ

หาบ	เกลี้ยง	ၷွင်
หาม	เกี๋ยะเลิ่น	ဂလိင်
หามรุ่งหามค่ำ	กล๊อห์ฮัวกล๊อห์เยี่ยะห์	ကျိုဟ်တွဲ့ကျိုဟ်ယး
ห่าม (มุทะลุ)	เช่อว	ဖျော
ห่าม (ผลไม้)	กะจา	ကစာ
ห้าม	ปะเต้อะ	ပဒေံာ
ห้ามทัพ	ปะเต้อะฮนาน	ပဒေံာပွှာန်
ห้ามปราม	ปะเต้อะโล่	ပဒေံာလဝ်
ห้ามเลือด	ปะเต้อะชิม	ပဒေံာဆီ
หาย	แกละ	ကျေံ
หายกัน	เปร	ပြေဝ်
หายขาด (โรค)	เปลี้ยะห์ป๊อด	ဗွးပိုတ်
หายหน้า	เอาเชอเมิก	အောဆိ်မုက်
หายห่วง	อ๊อดเตี๋ยะเวิ่น	အိုတ်ဒဝိင်
หายใจ	เยิ่ม	ယို
หายใจไม่ทั่วท้อง	เยิ่มเอาพอย	ယိုအောဖဲ
หายนะ	ซอนเกรี๋ยม	သုန်ဂြာ
หารือ	ขย๊อบเกี๋ยะน่น	ချပ်ဂွန်
หาว	คะอั๊บ	ခအာပ်
หาวนอน	เกี๋ยะกุยเติ๊ด	ဂကဲ့တိက်
ห้าวหาญ	โก้งซะกา	ဂံင်သကာ
หำ	เมี่ยะกรั๊ก	မကြိုက်
หำห่าน	ป๋าดทะปั๊ก	ဗာ်ထပက်
หิ้ง	เซิน	သိင်
หิ่งห้อย	ละเลิน	လှုလိုင်
หิด	ยั่วฮะนก	ယဲဟာနှော်
หิน	เฮมาะ	တွအ်
หิน (ผิน)	คะต๊ะห์	ခတး
หิมพานต์	ฮ้อยเมี่ยะวอน	ဟိမဝန်
หิรัญ	ซอน	သြန်
หิริ	ฮ้อยร้อย	ဟိရိ
หิริโอตตัปปะ	เกวี้ยะปั๊บกญาปั๊บ	ဂွပါပ်ကျာပါပ်

หิว	เพย่อ	ဢျ်ႃ
หิวข้าว	เพย่อเปิง	ဢျ်ႃပုင်
หิวน้ำ	ทังคั๊จ	ထင်ၡၢ်
หิ้ว	กวัง	ကွင်
หี	ชิ	ဆိ
หีตา	ชิม่ด	ဆိမတ်
หีเต่า	ดุ๊คกะรั๊ด	ၡုတ်ကရိတ်
หีน	ยุ่คเมี่ย	ယုတ်မာ
หีบ	กะลา	ကလာ
หีบฝ้าย	ป๊อห์โต	ပိုဟ်တောဝ်
หีบอ้อย	เลี่ยะเง็ดบาว	လ္ဍတ်ၜ
หึง	ฮน	ပောာန်
หืด	ยั่วฮมด	ယဲမှတ်
หืน	คะเอ๊ด	ခအေတ်
หื่น	ฮ่าว	ၯ်
หือไม่ขึ้น	กะยานเอาตอน	ကျာန်အောတိုန်
หุง	ดุน	ၚုန်
หุงข้าว	ดุนเปิง	ၚုန်ပုင်
หุ่น	โกนรุ่บ	ကောန်ရုပ်
หุบเหว	เปี้ยง	ဗင်
หุบปาก	คะบิ๊บปาน	ခၜိပ်ပါင်
หุ้ม	กวี้	ဂွိ
หู	กะโต	ကတောဝ်
หูกระทะ	กะโตกะเที่ยะ	ကတောဝ်ကခ
หูดับตับไหม้	กะโตบ๊อห์เกร้อะห์ล่าย	ကတောဝ်ၜိုဟ်ဂြိုဟ်လဲာ
หูตาสว่าง	กะโตม่ดกะมะห์	ကတောဝ်မတ်ကွး
หูตึง	กะโตซ่าง	ကတောဝ်ဖြိုင်
หูเบา	กะโตซา	ကတောဝ်သာ
หูหนาตาเล่อ	ยั่วคายตุ้ด	ယဲခဲာဒုတ်
หู่	คะญู้ด	ခညောတ်
หูก	คะเมิงย่น	ခမုင်ယန်
หูด (โรค)	กะต๊ด	ကတောတ်

หูด (แมลง)	ฮุด	ႁုတ်ႈ
หูปลาช่อน	กะโตกะเกล๊า	ၵတေႃဝ်ၵၵျႃ
หูเสือ	ว่านทองเทิ่น	ဝၢၼ်ထံင်မိုၼ်
หูหนู	ปะต๊อห์กะโตฮน้อย	ပတိုဝ်ႈၵတေႃဝ်ၵွီ
เห	เซ	ၽေဝ်
เหงา	เลี่ยะงุ่เลี่ยะง่น	လွႆႉလွၼ်ႈ
เหง้า	เที่ยะเก้อ	ၶဝ်ႈ
เหงื่อ	ปะลัก	ပလၵ်ႉ
เหงือก	เฟิ่น	ၽိုၼ်ႈ
เห็ด	ปะต๊อห์	ပတိုဝ်ႈ
เห็ดโคน	ปะต๊อห์กรุ้น	ပတိုဝ်ႈၵြုၼ်ႈ
เห็ดฟาง	ปะต๊อห์ซ้อก	ပတိုဝ်ႈသံၵ်ႉ
เห็ดหญ้าหวาย	ปะต๊อห์ฮะน่าน	ပတိုဝ်ႈႁၼၢၼ်ႈ
เห็ดหูหนู	ปะต๊อห์กะโตฮน้อย	ပတိုဝ်ႈၵတေႃဝ်ၵွီ
เหตุ	ฮอด	ႁိုတ်ႈ
เหตุผล	ฮอดพอ	ႁိုတ်ႈၽိုဝ်ႈ
เห็น	เชอ	သိုဝ်ႈ
เห็น	ญ้าด	ၺႃတ်ႈ
เห็นแก่	ญ้าดกอ	ၺႃတ်ႈၵိုဝ်ႈ
เห็นแก่หน้า	ญ้าดกอเมิก	ၺႃတ်ႈၵိုဝ်ႈမုၵ်ႉ
เห็นใจ	เชอจ๊อด	သိုဝ်ႈၸိုတ်ႈ
เห็นดี	เชอคอห์	သိုဝ်ႈၶိုဝ်ႈ
เหนื่อยเหนื่อย	โคงบ๊อด	ၶွင်ၸိုတ်ႈ
เหนีบ	กะเน้บ	ၵနွပ်ႈ
เหนีบแนม	ปรุ้แบ๊ะห์	ပြုၿပေဝ်ႈ
เหนีบชา	ยั่วต้อน	ယဲဒေင်ႈ
เหนอะหนะ	คะบ๊อด	ၶပိုတ်ႈ
เหนียม	เกวี้ยะ	ၵွႆ
เหนียว (ขาดยาก)	กะเตน	ၵတေၼ်ႈ
เหนียว (คงกระพัน)	เติ้ง	ဒိုင်ႈ
เหนียว (เป็นยาง)	คะบ๊อด	ၶပိုတ်ႈ
เหนียว (ตระหนี่)	เกี้ยะปี้	ၵပိ

เหนียว (ดิน)	เกล๊ด	ၵျွတ်ႉ
เหนียว (ข้าว)	ปะลอน	ပလေင်
เหนียวแน่น	เปิ้นกลี้	ဝိုန်ၵျိ
เหนียวหนืด	เกี้ยะปี้ก้มตัก	ၵဵဝ်ၵမ္တၵ်ႉ
เหนี่ยว	กรั้ว	ၵြႂ်
เหนี่ยวรั้ง	ตองกรั้ว	တံင်ၵြႂ်
เหนือ	เลี่ยะเตา	လတူ
เหนื่อย	โดง	ဍောင်
เหนื่อยหน่าย	โดงปะเล่ะ	ဍောင်ပလေအ်
เห็บ	แฮะ	ဟေအ်
เห็บ (ลูกเห็บ)	เมียะปลอย	မပ္ဍဲ
เหม	ทอ	ထဝ်
เหมีน	ปะซะ	ပသ
เหม็นคาว	ปะซะคะอิม	ပသခအိ
เหม็นเบื่อ	ปะเล่ะ	ပလေအ်
เหม็นเปรี้ยว	คะเมาพยะห์	ခမှုဖျး
เหม่อ	เงิ่ง	ၡုင်
เหมันต์	อุเต๊าบ๊อห์	ဥတုစိုဟ်
เหมา	กล้ายฮอด	ဂွဲဟိုတ်
เหมาะ	ชะคอห์	ဆခိုဟ်
เหมือดคน	เฮมินกลอน	သို့ကျောင်
เหมือน	ต๊อบ	တုပ်
เหมือนกับ	ต๊อบกอ	တုပ်ကို
เหมือนว่า	ต๊อบญ้ง	တုပ်ညံင်
เหย้าเรือน	ฮ้อยทาน	သို့ထာန်
เหยาะ	ทะโน้ห์	ထနဟ်
เหยาะแหยะ	ปะมิ่บว่อน	ပမိပ်ဝေင်
เหยิง (ยุ่ง)	ทุย	ထုဲ
เหยียด (เท้า)	กะซอ	ကသို
เหยียด (ทำให้ตรง)	ปละห์	ပ္ဍး
เหยียดหยำ	ปะปะแระ	ပပရေံ
เหยียบ	เลิ่น	လိုန်

เหยี่ยว	กะเนี่ยง	ကနင်
เหยื่อ	กะรอน	ကရုန်
เหยือก	ฮะโก้ง	ဟဂံင်
เหรียญ	กะซับ	ကသာပ်
เหล่	ซะแล	သလေဝ်
เหล็ก	ปะซอย	ပသဲ
เหล็กกล้า	ปะซอยดาน	ပသဲဍာင်
เหล็กใน (ผึ้ง)	กะนน	ကနောန်
เหล็กใน (แมงป่อง)	ดุ๊ด	ဍုတ်
เหล็กหมาด	ฮะโนด	ဟနောတ်
เหลน	โกนจ๊อด (โกนเจี๊ยก)	ကောန်စေက်
เหลวแหลก	ฮลอดฮลอง	သ္ဇက်သ္ဇံင်
เหลวไหล	ปะแต๊ะห์เอาเก้อะ	ပတေဟ်အောဂွံ
เหลา	คะโก๊ห์	ခကောဟ်
เหล่า	เกี้ยะเกา	ဂကူ
เหล่ากอ	เกี้ยะเกาว่งซะ	ဂကူဝေါင်သ
เหล้า	อะเรียก	အရက်
เหลิง	เกรา	ကြော
เหลิงเจิ้ง	ปรุ้เอาเยิ่ม	ဖြုအောယို
เหลียน	บุนว้ด	စုန်ဗ္ဂတ်
เหลียว	คะต๊ะห์	ခတး
เหลียวแล	ร่งจอง	ရံင်စံင်
เหลียวหลัง	กะเลียงร่ง	ကလေင်ရံင်
เหลือ	เซะห์	သ္ဇေ
เหลือกำลัง	ปะเอาม่าน	ပအောမာန်
เหลือเกิน	กลั้งอา	ဂ္ဂိုင်အာ
เหลือขอ	เก๊ดเอาม่าน	ကေတ်အောမာန်
เหลือเข็น	ชั่วเอาม่าน	ဖျဲအောမာန်
เหลือใจ	อ๊อคจ๊อด	အိုတ်စိုတ်
เหลือใช้	เจี๊ยะกาเอาอ๊อด	စကာအောအိုတ်
เหลือทน	เติ้งเอาม่าน	ဒုင်အောမာန်
เหลือบ่ากว่าแรง	โกลนเอาม่าน	ကြောန်အောမာန်

เหลือเฟือ	กลั้งล่นเปี้ยะน่ค	ႁိုင်လန်ၸႏတ်
เหลือมือ	กะมอห์ตอย	ၵိုပ်ႈတဲ
เหลือรับ	เติ้งโต้เอาม่าน	ၻင်ၻဝ်ဢဝ်ႇမၢၼ်ႈ
เหลือร้าย	เก๊ดคอห์เอาเก้อะ	ၵေတ်ႇၶိုပ်ႈဢဝ်ၵူၺ်ႉ
เหลือล้น	กลั้งเกลี้ยง	ႁိုင်ႁိုင်
เหลือวิสัย	อ๊อดปอนญา	ဢိုတ်ပၺ်ညႃ
เหลือแสน	ปะเอาม่าน	ပဢဝ်ႇမၢၼ်ႈ
เหลือหลอ	อ๊อดต๊ะห์	ဢိုတ်တး
เหลืออด	ออนเติ้งเอาม่าน	ဢင်ၻင်ဢဝ်ႇမၢၼ်ႈ
เหลือก	เที่ยะล่น	ၶလန်
เหลือง	ดั๊งมีด	ၻၢ်မိတ်
เหลือบ (แมลง)	ปลา	ပွႃ
เหลือบ (ดู)	เฮ่	သႄဝ်
เหลือม (งู)	กลอน	ၵွၼ်
เหว	เปี้ยง	ၸင်
เหวอะหวะ	ฮาแบ๊บ	ႁႃၶေပ်
เหวี่ยง	กร้าด	ၵြႃတ်
เห่อ	เม่อว	မေႃ
เห่อเหิม	ปะญั่งเญี้ยะห์ - เอามัวต๊อบ	ပညံင်ညႉဢဝ်ႇမဲ့တုပ်
เหา	จอย	ၸဲ
เห่า	กี	ၵိ
เห่า (งู)	ซุ่มจ้าด	ၸြုံၸႃတ်
เหาะ	กะลาน	ၵလႃင်
เหิน	ปอ	ပဝ်
เหินห่าง	ฮั่วตั๊ด	သႅၢ်တိတ်
เหิม	เกรา	ၵြေႃ
เหี้ย	คะเลิ่ม	ၶလိ
เหียน	จองปะรอง	စံင်ပရံင်
เหี้ยน	คะลัด	ၶလႃတ်
เหี้ยมเกรียม	จ๊อดเกร้อะห์	ၸိုတ်ၵြိုပ်
เหี้ยมโหด	จ๊อดเที่ยะจ้น	ၸိုတ်ၶၸၼ်

เหี่ยว	คะเอีย	ခအဲ
เหี่ยวแห้ง	ก๊อห์เกีย	က်ာ့ကဲ
เหื่อ	ปะลัก	ပလက်
เหือด	ยั่วเฮมิก	ယဲမှုက်
เหือดแห้ง	จ้ด	ဇတ်
แห	เฮนิ่ด	ဇွိက်
แหก	ทะปั๊ด	ထပဲာ်
แหกปาก	กะญาน	ကညာင်
แหง่	โกนแมะ	ကောန်မေအ်
แห้ง	ก๊อห์	က်ာ့
แห้งแล้ง	โกลดั๊จ	ကွောဝ်ဍုာ်
แห้งเหี่ยว	ก๊อห์เกีย	က်ာ့ကဲ
แหงน	เลี่ยะง่าด	လ္ငာ်
แหน	ฟ้อย	သွိ
แห้น	เลี่ยะเห้น	လဟ္ဍောန်
แหนงใจ	กะเนาะจ๊อด	ကဏအ်စိုတ်
แหนบ	คะเง้บ	ခင္ဍေပ်
แหบ	เอีย	အဲ
แหมะ	เกี้ยะโจ้ก	ဂဇံက်
แหย่	โชะ	ဆောအ်
แหย่ (เย้า)	คุด	ခုတ်
แหยง	เที่ยะเญี้ยะ	ခည
แหยะ	คะป๊อด	ခပေက်
แหลก	ฮล้อด	သ္ဍက်
แหลกเหลว	ฮล้อดฮลอง	သ္ဍက်သ္ဍိင်
แหล่ง	ทะอาน	ထအာင်
แหลน	ฮนุ่ห์	ဗ္ဍုဟ်
แหลม	เกี๊ยก	ကေက်
แห้ว	กะนัก	က္ဍက်
แห้วหมู	กะนักเอิ๊ดเกลิ๊ด	က္ဍက်အိက်ကွိက်
แหวก (หญ้า)	พาย	ဖဲ
แหวก (ทาง)	ทะปั๊ด	ထပဲာ်

แหว่ง	เมี้ยก	မှေက်
แหวน	กะจิน	ကစိန်
แหวนเพชร	กะจินเปิ้ด	ကစိန်ဗိုတ်
แหวะ (ผ่า)	ป๊อก	စံက်
แหวะ (สำรอก)	เล่อะ	လိုအ်
โหด	จ๊อดเกร้อะห์	စိုတ်ဂြိုဟ်
โหน	กะเมน	ကမေန်
โหร	ปิ้นเต้อว	ဗိန်ဒေဝ
โหระพา	ว่านเกี๊ยะเลิ่ง	ဝါင်ဂလုင်
โหล (ลึก)	คะล้อก	ခလံက်
โหล่	ตู้ตะราวอ๊อด	ဒူတရ်အိုတ်
โหล่	โทง	ထောင်
โหวงเหวง	ซาเลีย	သာလေဲ
ให้	กอ	ကို
ให้ท้าย	ลูบเจี๊ยะ	လုပ်စ
ให้อภัย	เอาเก๊ดตุ้ห์	အောကေတ်ဒုဟ်
ใหญ่	โฮน่ก	ဖှော်
ใหม่	ตะม้อย	တို
ใหม่เอี่ยม	ตะม้อยเชีย	တိုဆဲ
ไห	แจ๊ะห์	စေဟ်
ไหซอง	อิเลิง	ဍှ္ဍုင်
ไห้ (ร้อง)	เลี่ยะเร่อะ	လရိုအ်
ไหน	อิลอ	ဍှလို
ไหม	ซ้อด	သုတ်
ไหมเล่า	เก๊ดฮา	ကေတ်ဟာ
ไหม้ (ลุก)	เก้อ	ဂို
ไหม้ (เกรียม)	เฮียก	ဟောက်
ไหล (ปลา)	เกี้ยะเลิ่ง	ဂလုင်
ไหล (พืช)	เลี่ยะเวี่ย	လဝါ
ไหล (เลื่อน)	โฟ่	ဖှောဝ်
ไหล่	ฮนะห์	ပွး
ไหล่เขา	เที่ยะล่ายเต้อ	ဓလဲ္ဒို

ไหว	ขยี (ชี)	ချိ
ไหวติง	ขยีคะร่าน (ชีคะร่าน)	ချိခရာင်
ไหวทัน	แตมเกี๊ยะตั๊บ	တဵုဂတာပ်
ไหวพริบ	ดั๊บปร๊อห์	ကၠိုပ်ပြဟ်
ไหว้	เลี่ยะโง่	လၝောဝ်
ไหว้เจ้า	เลี่ยะโง่เปี๊ย	လၝောဝ်ဇ
ไหว้ผี	เปี๊ยะเจี๊ยะกะลก	ဗစကျာ်
ไหว้วาน	เติ้งกุ้น	ဒုင်ဂုန်

ฬ

ฬ พยัญชนะตัวที่ ๔๒ ตรงกับ ဠ ในภาษามอญ

อ

อ	พยัญชนะตัวที่ ๔๓ ตรงกับ อ	ในภาษามอญ
อก	ซอห์	ဩိုဟ်
อกเลื่อย	ซอห์คะต๊อด	ဩိုဟ်ခတောက်
อกตัญญู	เกี๊ยะตั๊ดกุ้น	ဂဒတ်ဂုန်
อกุศล	ซะราปั๊บ	သရံ့ပါပ်
อคติ	อะเกี๊ยะต๊อย	အဂတိ
องค์	อังเกี๊ยะ	အင်ဂ
องคชาต	เมี่ยะชุ	မဆု
องคุลี	เลี่ยะปุ๊ห์ตอย	လပုဟ်တဲ
องอาจ	โก้งซะกา	ဂံင်သကာ
อจินไตย	คิ่ดเอาม่าน	ဃိတ်အောမာန်
อณุ	ปะลาก	ပလိုက်
อด	ออน	အောင်
อดกลั้น	ออนเติ้ง	အောင်ဒုင်

อดทน	ออนเติ้ง	အောင်ဒုင်
อดนม	เทาะต๊อห์	ထော်တို့
อดสู	เกวี้ยะเกล้ะ	ဂွင့်ဂွဲ့
อดอยาก	ออนโกล	အောင်ကြော်ဝ်
อดออม	เจี๊ยะแตมม่งแตม	စတီမ်ိင်တီ
อดีต	อะเติ๊ด	အတိက်
อดีตกาล	อะตอยเต๊ะ	အတီတေအ်
อดุลย์	เกเอาเก้อะ	ကေဝ်အောက္ဂ်
อติมานะ	กะเยา	ကျော
อทินนาทาน	กล๊อดเจี๊ยะ	ကွတ်စ
อธิกรณ์	ตุ้ห์	ဒုဟ်
อธิการ	เลี่ยะกยั๊จโฮน่ก	လကျာ်ဖ္ဍော်
อธิษฐาน	เรี่ยเตี๊ยะเนี่ยเมิด	ရာဒနာမိက်
อธิบดี	อะธิ่ปะต๊อย	အဓိပတိ
อธิบาย	อะธิ่ปาย	အဓိပဲါ
อนัตตา	อะน่ดตา	အနတ္တာ
อนันต์	อะน่นตะ	အနန္တ
อนันตริยกรรม	อะน่นตะเริ้ด	အနန္တရိက်
อนัม	ยน	ယျောန်
อนาคต	อะเนี่ยก้ด	အနာဂတ်
อนาคตกาล	อะเนี่ยก้ดเกี้ยะตะ	အနာဂတ်ဂတ
อนาคามี	อะเนี่ยเกี่ยม	အနာဂံာ
อนาจาร	เตี๊ยะเก้ดยุ่ด	ဒဂေတ်ယုတ်
อนาถ	เซินซา	သိင်သာ
อนาถา	ต้ากวาด	ဒိုက်ဝါတ်
อนาธิปไตย	เดิงกวานกะตาวกะตัน	ဍုင်ကွာန်ကတ်ကတာန်
อนิจ	เอาเติ้งเอากลิ้	အောဒုင်အောဂ္ဂိ
อนิจกรรม	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
อนิจจัง	อะนิดเจี๊ยะ	အနိစ္စ
อนุชา	เต้ะ	ဒေံ
อนุญาต	กออะโคง	ကို့အခေါင်
อนุภารยา	เปรี้ยดี๊ด	ဗြဲ့ဍောတ်

อนุโมทนา	อะนุเม่อวเตี้ยะเนี่ย	အနုမောဒ္ဒာ
อะนุรักษ์	เลี่ยะวี่ปะรา	လဝီပရာ
อนุวัต	ปะเปี๊ยก	ပဗက်
อนุสติ	เปี๊ยะนุ่ห์จั๊บ	ဗ္ဗုဟ်စိုပ်
อนุสรณ์	กรั้บเปี๊ยะนุ่ห์จั๊บ	ဂြပ်ဗ္ဗုဟ်စိုပ်
อเนก	กลั้ง	ဥ္ဂိုင်
อเนกอนันต์	กลั้งเกลี้ยง	ဥ္ဂိုင်ဥ္ဂင်
อเนจอนาถ	กะฮนกะเฮีย	ကဟောန်ကဟဲ
อบ	อุ๊บ	အုပ်
อบอ้าว	อุออง	အုအံင်
อบอุ่น	เกิ้มโอ๊ะ	ဂိုအောအ်
อบาย	อะปาย	အပါ်
อบายภูมิ	อะปายปอน	အပါ်ပန်
อปจายน	โจ้ะซอ	ဇအ်သဝ်
อปลักษณ์	ฮิน	ဟိန်
อเปหิ	ทะเดียง	ထဍေင်
อภัยทาน	กอต้านล่มเยิ่ม	ကိုဒာန်လမျိ
อภิชฌา	เพย่อเก้อะกรั้บเญี้ยะห์	ဗျိုဂွံဂြပ်ညး
อภิธรรม	อะภิโธ่	အဘိဓဝ်
อภิบาล	เลี่ยะวี่	လဝီ
อภิวันท์	เลี่ยะโง่	လင္ဒောဝ်
อภิวาท	พยิห์ดั๊บ	ဖျိုဟ်က္ဍုပ်
อภิเษก	ทะบุ๊ดปะตอน	ထစုတ်ပ္တိုန်
อภิสมัย	เกรี้ยงเก้อะโธ่	ဂြင်ဂွံဓဝ်
อม	คะบอม	ခဓမ်
อมความ	เปี้ยะแตมเตี้ยะห์	ဗတိဒး
อมพะนำ	ปะเอาแตมเอาญ้าค	ပအောတိအောညာတ်
อมมือ	คะบอมเบ้อะตอย	ခဓမ်မ္ဒဲတဲ
อมยิ้ม	คะโมม	ခမောမ်
อมโรค	เอิ๊คยั่ว	အိက်ယဲ
อมหนอง	ตาย	တဲ
อมตะ	อะเมี่ยะตะ	အမတ

อมร	เต้เวี่ยะตาว	ဒေဝတ်
อมรินทร์	เฮมินอิน	သိုအိန်
อมาวสี	กิ้เต๊าอ๊อด	ဂိတုအိုတ်
อย่า (ไม่)	ปะปะ	ပပ
อย่า (ทอดทิ้ง)	เทาะ	ထေံာ
อย่าเมีย	เทาะเปรี๊ย	ထေံာဖြ
อยาก	เพย่อ	ဈျ
อยากได้	เพย่อเก้อะ	ဈျကွံ
อย่าง	มุ่	မု
อย่างใจ	ญั้งจ๊อด	ညံင်စိုတ်
อย่างไร	มุ่เรา	မုရော
อยู่	ม่ง	မံင်
อยู่กรรม	ม่งกอม	မံင်ကမ်
อยู่กิน	ม่งเจี๊ยะมั่วเจ๊าะ	မံင်စမွဲစွံ
อยู่คง	เติ้ง	ဒုင်
อยู่ดีกินดี	ม่งมีบเจี๊ยะมีบ	မံင်မိပ်စမိပ်
อยู่ท้อง	เติ้งเฮนี่ย	ဒုင်ဂွ်
อยู่ไฟ	บองปะมด	စံင်ပွတ်
อยู่มือ	ม่งตอย	မံင်တဲ
อยู่ไม่สุข	ม่งเอาตอน	မံင်အောတန်
อยู่ยงคงกระพัน	เติ้ง	ဒုင်
อยู่ยาม	เมี่ยงกัง	မင်ကင်
อรรณพ	ฮมาซะมัด	မှာသိုတ်
อรหัง	กยั๊จตรอย	ကျာ်တြဲ
อรหันต์	กยั๊จอะซอน	ကျာ်အရှန်
อร่อย	โร่ะห์	ရှ်
อรัญ	เกริ๊บ	ကြိုပ်
อร่าม	แกย๊โก้	ကျေဝ်ဂဝ်
อริ	ฮนะ	သွ
อริยสัจ	อะร้อยเยี่ยะซ้อดเจี๊ยะ	အရိယသစ္စ
อรุณ	อะซอน	အရှိန်
อรุโณทัย	อะซอนจั๊ด	အရှိန်စာ်

อรูป	เนี่ยม	နံ့ၢ
อลวน	ทุยทอง	ထုဲထႆႇ
อลังการ	กยังกยอ	ၵျိင်ၵျဝ်
อลัชชี	อะล่คจี้	ဢလၨၸီႈ
อล่างฉ่าง	เชอกละห์เคลีย	ၸိူဝ်ႉၵႂႃႇၶႅၢ
อลึ่งฉึ่ง	กุ้ห์เมิ่บ	ၵုၺ်မိုပ်
อ้วก	ตะ	တ
อ้วก	คะเอ๊าะ	ၶဢဢၢ်
อวด	อด	ဢွတ်ႇ
อวดดี	ปะเจี๊ยะคอห์	ပၸၶိုၺ်
อวน	มอง	မွင်
อ้วน	เกร๊าะ	ၵြေႃ
อ้วนท้วน	เกร๊าะกลอน	ၵြေႃၵွင်
อวบ	โพะ	ၽွဢ်
อวัยวะ	อังเกี่ยะ	ဢင်ၵ
อวสาน	จั๊บเตี้ยะตอย	ၸိုပ်ဒတုဲ
อวีจิ	อะเวิด	ဢဝိၵ်
อวิชชา	อะวิดเจี๊ย	ဢဝိၸ်ၸႃ
อเวจี	อะเวิด	ဢဝိၵ်
อสงไขย	อะซองคั่ว	ဢသႂ်ၶဲ
อสนี	เชปะเล	ၸေဝ်ပလေဝ်
อสนีบาท	เตี้ยะเก้อต๊ะห์ปอน	ဒၵိုတႃးပၼ်
อสรพิษ	ซุ่มกยิ้	ၿႂိၵျိ
อสัญกรรม	ขยือด (ช้อด)	ၶျိူတ်
อสัญญี	จิ๊บ	ၸိပ်
อสีติ	เตี้ยะจำโจ๊ะห์	ဒၸံၸွၼ်
อสุจิ	คั๊จกะมะ	ၶၺ်ၵမ
อสุนีบาท	เตี้ยะเก้อต๊ะห์ปอน	ဒၵိုတႃးပၼ်
อสุภ	เฟี่ยะ	ၽ
อสุรกาย	อะเซ้าร้อยกาย	ဢသုရိၵၢဲ
อสุรี	ปะก๊อห์	ပၵိုၺ်
อหังการ	เจ๊าะเจี้ยะเก๊า	ၸွံၸၵု

อหิวาตกโรค	ยั่วคะเอ๊าะเฮนี่ยอา	ယဲခအအ်ဂွ်အာ
ออ	กม	ကော်ဝ
ออก (นก)	เกี้ยะเจมกะเมาะ	ဂစံကမအ်
ออก (จาก)	ตั๊ด	တိတ်
ออกกำลัง	ตั๊ดท่ด	တိတ်ဓတ်
ออกช่อ	ตั๊ดโจ้	တိတ်ဇောဝ်
ออกชื่อ	ตั๊ดเยี่ยะมุ่	တိတ်ယှု
ออกดอก (โรค)	ยั่วเดิง	ယဲဍုင်
ออกดอก (ดอกไม้)	ตั๊ดกาว	တိတ်ကာ်
ออกดอกออกผล	ตั๊ดฮนานตั๊ดป๊าน	တိတ်ပ္ကာင်တိတ်ဗာင်
ออกตัว	ตั๊ดเจี๊ยะเก๊า	တိတ်ဇကု
ออกทุน	ตั๊ดตอม	တိတ်တမ်
ออกบวช	ตั๊ดปะเลี่ยะกยั๊ด	တိတ်ပလကျာ်
ออกปาก	ตั๊ดปาน	တိတ်ပါင်
ออกฝีดาษ	ตั๊ดเปี๊ยะร่น	တိတ်ဗရန်
ออกพรรษา	ลากโว่ะห์	လိုက်ဝှ်
ออกไฟ	ตั๊ดฮ้อยปะมด	တိတ်သ္ဂိပ္မတ်
ออกรส	นุ่มโร่ห์	နွံရှ်
ออกรับ	เติ้งเก๊ด	ဒုင်ကေတ်
ออกเรือน	ตั๊ดฮ้อยปะม้อย	တိတ်သ္ဂိပ္မိ
ออกแรง	ตั๊ดท่ด	တိတ်ဓတ်
ออกลิงออกค่าง	ปะฮนอยปะเกี้ยง	ပကွဲပ္ဂင်
ออกลูก	ตั๊ดโกน	တိတ်ကောန်
อ่อน (ไม่แก่)	บ๊อด	ဗတ်
อ่อน (ไม่แข็ง)	คอน	ဍုိန်
อ่อนจิตอ่อนใจ	โคงจ๊อด	ဍောင်စိုတ်
อ่อนช้อย	คอนค๊ด	ဍုိန်ဍောတ်
อ่อนน้อม	คอนค๊ด	ဍုိန်ဍောတ်
อ่อนเปียก	คอนเตรี้ยะห้ด	ဍုိန်ဒြဟတ်
อ่อนเพลีย	อ๊อดท่ด	အိုတ်ဓတ်
อ่อนแอ	เอามัวท่ด	အောမှဲဓတ်
อ้อน	แญ้ะ	ညေအ်

อ้อนวอน	เติ้งกุ้น	ဒုင်ဂုန်
อ้อนแอ้น	คอนค๊ด	ၸိုန်ၸွတ်
ออม	ก้างเต้บ	ဂိုင်ဒေပ်
อ้อม	เก้ดเกี้ยะปอ	ဂေတ်ဂပဝ်
อ้อมค้อม	เก้ดก้อน	ဂေတ်ဂေင်
อ่อยเหยื่อ	พยิ๊ห์กะรอน	ဖျိုဟ်ကရုန်
อ้อย	บาว	၀ံ
อ้อยเข้าปากช้าง	บาวลูบปานเงิน	၀ံလုပ်ပါင်စိင်
อ้อยอิ่ง	กะแชะจ้างกะแช	ကဆေအ်ဇိုင်ကဆေဝ်
อะดักอะเดื่อ	คอนเกรี้ยก	ၸိုန်ဂြက်
อะนั้น	อิโก้ะห์	ဣဂှ်
อะนี้	อิเนาะ	ဣဏအ်
อะร้าอะร่าม	เย่อวเจี้ยะเนี่ย	ယောဇနာ
อะไร	มุ่	မု
อะลุ่มอล่วย	ซ่างญี้ซาญี้	ဇြိုင်ညိသာညိ
อักขระ	อะคอเลิด	အခဝ်လိက်
อักษร	อะคอเลิด	အခဝ်လိက်
อักเสบ	กยิ้ซะระ	ဂျိသရ
อัคคี	ปะมด	ပ္ဒတ်
อัคคีภัย	ปะมดเก้อ	ပ္ဒတ်ဂို
อัง	คะอัง	ခအင်
อังคาร	ฮัวอะเงี่ย	တ္ၚဲအင္ၚာ
อังคาส	เปี๊ยะกิ๊น	ဗဂိန်
อังคุฐ	เบ้อะตอย	မ္ဓာတဲ
อัญชลี	ปังตอยเลี่ยะโง่	ပင်တဲလင္ၚောဝ်
อัญเชิญ	กญะ	ကၟ
อัฏฐะ	เตี้ยะจำ	ဒစံ
อัฏฐบริขาร	คะเริ้ดคะรา	ခရိက်ခရာ
อัฐิ	จุ้ด	ဇုတ်
อัณฑะ	เมี่ยะกรั๊ก	မကြိုက်
อัณฑชะ	ออนคะเจี๊ยะ	အန္ဒဇ
อัณณพ	ฮมาซะมัด	မှာသ္ဒိုတ်

อัดอั้น	คอนจ๊อด	ၶုၼ်ၸိုတ်
อัตคัด	ต้อดคะด๊อด	ၻေက်ၶၺေက်
อัทธาน	อะท่านเมี่ยะเกลิ้นฮั่ว	ဢၶါၼ်မၵိူင်သေႂ်ႈ
อัธยาศัย	เตี้ยะเก้ดปะต๊อยป๊อด	ၻၵေတ်ပၸ်ႁပတ်
อัน (ยก)	ดั๊จ	ၶုၵ်
อัน (หมาก)	เฮนิน	သွိူင်
อันนา	ค้อกเฮี่ยะ	ၶံက်ၸူ
อันเป็น	โต้ะห์อา	ၻႁ်ဢႃ
อันว่า	ญู้งกอ	ညႂ်ႉၵူဝ်ႉ
อั้น	อองเยี่ยะเวิ่ม	ဢံင်ယဝ်ႉ
อันตะ	กร๊อดโฮน่ก	ႀကုတ်ႁွမ်ႇ
อันตรธาน	แกละอา	ၵေႂ်ဢၼ်ဢႃ
อันตราย	ออนตะราย	ဢၼ္တရၢႆ
อันธ	กลุ้	ၵူႊ
อันธการ	กลุ้บ๊อด	ၵူႊမေႃက်
อับ	คะกล๊อบ	ၶၵႂပ်
อับจน (ยากแค้น)	ต้ากวาด	ၻိုက်ဝါတ်
อับจน (หมดทาง)	กลั๊กบ๊อด	ၵႂၵ်မေႃက်
อับจน (สิ้นคิด)	อ๊อดจ๊อด	ဢိုတ်ၸိုတ်
อับอาย	เกวี้ยะเกล้ะ	ၵႂၵႄႂ်ႈ
อับปาง	ปร้ม	ပြမ်
อัปยศ	เซาะเจี๊ยะเมิก	သွံစမုက်
อัปรีย์	ยุ่ดเมี่ยคาคะนอย	ယုတ်မႃၶႃၶဏီ
อัปลักษณ์	รูปฮีน	ရုပ်ႁိၼ်
อัมพาต	เลี่ยะเม่น	လမေၼ်
อัมพวัน	เกลาะเกร๊ก	ၵႂၼ်ႀကုက်
อัมพร	อะก๊ะห์	ဢၵႃး
อัยกา	อะโน่ก	ဢၼေႃ
อัยกี	อิต๊อห์	ၸွတ်ႈ
อัศจรรย์	เปลี้ยะห์ปักกะต๊อย	ဗုးပၵ္ကတိ
อัศว	แขยีห์ (แซ้ะห์)	ၶျေႃ
อัศดง	ฮัวคะตอมต๊อย	တႜခတုံတိ

อัศดงคต	เต้อห์ปะล้อด	ဒိုဟ်ပလိုတ်
อัสสาสะ	เยิ่มลูบ	ယို့လုပ်
อัสสุ	ดั๊จระมด	ၑၢ်ရမတ်
อา	อะมู่	အမူ
อาเขย	อะมู่คะม่าน	အမူၶမၢၼ်
อาสะไภ้	อิจีคะอ๊อห์	ၵႃႇၸီႈၶအဢ်ႁ်
อ้า	ฮา	ႁႃ
อ้าซ่า	ฮาแบบ	ႁႃဝေပ်
อ้าปาก	ฮาปาน	ႁႃပၢင်
อากัปกิริยา	เตี้ยะเก้ดปะต๊อยป๊อด	ဒဂေတ်ပၸိုပတ်
อาการ ๓๒	อาการะป๊อยโจ๊ห์บา	ဢႃၵႃရ ၃၂
อากาศ	กย็า	ၵျႃ
อาคเนย์	เต้อห์อะฮนั่ว	ဒိုဟ်အႁွႆ
อาคม	กว๊อด	ၵွတ်
อาคันตุกะ	ฮมอย	ၵွႆ
อาคาร	ฮ้อย	သို့
อาฆาต	เตี้ยกจ๊อด	ဒက်စိုတ်
อ่าง	คะเรียะ	ၶရ
อ้างอิง	เก๊ดปะซักซอย	ၵေတ်ပသက်သိူ
อางขนาง	เกวี้ยะ	ႁွ
อ้างว้าง	เลี่ยะงุ่เลี่ยะง่น	လွူလွၼ်
อาจ	โต้ห์เก้อะ	ၻိုၵွံ
อาจหาญ	โก้งซะกา	ဂံင်သၵႃ
อาจเอื้อม	เอาแตมเฮลิงซอ	ဢောတီသျူင်သဝ်
อาจม	เอิ๊ด	ဢိၵ်
อาจารย์	อะจา	ဢၸႃ
อาจิณ	เกียง	ၵေင်
อาเจียน	คะเอ๊าะ	ၶဢဢ်
อาชญากร	ฮนิ่ห์ตุ้ห์	မှိဟ်ဒုဟ်
อาชวะ	ต๊อบต๊ะห์	တပ်တး
อาชา	แขยี๊ห์ (แซ้ห์)	ၶျေဟ်
อาชาไนย	อาเจี้ยนั่ว	ဢႃၸႃၼဲ

อาชีพ	อาจี้เวียะ	အာၸီဝ
อาญา	ตุ้ห์	ၻုပ်ႉ
อาณัติ	ซะโน	သွၵ်ႇ
อาณา	อะเว่อ	အၼ်
อาณาเขต	ปะวังเดิง	ပဝိုင်ႈၶူင်
อาณานิคม	เดิงเรี่ยะห์	ၶူင်ရး
อาตมา	อัว	အဲ
อาทร	เกวิ้นกว้าย	ၵွင်ၵွဲ
อาทิ	ญู้ง	ညႂ်း
อาทิตย์	อะเติ้ด	အၻိတ်
อาน (ช้ำ)	บ๊อบ	ၿပ်
อ่าน	โป้ห์	ၽႅ
อานัม	ยน	ယေႃၼ်
อานาปาณะ	กย๊าเยิ่มลูบเยิ่มตั๊ด	ၵျႃယီႈလုပ်ယီႈတိတ်
อานิสงส์	อะนิ่ดซองซะ	အၼိသွံသ
อานุภาพ	อะนุเกี๊ย	အၼုၻႃ
อาบ	ฮุม	ဢၢပ်
อาบน้ำ	ฮุมดั๊จ	ဢၢပ်ၼမ်ႉ
อาบน้ำร้อนมาก่อน	ฮุมดั๊จกะตาวเกลิงกลา	ဢၢပ်ၼမ်ႉၵတ်ၵျူင်ၵျႃ
อาบัติ	อาป๊อด	အာပတ်
อาโป	ดั๊จ	ၼမ်ႉ
อาพาธ	กี้ยั้ว	ၵိယဲ
อาเพศ	นิมิ่ดซะนัว	ၼိမိတ်သွဲ
อาภรณ์	กะยังกะยอ	ၵျိုင်ၵျဝ်
อาภัพ	อ๊อดเวี่ยซะนา	အိုတ်ဝါသွႃ
อาภา	เลี่ยะยะห์	လယျး
อาย	เกวี้ยะ	ငွ
อาย (กลิ่น)	คะเมา	ၶမူ
อ้าย (ผู้ชาย)	เบี้ยะ	မွႃ
อ้าย (ผู้หญิง)	เบ้ย	မွိုႇ
อายตนะ	อาเยียะตะเนียะ	အာယတန
อายุ	อะเยิก	အယုက်

อารมณ์	อะเริ่ม	အရိ
อารักขา	ร่งจอง	ရုံစံင်
อารัญ	ม่งเกริ๊บ	မံင်ကြိုပ်
อาราธนา	กะม่น	ကမန်
อาราธนาธรรม	อั๊ดโธ่	အာတ်ဓဝ်
อาราธนาพระปริตร	อั๊ดเมี่ยะเง่อ	အာတ်မ္ဂိုရ်
อาราธนาศีล	อั๊ดซอย	အာတ်သီ
อาราม	เกี่ย	ဘာ
อารี	จ๊อดฮลอย	စိုတ်သ္ဂဲ
อาละวาด	เปี้ยเลี่ยะ	ဗာလ
อาลัย	เกวิ้นกว้าย	ဂွိင်ဂွာ
อ้าว	อุ	အု
อ้าว (ปลา)	กะตังบาว	ကတင်ဗဲ
อ้าว (เปล่งเสียง)	อ๊ววอ	အဲဂိ
อาวรณ์	โป้ห์เปี้ยะนุ่ห์จั๊บ	ဗ္ဂဟ္ဂုဟ်စိုပ်
อาวาส	เกี่ย	ဘာ
อาวาหะ	จีเรียงเปรียงพยี	စီရေင်ပြေင်ဖျို
อาวุธ	เลี่ยะว่ป	လ္ဂပ်
อาวุโส	อาวุ่เซา	အာဝုသော
อาศัย	จู้เติ้ม	ဇူဒိ
อาศัยลำแข้งตัวเอง	เนี่ยะจ้างเนี่ยะตอย	နဇိုင်နတဲ
อาสนะ	ซะนาเกี๊ยะโจ้ะ	သ္ဂာဂဇအ်
อาสัญ	ขย็อด (ช้อด)	ချိုတ်
อาสัตย์	ปะลีตอแล	ပလီတဝ်လေဝ်
อาสาฬห	ลูบเที่ยะเกิ้น	လုပ်ဓဂိုန်
อาหาร	กะนะเจี๊ยะ	က္ဂစ
อำพราง	ฮมัดเลี่ยะเต้อ	က္ဂာတ်လဒ္ဂ်
อำนาจ	อะเว่อ	အဂိ
อำพะนำ	กะฮอยคลิบ	ကဟဲခ္ဂိပ်
อำเภอใจ	ปะเปี้ยกจ๊อด	ပဗက်စိုတ်
อำมหิต	เที่ยะจ้น	ဓဇန်
อ้ำอึ้ง	เอาปรุ้เอาปร้น	အောဖြုအောဖြန်
อิง	เปี้ยะเตี้ยะเปี้ยะต้าย	ဗဒဗဒဲ

อิจฉา	ฮนัว	သွေ့ဘ
อิฐ	ต๊อด	ဍိုတ်
อิดหนาระอาใจ	ปะเล่ะ	ပလေအ်ံ
อิดออด	เอาปะจ๊อด	အောပစိုတ်
อิตถี	ฮนิ่ห์เปรี้ย	မ္ဂဟ်ဗြ
อิทธิ์	รีด	ရိတ်
อินทขีล	อินตักคอย	အိန်တက်ခိ
อินทนิน	ฮนอมคะนี่	တွံခနီ
อินทผลัม	จอมปะลอม	စမ်ပလမ်
อินทร์	เฮมินอิน	သှိအိန်
อินทรี	เกี้ยะเจมฮอกลัง	ဂစေံဟဝ်ကျိုင်
อินทรีย์	เจี้ยะเก๊า	ဇကု
อินังขังขอบ	เก๊ดจ๊อดร่งจอง	ကေတ်စိုတ်ရုင်စုင်
อิ่ม	พอย	ဖဲ
อิ่มใจ	พอยจ๊อด	ဖဲစိုတ်
อิ่มหนำสำราญ	พอยลอย	ဖဲလဲ
อิสตรี	ฮนิ่ห์เปรี้ย	မ္ဂဟ်ဗြ
อิสสา	จ๊อดฮนัว	စိုတ်သွေ့ဘ
อีก	ปลอน	ပ္ဒန်
อีกา	คะดั๊จ	ခဍာ်
อีเก้ง	ป๊อห์	ပ်ု
อีฉุยอีแฉก	ประห์เจี้ยะห์	ပြးဇး
อีโต้	บุนปอง	ဓုန်ပံင်
อีนุงตุงนัง	ทุยเที่ยะรุ่ย	ထုံဓရုဲ
อีแปะ	เกลิ้งเป๊ด	ဍုင်ပေတ်
อีลุ้ม	อิเลาะ	ဏ္ဍဇ္ဍော
อีเลิ้ง	อิเลิง	ဏ္ဍဇ္ဍုင်
อีสาน	เต้อห์เอซาน	ဒိုဟ်စသာန်
อีสุกอีใส	ยั่วเปิง	ယဲပုင်
อีเหละเขะขะ	ปร๊ะห์เจี้ยะห์	ပြးဇး
อีแอ่น	เกี้ยะเจมโต้งต้าน	ဂစေံဒောင်ဒာင်
อื	เอิ๊ด	အိက်

อึกทึก	ปะเลปะลอง	ပလေ၀်ပလံင်
อึกอัก	ปรุ้เอาตั๊ด	ဖြုအော‌တိတ်
อึงคะนึง	ปะเล	ပလေ၀်
อึ่ง	เงี่ยคะเน่ะ	ငှ်ခနေအ်
อึดใจ	อองเยี่ยะเวิ่ม	အံင်ယဝို
อึดอัด	จ๊อคดอน	စိုတ်ဥန်
อึดตะปือ	กลั้งเกลี้ยง	ဂျိုင်ဂျင်
อืด	เพอะ	ဖိုအ်
อื่น	ตะนอห์	တွဟ်
อื้อ	กะโตซ่าง	ကတာ၀်ဖြိုင်
อื้อฉาว	เปี๊ยะรุ่เปี๊ยะร่น	ဗရုဗရန်
อื้ออึง	ปะเล	ပလေ၀်
อุกอาจ	โก้งปะเปลี้ยะห์	ဂံင်ပဗ္ဗး
อุกกาบาต	กะลกกริ๊บฮนาน	ကျော်ဂြိပ်ပွာင်
อุ้ง	เคลาะ	ခွအ်
อุจจาระ	เอิ๊ด	အိက်
อุจจาระมรรค	กะโทงซังเอิ๊ด	ကထောင်သိုင်အိက်
อุจาด	เนี่ยดุ๊ห์	နာဥုဟ်
อุชุ	ต๊อบ	တပ်
อุณหิส	เปรี๊ยะเฮนียง	ဖြကျွင်
อุด	ฮมัด	ကွာတ်
อุดอู้	อุออง	အုအံင်
อุดม	ป้อเปี๊ยะ	ဗဝ်ဗ
อุดร	เต้อห์ซะโมกย้ำ	ဒိုပ်သွော၀်ကျာ
อุดหนุน	ทะบะเลี่ยะพาด	ထဓလဘာ်
อุตมางค์	ดั๊บ	ကျိုပ်
อุตริ	เลี่ยะเงี่ยห์โกล้ง	လှုးဂွ်င်
อุตสาหะ	ตะเงาะ	တရုအ်
อุตุ	อุเต๊า	အုတု
อุทก	ดั๊จ	ဍာ်
อุทกภัย	ภั่วดั๊จตะแนม	ဘဲဍာ်တွိ

อุทยาน	อุเตี้ยะย่าน	ဥဒျာန်
อุทร	เปิ้ง	ဗုင်
อุทริยะ	กะนะตะม้อย	ကွတို
อุทัย	จ้างอะซอนจั๊ด	ဖိုင်အရှုန်စာ်
อุทิศ	ตะเมาะนา	တွံဏာ
อุทุมพร	วิ่	ဝိ
อุ่น (ทำให้ร้อน)	ทะตาว	ထတာ်
อุ่น (ไม่ร้อนไม่หนาว)	เกิ้ม	ဂို
อุ่นแกง	ทะตาวฟะ	ထတာ်သွ
อุ่นใจ	เกิ้มจ๊อด	ဂိုစိုတ်
อุ่นหนาฝาคั่ง	ป้อเปี๊ยะ	ဗဝ်ဗ
อุบ	กะฮอย	ကဟဲ
อุบล	ทะก๊อห์	ထကုဲ
อุบัติ	กะตอโต้ะห์	ဏ္ဍုဲ
อุบาทว์	อุป๊อดเตรี๊ย	ဥပဒြ
อุบาย	อุบปาย	ဥပ္ပဲာ
อุบาสก	อุป๊ะห์เตร๊า	ဥပးတြို
อุบาสิกา	อุป๊ะห์เปรี๊ย	ဥပြးဗြ
อุเบกขา	จ๊อดโต้ห์อะโต้	စိုတ်ဒုဲအဒေါဝ်
อุโบสถ	แซม	သိ
อุโบสถกรรม	จิ๊ห์อุเป๊าห์	စိဟ်ဥပုဟ်
อุปถัมภ์	ทะบะเลี่ยะพาด	ထ၀လဘာ်
อุปธิ	ก๊อยเลซะ	ကိလေသ
อุปนิสัย	เตี้ยะเก้ดปะวะ	ဒဂေတ်ပဝ
อุปโภค	เจี๊ยะกา	စကာ
อุปมา	ปะเต๊าะ	ပတော်ံ
อุปริ	ป้วเลี่ยะตาว	ဗဲလတူ
อุปโลกน์	ทะบุ๊ดปะตอน	ထစုတ်ပ္တိုန်
อุปสมบท	ปะเลี่ยะกยั๊จ	ပလကျာ်
อุปัชฌาย์	อุป๊อดเชี่ย	ဥပဇ္ဈာ
อุปัฏฐาก	ทะกา	ထကာ

อุปัทวะ	อุป๊อดเตรี้ย	ဥပဒြဝ်
อุปาทาน	อุปาต้าน	ဥပါဒါန်
อุ้ม	มิ่น	မိန်
อุ้มชู	มิ่นโม่ะ	မိန်မအ်
อุ้มท้อง	ยากเปิ้ง	ယိုက်ဗုင်
อุ้มน้ำ	เจี้ยบดั๊จ	ဇပ်ဍာ်
อุโมงค์	อุมัง	အုမှင်
อุย (ขน)	ซกกย็ำ	သော်ကျာ
อุระ	ซอห์	သိုဟ်
อุรังอุตัง	ฮนอยเมี่ยะนิ่ห์	ကွ်ုမ္ဍိဟ်
อุไร	ทอ	ထဝ်
อุลิต	กะญูน	ကညောန်
อุษา	จ้างอะซอน	ဇိုင်အရှ္ုန်
อุสภ	เกลี้ยฮมัก	ဂြကွက်
อุสส่าห์	เมี่ยเนี่ยะ	မဒန
อุหลบ	ชิมกย็ำ	ဆိကျာ
อู่	คะเรียง	ခရေင်
อูด (นูน)	โปง	ပေါင်
เอก	มั่ว	မွဲ
เอกัคตา	จ๊อดโต้ห์มั่ว	စိုတ်ဒှ်မွဲ
เอง	เอิน	အိင်
เอ็ง	เป๊ะห์	ဗေ္ဂ
เอ็ด (หนึ่ง)	มั่ว	မွဲ
เอ็ด (ดุ)	ทะก๊อด	ထကိုတ်
เอ็ดตะโร	กลอง	ကွ့်ာင်
เอน	คะเอียง	ခအောင်
เอนกาย	เติ๊ด	တိက်
เอ็น	กะเตียง	ကတောင်
เอ็นดู	ชานฮมาน	ဆာန်ကိုန်
เอร็ดอร่อย	โรห์	ရှ်
เอว	เฮนิ่น	ဝှိင်
เอวัง	จับเตี้ยะตอย	စိုပ်ဒတုဲ

เอ่อ	โฟ่ตอน	ဢွၵ်ႇတိုၼ်
เอะใจ	ปะก๊อดจ๊อด	ပၵိုတ်းၸိုတ်ႈ
เอะอะ	กลองอากลองเกลิง	ၵွႆၢင်အၢၵွႆၢင်ၵျူင်
เอา	เก๊ด	ၵေတ်ႉ
เอาการเอางาน	เก๊ดกะลน	ၵေတ်ႉၵလေႃၼ်
เอาจมูกผู้อื่น - มาหายใจ	เก๊ดมุ่ห์เญี้ยะห์ - เกลิงเยิ่ม	ၵေတ်ႉမုၺ်ႈညႃးၵျူင်ယိုႈ
เอาจริง	เก๊ดแกว๊ะห์	ၵေတ်ႉၵႂေႃၺ်ႉ
เอาใจ	เก๊ดจ๊อด	ၵေတ်ႉၸိုတ်ႈ
เอาใจใส่	เก๊ดจ๊อดเลี่ยะวี่	ၵေတ်ႉၸိုတ်ႈလဝီ
เอาชนะ	เก๊ดเฮนี่ยะห์	ၵေတ်ႉၾႃး
เอาชีวิต	เก๊ดปะเยิ่ม	ၵေတ်ႉပယိုႈ
เอาชื่อ	เก๊ดเยี่ยะมุ่	ၵေတ်ႉယှူ
เอาใช้	เก๊ดเลี่ย	ၵေတ်ႉလဴ
เอาดีเอาเด่น	เก๊ดค๊อห์ฮนิ่ห์มั่ว	ၵေတ်ႉၶိုၺ်ႉမှိုၺ်ႉမွႆႈ
เอาตาย	เก๊ดจับขย็อด	ၵေတ်ႉၸိုပ်ႉၶျိုတ်ႉ
เอาแต่	เก๊ดชะ	ၵေတ်ႉသ
เอาแต่ใจ	เก๊ดชะจ๊อด	ၵေတ်ႉသၸိုတ်ႈ
เอาน้ำลูบท้อง	เก๊ดดั๊จฟี่ดเปิ้ง	ၵေတ်ႉဥၵ်ႉၽွိတ်ႉၿုင်
เอาบุญเอาคุณ	เก๊ดกุ้นเกี้ยะนาด	ၵေတ်ႉၵုၼ်ႉၷႃတ်ႉ
เอาปูนหมายหัว	เก๊ดคะปอซักคั๊บ	ၵေတ်ႉၶပိုၼ်ႉသၵ်ႉၵျိုပ်ႉ
เอาเป็นเอาตาย	เก๊ดขย็อดเก๊ดกย้าง	ၵေတ်ႉၶျိုတ်ႉၵေတ်ႉၷျိုင်
เอาเปรียบ	แตมกลั้ง	တီၷိုင်
เอาผิด	กล้ายตุ้ห์	ၷႆႇၻုၺ်ႉ
เอาผัว	เก๊ดเตร๊าห์	ၵေတ်ႉတြို
เอาเมีย	เก๊ดเปรี้ย	ၵေတ်ႉၿြိ
เอาละ	เก๊ดระ	ၵေတ်ႉရ
เอาเลือดกับปู	เก๊ดชิมกอเปี้ยะตำ	ၵေတ်ႉသီၵိုၼ်ႉဗတံႃ
เอาหน้า	เก๊ดเมิก	ၵေတ်ႉမုၵ်ႉ
เอาหูไปนาเอา - ตาไปไร่	ปะเอาแตมเอาญ้าด	ပဢေႃတီဢေႃညႃတ်ႉ
เอาใหญ่	โต้ห์กลั้ง	ၻုၺ်ၷိုင်

เอาอกเอาใจ	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်
เอาอย่าง	ปะเปี๊ยก	ပဗက်
เอาพาร	โฮน่ก	ဖွော်
เอิกเกริก	เปี้ยะรุ่เปี้ยะร่น	ဗရုဗရန်
เอิบอาบ	เจี้ยบ	ဇာပ်
เอียง	คะเอียง	ခအေင်
เอียงอาย	เกวี้ยะ	ဂွ
เอี้ยง (นก)	เกี้ยะเจมกะเลิน - กะลัง	ဂစေံကွိုင်ကွင်
เอียน	คะออน	ခအိုန်
เอี่ยม	กะม้อยเชีย	ကွိုဆဲ
เอี้ยว	คะเบีย	ခဓေဲ
เอื้อเฟื้อ	ปะเราะเจี๊ยะ - ปะเราะม่ง	ပရအ်စပရအ်မံင်
เอื้อง (พืช)	คะเวี่ยะห์	ခဝး
เอื้อง (เคี้ยว)	ก๊รอน	ဂြေင်
เอื้อน	เจี้ยกเก๊าะ	ဇက်ကအ်
เอือม	ปะเล่ะ	ပလေအ်
เอื้อม	กะโย	ကယောဝ်
แอ้	ซ่างตุ้	ဖြိုင်ဒု
แอ่ง	คะล้อก	ခလံက်
แอ้งแม้ง	ต๊อบทะปล้าน	တပ်ထဗွာန်
แอ่น	ฮนัด	သွာတ်
แอ่นลม	เกี้ยะเจมโต้งต้าน	ဂစေံဒေါင်ဒာင်
แอบ	อบ	အောပ်
แออัด	เบ๊ด	ဓေတ်
โอ้อวด	อดเจี๊ยะ	အောတ်စ
โอ้โลม	เก๊ดจ๊อด	ကေတ်စိုတ်
โอ๋	เปี้ยกจ๊อด	ဗက်စိုတ်
โอกาศ	เตี๊ยะห์อะเคิน	ဒးအခိင်
โอฆะ	เอาเฒี่ยะ	ဩဃ
โอฆสงสาร	เก้ดก้อน	ဂေတ်ဂေင်

โอ่ง	ฮะรี่	ဟရိ
โอชา	โร่ห์	ရှ်
โอษฐ์	ซะโมนปาน	သှောန်ပါင်
โอดครวญ	ฮะเอิ๊ดฮะออ	ဟအိက်ဟအဝ်
โอตตัปปะ	เกวี่ยะปั๊บกญาปั๊บ	ဂွပါ်ကညာပါ်
โอทนะ	เปิงคะรอย	ပုင်ခရဲ
โอบ	ปั้น	ဗန်
โอภา	เต้อห์	ဒိုဟ်
โอภาส	เลียะยะห์	လျး
โอรส	โกนเตร๊าห์	ကောန်တြုံ
โอวาท	เกี๊ยะเล่อะเปี้ยะตน	ဂလော်ဗ္တောန်
โอสถ	เกี๊ยะอุยวี่ยั่ว	ဂအဲဝိယဲ
โอหัง	เจ๊าะเจี๊ยะเก๊า	စွံဇကု
โอฬาร	โฮนก่ปะเท้าะ	ဇှော်ပထော်
ไอ	คะเมา	ခမု
ไอแดด	คะเมาฮัว	ခမုတ္ၚဲ
ไอตัว	คะเมาเจี๊ยะเก๊า	ခမုဇကု
ไอ (อาการ)	คะดั๊ก	ခဍက်
ไอยรา	เจิน	စိင်

ฮ

ฮ	พยัญชนะตัวที่ ๔๔ ไม่ตรงกับอักษรมอญ	
ฮ่อม	ฮนอมม่าย	တှံမဲာ
ฮึก	เกรา	ကြော
ฮึด	เมี่ยเนี่ยะ	မာန
ฮึดฮัด	เอาเก้อะญ้งจ๊อด	အောဂွံညံင်စိုတ်
ฮือ	ทะก๊ะห์ประห์เจี๊ยะห์	ထကးပြးဇး
ฮุบ	คะโบเกี๊ยะโว่	ခဗောဝ်ဂဝေါဝ်
ฮูบ	เกี๊ยะเจมกะเซี๊ยก	ဂစေံကသေက်

แก้คำผิด

หน้า ๑๗ บรรทัดที่ ๑๓ เพิ่ม ก๊ะซก เป็น กะห์ซก

หน้า ๒๖ บรรทัด ๒ ข้างท้าย แก้ ตอนปลาย เป็น ตอนปล้าย

หน้า ๓๒ บรรทัด ๗ ข้างท้าย เติม ကၦက်ကို့ကဝက် เป็น ကၦက်ကို့ကၦက်

หน้า ๗๔ บรรทัด ๖ ข้างท้าย แก้ พ้อดเกี้ยะเญี้ยะ เป็น พ้อดเที่ยะเญี้ยะ

หน้า ๘๓ บรรทัด ๑๓ บน แก้ เตี้ยะห์ เป็น ทะปั๊ก ဒး เป็น ထပက်

หน้า ๘๖ บรรทัด ๑๑ บน แก้ ကဝာင် เป็น ကဝါင်

หน้า ๑๑๖ บรรทัด ๑๘ บน แก้ ဆုန်ယိ เป็น ဆုန်တိ

หน้า ๑๕๐ บรรทัด ๗ บน แก้ ตอยตาตอย เป็น คะตาตอย

หน้า ๑๙๘ บรรทัดสุดท้าย มีซ้ำกับ หน้า ๑๙๙ ลบออกทั้งบรรทัด

หน้า ๒๐๘ บรรทัด ๗ บน ใส่ ้ คำว่า เวิ่ดกุน เป็นเวิ่ดกุ้น

หน้า ๒๒๒ บรรทัด ๑ บน แก้ ศรีธนนชัย เป็น ศรีธนญชัย

หน้า ๒๒๔ บรรทัด ๒ บน แก้ คะเราะห์คะรุย เป็น คะร้อห์คะรุย

หน้า ๒๖๕ บรรทัด ๒ บน แก้ กะเมาะห์ตอย เป็น กะม้อห์ตอย

รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

บำเพ็ญกุศลศพพระธรรมเมธาภรณ์ (สนิท สุภาจาโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง

อดีตเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี (ธรรมยุต)

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๒๖ ธ.ค. ๔๙	อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์
๒๗ ธ.ค. ๔๙	อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์
๒๘ ธ.ค. ๔๙	อยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์
๒๙ ธ.ค. ๔๙	คณะสงฆ์และอุบาสก อุบาสิกาวัดจันทน์กะพ้อ พระอารามหลวง
๓๐ ธ.ค. ๔๙	พญ. บุญยิ่ง ภมรศิริ และครอบครัว, คุณนิพนธ์ คุณสุพรรณี อภิวัฒนะตระกูล, พล.อ.ต. ปิติ ยุวนิมิ และญาติ
๓๑ ธ.ค. ๔๙	บำเพ็ญกุศลสัตตมวาร (ครบ ๗ วัน) งดสวด
๑ ม.ค. ๕๐	งดสวด
๒ ม.ค. ๕๐	คุณชาญ เลิศสวัสดิ์ และครอบครัว
๓ ม.ค. ๕๐	พระครูปทุมศิริรัตน์, คุณอรพินท์ รัตนกุลวัฒนา และครอบครัว, คุณสุรพล คุณจันทร์เพ็ญ นันทเกนนท์ และครอบครัว, คุณประยุทธ รัตนกุลวัฒนา, คุณปราโมทย์ คุณสุขุมาล รัตนกุลวัฒนา, โรงสี ฮ้อนำผลวัฒนา อ.บ.ต. สุภชัย ฮ้อแสงชัย, คุณอรอนงค์ คุณประเสริฐ และครอบครัว, คุณวัฒนา คุณกาญจนา สีสดเหลืองอ่อน
๔ ม.ค. ๕๐	คณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดปทุมธานี
๕ ม.ค. ๕๐	คณะสงฆ์ธรรมยุตจังหวัดปทุมธานี
๖ ม.ค. ๕๐	ครอบครัวบัตรพรรธนะ ครอบครัวกุณฑลบุตร
๗ ม.ค. ๕๐	ครอบครัวเธียรวรรณ, ครอบครัวประดับวิทย์, ครอบครัวเนินพรหม, ครอบครัวสุภัทรมงคล, ครอบครัวกัณหะสิริ
๘ ม.ค. ๕๐	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๙ ม.ค. ๕๐	คณะชาวบ้านท้ายเกาะ
๑๐ ม.ค. ๕๐	ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
๑๑ ม.ค. ๕๐	คุณวินัย คุณทองปลิว พุทธพงษ์
๑๒ ม.ค. ๕๐	คุณสุทิน คุณสายพรวน เสริฐศิริกุล และบุตรธิดา
๑๓ ม.ค. ๕๐	คุณแม่ปลื้ม บุตรธิดา พร้อมครอบครัวสีเขียว
๑๔ ม.ค. ๕๐	ครอบครัวอัมระปาล, วัดธรรมานันทาราม
๑๕ ม.ค. ๕๐	คุณทองสุข ธรรมประเสริฐ
๑๖ ม.ค. ๕๐	คุณเธียรรุ่ง วิสาลพล และญาติ (ลุงมณฑล)
๑๗ ม.ค. ๕๐	พระครูใบฎีกา สวง ปภสฺสโร วัดทางยาว
๑๘ ม.ค. ๕๐	สำนักงานเขตพื้นที่ เขต ๑, ร.ร. ชุมชนวัดจันทน์กะพ้อ, สมาคมครูอำเภอสามโคก
๑๙ ม.ค. ๕๐	วัดป่าภูริทัตปฏิปทาราม
๒๐ ม.ค. ๕๐	คุณสมนึก เกาะอ้อม และพี่น้อง, คณะพุทธบริษัทวัดเขาฆ้องชัย อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
๒๑ ม.ค. ๕๐	คณะชาวบ้านวัดศาลาแดงเหนือ
๒๒ ม.ค. ๕๐	คณะสงฆ์อำเภอสามโคก (ม) พระครูโกศลธรรมสุนทร
๒๓ ม.ค. ๕๐	คุณจำรัส ธนธัญญา คุณบังอร สิงห์โต
๒๔ ม.ค. ๕๐	โรงพยาบาลปทุมธานี
๒๕ ม.ค. ๕๐	คณะชาวตลาด ชาวบ้าน วัดบางเตยนอก, อ.บ.จ. ปทุมธานี
๒๖ ม.ค. ๕๐	คุณโอภาส กะปุกนาก
๒๗ ม.ค. ๕๐	คุณมาลี ทองเปราะ และญาติๆ
๒๘ ม.ค. ๕๐	สมาคมไทย-รามัญ, พระครูอาทรพิพัฒนโกศล วัดทองบ่อ
๒๙ ม.ค. ๕๐	เทศบาลตำบลบางเตย, บริษัท ซีวีพี เมดิคอล เทคโนโลยี จำกัด
๓๐ ม.ค. ๕๐	ลูกแม่สมจิต โพธิวิพุฒิ, บริษัท สามโคกออกซิเจน, พระครูอมรสมณคุณ คณะวัดอัมพวัน ลพบุรี
๓๑ ม.ค. ๕๐	พระรัตนมงคลโมลี และคณะสงฆ์วัดธาตุทอง กทม.
๑ ก.พ. ๕๐	คุณชูชีพ หาญสวัสดิ์ และครอบครัวหาญสวัสดิ์

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๒ ก.พ. ๕๐	บุตรธิดา และหลานคุณพ่อซ่อนกลิ่น คุณแม่เสงี่ยม พุทธพงษ์
๓ ก.พ. ๕๐	คุณศิริชัย คุณสุภาศรี ฮ้อแสงชัย บริษัท ศิริผลวัฒนา (๑๙๗๙) จำกัด
๔ ก.พ. ๕๐	วัดปัญจทายิกาวาส และชาวคลอง ๕
๕ ก.พ. ๕๐	คุณวันเพ็ญ เรืองสว่าง และบุตรธิดา
๖ ก.พ. ๕๐	พ.ต.ท. วิชัย เกษโกมล และครอบครัว
๗ ก.พ. ๕๐	พระครูวิมลชัยธรรม (วิชาญ ชยธมฺโม) วัดปรก ยานนาวา กทม.
๘ ก.พ. ๕๐	คุณสกล คุณบุญกลิ่น หมู่เย็น และบุตรธิดา
๙ ก.พ. ๕๐	คุณสิทธิชัย คุณมาลี วัฒนวิศิษฏ์สิริ และครอบครัว
๑๐ ก.พ. ๕๐	ครอบครัวบำรุงตน, โรงเลื่อยไทยนำแสง
๑๑ ก.พ. ๕๐	ครอบครัวนิตินันท์, ครอบครัวเกลี้ยงหนามเตย, คณะสงฆ์ ๘ จังหวัด ๒๖ วัด
๑๒ ก.พ. ๕๐	บำเพ็ญกุศลปัญญาสมวาร (ครบ ๕๐ วัน) คุณพูนศักดิ์ เธียรวรรณ และครอบครัว
๑๓ ก.พ. ๕๐	พระมหาวิทยา วิเศษนคร คณะครูและสามเณร ร.ร. พระปริยัติธรรม วัดจันทน์กะพ้อ
๑๔ ก.พ. ๕๐	คุณธีรยุทธ ผมจันทน์, คุณสารินทร์(แอน) เกาะอ้อม, ฮุยก๋วยเตี๋ยวเป็ดเมืองปทุม
๑๕ ก.พ. ๕๐	พุทธสมาคม, สาขาสภาผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี, ร.ร. ปทุมวิไล และสมาคมประสานงานองค์การภาคเอกชน
๑๖ ก.พ. ๕๐	อ.บ.ต. สนิท บัววัน และครอบครัว
๑๗ ก.พ. ๕๐	คุณประยูร ไกรเวช และบุตรธิดา
๑๘ ก.พ. ๕๐	คณะวัดเนกขัมมาราม นพวงศ์
๑๙ ก.พ. ๕๐	พ.ต.ท. สนั่นศิลป์ คุณปราณี แก้วจรัส และครอบครัว
๒๐ ก.พ. ๕๐	คุณธีรยุทธ ผมจันทน์, คุณชีพ มากเหลี่ยม, คุณชวลิต ชุณหชีวิน, คณะสงฆ์วัดพระธรรมกาย และมูลนิธิธรรมกาย
๒๑ ก.พ. ๕๐	วัดเชียงรากน้อย, วัดเมตาราง, วัดพลับ, วัดราษฎร์บำรุง
๒๒ ก.พ. ๕๐	วัดเจดีย์ทอง

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๒๓ ก.พ. ๕๐	คุณสมชาย คุณอัจฉรา บุญแท้ และครอบครัวซึมใส
๒๔ ก.พ. ๕๐	คุณทวี คุณเกสร ผมจันทน์ และบุตรธิดา, วัดสามัคคิยาราม, วัดทองบ่อ, ชมรมเยาชนมอญกรุงเทพ, ชมรมชาวไทยเชื้อสายรามัญปทุมธานี
๒๕ ก.พ. ๕๐	คุณปราณี ยิ้มสกุล, คุณนงเยาว์ วัฒนโชค
๒๖ ก.พ. ๕๐	คุณจำลอง นานุช และบุตรธิดา
๒๗ ก.พ. ๕๐	คณะศิษยานุศิษย์วัดจันทน์กะพ้อ
๒๘ ก.พ. ๕๐	ศูนย์บริการผู้สูงอายุวัดจันทน์กะพ้อ
๑ มี.ค. ๕๐	คุณจำปี คุณทองเปราะ นิ่มเดช พร้อมลูกหลาน
๒ มี.ค. ๕๐	วัดปทุมทอง
๓ มี.ค. ๕๐	งดสวด วันมาฆบูชา
๔ มี.ค. ๕๐	สำนักสงฆ์คลองแอน และญาติโยม
๕ มี.ค. ๕๐	สำนักสงฆ์คลองแอน และญาติโยม
๖ มี.ค. ๕๐	วัดสุวรรณจินดาราม
๗ มี.ค. ๕๐	สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
๘ มี.ค. ๕๐	พระครูปทุมศิริรัตน์, ห.จ.ก. โชคนำผลวัฒนา
๙ มี.ค. ๕๐	คุณวีระวิทย์ ธนันชัยศิริกุล และครอบครัว
๑๐ มี.ค. ๕๐	ผอ. ประภาภรณ์ ธิติมาพงศ์ และคณะ กศน. ลาดหลุมแก้ว
๑๑ มี.ค. ๕๐	ครอบครัววุฒโธ, จุโฑประมาณ, ทองกวาว และชิณศรี
๑๒ มี.ค. ๕๐	ครอบครัวคุณอำพร จิตต์เดียว, ดต. สมาน, คุณณรงค์ เก่งรักษา, คุณพิสมัย แป้งดำ
๑๓ มี.ค. ๕๐	คุณฉัฐรส หู้เต็ม
๑๔ มี.ค. ๕๐	คุณอำรวย
๑๕ มี.ค. ๕๐	คุณเกตุชัย, น.ส. นงลักษณ์, ด.ญ.ชณิดา (น้องพลอย) บุตรจินดา
๑๖ มี.ค. ๕๐	คุณชาญ เลิศสวัสดิ์ และครอบครัว
๑๗ มี.ค. ๕๐	อ. กนกวรรณ วรวิบูลย์ และครอบครัว
๑๘ มี.ค. ๕๐	คุณไพบูลย์ คุณศิริกุล วัฒนวิศิษฏ์สิริ, ครอบครัวโฉมฉลาด, คุณสนอง มหาพิรุณ

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๑๙ มี.ค. ๕๐	คุณณัฐนันท์ คุณวรัญญา จันทร, คุณพรชัย ตรีสัตยา
๒๐ มี.ค. ๕๐	ศูนย์บริการผู้สูงอายุวัดจันทน์กะพ้อ
๒๑ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๒๒ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๒๓ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๒๔ มี.ค. ๕๐	คุณธนพล, คุณธรรมนูญ, คุณอุดมพล บวรเลิศวีระ, คุณมลพัศรี เอี่ยมสำอางค์
๒๕ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๒๖ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๒๗ มี.ค. ๕๐	คุณวรัญญา จันทร, คุณสุณิสา, คุณสุนีย์
๒๘ มี.ค. ๕๐	คณะครูโรงเรียนแย้มสะอาด (รังสิต)
๒๙ มี.ค. ๕๐	คุณสัมฤทธิ์ ผลมะเฟือง
๓๐ มี.ค. ๕๐	คุณดาวเรือง คุณรำพึง ผมจันทน์ และบุตรธิดา
๓๑ มี.ค. ๕๐	ดร. พระครูปลัด วิชิต อธิตธมฺโม สำนักงานกลุ่มพระปริยัติธรรมกลุ่มที่ ๑
๑ เม.ย. ๕๐	คณะชาวบ้านตากแดด, ครอบครัวกมลา-ไพฑูรย์ พะลายะสุต
๒ เม.ย. ๕๐	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม, วัดโพธิ์ระหัต, วัดกลาง, วัดอัมพวัน ลพบุรี
๓ เม.ย. ๕๐	บำเพ็ญกุศลสตมวาร (ครบ ๑๐๐ วัน) (ในพระบรมราชานุเคราะห์) วัดสำแล, คุณณัฐนันท์ คุณวรัญญา จันทร, สุจินดา, วัดป่าภูริทัตปฏิปทาราม
๑๖ เม.ย. ๕๐	คณะสงฆ์วัดจันทน์กะพ้อ
๑ พ.ค. ๕๐	คณะชาวบ้านท้ายเกาะ, คุณปราโมทย์ ผอบทิพย์
๑๖ พ.ค. ๕๐	คุณสวิง คุณบุญส่ง ก้อนทอง และบุตรธิดา
๓๐ พ.ค. ๕๐	อ.บ.ต. สนิท บัววัน คุณจำลอง คุณอุษา พวงขาว
๑๔ มิ.ย. ๕๐	คุณสุพรรณี คุณนิพนธ์ อภิวัฒนะตระกูล, คุณกอบแก้ว สังขมัลลิก, คุณอัมพร พิศมัย, คุณพิมพรรณ เลิศธนรัตน์, คุณอรพินท์ รัตนกุลวัฒนา, คุณวรวิทย์ ติ้ววงศ์, คุณสมพงษ์ ทัสกุลพานิชกุล, คุณนาถ วุฒโธ
๒๙ มิ.ย. ๕๐	วัดใหม่คลองเจ็ด ปทุมธานี

วัน/เดือน/ปี	นามเจ้าภาพ
๑๔ ก.ค. ๕๐	อ. สุพล นิลใบ ครอบครัววรฤทธานนท์
๑๓ ส.ค. ๕๐	คณะบวชเนกขัม ๑๒ สิงหามหาราชินี
๙ ธ.ค. ๕๐	คุณประเสริฐ คุณทองใบ อ่านเปรื่อง
๒๕ ธ.ค. ๕๐	บำเพ็ญกุศลครบ ๑ ปี คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาวัดจันทน์กะพ้อ
๒๖ ธ.ค. ๕๐	คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาวัดจันทน์กะพ้อ
๒๐ ม.ค. ๕๑	คณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาวัดปากบ่อ จังหวัดสมุทรสาคร
๓๑ ม.ค. ๕๑	วัดสวนแก้ว นนทบุรี, คณะศิษยานุศิษย์